THE BOOK WAS DRENCHED

TEXT FLY WITHIN THE BOOK ONLY

TEXT PROBLEM WITHIN THE BOOK ONLY

198991

ಗಳಗನಾಥ ಸುರಸಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ!

ಅಥವಾ

ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುಮಹಿಮೆ!

೧ ನೆಯ ಭಾಗ

ದೈವೀಗೂಢತಂತ್ರ

ಎಂ ೯

ಲೇಖಕ

ವೆ. ತಿ. ಕುಲಕರಣಿ ಗಳಗನಾಥ.

ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ (೧೫೦೦ ಪ್ರತಿಗಳು)

[ಬೆಲೆ ೧-೨-೦]

ವೇಂಕಟೇಶ ತಿರಕೋ ಕುಲಕರಣಿ ಗಳಗನಾಥ ಇವರು ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೇಂಕಟೇಶ ಪ್ರೇಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ, ಈ “ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ” ಅಥವಾ “ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುಮಹಿಮೆ” ಎಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯು ಒಂದನೆಯ ಭಾಗವು ಮುಗಿದು, ಅದನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವ ಸುಯೋಗವು ಒದಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೂ, “ಕಲಿಕುಠಾರ” ಅಥವಾ “ಲೋಕಾಪುರ ಪೀಠಪ್ರಭಾವ” ಎಂಬ ಸತ್ಪುರುಷ ಚರಿತ್ರಮಾಲಿಕೆಯನ್ನೂ ಬರೆಯುವಾಗ, ಹಲವು ಬಗೆಗಳಿಂದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಸಮಾಗಮ ಸಂಬಂಧವು ನನಗೆ ಒದಗಿ, ನನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವಾದದ್ದರ ಅನುಭವದಿಂದ, ಆ ಮಹಾಪುರುಷ ಚರಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಭಾರದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಲೀನವಾಗಿರುವದು! ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳೆರಡರ ಉದಯವಾದ ಹೊರತು, ದೈವೀಶಕ್ತಿಯ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಹೊಳಪು ಮಾನವೀ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಹೃದಯದ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯಾಗಲಾರದೆಂಬ ಮಾತು, ಅತ್ಯಂತ ಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂದರೆ, ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ಪೂಜ್ಯಭಾವವು; ಅದರಂತೆ, ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದ ತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕವಾದ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಪೂಜ್ಯಭಾವವು. ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದದ ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಇರುವದು ಪೂರ್ಣಫಲಕಾರಿಯೆಂಬದನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು; ಯಾಕಂದರೆ, ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದ ಕೇವಲ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ನಿರರ್ಥಕವೂ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದ ಕೇವಲ ತ್ಯಾಗರೂಪಭಕ್ತಿಯು ದಾಂಭಿಕವೂ ಆಗುವಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ; ಅಂತೇ ಭಗವಂತನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ-“ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿ ಸಮನ್ವಿತಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು; ಅಂದರೆ, ದೇವರಾಗಲಿ, ಗುರುಹಿರಿಯರಾಗಲಿ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಲಿಕ್ಕೆ,

ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಬೇಕೆಂಬುವದು ಭಗವಂತನ ಗೂಢತಾತ್ಪರ್ಯವು ಈ ಗೌರವದ ಸಂಗತಿಯು ಅನುಭವವು ನನಗೆ ಆಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಅದರಗೊತ್ತಾ ದದ್ದು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಮಹಾಪುರುಷಸಂಶ್ರಯದಿಂದಾದ ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಲಭ್ಯಲಾಭವೆಂದು ನಾನು ಆನಂದದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವೆನು !

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯಮೂಲಧನವೆಂದರೆ, ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರು ವರನು ಕರುಣಿಸಿ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸಿದ ಸದೂರ್ಮಿಗಳು! ಅವುಗಳಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ನಾಯಕರ ಮುಖ್ಯವಂ ಶದವರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಮದಕರಿನಾಯಕ ಭರಮಸಾಗರರವರು , ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಕೈಬರಹದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಹಾಗು ಪಾಳಯಗಾರರ ಚರಿ ತ್ರದ ಪ್ರಿಂಟಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇವು ನನಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಕಗಳಾಗಿರು ವವು. ಅವೆರಡು ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳು ವಂಥ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂಗತಿಗಳು, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಬಂ ಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವವು. ಕಾದಂಬ ರಿಯ ಉಳಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳೆಲ್ಲ, ಅವೆರಡು ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದು ವದರಿಂದಾದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲಿನ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಬೀಜವು, ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ಕರುಣಾಜಲದಿಂದ ಮೊಳೆತು, ಫಲಭರಿತ ವೃಕ್ಷರೂ ಪವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವವು !

ನಮ್ಮ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರಾದ ಆ ಶ್ರೀಯುತ ಮದಕರಿ ನಾಯಕರು, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಕಾದಂಬರಿಯು ಬೇಗನೆ ಬರೆದು ಪ್ರಸಿ ದ್ಧವಾಗಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾಳಿದ ಪೂಜ್ಯಭಾವ, ಆದರ, ಆಸ್ಥೆ, ಆತುರಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಕರುಣಿಸಿ ಬರೆಸಿದ್ದರೆ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮುಗಿದು ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ವರ್ಷೆರಡುವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವೋ ಏನೋ ! ಆದರೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬರೆಯುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇನಿದೆ? ಯೋಗಾಯೋಗಗಳ ಜ್ಞಾನವಾದರೂ ನನಗೆಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ? ನಾನು ಶ್ರೀಗುರು

ಸರಕಾರದ ಮೂಢ ಗುಲಾಮನು ! ಮದಕರಿ ನಾಯಕರು ಬೇಗನೆ ಕಾದಂಬರಿ ಮುಗಿಸಿರೆಂದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಪತ್ರಬರೆದು ಬರೆದು ಬೇಸತ್ತು, ಕಡೆಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾಹಿತಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಈಗ ವರ್ಷೆರಡುವರ್ಷಗಳಹಿಂದೆಯೇ ಒಂದು ನೆವಹೇಳಿ ಟಪಾಲದ್ವಾರದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನನ್ನಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರು ! ತಿರುಗಿ ಅವನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಿರೆಂದು ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೂ ಸಂಕೋಚವಾಗಿ, ಪಾಳೆಗಾರರ ಪ್ರಿಂಟಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಾನು ಕಾದಂಬರಿಯ ಈ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟೆರು ತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಓದಿನೋಡಿ ಮುಂದಿನ ಮಹತ್ವದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವನ್ನುಮುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮದಕರಿನಾಯಕರಾಗಲಿ, ನಾಯಕರ ಬೇರೆ ವಂಶಜರಾಗಲಿ ನನಗೆ ತಕ್ಕ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಪಾಲುಗಾರರಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು ; ಮತ್ತು ಈ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗವುಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೇರಣೆ–ಗೌರವದ ಸಹಾಯಗಳಿಗಾಗಿಯಾದರೂ, ನಾನು ಶ್ರೀಯುತ ಮದಕರಿ ನಾಯಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವೆನು.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಷಯದ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಕೃಪೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠದ ಪ್ರಕೃತದ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಶ್ರೀಜಯದೇವ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಚರಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ದಾವಣಗೇರಿ ಮುಕ್ಕಾಮಿನೊಳಗೆಸಾಷ್ಟಾಂಗಪ್ರಣಾಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿನಾನುಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆನು. ಆಗಲು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯು—" ನಮ್ಮ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುವೆವು " ಎಂದು ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಧನ್ಯನಾಗಿ, ಅದರ ಬಲದಿಂದಲೇ ಕಾದಂಬರಿಯ ಈ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವೆನು. ಇನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ಬರೆದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಇಡಿಯ ಕಾದಂಬರಿಯು. ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಜಯದೇವ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಹತ್ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ತಕ್ಕ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಕರುಣಿಸಲು,

ಆ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಿಯೇ ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುವದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವೆನು! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಇಡಿಯ ಕಾದಂಬರಿಯು ತುಷ್ಟಿಕರವೂ, ಪುಷ್ಟಿಕರವೂ ಆಗು ವಂತೆ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಆರ-ಭಾರಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಗದ್ಗುರು ಮುರಗೀ ಶಗುರುವರನಮುಂದಿರಿಸಿ, ಆತನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೈಜೋ ಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವದಷ್ಟು ನನ್ನ ಕೆಲಸವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ! ಈ ವರೆಗೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನು ಪರಿ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಬಂದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು, ಪಾಮರನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಿ? ನಿಜವಾಗಿಯೆಂದರೆ, ಆ ಮಹಾಮ ಹಿಮನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ನನಗಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದೂ ಔದ್ಧತ್ಯವೇ ಆಗಿರುವದು!

ನನ್ನ "ಮಾಧವಕರುಣಾವಿಲಾಸ" ವೆಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದದೊಡ್ಡ ಐತಿಹಾ ಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ಐತಿಹಾ ಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದರೆ, ಈ "ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ" ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿ ಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. "ಮಾಧವಕರುಣವಿಲಾಸ"ವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾಧವಾಚಾ ರ್ಯರು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಬರೆಸಿರುವಂತೆ, ಈ "ದುರ್ಗದಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ" ಎಂಬಕಾದಂಬರಿ ಯನ್ನು "ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಗುರುವರರು" ಪ್ರೇರಿಸಿ ಬರೆಸಿರುವರು. ಆ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾಪುರುಷರಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಬರೆದಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆರಡೂ, ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವವೆಂದು ನನ್ನತಿ ಳುವಳಿಕೆಯಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎರಡು ಮಾತು ಬರೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ, ಅಂತಃಕರಣಪ್ರವೃತ್ತಿ ಘಟನಾತ್ಮಕವಾದ ಮುಖಪಠಿತ, ಅಥವಾ ಲಿಪಿಲಿಖಿತ ವಾಙ್ಮಯವೆಂದು, ನಾನು ಹೇಳುವೆನು. ಅನ್ನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ, ನೀರು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಬೆಂಕಿ, ಒಲಿ ಇವು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾಗಿರುವಂತೆ, ವಾಙ್ಮಯಾತ್ಮಕವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನಯಾತ್ರೆ ಸಾಗಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿರುವದೆಂತಲೂ ನಾನು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವೆನು. ನನ್ನ ಈ ನಿರ್ಧಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಲ್ಲ— ೧ ಶರೀರ ಸಂರಕ್ಷಕಸಾಹಿತ್ಯ, ೨ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

೩. ವೈರಾಗ್ಯೋತ್ಪಾದಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಶೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವದು. ಈ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರುಷನಿಗೆ ನಾಭಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುವದು.

ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿಗಳೂ, ಪುರಾಣಗಳೂ, ಧರ್ಮ-ನೀತಿಸಮ್ಮತಗಳಾದ ನಾಟಕ-ಕಾದಂಬರಿ-ಪ್ರಬಂಧಾದಿಗಳೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾಗಿರುವವು. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದ ಲೋಕಹಿತೇಚ್ಛುಗಳಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಜಗತ್ತಿನ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯಗಳಾದ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಶೀಲ ಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ, ಹಲವು ವಿಧದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತ, ತಾವು ಶಾಂತರಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು; ಯಾಕಂದರೆ, "ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ದೇವರು ಹುಲ್ಲುಮೇಸುವದಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಸಾತ್ವಿಕ ಭಾವದಂತೆ, ಆಯಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಆಯಾ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರನೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ಅಶಾಶ್ವತವಾದ ಶರೀರ ಸಂರಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಶಾಶ್ವತವಾಗಿದ್ದ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ, ಅಷ್ಟು ಆಯಾಸಪಡುವ ಅಗತ್ಯತೋರದ್ದರಿಂದ, ಶರೀರರಕ್ಷಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಿರುವದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅಂಥ ತಾಪವರ್ಧಕಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತ, ಆ ಮಾನದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಯಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ, ಜಗತ್ತನ್ನು ಆತ್ಮ ವಿಮುಖವಾಗಿಮಾಡುತ್ತ ನಾಶವಂತವಾದ ಶರೀರಸಂರಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಸುಣ್ಣವಾಗುವ ರಾಜಸಗುಣದವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಆ ಸಾತ್ವಿಕವೃತ್ತಿಯ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿರುವದು ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕ ಮಾತಾಗಿರುವದು; ಯಾಕಂದರೆ, ಎಲ್ಲ ತನಗೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಲೋಭದಿಂದ ಒಂದೇ ಉಳಲಿನಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಿಂಸೆಮಾಡಿಸುವಂತಹ ರಾಜಸೀ-ತಾಮಸೀ

ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಅರ್ಥಾತ್ ಆಸುರಿಸಾಹಿತ್ಯವು ಜಗತ್ ಹಿತೇಚ್ಛುಗಳಾದ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಬೇಕು ? ಅದರಂತೆ, ವಿಷಯ ವೈರಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಇ ನೆಯದಾದ ವೈರಾಗ್ಯೋತ್ಪಾದಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಿತಿಯುಮೀರುವವಾದರೂ ಲೋಕದಸಾಮಾನ್ಯ ಹಿತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಹಾಯಕವಾಗಲಾರದು; ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅತಿ ಮಹತ್ವದ್ದೆನಿಸುವ ಎರಡನೆಯದಾದ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕವಾಙ್ಮಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದ ಮಾನದಿಂದ, ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸುಖ–ಶಾಂತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವದರಿಂದ. ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ಆದರೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲವು .

ಲೋಕಹಿತಕಾರಕವಾದ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವದು. ಈ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಹಿತ್ಯಪುರುಷರಿಗೆ ನಾಭಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದುಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ ಶೀಲವೆಂದರೆ, ಧರ್ಮ–ನೀತಿಗಳಿಂದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಅಂತಃಕರಣಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ನಾಭಿಸ್ಥಾನಾಪನ್ನವಾದ ಈಶೀಲಸಂವರ್ಧಸಾಹಿತ್ಯವು, ತನಗೆ, ಅಂದರೆ ಧರ್ಮನೀತಿಗಳಿಂದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾದಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದಭೋಗಗಳ ಸಂಪಾದನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಶೀಲಸಮ್ಮತವಲ್ಲದ ಭೋಗಗಳ ಸಂಪಾದನದವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅಂದರೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನೂ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿ, ಮನುಷ್ಯನ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯ ಸಮತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಈ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕುಗ್ಗಿ, ಶರೀರಸಂರಕ್ಷಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಅತಿರೇಕವಾಗುತ್ತ ಹೋದರೆ, ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಷಯಕ ಪ್ರಾವಿಣ್ಯದ ಸಬಲತೆಯಿಂದ, ಬಲಹೀನರ ರಕ್ತಶೋಷಣವಾಗಿ, ಬಲಾಬಲಗಳ ವಿಷಮತೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಆ ಮಾನದಿಂದ ಮಾನವೀಪ್ರಾಣಿಯ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಾಪದಾಯಕವಾಗುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಡೆದುಕಾಣುವ ಉದಾಹರಣವೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಈಗಿನ

ತಾಪದಾಯಕ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯು! ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಯಾಂತ್ರಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಮೊದಲಾದ ಶರೀರಸಂರಕ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ, ನಮ್ಮ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಂಥ ಪರತಂತ್ರ ದುರ್ಬಲರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ರಕ್ತಶೋಷಣವಾಗುತ್ತ, ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಬಲಾಬಲಗಳ ವಿಷಮತೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯವರ ಜೀವನ ಯಾತ್ರೆಯು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ತಾಪದಾಯಕವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿರುವದು. ಇಂತಹ ಅನರ್ಥವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂತಲೇ, ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಪರಹಿತೇಚ್ಛು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು, ಆದಷ್ಟು ಜಗತ್ತಿನ ವಿಷಮತೆಗೆ, ಅಂದರೆ ಕೃತ್ರಿಮತೆಗೆ ಬಾಧೆಬಾರದಂತಹ ಯಾಂತ್ರಿಕ-ರಾಸಾಯನಿಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಾತ್ವಿಕ ಶೋಧಗಳನ್ನುಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಸದುಪಯೋಗದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರಲ್ಲದೆ, ಈಗಿನ ಪರರಕ್ತಶೋಷಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಂತೆ, ರಾಜಸ-ತಾಮಸ ಶೋಧಗಳನ್ನುಮಾಡಿ. ಬುದ್ಧಿಯ ದುರುಪಯೋಗದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ತಾಪವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಮನೆಮನೆಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಬೀಸುವಕಲ್ಲುಗಳು, ಕೈಮಗ್ಗಗಳು, ಚಕ್ಕಡಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಯಂತ್ರಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಈಗಿನ ಗಿರಣಿ, ಉಗಿಬಂಡಿ, ಮೋಟಾರು, ವಿಮಾನ, ಮೊದಲಾದ ರಾಜಸೀ ಶೋಧಗಳಂತೆ ನೂರಾರುಜನರನ್ನು ಬಡವರಾಗಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನುಮಾಡದೆ, ಆದಷ್ಟು ಸಮತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವಾಗಿದ್ದವು. ಸಮತೆಯೇ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳ ಮೂಲವಾದದ್ದರಿಂದ, ಆಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು.

ಹೀಗೆ ಅನರ್ಥಪರಂಪರೆಯು ಈಗ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆದಿರುವದಕ್ಕೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅನಾದರವೂ, ತಿರಸ್ಕಾರವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ, ಕೇವಲ ಶರೀರಸಂರಕ್ಷಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ, ಅಂದರೆ ಆಹಾರ-ವಿಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕೃತ್ರಿಮತೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಆದರವೂ, ಪುರಸ್ಕಾರವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿರುವದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಈಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸುವ ಅನುಕಂಪಕ್ಕಿಂತ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವರ ಲಕ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು

ಸಲಕ್ಕೆ ತಿಕ್ಕಿ ಒರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವ ಆಸುರೀಕ್ರೂರತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತ ನಡೆದಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೆನಿಸುವ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ, ನೈತಿಕಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ದೇವರು, ಹಿರಿಯರು, ಗುರುಗಳು ಎಂಬ ಪೂಜ್ಯಭಾವ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ, ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳೆಂಬ ದುಷ್ಟ ಸುಷ್ಟ ಭಾವಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಮಾನವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ನಡೆದು, ಎಲ್ಲಬಗೆಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಡುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಮಾನವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆದಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಪರಮ ಅನರ್ಥಕಾರಕವೆಂಬದನ್ನು ವಿವೇಕಿಗಳು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆದರಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಶೀಲವು ದೇವರಿಗೂ, ಸಜ್ಜನರಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಿಷ್ಟು, ಇಹ-ಪರ-ಪ್ರಗತಿಕಾರಕವೆಂಬ ಮಾತನ್ನೂ, ಶೀಲವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಶುಭಗಳೂ, ಶೀಲವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಬಗೆಯ ಅಶುಭಗಳೂ ಇರುವವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ ನಂಬಿ, ಶೀಲವೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವೆಂದುತಿಳಿದು, ಅದನ್ನು ಜತನಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಬೋಧಗಳ ಅನುಸರಣಮಾಡುವದು, ಎಂತಹ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವೆಂಬದನ್ನು ನಾವು ಬರೆಯುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದಿದವರು ತಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಕಲಕುಮಲಕುಗಳ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು, ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೂ, ಆ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠಸ್ಥ ಪ್ರಕೃತದ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರು ಜಯದೇವ ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಲೋಕಹಿತೈಕ ತತ್ಪರತೆಯಿಂದಲೂ, ಉಳಿದ ಉದಾರ ಚರಿತರ ವಿವಿಧ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಬೇಗನೆ ಬರೆದು ಮುಗಿದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಇಡಿಯ ಕಾದಂಬರಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶೀಲಸಂವರ್ಧಕ ಸಾಹಿತ್ಯವೆನಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಎಲ್ಲ ವಿವೇಕಿ

ಗಳನ್ನೂ, ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಂಡಾರವನ್ನೂ ಪವಿತ್ರೀಕರಿಸೀತೆಂಬುನಂಬಿ, ಅಂಥ ಸುಯೋಗವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು, ಮೂಲಕರ್ತಾರರಾದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರರನ್ನು ಅನನ್ಯಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು !

ನಾನು ಅಗಡಿಯ ಆನಂದವನವನ್ನುಬಿಟ್ಟು ಹಾವೇರಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ನನಗಾಗಿದ್ದ ಹದಿನಾಲ್ಕುಸಾವಿರರೂಪಾಯಿ ಸಾಲದಲ್ಲಿ, ಈಗ ಎಂಟು ಒಂಬತ್ತುಸಾವಿರರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲವು ಉಳಿದಿದ್ದು, ಆ ಸಾಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾರರಾದ ನಮ್ಮ ಧನಕೋ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಅವರು ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಬಡ್ಡಿಯತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ವರ್ಷಾ ಹದಿಮೂರು ನೂರುರೂಪಾಯಿಗಳ ಕಂತದಂತೆ ಏಳು ಕಂತಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಣ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಮಾರ್ಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಆ ಕಂತದ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಪುಸ್ತಕಜೀವಿಯಾದ ನಾನು, ಸಾಲತೀರಿಸುವ ಐದು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವುಗಳ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಈಗ ಐದುತಿಂಗಳಹಿಂದೆ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದೆನು. ನನ್ನ ಆ ಸಂಕಲ್ಪವು ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ, ಹಾಗು ಲೋಕಾವು ರದ ಶ್ರೀಪರಮಹಂಸರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪವಾಗಿ, ಈಗ-

೧	ಸ್ವರಾಜ್ಯಸುಗಂಧ	೧-೦-೦
೨	ಕಲಿಕುಠಾರ ೨ನೇಭಾಗ	೧-೦-೦
೩	ಕಲಿಬಾಧಾನಿವಾರಕ ನಳಚರಿತ್ರೆ	೦-೮-೦
೪	ಸದ್ಗುಣ-ಸಂಭ್ರಮ	೦-೬-೦
೫	ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ೧ನೇಭಾಗ	೧-೨-೦

ಎಂಬ ಐದು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರೆದು ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವವು ಇಂತಹ ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಸಾರದಿಂದಲೇ ನಾನು ಬೇಗನೆ ಋಣಮು ಕ್ತನಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು, ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಶೇಷಸದ್ಗುರು-ಸ್ವರೂಪರಾದ

ಲೋಕಾಪುರದ ಶ್ರೀಪರಮಹಂಸರೂ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಜಗದ್ಗುರುಪೀಠ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರರೂ ಸಮರ್ಥರಿರುವರೆಂದು ಪ್ರಿಯಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿನಾನುಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ತೀರಿದ್ದರೂ, ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಕಡೆಯ ಪಾನಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಯಾದಿಯಂತೆ, ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಶಿಲಕು ಇರುವವು. ನಮ್ಮ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವನ್ನು ಕೊಂಡರೂ, ನಮ್ಮ ಸಾಲ ತೀರಲಿಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವದು.

ಸದ್ಗುರುಕಾರ್ಯಾಲಯ
ಹಾವೇರಿ
ತಾರೀಖು ೫-೧೨-೩೮ ಇಸ್ವಿ

ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೇವಕ
ವೇ. ಶಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಗಳಗನಾಥ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

|| ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರವೇನಮಃ ||

ಅರ್ಪಣಪತ್ರಿಕೆ.

ಈ

“ ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ”

ಅಥವಾ

“ ಶ್ರೀಮುರಗೇಶ- ಗುರುಮಹಿಮೆ ”

ಎಂಬ

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿಯ

“ ದೈವೀಗೂಢತಂತ್ರ ”ವೆಂಬ

೧ನೆಯ ಭಾಗವು,

ಶ್ರೀ ಮುರಗೇಶ ಗುರುವರನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ

ಪ್ರಕಟವಾಗಿರಲು,

ಆ ಮಹಾ ಮಹಿಮನ ಮಹಿಮೆಗಾಗಿಯೇ

ಇದು

ಭಾವನಾಪೂರ್ವಕ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ

ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು !

ಶ್ರೀಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ

ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ!

ಅಥವಾ

ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಗುರುಮಹಿಮೆ!

೧ನೆಯ ಭಾಗ--ದೈವೀ ಗೂಢತಂತ್ರ!

ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ನಾಯಕರ ಮೂಲಪೀಠಿಕೆ.

ನಮ್ಮ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಮೈಸೂರ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಶೂರನಾಯಕರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರುವದು ಆ ನಾಯಕರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆಸೇರಿದ ಅವರ ಪ್ರಜೆಗಳು, ಅವರನ್ನು ದೊರೆಗಳು, ಅಥವಾ ರಾಜರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆ ನಾಯಕರ ಸ್ಥಾನವು ಯಾವದು? ಅವರ ಅಧಿಕಾರವೆಷ್ಟು? ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಯಾವವು? ಎಂಬವನ್ನುಕುರಿತು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವವಲ್ಲದೆ, ಆ ನಾಯಕರ ಮನೆತನದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು, ಅವರ ಮೂಲಪುರುಷನಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನಾಗಿರುವ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಬರಮನಾಯಕನೆಂಬವನವರೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬರೆದರೆ, ಕಥಾಸಂದರ್ಭವು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು.

ಯಾವದೊಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನನೂ, ಅವನ ಪರಿವಾರವೂ ಇರುತ್ತಿರುವಂತೆ, ರಾಜ್ಯರೂಪವಾದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ರಾಜನೆಂಬ ಯಜಮಾನನೂ, ಪ್ರಜೆಗಳೆಂಬ ಅವನ ಪರಿವಾರವೂ ಇರುವವು. ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಗಾರರಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ತಾರತಮ್ಯದಂತೆ–ಸಾರ್ವಭೌಮರು, ಅಧಿರಾಜರು, ಮಾಂಡಲಿಕರು, ನಾಯಕರು, ದೇಸಾಯರು, ನಾಡಿಗರು, ನಾಡಗೌಡರು, ಗೌಡರು ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳುಂಟು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು, ಅಧಿರಾಜರು ಇವರಿಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರು; ಉಳಿದ ಮಾಂಡಲಿಕರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಬರಬರುತ್ತ ಕಡಮೆಕಡಮೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯವರಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಅಧಿರಾಜರಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮೀರಿನಡೆದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ತಪ್ಪಿನಡೆದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅವರ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಗಲಿ, ಅಧಿರಾಜರಾಗಲಿ ದಂಡಿಸಬಹುದು; ಅಥವಾ ಅವರ ಒಡೆತನವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಹುದು.

ಈ ಮಾಂಡಲಿಕರೇ ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಂದ ತೆರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಬಾಬುಗಳ ಹಣವನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಆಳುತ್ತ, ನಿಯಮಿತಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಅಧಿರಾಜರಿಗೆ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತ, ಅವರಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಕೊಡುತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಅಧಿರಾಜ–ಅಧಿರಾಜರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಂಗಗಳು ಮೇಲಿಮೇಲೆ ಒದಗುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಾಂಡಲಿಕರು, ನಾಯಕರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಶೌರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಹಾಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಊರಲ್ಲಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಗರಡಿಯ ಮನೆಗಳು ಇರುವಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಶಕ್ತಿ ಶೌರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಮಾಂಡಲಿಕರು, ನಾಯ

ಕರು, ದೇಸಾಯರು, ನಾಡಿಗರು, ನಾಡಗೌಡರು, ಗೌಡರು ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣದೊಡ್ಡರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದ್ದವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಇಡಿಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ಶೌರ್ಯ-ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವಾದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯವು ಪೌರುಷವುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಿದ್ದಕಾಲದಲ್ಲಿ, ವಿಜಾಪುರ-ಗೋವಳಕೊಂಡಗಳ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಅಧಿರಾಜರು, ಆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತೊಂದರೆಕೊಡುತ್ತ ಬಂದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಹಿಂದೂ ಅಧಿರಾಜರು ಈ ನಾಯಕರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಯುದ್ಧವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಪುಣರಾಗಿರುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ನಾಯಕರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ, ಪ್ರಾಬಲ್ಯವೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ನಾಯಕರೇ ಮೊದಲಾದ ಅಧೀನಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು, ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ-ದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಬಳಿಸುತ್ತ, ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಗಡಿದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನೆವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಆಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾದಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ನೆವದಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ-ಶೌರ್ಯ-ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಪ್ರಜೆಗಳು ನಿರ್ಬಾಧವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಿಸಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಯಾವದೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಒಗರಿನಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಯಾವದೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ ಆಡಳಿತದ ಆಂತರ್ಯಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಇರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಗಮನಶೀಲಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಅವು ಮಿತಿಮೀರಿ ಪ್ರಬಲವಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಅಧಿರಾಜರು ಅವನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ನಾಯಕರೆಂಬ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿರಾಜರಾದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರೊಡನೆ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಆ ಅಧಿರಾಜರು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜ್ಯವು ಮುರಕಳಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕಂತು, ಇವರು ಮುಂದೆ ಹೈದರಲ್ಲಿಯ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅಧಿರಾಜರಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಆಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಅಧಿರಾಜರಿಗೆ ಕೆಲಕಾಲ ಅಧೀನರಾಗಿ, ಕೆಲವುಕಾಲ ಸ್ವತಂತ್ರರಂತೆ ಆಳಿದರೂ, ಮತ್ತು ನಾಯಕ ನಾಯಕರಲ್ಲಿಯ ಅಂತಃಕಲಹಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ನಾಯಕರೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾದುತ್ತಲಿದ್ದರೂ, ಅವರುಈಗಿನಹಲವುಕೆಲವುಸಾರ್ವಭೌಮರಿಂದ, ಅಥವಾಅಧಿರಾಜರಿಂದಲಾಗದಷ್ಟು ಪ್ರಜಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೂ, ಪ್ರಜಾಹಿತದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂಮಮಕಾರ ವಹಿಸಿಮಾಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದದ್ದು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ!ಈ ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯ ಎಷ್ಟೋಕೆರೆಕಟ್ಟೆಗಳೂ, ಗುಡಿಗುಂಡಾರಗಳೂ, ಮಠಮಾನ್ಯಗಳೂ, ಕೋಟೆಕೊತ್ತಲಗಳೂ, ಹಳ್ಳಿಪಟ್ಟಣಗಳೂ ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಸ್ಮಾರಕಗಳಂತೆ ಈಗಲೂ ಇರುತ್ತವೆ! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಈ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗ ಹಿತವನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನೂ, ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮ-ಶೌರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನೂ ಮಾಡುವದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳು. ನೃಸಿಂಹದೇವರೂ, ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೂ ಇವರ ಕುಲದೈವತಗಳು; ಆದರೂ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮತಮತಾಂತರಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ರಾಜಧರ್ಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳನ್ನೂ ಆದರಿಸುತ್ತ, ಎಲ್ಲ ಮತದವರಿಗಾಗಿಯೂ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಸ್ವಾಸ್ಥೆವೃತ್ತಿ, ಮಠಮಾನ್ಯತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತ ಪ್ರಜಾರಂಜಕರಾಗಿ

ಇದ್ದರು. ಇವರು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು. ಇವರು ಬೇಡಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ, ಊರಬೇಡರಾಗಿರದೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬೇಡರಾಗಿರುವರು. ಇವರು ಈಚಲು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ, ಈಚಲ ಚಾಪಿಯುಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ, ಈಚಲ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ಶಾಕ್ತೇಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರು. ಆರನೆಯ ದೊರೆ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯವರೆಲ್ಲಿಗೂ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಾದರು; ಆದರೆ ಆ ಲಿಂಗವಂತ ಮತವು ತಮ್ಮ ವೀರವೃತ್ತಿಗೆ ಸರಿದೋರದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಕೂಡಲೆ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು; ಆದರೂ ಲಿಂಗವಂತ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ವಿಶ್ವಾಸವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಧಾನಪಾತ್ರವಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನಂತು, ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ಕೇವಲ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೂ, ಶಿಷ್ಯನೂ ಆದದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗೆ "ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುಮಹಿಮೆ" ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಹೆಸರು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇವರು ವೈದಿಕ ಮತಮತಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಭಕ್ತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆಂತಲ್ಲ; ಆ ಕಾಲದ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿಯೂ, ಫಿರಂಗಿ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವಾಸ-ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಆಧಾರಗಳುಂಟು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು, ಸ್ವಧರ್ಮನಿಷ್ಠರೂ, ಪರಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳೂ ಆಗಿದ್ದು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಮತಮತಾಂತರಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆದರಿಸುವವರಾದದ್ದರಿಂದ, ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಧರ್ಮೌದಾರ್ಯವು ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇದ್ದಿತು.

ಇಂತಹ ಮಹಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠರೂ, ಶೂರರೂ, ಪ್ರಜಾಹಿತದಕ್ಷರೂ ಆಗಿದ್ದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮೂಲ ಪುರುಷನು, ಚಿತ್ರನಾಯಕನೆಂಬವನು. ಈತನು ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನ ಪ್ರಬಲರೂ ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಆದ ಅರವತ್ತು ಜನ ಸರದಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸರದಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಪಟ್ಟದಾನೆಗೆ

ಮದವೇರಿ, ಅದು ಒಬ್ಬರನ್ನೂ ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಬರಗೊಡದಾಯಿತು. ಆಗ ಬಾದಶಹನು,—“ನನ್ನ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ತನ್ನಶಕ್ತಿಯಿಂದಹಣ್ಣುಮಾಡಿ ಸಾದು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಇನಾಮು ಕೊಡುವೆನೆಂ”ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು, ಮಂಗಲಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಅಹೋಬಲ ನೃಸಿಂಹನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಆತನ ಪ್ರಸಾದವಾದ ತುಲಸೀಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಆನೆಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯು ರಭಸದಿಂದ ಚಿತ್ರನಾಯಕನ ಮೈಮೇಲೆ ಬರಲು, ಆತನು ಆ ಮದ್ದಾನೆಯ ಸೊಂಡಿಲು ಹಿಡಿದು ಹಣಿದು ಸಾದುಮಾಡಿ ನಾಯಿಯಂತೆ ಅದನ್ನು ಬಾದಶಹನ ಬಳಿಗೆ ಎಳತಂದನು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾದಶಹನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಇನಾಮನ್ನೂ ಬಿರುದು ಮೊದಲಾದವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಬಹುಮಾನ ಮಾಡಿದನು; ಆದರೆ ಚಿತ್ರನಾಯಕನ ಈ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ನೋಡಿ ಉಳಿದ ಸರದಾರರು ಸಹಿಸದೆ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಬಾದಶಹನ ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲದ ಚಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು, ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ, ಬಾದಶಹನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬಿರುದನ್ನೂ, ಉಚಿತಗಳನ್ನೂ, ಮಾನಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನೂ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆತನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಡಿಲ್ಲಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಈ ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಗವಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಆತನ ವಂಶಜರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆಗಳಾಗಿ ಆಳುವ ಯೋಗವಿದ್ದಿತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿರದೆ, ರಾಯರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು, ತನ್ನ ದೇವರು, ಸಕಲ ಪರಿವಾರ, ಆಕಳ ಹಿಂಡು ಇವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಹಂಪೆಯ ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷನದರ್ಶನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದ

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಜೋಯಿಸ, ಕರಿಯ ಜೋಯಿಸ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗರು—"ನಾವೂ ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಬರುತ್ತೇವೆ" ಎಂದು ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರತಿಪಾಲಕನಾದ ಆ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ಬಹು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ತೇಜಸ್ವಿಗೆ ಸರ್ವಾನುಕೂಲತೆಗಳುಂಟಾಗಿ ಆತನು ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಳು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಇರಹತ್ತಿದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಚಿತ್ರನಾಯಕನ ಮರಿಮಗನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನೆಂಬವನಿಗೆ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಜೋಯಿಸನ ಭವಿಷ್ಯದಂತೆ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಂದ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕತನವು ದೊರೆಯಿತು.

೧ನೇ ದೊರೆ.

ಮತ್ತಿ ತಿಮ್ಮನಾಯಕ—ಈ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನೇ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮೂಲ ಪುರುಷನು. ಈತನು ಮತ್ತಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಈತನಿಗೆ ಮತ್ತಿಯ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನೆನ್ನುವರು. ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಮಹಾ ಸಮರ್ಥನೂ, ಅತ್ಯಂತವಾದ ದೈವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕನಾದಬಳಿಕ ದುರ್ಗದ ಮೇಲಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸತೊಡಗಲು, ಬೆಳಗಾಗುತ್ತಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ಬೀಳಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಭಾವಿಕನಾದ ಆ ನಾಯಕನು ಹೀಗೆ ಕೋಟೆ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಹಳೇಪೈಕದ ಗಿರಿಯನೆಂಬ ದಂಡಿಗೆಯ ದಾಸಯ್ಯನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಏಕನಾಥೇಶ್ವರಿಯ ಆವೇಶವಾಗಿ, ಆ ದೇವಿಯು ಆ ದಾಸಯ್ಯನ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಗೆ—"ನಾಯಕಾ, ನಾನು ಈ ಸ್ಥಳದ ಅಧಿದೈವತವಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ನೀನು ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಅದು ನಿಲ್ಲಲಾರದು"

ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಒಡಮೂಡಿದ್ದ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಅದೇ ದಾಸಯ್ಯನ ಮುಖಾಂತರ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು! ಈಗ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ದೇವಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ—"ತಾಯಿ, ಇನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಮೇಲಕೋಟೆಯ ಕಟ್ಟಡವು ನಿರ್ವಿಘ್ನದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು!

ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ದೈವಭಕ್ತಿಯು ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದದ್ದು. ಆತನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ಫಲವು ದೊರೆಯಿತು. ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಆಕಳ ದೊಡ್ಡ ಹಿಂಡಿನೊಳಗಿನದೊಂದು ಪರಿಪುಷ್ಟ ಆಕಳು, ಆ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಒಬ್ಬ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ಕಮಂಡಲುವಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಹಾಲುಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಹಾಲು ಕರೆಯದೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ರಹಸ್ಯವು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವತಃ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನೇ ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಆಕಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗಲು, ಆತನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು! ಆಗ ಭಾವಿಕನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಸಿದ್ಧಪುರುಷರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ಎರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ತಪಸ್ವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅರಿತು ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ—"ತಿಮ್ಮನಾಯಕಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವಜನಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನ ಮದ್ದಾನೆಯ ಮದವಿಳಿಸಿ ಸಾದುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ನಿನಗೆ ನಾವು ಮದಕರಿನಾಯಕನೆಂದು ಕರೆಯುವೆವು. ಇಗೋ, ಈ ದೆಸೆಕಟ್ಟಿನ ವಿಭೂತಿ, ಕೇಸರಿಯ ಶಾಟಿ, ಸಿದ್ಧಮೂಲಿಕೆ, ಕೈಅಂಬು, ಬಿಲ್ಲು ಇವನ್ನು ನಿನಗೆ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಕೊಡುವೆವು ಹಿಡಿ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೀನು ಮಹಾಜಯಶಾಲಿಯಾಗುವೆಯಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನ ವಂಶಜರು, ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಳುವರು. ದಿನಾಲು ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ದರ್ಶನವಾಗಲಾರದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಮಾತುನಡಿಸು; ಇಗೋ, ಇಲ್ಲಿ ಈ ರಹಸ್ಯಸ್ಥಳ

ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿವ್ಯಲಿಂಗವಿದೆ, ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಹೋದರೆ, ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ನಿನಗೆ ನಾವು ಒಂದು ರಸಬಾವಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದೊಂದು ಅಕ್ಷಯ್ಯ ದ್ರವ್ಯನಿಧಿಯಾಗಿರುವದು ಅದರಲ್ಲಿಯ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಎಷ್ಟು ಬಳಿಸಿದರೂ ದ್ರವ್ಯದ ಕೊರತೆಯಾಗಲಾರದು." ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಹುಲಿಗೊಂವಿ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಆಗತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಅದಕ್ಕೆ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಂಪಕವೃಕ್ಷಗಳು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಚಂಪಕಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೆಂತಲೂ ಹೆಸರು ಉಂಟಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಮಹಾಪುರುಷರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹೀತನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು, ತನಗೆ ಆ ಮಹಾಪುರುಷರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದೊರೆತಿದ್ದ ದ್ರವ್ಯನಿಧಿಯಿಂದ ಮೇಲಕೋಟೆ, ಶ್ರೀಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನನೇ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಕೆರೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಹಿತದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ. ದಿನದಿವಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲನಾಗತೊಡಗಿದನು. ಈ ಸುದ್ದಿಯು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ಕುಹಕರು ರಾಯರಮುಂದೆ—"ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಪ್ರಬಲಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂ"ದು ಸುಳ್ಳೇ ಚಾಡಿಯ ಹೇಳಿದರು. ರಾಯರು ಅದನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನೆಂಬ ತಮ್ಮ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಮೇಲೆ ಕಳಿಸಲು, ಆತನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು; ಆದರೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಗಾಳಿಯುಕೂಡ ಸುಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆಕಾದಿ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಾಗಲಿಚ್ಛಿಸದೆ, ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ, ಶೌರ್ಯ-ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕಾರ್ಯತಃ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅರುಹಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

ಒಂದುದಿನ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನ ಪಾಳಯವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಹೊಕ್ಕನು; ಆದರೆ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಿಭೂತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಯಾರೂ ತಡವಲಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಆ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠನು ನರಸಿಂಹನ ಕುದುರೆಯ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚುತ್ತಿರುವಾಗ, ಕುದುರೆಯು ಹೇಕರಿಸುತ್ತ ಕಾಲುಕೆದರಹತ್ತಲು, ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಕುದುರೆಯ ಚಾಕರನು ಎಚ್ಚತ್ತು ಸಿದ್ದೆಗಣ್ಣಲ್ಲಿ ತಡವರಿಸುತ್ತ ಕುದುರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಕುದುರೆಯ ಗೋದಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು! ಆಗ ಚಾಕರನು ಸೈಲಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಯ ಗೂಟವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಬಡೆಯತೊಡಗಲು, ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಆ ಗೂಟವು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಬಲ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ನಟ್ಟು ಪಾರಾಗಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಿತು! ಆದರೂ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಹಾಯ್‌ಗುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಮಿಸುಕಾಡಲಿಲ್ಲ! ಕುದುರೆಯ ಚಾಕರನು ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಲ್ಲ ಒಟಗುಟ್ಟುತ್ತ ಪುನಃ ತನ್ನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕೂಡಲೆ ಆತನಿಗೆ ಗಾಢನಿದ್ದೆಯು ಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಮಹಾಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು, ತನ್ನ ಗುರುದತ್ತವಾದ ಕೈಅಂಬಿನಿಂದ ತನ್ನ ಬಲಗೈಯ ಮಣಿಕಟ್ಟನ್ನೇ ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಆ ಮೊಂಡಗೈಗೆ ಮುಂಡಾಸಸುತ್ತಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ದುರ್ಗವೇರಿ ಹೋದನು!

ಮರುದಿವಸ ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಈ ಧೈರ್ಯ-ಪರಾಕ್ರಮ-ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆತನ ಹೃದಯವು ಕಂಪಿಸಿತು! ಇಂಥ ಮಹಾವೀರನಿಂದ ನಾನು ದುರ್ಗಮವಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ಆತನು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದುದಿನ ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನ ಆನೆಯು ದುರ್ಗದ ಕೆರೆಗೆ ನೀರುಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಮ್ಮ

ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ತನ್ನ ಧನುಸ್ಸಿಗೆ ಹೆದೆ ಏರಿಸಿ, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಧನುಷ್ಯ ಮೆಟ್ಟಿ, ಎಡಗೈಯಿಂದಲೇ ಹೆದೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದು ಆ ಆನೆಯ ಹಣೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಾಣಹೊಡೆದು ಅದನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದನು! ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಈ ಮಹಾಬಲವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನು ತೀರಾ ಕೈಕಾಲುಗೆಟ್ಟನು! "ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟುದಿವಸ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ವಶವಾಗುವದು ಅಶಕ್ಯವೆಂ"ದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಂದ ಆತನಿಗೆ—"ನೀನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದು, ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು" ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವು ಬಂದಿತು. ಆಗ ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನು ಬದುಕಿದವನಂತೆ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟು, ಕಲಬುರ್ಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು; ಆದರೆ ಆರುತಿಂಗಳು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಆ ಕೋಟೆಯು ಆತನ ಕೈಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಗೆ—"ನಿಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ-ಸಾಹಸ-ಮಹಾಬಲಗಳ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾವು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೊಂಡಗೈಯನ್ನು ನೋಡುವ ಇಚ್ಛೆಯು ನಮಗೆ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ನೀವು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು" ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪತ್ರವನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು! ಆದಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ರಾಯರಿಗೆ—"ಮಹಾಪ್ರಭೋ, ಸನ್ನಿಧಿಯ ಆಜ್ಞಾಪತ್ರರೂಪ ಪ್ರಸಾದವು ತಲುಪಿ ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆನು; ಆದರೆ ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹಸೇನಾಪತಿಗಳು ಕಲಬುರ್ಗಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಆರುತಿಂಗಳಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸೇವಕನಿಗೆ ಸನ್ನಿಧಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ, ಕಲಬುರ್ಗಿಯನ್ನು ಚರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು." ಎಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ರಾಯರು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿತ್ತರು. ಆಗ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನುಕಲಬುರ್ಗಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ಆತನಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಆ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು.

ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯದೊರೆಯಲ್ಲ; ಆತನು ಮಹಾ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನು, ಸತ್ವಶಾಲಿಯು, ಕ್ರಿಯಾವಂತನು, ಗುರುಕೃಪೆಪಡೆದವನು, ಅಲ್ಲದೆ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠನು ! ಆತನು ರಾಜದ್ರೋಹವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಂದವನಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಧಿರಾಜರಾದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಮನಸ್ಸಿನಕಿಲ್ಮಿಷವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂಬ ಸದ್ಭಾವದಿಂದ, ಜೀವದ ಹಂಗುದೊರೆದು, ಕಲಬುರ್ಗೆಯ ಅಗಳತಕ್ಕೆ ಎರಡುಸಾವಿರ ಅರಳೆಯ ಅಂಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ತುಂಬಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಕೋಟೆಯ ಎರಡು ನಿಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಲಗ್ಗೆಹತ್ತಿ, ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಆರುಗಳಿಗೆಗೆ ಸಾಕಿದಲುಡ. ನೂಲಏಣಿ ಇವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಏರಿಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು ! ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಯುದ್ಧಾವೇಶವು ಹೊರಸೂಸಿತ್ತು, ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸು ಉಗ್ರವಾಗಿತ್ತು ! ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಕ್ತದರ್ಶನದಿಂದ ಆ ವೀರಪುಂಗವನನ್ನು ತಮೋವೃತ್ತಿಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಆವರಿಸಲು, “ದುಶ್ಶಾಸನನ ರಕ್ತಪಾನಮಾಡಿದ ಭೀಮನಂತೆ” “ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನರಕ್ತಪಾನಮಾಡಿದ ಶ್ರೀನರಸಿಂಹನಂತೆ” ಆ ವೀರನು ಎದುರಾದವರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಹತ್ತಿದನು !

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯಮದದಿಂದ ಮತ್ತನಾದ ಆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಗೂ, ಆತನ ಸೈನ್ಯದವರಿಗೂ ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳ ಹಂಗಾಗಲಿ, ಯೋಗ್ಯಾಯೋಗ್ಯಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಲಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ! ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಏಕನಾಥೇಶ್ವರಿಯ ರಕ್ತಪಾನದ ತೃಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಂದ ಭಯಂಕರ ಕೊಲೆಯು ಕಲಬುರ್ಗೆಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲು, ರಕ್ತಪ್ರವಾಹವು ಊರಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹರಿಯಿತು ! ವೀರರ ಯುದ್ಧಾವೇಶವೇ ಅಷ್ಟು ಕರ್ಕಶವಾದದ್ದು ! ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಗನು, ಈ ಕೊಲೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಿಂದ ಆತನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುವವರೆಗೆ, ಕೊಲೆಯು ಒಂದೇಸವನೆ ನಡದೇ ಇತ್ತು! ಕಡೆಗೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಧರ್ಮಕಹಳೆಯು ಊದಲು,

ಕೋಟೆಯು ನಿಂತಿತು! ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನರಸಿಂಗರಾಯನು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಗೆ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಲು, ರಾಯರು ತಿಮ್ಮನಾಯಕನನ್ನು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮೂರುತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಆತನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹೋಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ—ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಮುಲಾಮಿನಶಂಖ, ಒಂದು ಛತ್ರದ ಜೊತೆ, ಒಂದು ಅಂದಣ, ಒಂದು ಜೋಡು ಮೊಸಳೆಯ ಬಾಯಿ, ಒಂದು ಫಿರಂಗಿ, ಒಂದು ಶ್ವೇತ ಛತ್ರ, ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಹಸ್ತ, ಹಗಲದೀವಟಿಗೆ ಇವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟು, "ಹಗಲಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾನ್ಯ" ಎಂದು ಹೊಗಳಲು, ಭಟ್ಟಂಗಿಗಳನ್ನೂ ವೀರತಿಮ್ಮನಾಯಕನೊಡನೆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರು!

ಹೀಗೆ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕನು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ, ತನ್ನ ಭುಜಬಲಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಹತ್ತಿದನು. ಆತನ ಈ ಉತ್ಕರ್ಷವು ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಸಹನವಾಗದೆ, ಅವರು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಮುಂದೆ "ತಿಮ್ಮನಾಯಕನನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಪ್ರಬಲಿಸಕೂಡದು" ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲದ ಹಲವು ಚಾಡಿಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದರು! ಆಗಿನ ವಿಜಯನಗರದ ದುರ್ಬಲರಾಯರಿಗೂ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕನನ್ನು ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆತನನ್ನು ಸಪರಿವಾರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದರು! ಆದರೂ ರಾಜನಿಷ್ಠನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ರಾಜನಿಷ್ಠೆಗೆ ಭಂಗತಂದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಆತನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಓಬನಾಯಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುರುದತ್ತ ದಿವ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ, ದೆಸೆಗಟ್ಟಿನ ವಿಭೂತಿ, ಕೀವಿಯಸೀಟಿ, ಬಿಲ್ಲು, ಕೈಅಂಬು ಇವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಗುಪ್ತರೀತಿಯಿಂದ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ತನ್ನ ಮಗ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು! ಹೀಗೆ ರಾಜನಿಷ್ಠನಾದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಲಾರದೆ, ಮಗನೊಡನೆ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದನು. ಮುಂದೆ ಆ ರಾಜನಿಷ್ಠನು ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಕಾರಾಗೃ

ಹದಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆತನ ಮಗ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನು, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಶವವನ್ನು ದಹನಮಾಡಿ, ಬೂದಿಯನ್ನು ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ, ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಜಿಂತಾಓಬಯ್ಯನಿಂದ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು, ಯಾರೂ ಅರಿಯದಂತೆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಆ ಅಸ್ಥಿಗಳ ಸಮಾಧಿಮಾಡಿಸಿದನು.

೨ನೇ ಪ್ರಕರಣ—ನಾಯಕರ ಉತ್ಕರ್ಷ.

೨ನೇ ದೊರೆ.

ತೇಜಸ್ವಿ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕ—ಈ ದೊರೆಯಾದರೂ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನಂತೆ ಮಹಾ ಸಮರ್ಥನೂ, ಭಾವಿಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀ ಚಂಪಕ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಈತನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ತಾಳೀಕೋಟೆಯ ಕಾಳಗದ ಅನಂತರದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರು; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಭಯದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಸಪರಿವಾರ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದರು; ಇದರಿಂದ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯನಗರದವರ ಅಧಿರಾಜತ್ವವು ತಪ್ಪಿದಂತಾಗಲು, ಈ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನೂ, ಆತನ ಮುಂದಿನ ನಾಯಕರೂ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಹಂಗುಇಲ್ಲದೆ, ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನಿಗೆ ಕನಕಗಿರಿಯ ದೊರೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನ ಮಗಳಾದ ಕನಕಮ್ಮನಾಗತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನವಾಯಿತು. ಋತುಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಓಬ

ಣ್ಣನಾಯಕರು ಏಕಾಂತಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ಕನಕಮ್ಮನಾಗತಿಯು ಮಹಾ ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಆ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—"ನಾಯಕಾ, ನಾನು ನಿನಗೆ ದಕ್ಕುವವಳಲ್ಲ; ನಾನು ದುರ್ಗಾದೇವತೆ! ಶ್ರೀ ಏಕನಾಥ ಅಮ್ಮನವರ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಕಾರದಂತೆ ಪ್ರತಿಮೆ ಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿ, ನಿಯಮದಿಂದ ವರುಷ ವರುಷಕ್ಕೂ ೧೦೧ ಕುರಿ, ೧೦೧ ಕೋಣಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಿಸಿ, ಕ್ರಮದಿಂದ ನನ್ನ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿಸಿ ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದೌಲತ್ತು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾಶವಾ ದೀತು," ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತತ್‌ಕ್ಷಣ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದಳು!

ಮುಂದೆ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕನು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ದೀಪಸ್ತಂಭವನ್ನುಮಾಡಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕನಕನಾಗಮ್ಮತಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ, ಶ್ರೀಏಕನಾಥ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸಮ್ಮುಖವಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ ಕೆತ್ತಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ಏಕನಾಥೇಶ್ವರಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಹೋಗಲು, ಅದು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನಿಲ್ಲದಾಯಿತು. ಆಗ ದೊರೆಯು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತ ನಾಗಿರಲು, ದೇವಿಯು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು—"ನಾಯಕಾ, ಪತಿವ್ರತೆ ಯಾದ ಒಬ್ಬ ಗರ್ಭಿಣೀಸ್ತ್ರೀಯು ನನಗೆ ಬಲಿಯಾದರೆ, ಕಂಬವು ನಿಲ್ಲು ವದು"ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದೊರೆಯು ಡಂಗುರದಿಂದ ಸಾರಿಸಿದನು. ಆಗ ದುರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಒಬ್ಬ ಗಾಣಿಗರ ಸ್ತ್ರೀಯು, "ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಶಾಶ್ವತವಾಗಲೆಂ"ದು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೂ, ತನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೂ ಹೇಳಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ದೊರೆಯಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾನು ಬಲಿಯಾಗುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು! ಆಗ ದೊರೆಯು ಆಕೆಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಹೊನ್ನುಗ ಳಿಂದ ಆಕೆಯ ಉಡಿತುಂಬಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಕಂಬದ ಬಳಿಗೆಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು, ಆಕೆಯು ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಕಂಬವು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದಿತು! ಈಕೆಯ ವಂಶದವರು ಈಗಲೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕರುವಿನ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರಂತೆ! ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಆ ಉನ್ನತ ಕಂಬವು ಈಗಲೂ ನಿಂತಿದೆ! ಅರಸನು ಆ ಪತಿವ್ರ

ತೆಯು ಗಂಡನ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಎರಡು ಗಡಿಗೆ ವರಹಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ದೇವಿಯು ಅಪ್ಪಣೆಯಾದಂತೆ ಕಂಬದಮ್ಮನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗಲು, ದೊರೆಯ ವೈಭವವೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಹೋಯಿತು! ಈ ಓಬನಾಯಕನಿಗೆ ಸಿದ್ಧ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ದರ್ಶನವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಆಯಿತು! ಮುಂದೆ ಕೆಲವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ದೊರೆಯು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾಗಲು, ಹಡುವನ ಹಾಳದಲ್ಲಿ ಈತನ ಅಸ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಈ ದೊರೆಯ ನಾಗತಿ ಯರಲ್ಲಿ ಐದು ಜನರು ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿದರು!

೩ನೇ ದೊರೆ.

ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕ—ಓಬನಾಯಕನ ಮಗ ನಾದ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ಶ್ರೀಚಂಪಕ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗುಡಿ ಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಈತನಾದರೂ ತಂದೆಯಂತೆ ಶೂರನೂ, ಆಶ್ರಯ ಬೇಡಬಂದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವವನೂ ಆಗಿ, ಕಸ್ತೂರಿಯ ವಾಸನೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗದ ರಾಜ್ಯವು ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು. ಗಾದ್ರಿ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಅನೇಕ ಜನರನ್ನೂ, ದನ–ಕರುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದು ಮಲೆತು ಇರುವಾಗ, ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ದೊರೆಯು ಪರಿವಾರದೊ ಡನೆ ಗಾದ್ರಿ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಜನರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೆ ಹೆಬ್ಬು ಲಿಯು ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದಿತು. ಆಗ ದೊರೆಯು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಸೀಳಿಬಿಟ್ಟನು! ಅಂದಿನಿಂದ ದೊರೆಗೆ “ ಗಾದ್ರಿಮಾಲೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ” ಎಂಬ ಬಿರುದು ಉಂಟಾಯಿತು ! ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುವ ಸಾಮಂ ತರು, ಪಾಳ್ಯಗಾರರು ಇದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ—“ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾ ನಾಯಕಾಚಾರ್ಯ,

ನಾಯಕ ಶಿರೋಮಣಿ, ಹಗಲಕಗ್ಗೊಲೆವರ‍್ನ್ನ, ಗಾದ್ರಿಮಾಲೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿ, ಗಂಡಗೊಡಲಿಯ ಸರ್ಜ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜಾ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗನಾಯಕರು " ಎಂದು ಒಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ದೊರೆಯು ಮಹಾ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾಗಿ ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಈ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಯಕನ ಶವವನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದಹನಮಾಡಿದರು. ಈತನ ಹನ್ನೊಂದುಜನ ನಾಗತಿಯರಲ್ಲಿ ಏಳುಜನ ನಾಗತಿಯರು ಸಹಗಮನ ಮಾಡಿದರು !

೪ನೇ ದೊರೆ.

ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕರು—ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನ ಮಗನಾದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನಿಗೆ, ಶ್ರೀಚಂಪಕ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಈತನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯಿಂದ ಹಲವು ವೈರಿಗಳ ಚಂಡುಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಈತನಿಗೆ "ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯ ಸರ್ಜ" ಎಂಬ ಬಿರುದು ಉಂಟಾಯಿತು. ಈತನು ಮಹಾ ಶೂರನಿದ್ದಂತೆ, ಅತ್ಯಂತ ಭಾವಿಕನೂ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಘನತೆಗೇರಿತು. ಈತನ ಭಕ್ತಿಗೂ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಗೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು [ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನು] ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತವು ಬಹು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವದು ; ಆದರೆ ಸ್ಥಳಸಂಕೋಚದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಕೊಡುವೆವು.

ಈ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕನ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು, ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ ? ಆತನು ಈಗ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗವಿರುವ ಪ್ರದೇಶ

ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರ–ದನಕರುಗಳೊಡನೆ ಇಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆ ಗುಡ್ಡ ಗಾಡ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದನಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ನೀರುಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಯಿದ್ದದ್ದ ರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕುದಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು; ಆದರೆ ಆತನ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ, ದನ ಕರುಗಳಿಗೂ ವ್ಯಾಧಿಯುಂಟಾಗಲು, ಆತನು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದನು. ಆಗ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನು ಒಬ್ಬರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಆವೇಶಗೊಂಡು ಚಿತ್ರನಾ ಯಕನಿಗೆ—" ನಾಯಕಾ, ನಾನು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಅಧಿದೇವತೆಯು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮ. ನಾನೇ ಈ ವ್ಯಾಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾ ಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ದ್ರವ್ಯದ ನಿಧಿ ಯನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನು. ಆ ನಿಧಿಯಿಂದ ನೀನು ಈ ಗುಡ್ಡದಮೇ ಲೊಂದು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗಾಗಿ ಒಂದು ಗುಡಿ ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸು " ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ! ಅದ ರಂತೆ ಚಿತ್ರನಾಯಕನು ಕೋಟೆ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟನು. ಈ ಉಚ್ಚಂಗಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು " ಉತ್ಸ ವಾಂಬೆ" ಎಂದು ಕರೆಯಹತ್ತಿದರು; ಯಾಕಂದರೆ, ಈ ದೇವಿಯು ಉತ್ಸವ ಪ್ರಿಯಳು ! ಈಕೆಯೇ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮನೆಯದೇವತೆಯಾದಳು. ಆ ಮನೆತನದವರು ಪ್ರತಿ ಭಾರತಹುಣ್ಣಿವೆಗೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಿಂದ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಆದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ದೇವಿಯ ಸೇವೆಮಾ ಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು !

ಮುಂದೆ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕನ ಮಗಳು ಹೊನ್ನಮ್ಮನಾಗತಿಯನ್ನು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ದೊರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಆಕೆಗೆ ಬಳುವಲಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯನ್ನೂ, ಕೆಲವು ಊರುಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗವು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯವರ ಕೈಸೇರಿತು. ಮುಂದೆ ಹರ ಪನಹಳ್ಳಿಯವರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರ ಲಾಗದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು, ಆ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹೊನ್ನಮ್ಮನಾಗತಿಗೂ,

ಆಕೆಯ ಗಂಡನಿಗೂ ವಾಗ್ವಾದವಾಗಿ, ಗಂಡನು ಹೊನ್ನಮ್ಮನಾಗತಿ ಯನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ದುರ್ಗದಮೇಲೆ ಕರಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಆಕೆ ಯನ್ನು ನೀಚತನದಿಂದ ಗುಡ್ಡದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೂಕಿಬಿಟ್ಟನು! ಅಂದಿನಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು; ಆದರೆ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ದೊರೆಯ ಈ ಅಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಾಗಿ ದೇವಿಯು ಆತನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು—“ನಾಯಕಾ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ; ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು; ಆದ್ದ ರಿಂದ ನಾನು ಅವರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು! ಆದರಿಂದ ದೊರೆಯು ಬೆದರಿ ದೇವಿಯ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆ ಯಿಂದ ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಕಾವಲುಗಾರರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಕಾವಲುಗಾರರು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ದೇವಿಯು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು —“ನಾನು ನಿನ್ನಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅಣಜಿಯ ಕೋಟೆಯ ಹತ್ತರ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾದಿರು.” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿ ಸಿದಳು!

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇತ್ತ ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಪೂಜಾರಿಯಾದ ಕೆಂಚಯ್ಯನೆಂಬವನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಲು, ಆತನು ದೇವಿಯ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಆಗ ವೈಯಾಳಿ ಜೋಗಪ್ಪನಾದ ಸಿದ್ದಪ್ಪನೆಂಬವನು ಚೌಟಕೆಯೆಂಬ ವಾದ್ಯ ವನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ “ಉದೋ ಉದೋ” ಎಂದು ಘೋಷಮಾಡುತ್ತ ದೇವಿಯ ಮುಂದೆ ಹೊರಟನು! ಹೀಗೆ ಅವರು ಗುಡಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಎಡಬಲದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರು ಅವ ರನ್ನು ತಡೆಯದೆ, ಮಂಕುಬಡೆದವರಂತೆ ನಿಂತಲ್ಲೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು! ಆಗ ಪೂಜಾರಿ ಕೆಂಚಯ್ಯನು ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅಣಜಿಯ ಕೋಟೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಕಾದಿದ್ದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕನು ಕುಶಾಲು ತೋಪು ಹಾರಿಸಿ ದೇವಿ

ಯನ್ನು ಇದಿರುಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು! ಹೀಗೆ ಗಡ್ಡದಮುದಕರಿನಾಯಕನು ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಆಣಾಜಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಈಸುದ್ದಿಯು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ದೊರೆಗೆ ಮುಟ್ಟಲು, ಆತನು ಮೋಸವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ದಂಡಿನೊಡನೆ ಆಣಾಜಿಯ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನು.

ಬಳಿಕ ಉಭಯ ಸೈನಿಕರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಘೋರ ಕಾಳಗವಾಯಿತು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ದೊರೆಯು—“ ಆಣಾಜಿಯ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಕೋಟೆಗೆ ತಲೆಕೊಡಬೇಕು ” ಎಂಬ ರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಾದಿದನು; ಆದರೂ ದೇವಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನಿಗೇ ಜಯವಾಯಿತು! ಆಗ ಆತನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರತಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರವೂ, ಭವ್ಯವೂ ಆದ ಒಂದು ಶಿಲಾಮಯ ಗುಡಿಯನ್ನೂ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸುಂದರ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನೂ, ಏಳಂತಸ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಭವ್ಯವಾದ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು; ಆದರೆ ಮೂಲಮೂರ್ತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ದೇವಿಯು—“ ನಾಯಕನಹಟ್ಟಿಯ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಆಳಿನ ಕೆಳಗೆ ನಾನಿದ್ದೇನೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕರತಂದು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸು” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿ, ತಾನಿರುವ ಗುರುತು ಹೇಳಿದಳು. ಅದರಂತೆ ಗಡ್ಡದಮುದಕರಿನಾಯಕನು ಆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಿಯುಗುರುತುಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಗಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವಾಲಯವಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಸುಂದರ ಪ್ರತಿಮೆಯೂ, ಪರಶುರಾಮದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಯೂ, ಒಂದು ನಾಗಪ್ಪನ ಪ್ರತಿಮೆಯೂ ಇದ್ದವು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಕನು ಪರಮಾನಂದಪಟ್ಟು, ಆ ಮೂರೂಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಸಮಾರಂಭದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರತಂದು, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದು ಭವ್ಯವೂ, ಸುಂದರವೂ ಆದ ಗುಡಿಯನ್ನುಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಅವೇ ಮೂರು ಪ್ರತಿಮೆಗಳೇ ಈಗಲೂ ಆ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವವು! ಗಡ್ಡದಮುದಕರಿನಾಯಕನುಆದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಮಹಾದ್ವಾರದಮೇಲೆ

ಏಳಂತಸ್ತಿನಗೋಪುರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆ ಗೋಪುರಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರದ ಕಳಸಗಳಿದ್ದವು. ಮುಂದೆ ಟೀಪುಸುಲ್ತಾನನು ಈ ಬಂಗಾರದ ಕಳಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದೇ ನಾಯಕರ ಅರಮನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ತೋಫುಹಚ್ಚಿ ಹೊಡೆದದ್ದರಿಂದ ಆ ಗುಡಿಯು ಕೆಲವು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಟೀಪುವಿನ ವಶವಾದ ಬಳಿಕ ಆತನು ಮಹಾದ್ವಾರದಮೇಲಿನ ಏಳು ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು! ಅಮ್ಮನವರ ಆ ಸುಂದರ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಪಟ್ಟಣದ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಭೂತವಾಗಿ ಈಗಲೂ ಇರುತ್ತದಲ್ಲದೆ, ಟೀಪುವು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಆ ಸುಂದರ ಮಸೀದೆಯೂ ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ! ಇರಲಿ.

ಈ ದೊರೆ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯು ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಜಗದ್ಗುರು ನರಸಿಂಹಭಾರತೀ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷೆ, ಪಾದಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ವಿವಿಧ ರತ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನು ಮಹಾಪಾದಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಹನುಮನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಜಹಗೀರು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟನು! ಇದರಂತೆ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೀಉತ್ತರಾಧಿ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನೂ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಆಯಾ ಮಹಾ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಜಹಗೀರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು ವಿವಿಧ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ದೊರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರು ಸಾಧು ಲಿಂಗಾಯತ ಮಠದ ಆಡಿಕೆಲೋರ ಮೂಲಪುರುಷ ಸಂತಪ್ಪನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಆಶ್ರಯಪಡೆದು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಸರ್ವ ಮತದವರನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ನೋಡಿದ ಈ ಘನವಂತನಾದ ದೊರೆಯು, ಮಹಾ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿ ಆಳಿ ಮರಣಹೊಂದಿದನು ಈತನ ಶವವನ್ನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದಹನಮಾಡಿದರು. ಈತನಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಈತನ ೨೭ಜನ ಹೆಂಡಿರು ಸಹಗಮನಮಾಡಿ, ಮೂವರು ಜನ ಸಾಗತಿಯರು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದರು!

ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಹಾವಳಿ—ಹೀಗೆ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತಒಬ್ಬರು ಶೂರರಾಗಿ ರಾಜ್ಯದವೈಭವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ದುರ್ಗದ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ಹಾವಳಿಯು ಎದ್ದಿತು. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರಗಳಾದರೂಉತ್ಕರ್ಷಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿನಡಯುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇಸಿದ್ಧಾಂತವು ! ಅಂತೇ, ಈ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಹಾ ಮಹಾ ರಾಜವಂಶಗಳೂ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಮಣ್ಣುಗೂಡುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಅಂದಬಳಿಕ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸಂಸ್ಥಾನವಾದರೂ ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೊರಗಾದೀತು? ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕರ ಮಗ ೫ನೇ ದೊರೆಯಾದ ಓಬಣ್ಣ ನಾಯಕನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದಂತೆದಂಡಿನವರಿಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ನೆವವನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿ, ದಂಡಿನವರು, ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೊರೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು! ಆಗ ಆ ದೊರೆಯ ಹಿರೇ ಕುಮಾರನಾದ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನು ಹರಪನಹಳ್ಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಣಗುಪ್ಪೆಗೆ ಸಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಆಗ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ದಳವಾಯಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನಿಗೆ ಧೈರ್ಯಹೇಳಿ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು. ಆಗ ದೊರೆಯು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಉಚಿತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈ ಆರನೆಯ ದೊರೆ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಸುಸೂತ್ರ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆತನು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ, ಮತ್ತೆ ಪಟ್ಟದ ಸಲುವಾಗಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತಭೇದವುಂಟಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು, ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನ ತಮ್ಮನಾದ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು, ವಾದಿಸಹತ್ತಿದರು; ಆದರೆದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು, ಹಿರಿಯ ಕುಮಾರನಿಗೇ ಪಟ್ಟವಾಗುವದು ನ್ಯಾಯ್ಯವೆಂದು ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕರ ಹಿರಿಯಮಗ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನನ್ನು ಒನೆಯ

ದೊರೆಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು; ಆದರೆ ಅದು ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ಪಟ್ಟವೇರಿದ ಆ ಎಳನೆಯ ದೊರೆ ಮದಕರಿನಾಯಕನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಆತನ ಮಗ ದೊಣ್ಣೆರಂಗಪ್ಪ ನಾಯಕನನ್ನು ಲನೇ ದೊರೆಯೆಂದು ಹೆಸರಿಗೆ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಆ ಮುದ್ದನು ತಾನೇ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವತ್ತೂ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸಾಗಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಇದು ದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ ದೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ಗಂಡು ಸಂತತಿಯು ಇರದೆ, ಆತನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನು "ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರು ಬಾರದಿದ್ದರೆ" ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕೇಡು ಒದಗುವದೆಂ"ಬ ವಿವೇಕದಿಂದ, ಯೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕುದಾರನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ಅರಸನ ತಲೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮುದ್ದನ ತಲೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಡಲಾಗದೆಂತಲೂ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸಹತ್ತಿದನು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ದಳವಾಯಿಗಳು ಮಹಾ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು; ಯಾಕಂದರೆ, ಈವರೆಗಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಾಯಕರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಂಗಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಒದಗಿಬಂದದ್ದರಿಂದ, ನಾಯಕರು ದಳವಾಯಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಏರಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಳುಂಟಾಗಿ ಆ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಹಾಗೆ ಗೊಂದಲಹಾಕಹತ್ತಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಭರಮಪ್ಪ ದಳವಾಯಿಯೇ ವಿವೇಕಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಪ್ರಬಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗಂಡು ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ ದೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ಯೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ಚಿಕ್ಕಣ್ಣನಾಯಕನ ತಮ್ಮ ಮದಕರಿ ನಾಯಕನ ಮಗ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಬರಮನಾಯಕನನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಹೀಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿದ್ದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಬರಮನಾಯಕನಿಗೆ. ಪಟ್ಟವು ಹೇಗೆ ದೊರೆಯಿತೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತದ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುತ್ತದೆ.

೩ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ--ಎಲ! ಇದೇನು?

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ಅರಣ್ಯದೊಳಗಿನದೊಂದುಗವಿಯು; ಸರಿರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ವಸಂತ ಋತುವಿನ ವದ್ಯ ಅಷ್ಟಮಿಯ ತಿಥಿಯಾದದ್ದರಿಂದ, ಆರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಮುಸುಕಿದೆ. ನಿರಭ್ರವಾದ ಆಕಾಶಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಪಳಪಳನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಪತಿಯಾದ ಚಂದ್ರಮನ ಕತ್ತಲೆಕಳೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಆತನಿಲ್ಲದಾಗಲೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಕೈಕೊಂಡು. ತಮ್ಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಹಚಾರಿಣೀ ಧರ್ಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುತ್ತಲಿವೆ. ಹಗಲ ವ್ಯವಹಾರದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಮಗ್ನತೆಯಿಂದ ದಣಿದು ಸಿದ್ದೆಹೋಗಿ, ಶಾಂತತೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ; ಆದರೆ ರಾತ್ರಿಂಚರಗಳಾದ ಪಶು-ಪಕ್ಷಿ-ಮೃಗ-ಕೀಟಾದಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ಶಾಂತತೆಯ ಭಂಗವಾಗುತ್ತಿರಲು, "ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಅಶಾಂತಿಕಾರಕವೇ" ಎಂಬತತ್ವವುವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ದುರ್ಗಮವಾದಕೋಟೆಯ ಗುಡ್ಡಗಳ ಸಾಲು ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗಿನ ಕಾಡಿಗೆಯ ಗುಡ್ಡಗಳ ಸಾಲಿನಂತೆ, ಕಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿದೆ; ಆದರೂ ಆಗುಡ್ಡದ ಸಾಲು, ತನ್ನ ನಾಯಕರಕೀರ್ತಿಯ ಹೊಳಪನ್ನು, "ಅಗೋ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೊಳಪಿನಂತೆ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಕೀರ್ತಿಯ ಹೊಳಪು ಜಾಜ್ವಲ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ನೋಡಿರಿ" ಎಂದು ತನ್ನ ಕೋಡಗಲ್ಲ ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ

ಭಾಸವಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ವಸಂತಋುವಿನ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುಳಿಯುತ್ತಿರುವ ನಸುಗಾಳಿಯ ತಂಪು, ಘಮಘಮಿಸುವ ವನಪುಷ್ಪಗಳಕಂಪು, ನಿದ್ರಾದೇವಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಇಂಪು ಯಥೇಚ್ಛ ಉಂಟಾಗಿರಲು, ಆ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯುಕೂಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆಸುಖದಾಯಕವೇ ಆಗುತ್ತಲಿದೆ!

ಇಂತಹ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣನು ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಒಂದು ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿಚಲ್ಲಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಮನಸ್ತಾಪದ ಮೂಲಕ ಏನುಮಾಡಿದರೂ ಆತನಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯು ಬರಲೊಲ್ಲದು. ವಿಚಾರಗಳ ಗಲಬಿಲಿಯಿಂದ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಗ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆತನು ಒಮ್ಮೆ ಈ ಮಗ್ಗಲಾಗುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಆ ಮಗ್ಗಲಾಗುವನು. ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹತ್ತರ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವನು, ಒಮ್ಮೆ ದೂರ ಸರಿಸುವನು; ಆತನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಾಗ, ಒಮ್ಮೆ ಆ ತನಆ ಮನೋರಥಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ತೋರುವವು, ಒಮ್ಮೆ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವವು. ಒಮ್ಮೆ ಆತನು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಅವಡುಗಚ್ಚುವನು, ಒಮ್ಮೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಉಸುರ್ಗರೆಯುವನು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿವಿಧ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ವ್ಯಥಿತನಾಗಿದ್ದ ಆ ತರುಣನು ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕಡೆಗೆಮೋರೆಮಾಡಿ ಕುಳಿತು, ತಡೆಯಲಾರದ ತಾಪದಿಂದ ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನೇನಂದರೆ—ಉತ್ಸವಾಂಬೇ, ಎಲೈ ಆದಿಮಾಯೆಯೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಕುಲದೈವತವಲ್ಲವೆ? ನೀನು ನಮ್ಮ ಮೂಲಪುರುಷನಾದ ಕಡುಗಲಿ ಚಿತ್ರನಾಯಕನಿಗೊಲಿದು ಆತನಿಗಾಗಿ ಮೊದಲು ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೈದೋರಿ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಂದ ಸೇವೆಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ? ತಾಯೇ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನೂ, ಕರುಣಾಶಾಲಿತ್ವವನ್ನೂ ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ? ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಹರಪನ ಹಳ್ಳಿಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಉಂಟಾಗಲು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕರೆಂಬವರ ಸದ್ಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ನೀನು ಅಕ್ಕರೆಯ ಹಡೆದ ತಾಯಿಯಂತೆಅವರ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಚಿತ್ರ

ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ ! ಅಮ್ಮಾ, ಇಂತಹದು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯ ! ಇಂತಹದು ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಶಾಲಿತ್ವ ! ಆದರೆ ತಾಯಿಯೊ, ಇಂತಹ ಘನವಂತಳು ನೀನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ನನ್ನನ್ನು, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ವೀರನಾಯಕರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ ? ಎಲೈ ದೇವೀ, ನೀನು ರಣಹುಚ್ಚಿ, ನಿನ್ನ ಆ ಭಕ್ತರೂ ರಣಹುಚ್ಚರೇ ; ಆದರೆ ಅವರ ವಂಶದ ನಾನುಮಾತ್ರ ರಣ ಹೇಡಿಯು ! ಛೀ ಛೀ ತಾಯೇ, ಇದು ಸರ್ವಥಾ ಸರಿಯಲ್ಲ ಸರಿಯಲ್ಲ ! ನಿನ್ನ ವೀರಭಕ್ತರಾದ ನಾಯಕರ ಕುಲವು ನನ್ನಮೂಲಕ ಹೇಡಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ನಿನಗೆ ಸಮ್ಮತವೆ—ಭೂಷಣವೆ ? ನೀನೇ ಹೇಳು.

ಎಲೈ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಓಕಳಿಯಾಡುವ ರಣರಕ್ಕಸಿಯೇ, ದೇವೀ, ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಎಂತ ಎಂತಹ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು, ಎಂತ ಎಂತಹ ಬಲಿಷ್ಠರು, ಎಂತ ಎಂತಹ ಸತ್ವಶಾಲಿಗಳು! ನಮ್ಮ ಮೂಲಪುರುಷರಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕರು ದಿಲ್ಲಿಯ ಬಾದಶಹನಲ್ಲಿಯ ಮದ್ದಾನೆಯ ಸೊಂಡಿಲು ಹಿಡಿದು ಹಣಿದು ಅದರ ಮದವಿಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಾಯಿಯಾಗ ಮಾಡಿದರು! ಅವರ ವೊಮ್ಮಗ ತಿಮ್ಮನಾಯಕರಂತು, ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರು ! ತಾಯಿಯೊ, ಆ ವೀರಪುಂಗವ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಬಲ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶತ್ರುವಾದ ಸಾಳ್ವನರಸಿಂಹನ ಕುದುರೆಯ ಗೂಟವು ನಟ್ಟು ಪಾರಾಗಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರಲು, ತನ್ನ ಟೊಂಕದಲ್ಲಿಯ ಕಿರಿಗತ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಆ ಬಲ ಅಂಗೈಯ ಮಣಿಕಟ್ಟನ್ನೇ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಆ ಮುಂಡಕೈಗೆ ತಲೆಯ ಮುಂಡಾಸ ಸುತ್ತಿ ಆ ವೈರಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ದುರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿದನು! ಜಗನ್ಮಾತೇ, ಮುಂದೆ ಅದೇ ಸಾಳ್ವ ನರಸಿಂಹನ ಆನೆಯು ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಆ ನಮ್ಮ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ಎಡಗೈಯಿಂದ ಅದರ ಹೆದೆಯನ್ನು ಕಿವಿಯವರೆಗೆ ಜಗ್ಗಿ, ಆನೆಯ ಹಣೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಾಣಬಿಟ್ಟು ಆನೆಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅಹಹ ! ತಾಯಿಯೊ, ನಿನ್ನ ಆ ವೀರ

ಭಕ್ತನ ಸಹನಗುಣವೇನು, ಆತನ ಸಾಹಸವೇನು, ಆತನ ಬಲವೇನು! ಅಂಥವನವಂಶದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥ ಹೇಡಿಯು ಹುಟ್ಟಬೇಕೇ?

ಎಲೈ ಸರ್ವಾಧಾರಳೇ, ತಾಯಿ, ಇದರಂತೆ ನಮ್ಮ ದುರ್ಗದ ಎರಡನೆಯದೊರೆ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕರು, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರ ಅನ್ಯಾಯದ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾದರು. ಅವರ ಮಗ ಮೂರನೆಯದೊರೆ ಕಸ್ತೂರಿ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕರು, ನೆರೆಹೊರೆಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಬಗ್ಗುಬಡಿದು ಆಶ್ರಯಬೇಡಬಂದವರಿಗೆ ಮಹದಾಶ್ರಯವಿತ್ತು, ಕಸ್ತೂರಿಯ ವಾಸನೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯೂ, ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿಯೂ, ಆಶ್ರಯದಾತೃವೂ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ? ಅದರಂತೆ ನಾಲ್ಕನೆ ದೊರೆ ಗಡ್ಡದ ಮದಕರಿನಾಯಕರ ಪ್ರತಾಪ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ, ಮಹದಾಶ್ರಯ ಇವುಗಳ ಬಣ್ಣಿತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಯೇ ನೀನು ಉಚ್ಚಂಗಿ ದುರ್ಗದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು! ಈ ದಾನಶೌಂಡ ನಾಯಕನೇ ಸ್ಮಾರ್ತವೈಷ್ಣವ ಸ್ವಾಮಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಆದರ ಸತ್ಕಾರ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಾಸ್ತಿ-ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟನು. ಲೋಕಮಾತೇ, ಮತ್ತಿಯ ಮನೆತನದ ನಿನ್ನ ಈ ಭಕ್ತರು ಇಂತಹ ವೀರಶಿರೋಮಣಿಗಳು, ಇಂತಹ ಬಲಿಷ್ಠರು, ಇಂತಹ ದಾನಶೌಂಡರು, ಇಂತಹ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು! ಆದರೆ ಆ ದೇವಂಶದ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಾರದ ಅಧಮಾಧಮನು!

ತಾಯೇ, ನಾನು ಅಧಮಾಧಮನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ನಮ್ಮ ಸೇನಾನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಮುಖನೆನಿಸಿರುವ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದನೆಂಬ ದಳವಾಯಿಯು, ನನ್ನ ಅಜ್ಜಂದಿರಾದ ಐದನೆಯ ದೊರೆ ಓಬಣ್ಣನಾಯಕರನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮೂಲಕ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು! ಮುಂದೆ ಆರನೆಯ ದೊರೆ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಮಗಏಳನೆಯದೊರೆಮದಕರಿನಾಯಕನನ್ನುಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದವನಾಗಿದ್ದ ಗಂಡುಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ ದೊಣ್ಣೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕ

ನನ್ನ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಈಗ ತಾನೇ ನಾಯಕತನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿರು ವನು! ಎಲೈ ಜನನೀ, ಆ ದುಷ್ಟ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸುಮ್ಮನಿರದೆ, ನಿಜವಾದ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿರುವ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ, ತಾನು ನಿಷ್ಕಂಟಕನಾಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರುವನು! ಆದರೆ ತಾಯಿೂ, ಚಿತ್ರನಾ ಯಕನ ವಂಶಜನೆನಿಸುವ ನಾನು, ಮುದ್ದನನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಅವನ ರಕ್ತವ ಜೋರಿಕ್ಕಿಸದೆ ಹೇಡಿಯಂತೆ ತಲೆತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಈ ಕತ್ತಲೆಯ ಗುಪ್ತಗವಿಯಲ್ಲಿ ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವೆನಲ್ಲ! ಜಗದಂಬೇ, ಈ ಹೇಡಿತನದ ಬಾಳು ನಾಯಿಯ ಬಾಳಲ್ಲವೆ? ಹಾ ಹಾ! ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಆ ದುಮ್ದನ ಅನ್ಯಾಯದ ನಡತೆಯನ್ನು ನೆನಿಸಿದರೆ, ನನ್ನ ಸರ್ವಾಂಗವು ತಪ್ತವಾಗಿ, ಇಗೋ, "ಈ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ರುಂಡವನ್ನು ಈಗಲೇ ತುಂಡರಿಸಲಾ," ಅನ್ನುವಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಉಪಾಯ ವೇನು? ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಿಟ್ಟು ರಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ! ತಾಯಿೂ, ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ನನ್ನ ಈ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯೊಂದೇ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದ್ದು, ನನ್ನ ಆ ವೈರಿ ಮುದ್ದನಪಾಲಿಗೆ ಆತನ ಸಂಗಡದ ಸಹಸ್ರಾವಧಿ ಬಿಚ್ಚುಗ ತ್ತಿಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಹಹ! ಎಲೈ ಭವಾನೀ, ನನ್ನ ಈ ವಿಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜ ನಾಯಕರ ಆ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾದ ಪ್ರಚಂಡ ಸೈನ್ಯವು ಎತ್ತ ಅಡಗಿರಬಹುದು? ಮತ್ತು, ದುರ್ಗಮವಾದ ನಮ್ಮ ಆ ಪ್ರಚಂಡ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಎತ್ತ ಮಾಯವಾಗಿರಬಹುದು? ಆದರೆ ತಾಯಿೂ, ಇಲ್ಲ, ಆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಚಂಡ ಸೈನ್ಯವು ಅಡಗಿಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ, ಆ ನಮ್ಮ ದುರ್ಗಮವಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಮಾಯವೂ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲ; ಅವು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದು, ಹತಭಾಗ್ಯನು ನಾನುಮಾತ್ರ ಅವಕ್ಕೆ ಎರವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ! ಅಂದಬಳಿಕ ನನ್ನ ಈ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಿಂದ ಈಗಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು?

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಆ ವೀರನಾಯಕನು ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಯನ್ನು ವಿಷಾದದಿಂದ ಬಿಸುಟುವಾಗ ಆತನ ಕಣ್ಣೀರು ಉದುರಿದವು! ಆತನು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಮುಖವೆತ್ತಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಆ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನು

ಕುರಿತು—ತಾಯೇ, ಉತ್ಸವಾಂಬೇ, ನೀನು ಈ ಪಾಮರ ಭಕ್ತನನ್ನು ಹೀಗೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದೆ? ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಯಾವದು ತಾನೆ ಅಸಾಧ್ಯವು? ಜಗಜ್ಜನನೀ, ನೀನು ಆದಿಶಕ್ತಿಯಲ್ಲವೆ? ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯ ಕರ್ತೃಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು-ಮಹೇಶ್ವರರುಕೂಡ, ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರರು. ಅಂತೇ ಅವರು ನಿನ್ನ ಅನುವರ್ತನಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿರಲು, ನೀನು ಸರಸ್ವತೀನಾಮದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಮದಿಂದ ವೈಷ್ಣವೀಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತೀನಾಮದಿಂದ ಶೈವೀಶಕ್ತಿಯಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಅವರವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವೆ. ಎಲೈ ಆದಿಮಾಯೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜೀವಿಯು ತಾನೆ ಕಾಲೂರಿನಿಂತು ಜೀವಿಸೀತು? ಹೀಗೆ ಸರ್ವಾಧಾರೆಯೂ, ಸರ್ವಪೋಷಕಳೂ, ಸರ್ವರಕ್ಷಕಳೂ ಆದ ನೀನು, ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉದಾಸೀನಭಾವತಾಳಿದರೆ ನನ್ನ ಗತಿಯೇನು? ತಾಯಿ, ಗತಿವಿಹೀನರಿಗೆ ನೀನೇಗತಿಯಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ವಿಷಯದ ನಿನ್ನ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹಶಕ್ತಿಯು ಕುಗ್ಗಿರುವದು, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಮಸಣಿಸಿರುವದು, ನನ್ನ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯು ಕುಂಠಿಸಿರುವದು! ಹೀಗೆ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಹೀನನಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿರುವ ನಾನು, ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿ ಬದುಕುವದಾದರೂ ಯಾತಕ್ಕೆ?

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಆ ವೀರನು ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು, ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಮೇಲೆ, ಆ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಸಂಚಾರವಾದಂತಾಗಿ ಆತನು ಆವೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಏನು ಭಗವತೀ, ವೀರಾಗ್ರೇಸರ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ವಂಶಜನು ನಾನು, ನಿನ್ನಂತಹ ರಣಹುಚ್ಚಿಸ್ವಾಮಿನಿಯ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ಯೋಗ್ಯವೇ? ತಾಯೇ, ಕ್ಷಮಿಸು ಕ್ಷಮಿಸು! ನನ್ನ ಈ ಕಣ್ಣೀರು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಉಗ್ರಕ್ಷಾತ್ರ

ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ವೀರಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು, ನನ್ನ ಈ ಅಳಬುರಕತನಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು; (ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೈ ಮಸೆದು ಹರತಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯೇ, ಬಾ, ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಬಾ; ಅನಾಥನಂತೆ ಹೀಗೆ ಯಾಕೆ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೀ? ಈ ವೀರ ಭರಮನಾಯಕನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯು ನೀನು, ವೈರಿಗಳ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಟ್ಟನೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಡು!" ಎಂದು ನುಡಿದು, ಆ ಕನ್ನಡವೀರನು ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಝಳಪಿಸುತ್ತ ಗವಿಯಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಆತನ ಸುಂದರ ರೂಪವು ಉಗ್ರವಾಯಿತು. ಆತನ ಆ ಉಗ್ರತೆಯೊಡನೆ ಆತನ ಭವ್ಯವಾದ ಆಕಾರವನ್ನೂ, ಮುಂಡೆದಿರುಗಿದ ಆತನ ನಿಡಿದೋಳುಗಳನ್ನೂ, ರಾಜಚಿಹ್ನಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಹೊರಸೂಸುವ ಆತನ ಗಂಭೀರವಾದ ಚಲುವ ಮೋರೆಯನ್ನೂ, ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುವಂತೆ ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆತನ ಬಡತನದ ಬಿಗಿಯಾದ ಕಸಿಅಂಗಿಯನ್ನೂ, ಬಿಗಿದು ಏರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಆತನ ವೀರಕಾಸಿಯನ್ನೂ, ಹೆಗಲ ಮುಚ್ಚಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹರವಿದ್ದ ಆತನ ರಣಗೂದಲುಗಳನ್ನೂ, ಅದೇ ಮೂಡಿರುವ ಆತನ ಮಕವಿೂಸೆಯನ್ನೂ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆತನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನೂ ನೋಡುವವರಿಗೆ, ಆ ತರುಣವೀರನು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪುರುಷನೆಂದು ಒಡೆದು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿತ್ತು! ಆದರೆ ಆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಬೇಕು?

ಹೀಗೆ ಗವಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ವೀರನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯು ಭರಮನಾಯಕನು, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿ ಉಲ್ಲಾಸಗೊಂಡು— "ಎಲ! ನನ್ನಂತಹ ವೀರನು ಅನ್ಯರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಬಹುದೆ? ನನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೊಬ್ಬಳು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಲ್ಲಿರಲೆಂದರಾಯಿತು; ನಾನು ಬೇಕಾದಂಥ ಅಸಾಧ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವೆನು! ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಲೋಕೈಕವೀರನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಉತ್ತರಗೋ

ಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ತನ್ನ ದೈವೀಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೌರವ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕಾದಿ ವಿಜಯಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಅತುಲ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಭೀಮಸೇನನು ರುದ್ರಾವೇಶದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತೃಣೀಕರಿಸಿ, ದುರುಳದುಃಶಾಸನನ ಕರುಳನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಬಗಿಯಲಿಲ್ಲವೆ? ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವು ಒಬ್ಬನೇ ದ್ರೋಣ ಕರ್ಣಾದಿ ಆರುಜನ ಅತಿರಥಿ-ಮಹಾರಥಿಗಳೊಡನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಕೃಪೆಯ ಬಲದಿಂದ ಕಾದಿ ಅಜಿಂಕ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆ? ಅಷ್ಟು ದೂರವೇಕೆ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಚಿತ್ರನಾಯಕ-ತಿಮ್ಮನಾಯಕರು ಕೂಡ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ತೋರಿಸಿದ ದೈವೀತೇಜಸ್ಸಿನ ಪರಾಕ್ರಮವು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದೇ! ಅದರಂತೆ, ನಾನೂ ಈಗ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಆ ದುಷ್ಟ ಮುದ್ದನ ಚಂಡನ್ನು ಈ ನನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಯಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಆತನ ಸೇಡು ಯಾಕೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆನು? ಈ ಕೆಲಸವು ನನ್ನಿಂದ ಆಗಿಯೇ ಆಗುವದು; ಯಾಕಂದರೆ, ವೀರಕುಲದ ಈ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನು ನಾನು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ದೊರೆಯು; ಆದರೆ ಮುದ್ದನು ನನ್ನ ಸೇವಕನಾದ ದಳವಾಯಿಯು; ಅಂದಬಳಿಕ ಅಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನ ಆ ಸೇವಕನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಾನೆಂಥನಾಮಧಾರಿದೊರೆಯು!

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಭರಮನಾಯಕನು ರಭಸದಿಂದ ದುರ್ಗದಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಜಗತ್ತಿನ ಹಂಗು ಆತನಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ; ಆಗ ಆತನು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿದ್ದನು; ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ತಡವರಿಸಲಿಲ್ಲ; ಹುಳಹುಪ್ಪಡಿಗಳನ್ನು ಆತನು ಲಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ; ಕ್ರೂರಮೃಗಗಳಿಗೆ ಆತನು ಬೆದರಲಿಲ್ಲ; ಭೂತಪಿಶಾಚಗಳ ಲಕ್ಷವು ಆತನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ! ಅಹಹ! ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಎದೆಯೇ ಅಷ್ಟು ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿದ್ದು! ಯಾತರ ಅಂಜಿಕೆಯೂ ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೋಂಕಲಾರದು. ಅವರ ಉಗ್ರ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನ ಒಗರು, ಅವರ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ತೋಳಬಲದ ಹೆಮ್ಮೆ, ಅಪೂರ್ವವಾದ ಅವರ ಕಾದುವ ಕರಾಮತಿ-ಕೈಚಮತಗಳ ನಂಬಿಗೆ, ಇವು ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತಹವು! ಹೀಗೆ ಆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಬ

ರುತ್ತಿರಲು, ಆತನ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಸುಳಿದಂತೆ ಆತನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಆಗ ಆತನು ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ನಿಂತು ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದನು ; ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಯಾಗಸುಳವೂ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ ! ಯಾವದಾದರೂ ಕಾಡಮೃಗವು ಸುಳಿದಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನು ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಮುಂ ದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಆತನಿಗೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳವು ಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಆತನು ಹಳ್ಳವನ್ನು ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮನುಷ್ಯರ ಸಿಳ್ಳಿನ ಸಪ್ಪಳವು ಆತನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಆಗ ಎದೆಗಾರನಾದ ಭರಮನಾಯಕನು ನಡಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹಿಡಿದು ಗದ್ದರಿಸಿ—"ಯಾವ ನವನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಜನರು ನಾಯಕನನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದರು. ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬನು ನಾಯಕ ನನ್ನು ಕುರಿತು—"ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಗದಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ವನು ನೀನು ಯಾರು? ಕಳ್ಳನಂತೆ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಇರಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಭರಮನಾ ಯಕನು ದನಿಯ ಮೇಲಿಂದ, "ಈತನು ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನೇ" ಎಂದು ಗೊತ್ತುಹಿಡಿದು, ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂತಾಪದಿಂದ—"ಎಲೇ ಮುದ್ದಾ, ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಾದ ದಳವಾಯಿಯೊ, ಇಂದು ನೀನು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕೆ; ನಿನ್ನನ್ನು ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಬೇಕೆಂತಲೇ ನಾನು ಈಗದುರ್ಗಕ್ಕೆಬರುತ್ತಿದ್ದೆನು;ಆದರೆ ನೀನಂದಂತೆನಾನುಕಳ್ಳತನದಿಂದಮಾತ್ರ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುವದಿಲ್ಲ; ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ರೊಚ್ಚಿನಿಂದಲೇ ನಾನು ಈವರೆಗೆ ಮೃಗರಾಜ ಸಿಂಹನಂತೆ ಜಪುಹಾಕಿ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು; ಅಥವಾ, ನಮ್ಮ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು ಇಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊ ಟ್ಟಂತಾಗಿರುವದು." ಎಂದು ನುಡಿದು, ಆ ವೀರನು ಸಿಂಹನಂತೆ ಪುಟನೆ ಗೆದು ತನ ಆ ವೈರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಿಂದ ಏಟನ

ಮೇಲೆ ಏಟುಹಾಕಿ ನಾಲ್ವರನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದನು! ಆ ಕಡುಗಲಿಯು ಇನ್ನುಳಿದವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆತನನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಕಾದತೊಡಗಿದರು; ಆದರೆ ಮಹಾ ವೀರನೂ, ಯುದ್ಧಕಲಾ ನಿಪುಣನೂ, ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಭರಮನಾಯಕನು, ಅವರ ಲಕ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ಅವರೊಡನೆ ಕಾದತೊಡಗಿದನು ಶ್ರೀಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು ತನ್ನ ಬೆಂಗಾವಲಿಗಿರುವಳೆಂಬ ನಂಬಿಗೆಯುಳ್ಳ ಆ ವೀರನಿಗೆ, ಯಾತರ ಭಯವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದ ಮುದ್ದನ ಎದೆಯು ಮಾತ್ರ ಭರಮನಾಯಕನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂಪಿಸತೊಡಗಿತ್ತು! ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು—"ನಾಯಕಾ, ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ಹೆಣಗುವೆ? ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನರಿಗೆ ನೀನು ಒಬ್ಬನು ಈಡೇ? ಕೆಳಗೆ ಖಡ್ಗವಿಟ್ಟು ಶರಣು ಬಾ, ನಿನಗೆ ಜೀವದಾನ ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಭರಮನಾಯಕನು—"ದುಷ್ಟಾ, ಮುದ್ದಾ, ನಿನ್ನ ಕೊಲೆಗಡಕತನವು ಯಾರೂ ಅರಿಯದ್ದಲ್ಲ. ನೀನು ಒಬ್ಬನನ್ನಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರು ದೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದಿರುವೆ! ಎಲೈ ಮುದ್ದಾ, ನೀನು ಶೂರನಲ್ಲ, ಕೊಲೆಗಡಕನು. ನಿನ್ನಂಥ ನೀಚನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ನಾನು ಶರಣು ಬಂದು ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲಾ? ನಿನಗೆ ಶರಣುಹೋಗಿ ಹೇಡಿತನದಿಂದ ಬದುಕುವದಕ್ಕಿಂತ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾಗಲಿ ಪಡೆಯುವದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು! ಮುದ್ದಾ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕರ ಪುಣ್ಯವು ತೀರಿದ್ದರೆ, ಯಾರು ಮಾಡುವದೇನು? ನಾನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದಮೇಲೆ, ನೀನು ಈಗ ಸೆವಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿರುವ ದೊರೆಯನ್ನು ಕೊಂದು, ನೀನೇ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕನಾಗುವೆಯಂತೆ!" ಎಂದು ನುಡಿದು, ಮುದ್ದನಮೇಲೆ ದುಮುಕಿ ಅವನನ್ನು ತುಂಡರಿಸಹೋದನು; ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಭರಮನಾಯಕನ ಖಡ್ಗದ ಏಟಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಂದದ್ದರಿಂದ ಮುದ್ದನು ಬದುಕಿದನು! ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದನ ಕಡೆಯ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರು. ತರುಣ ವೀರನಾದ

ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನು, ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರ ಹೆಸರಿಗೂ, ತನ್ನ ಪ್ರತಾಪಕ್ಕೂ ಕುಂದುಬಾರದಂತೆ, ಜೀವದ ಹಂಗು ದೊರೆದು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಒಬ್ಬನೇ ಕಾದತೊಡಗಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೂ ಗಾಯಗಳಾಗಿ ದೇಹದಿಂದ ರಕ್ತಸ್ರಾವವು ಆಗುತ್ತಲಿತ್ತು; ಆದರೂ ಯುದ್ಧಾವೇಶದಿಂದ ಮೈಮರೆತಿದ್ದ ಆತನು ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬರನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದನು.

ಆ ವೀರನಾಯಕನು, ಎಂತಹ ಶೂರನೂ, ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಇದ್ದರೂ, ಆತನು ಎಂತಹ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಕಾದಿದರೂ ಕಡೆಗೆ ಆತನು ರಣಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ದೇಹವಿಡುವ ಸಂಭವವೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇತ್ತು; ಯಾಕಂದರೆ, ಈಗ ಆತನ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಯುದ್ಧಾವೇಶಗೊಂಡು ಜೀವದ ಹಂಗು ದೊರೆದು ಕಾದುತ್ತಲಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಭರಮನಾಯಕನಮೇಲೆ ಆತನ ಕುಲ ಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಕೃಪೆಯು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆತನಿಗೆ ಅಂದು ಮರಣಪ್ರಸಂಗವು ಒದಗಲಿಲ್ಲ! ಆತನು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಕಾದುತ್ತಿರಲು, ದುರ್ಗದ ಕಡೆಯಿಂದ ಜನರ ಹೂಲಿಯು ಬಂದಿತು! ಎಂಟು ಹತ್ತು ಜನ ರಾವುತರು ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತ ಕಾಳ ಗನಡೆದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಮುದ್ದನ ಜನರಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಉಭಯ ಪಕ್ಷದವರ ಕಾಳಗವಾಗಿ, ಮುದ್ದನ ಪಕ್ಷದವರು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿ ಯಹತ್ತಿದರು. ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಎತ್ತೋ ಜಾರಿ ಹೋಗಿ ಗಿಡಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಪಕ್ಷದವರೂ ಜೀವದಾಶೆಯಿಂದ ದಾರಿಸಿಕ್ಕತ್ತ ಓಡತೊಡಗಲು, ಅವರನ್ನು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುದ್ದನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ರಾವುತರು ಅವರಮೇಲೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಭರಮನಾಯಕನೂ ಯುದ್ಧಾವೇಶದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಒಬ್ಬ ವೀರ ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಇಳಿದು ನಾಯಕನನ್ನು ಕುರಿತು—"ಹಾ! ನಾಯಕಾ, ತಡೆ; ನೀನು ವೈರಿಗಳ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಹೋಗು ವದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ವೈರಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವದ ಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷದ ದಳವಾಯಿಯಾದ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠ ಭರಮನಾ

ಯಕನು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ." ಎಂದು ನುಡಿದಳು. ಆಗ ನಾಯಕನು—"ಇದು ಹೆಂಗಸಿನದನಿಯು." ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ—"ಹಾ! ಇದೇನು?" ಎಂದು ನುಡಿದು ಆ ತರುಣಿಯಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಆದೇ ಉದಯವಾಗುತ್ತಿರುವ ಚಂದ್ರಮನ ಮಂದಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮಸಮುಸಕಾದ ರೂಪವು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು!

೪ನೇ ಪ್ರಕರಣ—ರಣಹುಚ್ಚಿ!

ಭರಮನಾಯಕನು ಬೆರಗಾಗಿ ಆ ತರುಣಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡತೊಡಗಿರುವಾಗ, ಚಂದ್ರಮನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿಏರಿದಂತೆ, ಆ ತೇಜಸ್ವಿನಿಸುಂದರಿಯ ಮುಖದ ವರ್ಚಸ್ಸು ನಾಯಕನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕತೊಡಗಿತು! ಮೊದಲೇ ಏಕಾಂತದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸ್ತಬ್ಧತೆ, ಮೇಲೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಸೊಬಗಿನಲ್ಲಿ ಆ ಸುಂದರಿಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನ! ಅಂದಬಳಿಕ ಕೇಳುವದೇನು? ಸೌಂದರ್ಯ-ಲಾವಣ್ಯಗಳ ಆ ತರುಣಿಗೆ, ಅಪೂರ್ವತೆಯ ಸೊಗಸಿನ ಒಪ್ಪ ಉಂಟಾಗಿರಲು, ನಾಯಕನ ಚಿತ್ತವು ಆ ತರುಣೀಮಯವಾಗಿ ಹೋಯಿತು! ಚಲುವನಾದ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ತಾರುಣ್ಯವು ಆದೇ ಉದಯವಾಗಿರುವಾಗ, ಆ ತರುಣಿಯಲ್ಲಿ ತಾರುಣ್ಯವು ಆದೇ ಉದಯವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು! ಆಕೆಯ ಆಗಿನ ತಾರುಣ್ಯದ ಚಿಹ್ನಗಳ ನವನವಾಂಕುರಗಳನ್ನು ನೋಡುವವರಿಗೆ, ಇವಳೇನು ಸೌಂದರ್ಯಪುಷ್ಪದ ಅರಳಮೊಗ್ಗೆಯೋ, ಅಥವಾ ಉದಯೋನ್ಮುಖನಾದ ಲಲಿತ ಲಾವಣ್ಯಸೂರ್ಯನ ಮುಗ್ಧಮುಂಬೆಳಗೋ, ಅಥವಾ ನೇತ್ರಾನಂ

ದದ ಸುಗ್ಗಿಯ ಸೊಗಸಿನ ಸೌರಣೆಯೋ ಅನ್ನುವಹಾಗೆ ಆಕೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು ! ಆಕೆಯ ಮೈಬಣ್ಣ ಸಾದುಗಪ್ಪು, ನಿಲುವಿಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು, ಮೈಕಟ್ಟು ಬಿಗುವಿನದು; ಆ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯ ಮುಖಮಂಡಲವು, ಮುಂಗುರುಳು.–ನಿಡಿಮೂಗು,–ನುಣ್ಗಲ್ಲ–ನಸುನಗೆ–ಸುಲಿಪಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಮುದ್ದು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ! ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ಆ ತರುಣಿಯು, ತನ್ನ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೃತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ, ಸೀರೆಯ ಅಡ್ಡಸೆರಗುಬಿಗಿದು, ವೀರಕಾಸಿಯ ಹಾಕಿದ್ದಳು ; ಆಕೆಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಬಿಳಿಯ ಕುಪ್ಪಸದ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯು, ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಲಕಲಕನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ಸುಂದರಿಯು, ದುಷ್ಟರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆದಿಶಕ್ತಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು ! ಶೃಂಗಾರದ ಯಾವಸುದ್ದಿಯನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಆ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ತರುಣಿಯಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ ಸರಳಭಾವವು ಮಾತ್ರ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಚೇಷ್ಟೆಗಳೂ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ! ಬಹಳ ಹೇಳುವದೇನು? ಪರಸ್ಪರ ಸನ್ಮುಖರಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಆ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯ ತರುಣ–ತರುಣಿಯರು, ಅಚ್ಚ ವೀರರಸದ ಎರಕಹೊಯ್ದು ಮಾಡಿದ್ದ ಸುಂದರ ಪುತ್ಥಳಿಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು ; ಶುದ್ಧಭಾವದ ಅವರು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾಮುಕ–ಕುಹಕ ವಿಕಾರಗಳಿಗೂ ಆಸ್ಪದಕೊಡುವವರಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ; ಯಾಕಂದರೆ, ತರುಣನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತದ ಬಲಿಷ್ಠ ಜಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ ಮುದ್ದನ ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದ ಕಠಿಣವ್ರತದ ತಪಸ್ವಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು !

ಹೀಗೆ ತರುಣ ಭರಮನಾಯಕನು ಎವೆಗೆ ಎವೆಹಾಕದೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಆ ತರುಣಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರುವಾಗ, ಆ ತರುಣಿಯು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ—

ತರುಣಿ—ಇದೇನು? ಕೆಚ್ಚೆದೆಯವೀರಾ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿರುವೆ? ಸರಿರಾತ್ರಿ ಮೀರಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆ?

ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ರಕ್ತವನ್ನು ಈ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು, ಬೇಗನೆ ನೀನು ಈ ಭೀಕರ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮರೆಯಾಗುವದು ನೆಟ್ಟಗೆ.

ನಾಯಕ—ವೀರತರುಣೀ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದುಗಡೆ ಮಾಡುವೆನು; ಆದರೆ ಈ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾಕೆ? ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ರಾವುತರು ಯಾರು? ಹೇಳು, ಮೊದಲು ಹೇಳು.

ತರುಣಿ—ವೀರನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ವೈರಿ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನ ರಕ್ತ ಹಿಂಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಆ ರಾವುತರ ಸಂಗಡ ನಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು.

ನಾಯಕ—ನನ್ನ ಆ ಸುದ್ದಿ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು? ನೀನೇನು ಕನಸು ಗಿನಸು ಕಂಡೆಯಾ?

ತರುಣಿ—ನಾನು ಕನಸುಗಿನಸು ಕಂಡವಳಲ್ಲ; ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದನ ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿರುವ ನಾನು, ನನ್ನ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಮಂದಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆನು!

ನಾಯಕ—ಹೀಗೋ? ಒಟ್ಟಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವು ಬಣ್ಣಿಸತಕ್ಕಂತಹದೇ ಸರಿ! ಆದರೆ ಎಲೈ ವೀರತರುಣೀ, ಇಂತಹ ಅನಿಮಿತ್ತ ಸಹಾಯಕ ಸಜ್ಜನಳು ನೀನು ಯಾರವಳು? ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?

ತರುಣಿ—ನಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಒಬ್ಬ ವೀರ ಸರದಾರನ ಮಗಳು. ದಳವಾಯಿಗಳ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಪಕ್ಷದವನಾದ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ, ಮುದ್ದನ ಗಂಟಲು ಹಿಚುಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ನಿಂತವಳು ನಾನು! ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಯವರು ಹುಚ್ಚಿ ಹುಚ್ಚಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ವೀರನಾಯಕಾ, ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯೆಂತಲೂ ಕರೆಯಬಹುದು!

ನಾಯಕ—ಹೌದು, ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕರೆಯು ವೆನು! ನೀನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ರಣಹುಚ್ಚಿಯೇ; ಯಾಕಂದರೆ, ತಂದೆಯು ಕೊಂದ ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭರದಲ್ಲಿ, ಸಾಧಕ–ಬಾಧಕ–ಕಾರಣಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲ ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ಗಂಡುಗಲಿಯಂತೆ ಗಂಡಸರ ಹಿಂದಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಬಂದು ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಳಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೈ ಖಡ್ಗದಿಂದ ವೈರಿಗಳನ್ನು ನೀನು ಸವರಿಸವರಿ ಚಲ್ಲಿದೆ; ಅಂದಬಳಿಕ ನೀನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಎಲೈ ರಣ ಹುಚ್ಚೀ, ನಿನ್ನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು!

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಎಲೈ ವೀರನಾಯಕಾ, ನಿನ್ನ ಈ ವೀರಾಲಾಪಗಳಿಂದ ನನ್ನ ವೀರಾವೇಶವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿ ನನ್ನ ಮೈ ಹೇಗೆ ಉಬ್ಬುತ್ತಲಿದೆ ನೋಡಿದೆಯಾ? ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಈ ಹರಿತಾದ ಕತ್ತಿಯು ಇಂದು ವೈರಿ ಗಳ ರಕ್ತಪಾನಮಾಡಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದೆಯಲ್ಲವೆ?

ನಾಯಕ—ಹೌದು, ನೋಡಿದೆನು; ಆದರೆ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಕಾಳಗ ದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೆಂಗಸೆಂಬದನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ರಣ ಹುಚ್ಚಿ, ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗದ ಏಟುಬಿದ್ದಾಗಲೇ ದುಷ್ಟ ಮುದ್ದನು ಜಾರಿಹೋ ದದ್ದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದೆ! ಆಗಿನ ನಿನ್ನ ರಣಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ, ಆ ಅರ್ಜುನ ಕುಮಾರ ವೀರ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ನೆನಪಾಯಿತು! ಆದ್ದರಿಂದ ವೀರಕುಮಾರೀ, ನಿನ್ನ ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ!

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಆಗಲಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷವು! ಆದರೆ ವೀರ ನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ನೀನು ಬರಿಯ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಬೇಡ; ಆ ಹೆಸ ರಿನಿಂದಲೇ ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಲಿರುವೆಯಂತೆ; ಯಾಕಂದರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಪ್ರತಾಪಸೂರ್ಯನಿಗೆ, ಈಗ ಮರೆಯಾಗಿರುವ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನೆಂಬ ಕಿರಿಮೋಡವು, ನಿನ್ನ ಪ್ರತಾಪ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಖರ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಉಗಿಯಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರು ವಾಗ, ಆ ಉಗಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ಚದರಿಸಿಬಿಡುವ ನಸುಗಾಳಿಯಂತೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂಸಹಾಯುಕಳಾಗಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿ! ನಾಯಕಾ,

ಮುದ್ದನ ಚೆಂಡು ತುಂಡರಿಸುವವರೆಗೆ ಈ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಉಣ್ಣುವಹಾಗಿಲ್ಲ, ಕಣ್ಣುತುಂಬ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುವಹಾಗಿಲ್ಲ! ಇತ್ತ ನೋಡಿದೆಯೇನು? ಮುದ್ದನ ಹೆಸರು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಕೂಡಲೆ ನನ್ನ ಮೈ ಹೇಗೆ ಚಿಲಿಚಿಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದೆ !!

ನಾಯಕ—ಎಲೈ ವೀರ ತರುಣೀ, ವ್ಯಾಧಜಾತಿಯ ನಿನ್ನ ಉಗ್ರ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಈ ಕರ್ಕಶ ಮಾತುಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಲಿವೆ; ಆದರೆ ನನಗೂ ವೈರಿಯಾಗಿರುವ ಆ ಮುದ್ದನನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಚುಕುವಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನಂತಹ ಕೋಮಲವೃತ್ತಿಯ ತರುಣಿಗೆ ನಾನು ಆಯಾಸಕೊಡಬೇಕೇ? ಅದು ನಮ್ಮ ವೀರಕುಲಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಾಗಬಹುದೇನು?

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ವೀರನಾಯಕಾ, ಅದರ ಚರ್ಚೆ ಈಗೇಕೆ? ಆ ನಚ್ಚಿನ ಪ್ರಸಂಗವಂತು ಬಂದೊದಗಲಿ! ಮುದ್ದನೆಂಬ ಮುಂಜಾವಿನ ಮಂಜನ್ನು ಮಾಯವಾಗಮಾಡಲು, ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಲಲಿತ ಕಿರಣಗಳೇ ಸಾಕಾಗಿರುವಾಗ, ನಡುವಗಲ ಮಾರ್ತಂಡನ ಪ್ರಖರ ಕಿರಣಗಳೇತಕ್ಕೆ? ಆದರೆ ನಾಯಕಾ, ಹೀಗೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡುತ್ತ ಈ ಘಾತಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವದು ನಿನಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹಿತಕರವಲ್ಲ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ವೀರತಿಮ್ಮನಾಯಕರ ಮನೆತನದ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳು, ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಒಬ್ಬನ ಜೀವವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವದರಿಂದ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಮೈಮರೆಯದೆ. ಕಾರ್ಯಸಾಧನದ ಕಡೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಕ್ಷಗೊಡುತ್ತ ಹೋಗು; ಯಾಕಂದರೆ, ತಿಮ್ಮನಾಯಕರ ವಂಶದ ನಾಯಕತನವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವದು ನಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷೀಯರಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜೀವವೂ ಆಗಿರುತ್ತೀ; ಇನ್ನು ನೀನು ಆ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ಇರಬೇಡ; ಯಾಕಂದರೆ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನಿಗೆ ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರುವದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದು. ಹೂ! ಹೋಗು, ಇದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವ ಸಮಯವಲ್ಲ. ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನೂ, ಕೈಕಾಲು ಮೋರೆಗಳನ್ನೂ ತೊಳಕೊಂಡು ಬಂದು, ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ

ಹತ್ತು. ಕುದುರೆಯ ತೋಬರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಪರಿಹಾರಕ ಔಷಧಿಯ ಪುಡಿಯ ಡಬ್ಬಿಯು ಇರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು, ನೋವು ಕೊಲ್ಲುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮಲಾಮು ಮತ್ತೊಂದು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗ ವನ್ನು ತಪ್ಪದೆಮಾಡು! ನೀನು ಬಂದು ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವ ಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ನಾನು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವೆನು. ವೀರಾ, ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕಾ, ನನ್ನಾಣೆ, ಇನ್ನು ನೀನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅದೇಕೆ, ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಸರ್ವಥಾ ಇರಬೇಡ; ಮತ್ತು ಯಾರಹಾದಿಯನ್ನೂ ನೋಡಬೇಡ; ಮನಬಂದತ್ತ ಬಹಳ ದೂರ ಸಾಗಿಹೋಗಿ, ನಿನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಹೇಗಾದರೂ ಕಾಲಹ ರಣಮಾಡುತ್ತಲಿರು. ನಿನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಉದಯಕಾಲವು ಬೇಗನೆ ಒದಗಿಬರುವದು. ನನ್ನ ಈ ಮಾತು ಕೇವಲ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮಾತೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ದೇವೀ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೇ ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಆಡಿಸುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ನಂಬು!

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ತೊಳೆಯಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ನಾಯಕನೂ ವಿಚಾರಮಗ್ನನಾಗಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟನು; ಆದರೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಕೆಚ್ಚೆದೆಯನ್ನೂ, ಶೌರ್ಯಸಾರ ವನ್ನೂ, ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆತನು ಬೆರಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಇತ್ತ ಈತನು ವಿಚಾರಮಗ್ನನಾಗಿ ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯ ರಕ್ತವನ್ನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ತೊಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಅತ್ತ ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯ ರಕ್ತತೊಳೆ ಯುತ್ತಿದ್ದರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಎತ್ತೋ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು!

ಇತ್ತ ನಾಯಕನುತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನೂ, ಕೈಕಾಲು ಮೋರೆಗಳನ್ನೂ ತೊಳಕೊಂಡು, ರಣಹುಚ್ಚಿಯಿದ್ದಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಆಕೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿ ಸಲಿಲ್ಲ ! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆತನು ಆಕೆಯನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಆತುರದಿಂದ ಹುಡುಕಿದನು ; ಮತ್ತು ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ—“ ರಣಹುಚ್ಚೀ,

ಅವ್ವಾ ರಣಹುಚ್ಚೀ” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೂಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಹಲವುಸಾರೆ ಕರೆದನು; ಆದರೆ ಆಕೆಯು ಸುಳವಿಲ್ಲ! ಆಕೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡುಬಂದಿದ್ದ ಕುದುರೆಮಾತ್ರ, ಕಿವಿಸೆಟಿಸಿ, ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲ ನಿಂತಿತ್ತು! ಆಗ ನಾಯಕನು ಮೂಢನಂತೆ ದಂಗುಬಡಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆತನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಾಯಿತು. ಇದೇನು ಭೂತ ಚೇಷ್ಟೆಯೋ, ಅಥವಾ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತನಗೆಬಿದ್ದ ಕಳವಳಿಕೆಯ ಕನಸೋ, ಅಥವಾ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮಾಯೆಯೋ ಎಂದು ಆತನು ಶಂಕಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಆತನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಬಳಿಕ ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಇದು ಭೂತ ಚೇಷ್ಟೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಕನಸೂ ಅಲ್ಲ; ನನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯು ಇಂದಿನ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಕರುಣಿಸಿ, ಆ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರಬಹುದು! ಅಹುದು, ಇದೇಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವು; ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಳಾದ ಒಬ್ಬ ತರುಣಿಯಿಂದ ಇಂತಹ ಅದ್ಭುತಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗಬಹುದೆ? ಒಬ್ಬ ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ತರುಣಿಯು ಮುದ್ದನ ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವದೆಂದರೇನು? ಇಂತಹ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾವುತರೊಡನೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವದೆಂದರೇನು? ಮತ್ತು ಮಹಾ ಮಹಾ ವೀರರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ರಣಸಾಹಸವ ತೋರಿಸುವದೆಂದರೇನು? ಇವು ಒಬ್ಬ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣಳಾದ ತರುಣಿಯ ಕೆಲಸಗಳು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲವು! ಆ ತರುಣಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ರಣಕರ್ಕಶಿಯಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಣಿದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಎತ್ತುವದಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆ? ಇಂದು ಮುದ್ದನು ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಹೋದದ್ದು, ಅವನ ಸುದೈವವೇಸರಿ! ಮಲಿನ ಹೃದಯದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ಕೋಮಲಹೃದಯದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಭೂತಾವೇಶವಾಗುವಂತೆ, ನಿರ್ಮಲಮನಸ್ಸಿನ ಭಕ್ತಜನರಿಗೆ ದೇವಾವೇಶವು ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆಂದು, ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಂತೆ, ನಮ್ಮ ರಣಹು

ಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಆವೇಶವು ಆಗಿರುವದು! ಇದರಮೇಲಿಂದ ನನ್ನ ಆ ಮಹಾತಾಯಿಗೆ, ಇಂದು ನಾನು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿದ್ದರ ಅರಿಕೆಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಆಯಿತೆಂದು ಅನ್ನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೇ ಮಹಾತಾಯಿ, ಉತ್ಸವಾಂಬೇ, ಹೀಗೆಯೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಈ ಭರಮನನ್ನು ಕರುಣಿಸುತ್ತಲಿರು ಕಂಡೆಯಾ?

ಹೀಗೆ ಭಾವಿಕನಾದ ಭರಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಆತನ ಮಾನವೀ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗಿ ಆತನಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪಭಾವನೆಯುಂಟಾಯಿತು! ಆತನು ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ದೈವೀ ಆವೇಶದ ಆಟವಾಗಿರಬಹುದೇನು? ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಶಿವಾಜಿಗೆ ಶ್ರೀಭವಾನಿಯು ಆವೇಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ನನಗೇ ಯಾಕೆ ಆ ಮಹಾತಾಯಿ ಶ್ರೀ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಆವೇಶವಾಗಿ ಮಹಾಮಹಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ನನ್ನಿಂದ ಜರುಗಬಾರದು? ನಡುವೆ ಆ ತರುಣಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಯೇಕೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು? ಅದೂ ಆಗಲಿ, ಆ ತರುಣಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇವಿಯ ಆವೇಶವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಕೆಯೊಬ್ಬಳೇ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇಷ್ಟು ಜನ ರಾವುತರೊಡನೆ ಬಂದು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಸಂಘಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಕೆಯು ಯಾಕೆ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು? ದೇವಿಯೇನು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಅಲ್ಲಳೆ? ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಇದರ ಗೂಢವೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ದೈವೀಶಕ್ತಿಯ ಮಹತ್ವವೂ, ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಮಾನವೀಶಕ್ತಿಯ ಅಲ್ಪತ್ವವೂ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವದರಿಂದ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತವಾಗಿರುವದು. ಏನೇ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನನಗೆ ತನ್ನ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು "ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇರಬೇಡವೆಂ"ದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ನಾನು ಹೀಗೆ ತರ್ಕ-ವಿತರ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಆ ತರುಣಿಯು ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ದೇಶಾಂತ

ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡುವದೇ ಯೋಗ್ಯವು; ಆದರೆ ಪಾಪ! ನಮ್ಮ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೋಗಬಹುದೆ? ಆಕೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು? ಹೇಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು? ಆಕೆಯು ಕಾಡುಮೃಗಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ದುಷ್ಟರು ಆಕೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ಒಯ್ದಿರಬಹುದೊ? ನನಗಾಗಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆಕೆಯು ಕಾಲನಡಿಗೆಯಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತ ತಿರುಗಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೇ ಹೋಗಿರಬಹುದೇನು? ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಮಮಕಾರವು ಎಂತಹ ಗೌರವದ್ದು! ಇದೇ ಈಗ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇದೇ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದ್ದೆವಲ್ಲವೆ? ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಹೇಗೆ ಮಾಯವಾಗಿರಬಹುದು? ಅಥವಾ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮರೆಗೆ ಆಕೆಯು ನಿಂತುಕೊಂಡಿರಬಹುದೇನು? ಛಿ ಛೀ, ಆ ಗಂಭೀರಭಾವದ ತರುಣಿಯು ಇಂತಹ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ; ಇದು ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯವೂ ಅಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಲೋ ಆಕೆಯು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರಬಹುದು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ಆ ತಂತ್ರಗಾರಳು ತನಗಾಗಿ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಾದಿಟ್ಟಿರಿಸಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು? ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಆ ಕುಮಾರಿಯು ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಆ ಆದಿಮಾಯೆ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೇ ಬಲ್ಲಳು! ಆದರೆ ನಾನು ಅಂಥ ಅಬಲೆಯನ್ನು ರಾತ್ರಿ ನಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಆಕೆಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ದಯಾಹೀನನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಡುವದು ಪರಮಕೃತಘ್ನತೆಯೇ ಅಲ್ಲ, ಹೇಡಿತನವೂ, ಜೀವಗಳ್ಳತನವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ! ಏನೇ ಇರಲಿ, ಎಷ್ಟೇ ವಿಚಾರಮಾಡಲಿ ಆ ತರುಣಿಯು ಯಾರ ಹಾದಿಯನ್ನೂ ನೋಡಬೇಡವೆಂದು ತನ್ನ ಆಣೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಆ ಮಾತು, ಆಕೆಯೇ ನನಗೆ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಶ್ರೀಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಆಜ್ಞೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಈ ಕುದುರೆ

ಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುವದೇ ಯೋಗ್ಯವು; ಯಾಕಂದರೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ, ನಮ್ಮ ಮೂಲಪುರುಷರಾದ ಮತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನಾಯಕರ ವಂಶದ ಹಿತವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು !

ಹೀಗೆ ಅಂದುಕೊಂಡು ಭರಮನಾಯಕನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಬೆಳಗಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೂರು ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯುಳಿದಿರಬಹುದು. ನಾಯಕನು ಆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಸಡಿಲುಬಿಟ್ಟು ವೇಗದಿಂದ ಸಾಗುವದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಲು, ಕೂಡಲೆ ಆ ಜಾತಿವಂತ ಚಪಲ ಕುದುರೆಯು ನಾಗಾಲ ಓಟದಿಂದ ಓಡಹತ್ತಿತು; ಆದರೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ವಿಷಯದ ನಾಯಕನ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಡಪಡಿಕೆಯು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಆತನು ಹೋಗಹೋಗುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ— "ಪಾಪ! ನಾನು ಆ ಸುಂದರ ತರುಣಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲವೆ?" ಎಂದು ಕುದಿಯಹತ್ತಿದನು. ಹೀಗೆ ಕುದಿಯುವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ನಾಯಕನು ಅಡವಿಯ ದಾರಿಯ ಹಿಡಿದು ಬೆಳತನಕ ಹೋದದ್ದರಿಂದ, ಏಳೆಂಟು ಹರದಾರಿ ಅಂತರವನ್ನು ಆತನು ಕ್ರಮಿಸಿರಬಹುದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೂಡಲು ಕೆಂಪು ಹರಿಯಿತು. ದಣಿದು ಬಂದಿದ್ದ ನಾಯಕನಿಗೆ ಮುಂಜಾವಿನ ತಂಪಾದ ನಸುಗಾಳಿಯ ಸುಳಿದಾಟದಿಂದ, ಅಂತಹ ಆತನ ಅಸಮಾಧಾನದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆತನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವು ಆಯಿತು. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದ ಒಂದು ಜಲಾಶಯದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಪ್ರಾತರ್ವಿಧಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಆತನು ಒಂದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶೌಚ-ಮುಖಮಾರ್ಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುದುರೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅದನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸಿ, ಉತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅದರ ಕೊರಳ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಅದರ ಕಾಲುಕಟ್ಟಿ ಮೇಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡಲು, ಅದು ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಕರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಿಸಿ ತಿನ್ನಹತ್ತಿತು. ಇತ್ತ ನಾಯ

ಕನೂ ಕುದುರಿಯುಮೇಲಿನ ಗಾಸೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿಕೊಂಡು ವಿಶ್ರಮಿಸತೊಡಗಿದನು.

ನಾಯಕನಿಗೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಖಂಡ ನಿದ್ದೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿದ ಹಲವು ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಂದ ಆತನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ಉದಾಸವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಇನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಏನುಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಆತನು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿರುವದನ್ನು ಆತನು ನೋಡಿದನು. ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ವೇಷಾಂತರಮಾಡಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡುವದು ಆತನಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು; ಆದರೆ ಯಾವ ವೇಷದಿಂದ ಕಾಲಹರಣಮಾಡಬೇಕೆಂಬದರ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಆತನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ವಿಚಾರಾಂತದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ದನಕಾಯುವ ಕೆಲಸವು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಆ ಹೀನ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರಿಗೆ ಎರಡನೆಯವರ ಗುರುತುಪರಿಚಯವಾಗುವ ಸಂಭವವು ಕಡಿಮೆ; ಮತ್ತು ಗೋಸೇವೆಯಿಂದ ದೇಹವು ಪವಿತ್ರವಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಮೇಲೆ ಪುಣ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಆಗುವದು. ಈ ಲಾಭವನ್ನು ನಾಯಕನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದನು. ಬಳಿಕ ಆತನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಿ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ದೂರಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದನು. ಆತನು ನಾಲ್ಕು ತಾಸು ಹೊತ್ತು ಏರುವವರೆಗೆ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಡೆದುಹೋಗಲು, ಒಂದು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಳುಗಳ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದೊಂದು ಹಟ್ಟಿಯು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಅರಣ್ಯಪ್ರದೇಶವು ಹುಲ್ಲು ನೀರುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ದಟ್ಟವಾದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಅದು ಬಹು ರಮ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದೊಂದು ಕೆರೆಯೂ, ಆ ಕೆರೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಹಳ್ಳವೂ ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ರಮಿಸಿದವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಟ್ಟಿಯ ಯಜಮಾನನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಾನು ದನಗಾಹಿಯಾಗಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಆ ಸ್ವಚ್ಛನೀರಿನ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ತನ್ನ ರಕ್ತಮುಳುಗಿದ್ದ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಗೆದು ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು

ಧರಿಸಿ, ತನಗಾಗಿದ್ದ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಹೇಳಿದ್ದ ಔಷಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಆಕೆಯ ಶ್ರಮಪರಿಹಾರಕ ಔಷಧವನ್ನೂ ಸೇವಿಸಿದನು. ಅತ್ತ ಆತನ ಹಸಿದಿದ್ದ ಕುದುರೆಯು, ಅಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿದ್ದ ಎಳೆಕರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಪರ ಹರಿದು ಮೇಯತೊಡಗಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಭರಮನಾಯಕನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು, ತಾನು ಒಂದು ದಟ್ಟವಾದ ನೆಳಲಿನ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದನು; ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ನಡನಡುವೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ನೆನಪು ಆಗಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು!

೫ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು.

ಹೀಗೆ ಭರಮನಾಯಕನ ಮನಸ್ಸು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸುಲಕ್ಷಣ ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬೇರೊಂದು ವಿಚಾರವು ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊರೆಯಹತ್ತಿತು. ಪರರ ಸೊತ್ತಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಹಿಸಿ ಮಾಡುವದು ಸಂಪನ್ನರಿಗೆ ಪರಮ ಕಷ್ಟದಾಯಕವು; ಆದರೆ ಈಗ ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಗತಿಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ನಾಯಕನೇ ಇದ್ದು, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ಪಕ್ಷದವಳೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ ತಾನು ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದರೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದೆಂದು ಆತನು ನಿರ್ಣಯಿ

ಸಿಕೊಂಡನು; ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಿಂದ ಆತನ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯು ಆತನನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಷ್ಟೆ? ಇಂತಹ ವಿಪನ್ನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆತನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹೇಗಾದರೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ದನಕಾಯುವವನಿಗೆ ಇಂತಹ ಕುದುರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಇಂತಹ ಕುದುರೆಯವನು ದನಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು ಹೇಗೆ? ಈತನು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಘನವಂತನಿದ್ದು, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಯಾವದೋ ಒಂದು ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದರಿಂದ, ಈತನು ಹೀಗೆ ದನಕಾಯಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರಬಹುದು, ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದಉಂಟಾಗಿ, ಆತನ ರೂಪಾಚ್ಛಾದನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆತನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನು ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯ ಯಾರಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆತನು ಇಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ದುರ್ಗದ ಈಗಿನ ದಳವಾಯಿಗಳ ಗೊಂದಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಆತನಿಗೆ ನಂಬಿಗೆಯ ಜನರು ಸಿಗುವದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೇ ಅವರು ಸಂಶಯದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುದ್ದನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾಡುವದೇನೆಂಬ ಸಂಶಯವು ಬಂದು, ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆತನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು! ಇನ್ನು ಆತನು ಕುದುರೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮಾರಿಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಕುದುರೆಯ ಗುಣಗಳಿಗೂ, ಅದರ ಉತ್ತಮ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೂ ಲುಬ್ಧನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ವೀರಾಗ್ರೇಸರನಿಗೆ, ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮಾರುವದೆಂದರೆ, ತನ್ನನ್ನೇ ಮಾರಿಕೊಂಡಂತೆ ಎಂಬ ಭಾವವು ಉಂಟಾಗಿ, ಆತನು ಆ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನು ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ, ಕುದುರೆಯ ಕಣ್ಣಿಯ ಒಡೆದು ಎತ್ತಾದರೂ ಹೋಗಲೆಂದು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದು; ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟ

ಡಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಇದೇ ಈಗ ಪಾರುಮಾಡಿರುವ ಆ ನಂಬಿಗೆಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು, ಕೃತಘ್ನನೂ, ದಯಾಶೂನ್ಯನೂ ಆಗಿ, ಇಂತಹ ಕಟ್ಟಡವಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದೆಂದರೆ, ಹೊಟ್ಟೆಯಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಮಾಡಲಾರದೆ ಅವರನ್ನು ಕ್ರೂರಮೃಗಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಯಾಗುವದೆಂಬ ವಿಚಾರವುಂಟಾಗಲು, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಆತನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಹತ್ತಿದನು!

ಹೀಗೆ ಕುದುರೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ನಾಯಕನು, ಆ ನಾಲ್ಕು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಚಾರವು ಯೋಗ್ಯವೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಈಗಿನ ಆತನ ಕುದುರೆಯ ವಿಷಯದ ವಿಚಾರವು, ಬಾಯೊಳಗಿನ ಬಿಸಿತುಪ್ಪದ ವಿಚಾರದಂತೆ ಆಯಿತು; ಯಾಕಂದರೆ, ಉಗುಳಿದರೆ ತುಪ್ಪ ಹೋಗುವದು, ಉಗುಳದಿದ್ದರೆ ಬಾಯಿಸುಡುವದು ಎಂಬಂತೆ, ಕುದರೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ತನ್ನ ಘಾತವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದು, ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನು ಕೃತಘ್ನನೂ, ದಯಾಶೂನ್ಯನೂ, ಮಮತಾಹೀನನೂ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಅದರಲ್ಲಿ ಶೂರರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಯೆಂದರೆ, ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಆತನು ಅರಿತಿದ್ದನು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಯಾವ ವಿಚಾರದ ನಿರ್ಧಾರವೂ ಆಗದೆ, ಆತನು ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಕರದಿಂದ ಕುದುರೆಯಕಡೆಗೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ, ಆ ಕುದುರೆಯು ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬಾಯಲ್ಲಿಯ ಹುಲ್ಲು ಬಾಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು, ಬಾಯಿ ಆಡಿಸದೆ ನಾಯಕನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಗಂಟೇಬಿದ್ದಿತು! ಆಗಂತು ನಾಯಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಕಸವಿಸಿಯಾಯಿತು! "ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದು ದಣಿದು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆಯಾ?" ಎಂದು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಕನಿಕರದಿಂದ ಕೇಳುವದೆಂಬ ಭಾವನು ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಲು, ಆತನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು, ಕುದುರೆಯಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಕುದುರೆಯ ಬೆನ್ನಮೇಲಿನ ಜೀನು ಬೆನ್ನಮೇಲೆಯೇ

ಇತ್ತು! ಆಗ ಅದರ ಬೆವತಿದ್ದ ಮೈಯು ದೂಳಡರಿ ಮಲಿನವಾಗಿ ತೋರು ತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಜಾತಿವಂತ ಚಪಲ ಕುದುರೆಯು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿಯ ಹುಲ್ಲನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ನುಂಗುತ್ತ, ಸಾಗ್ಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಇಡುತ್ತ, ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯದಿಂದ ಬಾಲ ಕೊಡವುತ್ತ, ಗೋಣನ್ನು ಕೆಳಗೆಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಾಯಕನನ್ನು ಮೂಸಿನೋಡತೊಡಗಿತು!

ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಹೃದಯವೂ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ಣವಾಗಲು, ಆತನು ಅತ್ಯಂತ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯ ಆಯಾಲದ ಕೂದಲ ದೂಳ ಜಾಡಿಸುತ್ತ, ಅದರ ಮುಖವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು—“ಪ್ರೇಮಲಮಿತ್ರಾ, ನನ್ನ ಹಾಳು ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲಿನ ಜೀನನ್ನು ಕೂಡ ಇಳಿಸಲಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಬಾಯೊಳಗಿನ ಲಗಾಮುವನ್ನೂ ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ! ಎಂತಹ ನಿರ್ದಯನು ನಾನು! ನನ್ನ ನೀಚಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬೆಂಕೆಹಚ್ಚಿತು” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನು ತನ್ನನ್ನು ರಮಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆ ಯಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಆ ಕುದುರೆಯು ತನ್ನ ಬಾಯೊಳಗಿನ ಲಗಾಮುವನ್ನು ಕಟಕಟ ಕಡಿಯಹತ್ತಿ, ಗೋಣು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಹತ್ತಿತು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಕನು ಪ್ರೇಮಭರದಿಂದ ಪರವಶನಾದನು! ತನ್ನ ಇಂತಹ ಕೃತಜ್ಞ ಕುದುರೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಮೊದಲು ವಿಚಾರಿ ಸದೆ, ತಾನು ಮಾತ್ರ ಮೊದಲು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಝಳಝಳಆಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸ ತೊಡಗಿದೆನೆಂದು ಆತನು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತ, ಮೊದಲು ಕುದುರೆಯ ಮೈತೊಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ತನ್ನ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡ ಹೋಗಲು, ಇತ್ತ ಕುದುರೆಯು ಯಥೇಚ್ಛ ನೆಲದಮೇಲೆಹೊರಳಾಡಿ ಶ್ರಮ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಮೈಕೊಡವುತ್ತ ಭುರುಗುಟ್ಟಹತ್ತಿತು! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಗುಡಗಿಯ ಚಣ್ಣವನ್ನು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು, ಬರಿಯ ಮೈಯಿಂದ ಕುದುರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು, “ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಮಗುವು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆತನ ಮೈಯನ್ನೂ ಮಣ್ಣುಮಾ

ಡುವಂತೆ, ನೆಲದಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಣ್ಣುಮೆತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕುದುರೆಯು, ಪ್ರೇಮಭರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕತ್ತಿನಿಂದ ನಾಯಕನ ಮೈಯನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ಆತನ ಮೈಯನ್ನೂ ಮಣ್ಣುಮಾಡಿತು!

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಗುಣಾಢ್ಯ ಕುದುರೆಯ ಮಮತೆಯ ಈ ಕೃತಿಯಿಂದ ಧನ್ಯನಾಗಿ ಆ ನಾಯಕನು ಅದರ ಸೋಟಿಗೆ ಕಾಡಣಿಯ ಹಗ್ಗ ಹಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ಆ ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಈಸುಹೊಡೆದು, ಅದರ ಕಾಡಣಿಯ ಹಗ್ಗಹಿಡಿದು ತಾನೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಈಸುಬಿದ್ದು, ಅದರ ಮೋರೆಯಮೇಲೆ ನೀರು ಉಗ್ಗಹತ್ತಿದನು. ಆಗಿನ ಆ ನಚ್ಚಿನ ಗೆಳೆಯರ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯು ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಕುದುರೆಯು ಭರದಿಂದ ಈಸುತ್ತ ಭುರುಗುಟ್ಟುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ತರುಣನಾದ ಬಲಿಷ್ಠ ನಾಯಕನು ಕಾಡಣಿಯ ಹಗ್ಗಬಿಡದೆ ಕಸುವಿನಿಂದ ಮಾರಗೈಹಾಕುತ್ತ ಕುದುರೆಯ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಅದರ ಮೋರೆಯಮೇಲೆ ನೀರು ಉಗ್ಗಲು, ಆ ಕುದುರೆಯು ಮೋರೆ ತಿರುವಿ ತಿರುವಿ, ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿ, ಮತ್ತೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಈಸತೊಡಗುವದು! ನಾಯಕನು ಗರಡಿಯಮನೆಯಾಡಿಯಾಡಿ ದಮ್ಮುಕಟ್ಟಿದ ಗಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಕುದುರೆಯು ಒಂದೇಸವನೆ ವೇಗದ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿಮಾಡಿ ದಮ್ಮುಕಟ್ಟಿದ್ದ ಬಲಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿತ್ತು! ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ಈಸಿದರೂ ದಮ್ಮುಹತ್ತದ ಆ ಸ್ನೇಹಿತರಿಬ್ಬರ ಯಥೇಚ್ಛವಾದ ಜಲಕ್ರೀಡೆ ನಡೆದಿರಲು, ನಾಯಕನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ದಂಡೆಗೆ ತಂದು ಅತ್ಯಂತ ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಅದರ ಮೈ ಝುಳಝುಳತೊಳೆದು ಕರಾರಿಮಾಡಿ, ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಕರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಆತನು ತನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ತನ್ನ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನೇ ನೋಡುವಹಾಗೆ ಆತನಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು! ಹೀಗೆ ನಾಯಕನು ಪ್ರೇಮಾತಿಶಯದಿಂದ ಮತ್ತೂ ಮತ್ತೂ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸುಗಳೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದವು, ಆತನಿಗೆ ನಿನ್ನೆಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಾಗಿದ್ದ

ಗಾಯಗಳ ನೋವೂ ಆತನ ಗಣನೆಗೆ ಬಾರದಾಗಿತ್ತು!

ಝಳ ಝಳ ಮೈತೊಳೆದಿದ್ದ ಸಲಕ್ಷಣವಾದ ನಾಯಕನ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯು, ಮೈಲರಿ ಮಿರಿಮಿರಿ ಮಿಂಚಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಅದು ನಾಯಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಹು ಮನೋಹರವಾಗಿ ತೋರಹತ್ತಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಕನು ಹಿರಿಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗಿದನು. ಆತನು ಈವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೂ, ಇಂದಿನ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯು ಆತನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಳಕೊಂಡಷ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಕುದುರೆಗಳೂ ಎಳಕೊಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೋಹರವಾದ ಕುದುರೆಯ ಮೈಬಣ್ಣವು ಕಪ್ಪು ಇದ್ದು, ಅದರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ನಾಮವು ಇದ್ದಿತು. ಅದರ ನಾಲ್ಕೂ ಕಾಲುಗಳ ತುದಿಗಳು ಬಿಳುಪಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಿತ್ವವು ನೋಡುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸಲಕ್ಷಣ ಕುದುರೆಯು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನ ಎದೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಇಂದು ಹಸಿದದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹತ್ತಿದಂತಾಗಿದ್ದರೂ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಧಷ್ಟ ಪುಷ್ಟ ಕುದುರೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸ್ಪಷ್ಟಕಾಣುವಹಾಗಿತ್ತು. ಅದುತನ್ನನೆಟ್ಟನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನುಹೊರಳಿಸುತ್ತ ಹೊರಳಿಸುತ್ತ, ಬಾಲವನ್ನು ಜಾಡಿಸುತ್ತ ಜಾಡಿಸುತ್ತ, ಗಪಗಪಹುಲ್ಲುತಿನ್ನುತ್ತ ಬೇಗಬೇಗನೆ ಮುಂಬರಿದು ಸಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಲು, ಉಪವಾಸ ಕುಳಿತಿರುವ ತನ್ನ ಒಡೆಯನುಬೇಗನೆ ಸವಾರಿಮಾಡಲೆಳಿಸಿದರೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿತಾನು ಬೇಗನೆಹಸಿವೆಯಾಗದಷ್ಟು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಹುಲ್ಲು ಮೇದು, ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಜಾಗ್ರತೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂ" ಬ ಆತುರದಿಂದ, ಆ ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಗೆ ದಂಡೆಯನ್ನೇ ತಿನ್ನಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು! ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಒಡೆಯನು ಸವಾರಿಮಾಡಲು ತನ್ನನ್ನು ಕರೆಯ ಗಿರಿಯುವನೋ ಎಂಬದನ್ನು ಆಗಾಗ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಅದು ಮೇಯುತ್ತ ಮೇಯುತ್ತ ಆಗಾಗ್ಗೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಹುಲ್ಲತಿನ್ನುತ್ತ ನಾಯಕನಕಡೆಗೆ ತಿರುತಿರುಗಿ ಮಮತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಲಿತ್ತು! ಭಕ್ತಿ–ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಸ್ವಭಾವದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರೀತಿಯು

ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ! ತನ್ನ ಒಡೆಯನನ್ನು ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ತಿಳಿದು ಜತನಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವದ ಆ ಜಾತಿವಂತ ಕುದುರೆಯು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಸಂಕಟಗಳು ಒದಗಿರುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಎಂಬದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮನಗಾಣುತ್ತಿರುವದೋ ಎನ್ನುವಂತೆ, ನಡ ನಡುವೆ ಅದು ಮೇಯುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣುಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೂ, ಉಲ್ಲಾಸಉಂಟಾದರೆ ನಡನಡುವೆ ಹೇಕರಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದಿತು!

ಇಂತಹ ಅಪರೂಪದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ನಾಯಕನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆತನಿಗೆ ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜನ ಕುದುರೆಯ ನೆನಪು ಆಯಿತು! ಆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೀರನ ಭವಾನೀಖಡ್ಗದ, ಹಾಗು ಭವಾನೀಕುದುರೆಯ ಜಯಶಾಲಿತ್ವದಎಷ್ಟೋಗಂಭೀರಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಆವೀರನಾಯಕನು ಕೇಳಿ ಅರಿತಿದ್ದನು. ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವೀರರವೀರ್ಯೋದ್ರೇಕವು, ವೀರರವೀರ್ಯಪ್ರದರ್ಶಕಪ್ರಸಂಗಗಳಶ್ರವಣದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತಿರುವದಲ್ಲವೆ? ಭರಮನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಪೋಷಕರಾದ ಪ್ರವಚನಕಾರರಿಂದ, ಅರ್ಜುನ, ಕರ್ಣ, ಭೀಮಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನಭಾರತೀಯ ವೀರರ ಪ್ರತಾಪಯುಕ್ತ ಚರಿತ್ರಗಳಶ್ರವಣಮಾಡಿರುವಂತೆ, ಪೃಥ್ವೀರಾಜ ಚಹ್ವಾಣ, ರಾಣಾಪ್ರತಾಪಸಿಂಗ, ರಾಣಾರಾಜಸಿಂಹ, ಛತ್ರಪತಿಶಿವಾಜಿ, ಛತ್ರಪತಿಸಂಭಾಜಿ ಮೊದಲಾದ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ವೀರರ ಚರಿತ್ರಗಳ ಶ್ರವಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಮೇಲಾಗಿ ತಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ವೀರನಾಯಕರ ನಾಯಕತನಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ಉಚ್ಚತರದಭಾವನೆಯಿಂದ ಆತನು ಈಗ ಉತ್ತೇಜಿತನಾಗಿದ್ದನು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವಾಜಿಯ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದ ಕುದುರೆಯು, ತನಗೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯಿಂದ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಲಭಿಸಿರಲು, ತಾನೂ ಶ್ರೀಉತ್ಸವಾಂಬೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಶಿವಾಜಿಯಂತೆ ರಾಜವೈಭವವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪಡೆಯುವೆನೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹವು ಆತನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಆತನ ಮೈಉಬ್ಬುತ್ತಲಿತ್ತು !

ಹೀಗೆ ಆವೇಶಗೊಂಡಿದ್ದ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒರೆಯಿಂದ ಹಿರಿದು—“ಏನು? ನನ್ನದೊರೆತನಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನಕಾರಿಯೆಂದರೆ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನಲ್ಲವೆ? ಅಹ! ಅವನೇನು ಕಃಪದಾರ್ಥವು! ಮಾತೇ, ಉತ್ಸವಾಂಬೇ, ಶಿವಛತ್ರಪತಿಯ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯು ತುಳಜಾಪುರದ ಶ್ರೀತುಳಜಾಭವಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯು ನೀನು ಉಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗದ ಶ್ರೀಉತ್ಸವಾಂಬೆಯಾಗಿರುತ್ತೀ! ಇದುನೋಡು, ಈ ಖಡ್ಗವು ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ತಿಮ್ಮನಾಯಕನು ಧರಿಸಿದ್ದು! ಆತನು ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಕೋಟೆಯೊಳಗಿನವರ ಕೊಲೆಯಿಂದ ರಕ್ತದಕೋಡಿಯಹರಿಸಿ “ಹಗಲಕಗ್ಗೊಲೆಮಾನ್ಯ” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದು ಇದೇ ಖಡ್ಗದಿಂದಲೇ! ಅಂದಬಳಿಕ, ಜೇಷ್ಠ, ಶಿವರಾಯನ ಭವಾನೀಖಡ್ಗಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ವೀರತಿಮ್ಮನಾಯಕನ ಈ ವಿಜಯಶಾಲಿ ಖಡ್ಗವು ಹಿಂದಾದಿತೇನು? ಅದರಂತೆ, ನಮ್ಮ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ದಿವ್ಯಾಶ್ವವು, ಶಿವಾಜಿಯ ಭವಾನೀ ಅಶ್ವವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮೀರುವಹಾಗಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯಾಶ್ವವನ್ನು ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವೆನು; ಯಾಕಂದರೆ ನಿನ್ನಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈದಿವ್ಯಾಶ್ವವನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದರಿಂದಲೇ, ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಚಿಕ್ಕ ಅಬಲೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮುದ್ದನನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಜಯಶಾಲಿನಿಯಾದಳು! ನಾನು ನನ್ನ ಈ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಏರಿ, ಈ ವೀರತಿಮ್ಮನ ವಿಜಯಖಡ್ಗವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಹಿಡಿದು ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟೆನೆಂದರೆ, ಅದಾವವೀರನು ನನಗೆ ಇದಿರಾಗುವನು? ಯಾಕೆ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ, ನನ್ನಮಾತು ನಿಜವಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ನುಡಿದು ಆವೇಶಗೊಂಡ ನಾಯಕನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಕಡೆಗೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೂ, ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕುದುರೆಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಮುಖವೆತ್ತಿ ನಾಯಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಕರಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಗಂಟೇಬಿದ್ದಿತು!

ಹೀಗೆ ಭರಮನಾಯಕನು ಉಚ್ಚಮನೋರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವಾಗ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನವು ಮೀರಿಹೋಗಿ ಎಂಟುತಾಸಿನಮನೆಗೆಬಂದಿತ್ತು;

ಆದರೂ ಆ ತರುಣವೀರನಿಗೆ ಹಸಿವೆನೀರಡಿಕೆಗಳ ಪರಿವೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ! ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿರುವ ಆತನಿಗೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಲಕ್ಷವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಹಸಿವೆನೀರಡಿಕೆಗಳ ಪರಿವೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ ಉಳಿಯಬೇಕು? ಆಗ ಆ ಭರಮನಾಯಕನು ಉಚ್ಚತರ ಮನೋರಾಜ್ಯದ ಶಿಖರವನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆತನು ತನ್ನ ನಿಡಿದೋಳಬಲದವೈಭವ, ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಬಿರುಹೊಯ್ಲುದವೈಭವ, ತನ್ನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣವೈಭವ ಎಂಬ ಈ ವೈಭವತ್ರಯಿಗಳ ಮುಪ್ಪುರಿಯೇ ತಾನಾದಂತಾಗಿರಲು, ತನ್ನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಝಳಪಿಸಿ ತನ್ನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ,— "ಇಲ್ಲಿ ಆ ದ್ರೋಹಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಬಂದಿರುವನೋ" ಎಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿನೋಡಲು, ನಗೆಮೊಗದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನಾಯಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು! ಆಗಿನ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೆ, ನಮ್ಮ ಭರಮನಾಯಕನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯುಒರೆಗಂಡು, ಆತನ ರಜೋಗುಣದ ರೂಪಾಂತರವು ಸತ್ವಗುಣದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರಲು, ಆತನ ಕುದುರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚಿಂತೆಯು ತಟ್ಟನೆ ದೂರವಾಗಿ ಆತನದೊಂದು ದೊಡ್ಡಭಾರವು ಇಳಿದಂತಾಯಿತು! ಆಗ ಆತನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನೇನಂದರೆ—ಅಮ್ಮಾ, ರಣಹುಚ್ಚೀ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ! ನೀನು ಹೋದದ್ದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಗೆ? ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ, ಎಷ್ಟು ಕೂಗಿದರೂ ನಿನ್ನ ಗೊತ್ತೇಹತ್ತದ್ದರಿಂದ, ನೀನು ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದಂತೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟು, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನಿನ್ನ ದ್ರೋಹಿಯಾದೆನು; ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು! ಈದಿನವಾದರೂ ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಕರವೇಸರಿ. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯು ಬಹು ಗೂಢವಾದದ್ದೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕ ನಡತೆಯಿಂದ ನಾನು ಮೂಢನಾಗಿ ಹೋಗಿರುವೆನು. ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವದಾದರೂ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರಬಹುದು! ನೀನು

ಎಲ್ಲ ಗೂಢವನ್ನು ಬೈಲಿಗಿಟ್ಟಹೊರತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ತೊಡಕು ಬಿಡಲಾರದು.

ಭರಮನಾಯಕನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು— ನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗೂಢವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನನಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಕುದುರೆಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಎತ್ತೋಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತರಹೋಗಲು, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗೊಂದಲವಾಯಿತು. ಕುದುರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾಲನಡಿಗೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ನಾನು ಬರುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿನಗುಂಟಾಗಬಹುದಾಗಿದ್ದ ತೊಂದರೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನಾನೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಚಡಪಡಿಸಿದೆನು; ಆದರೆ ವೀರಭರಮನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನೀನು ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಟುಬಂದವದ್ದೇ ಬಹಳ ನೆಟ್ಟಗಾಯಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನು ದುಷ್ಟಮುದ್ದನ ಕೈಯಲ್ಲಿಸಿಕ್ಕುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ! ಆತನು ತನ್ನ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಅಡವಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತಿನಾಡಿ ಹುಡುಕಿ ನಿರಾಶೆಪಟ್ಟನು ಆಗಲಿ, ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಆಗುವದು ಆಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಸಲಕ್ಷಣ ಕುದುರೆಯುಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಈ ಕುದುರೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಇದರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮಗಳಾದವು. ಇದನ್ನು ಹತ್ತಿದವರಿಗೆ ಸೋಲಿನ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತು ನಿನ್ನಿನಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ನಿನಗಾದರೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಬೆಳಗಾದಬಳಿಕ ಮತ್ತೊಂದು ಕುದುರೆ ತಕ್ಕೊಂಡು, ತರುಣಸರದಾರನ ವೇಷದಿಂದ ಹೊರಟು, ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಹಿಡಿದು ಜನರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ದೇವರೇ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದನೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮೊದಲೇ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬಾರದೆಂದು, ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಆ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ರೂಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಹಟ್ಟಿಯ ಯಜಮಾನನು ನನಗೆ ಆಪ್ತನಾಗ

ಬೇಕು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನೀನು ಈ ಸುರಕ್ಷಿತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ನೀನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಶ್ರೇಯೋವಂತನಾಗುವೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುವೆನು. ನಡೆ, ನಾವು ಇನ್ನು ಆ ಹಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಬಳಿಕ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ನಮ್ಮ ರಾಜನಿಷ್ಠನಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಮುಷ್ಟನನ್ನು ಗೊತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದೆನೆಂದರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಿನ್ನ ದೊರೆತನವು ನಿನ್ನದಾಗುವದು!" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಹಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದಳು. ಇಂದಿನಿಂದ ಭರಮನಾಯಕನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಕುದುರೆಯು ಭರಮನಾಯಕನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಿತೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳುವಕಾರಣವಿಲ್ಲ!

೭ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಅಶಾಂತನಿಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿ?

ದುರ್ಗದ ಅರಮನೆಯೊಳಗಿನ ಸುಂದರವಾದ ಶಯನ ಮಂದಿರವು; ಏಳು ತಾಸು ರಾತ್ರಿ ಮೀರಿಹೋಗಿದೆ; ಆ ಮಂದಿರದೊಳಗಿನ ದೀಪಜ್ಯೋತಿಗಳು, ಹಚ್ಚಿದವು ಹಚ್ಚಿದಹಾಗೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಲಿವೆ; ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತ ದೀಪಜ್ಯೋತಿಗಳಿಂದ, ಆ ಮಂದಿರವು ದೀಪಮಯವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ; ಆ ಮಂದಿರದ ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ದೇವಾದಿಕರ, ಹಾಗು ವೀರಾಧಿವೀರರ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದ್ಭಾವ-ಶೌರ್ಯಾದಿಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದ

ಕ್ಕಾಗಿ ಚಲಿಸದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿವೆ; ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು, "ಶೂರರು ಶಸ್ತ್ರ ಜೀವಿಗಳು" ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿವೆ; ಆ ಮಂದಿರದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಸಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳ ರತ್ನಗಂಬಳಿ, ಮಂದಿರದ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳ ಹೊಳಪಿನ ಸುಂದರ ಛತ್ತು, ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಅಲಂಕೃತಗೋಡೆಗಳು, ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಿ ಹೊರಸೂಸುವ ಪುಷ್ಪ-ಧೂಪಾದಿಗಳ ಮಿಶ್ರ ಸುಗಂಧವು, ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳ ಕೀರ್ತಿಯಂತೆ, ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ಪಸರಿಸುತ್ತಲಿದೆ; "ವಿಷಯೋಪಭೋಗಿಗಳ ವಿಷಯ ತೃಷ್ಣೆಯು ಭೋಗಿಭೋಗಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವದೆಂ" ಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಆ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿದ್ದ ಮೆತ್ತನ್ನ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯೊಂದು ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಲದೆ, ಆ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಚಿನ್ನದ ಸುಳವುಗಳ ಸುಂದರ ಪಲ್ಲಂಗ, ಆ ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲೊಂದು ಜಮಖಾನಿ, ಆ ಜಮಖಾನಿಯಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ರತ್ನಗಂಬಳಿ, ಆ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಮೆತ್ತನ್ನ ಕುತ್ತನಿಯ ಗಾದಿ, ಆ ಗಾದಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬಿಳಿಯ ಮುಗ್ಗಲಹಾಸಿಗೆ, ಆ ಮುಗ್ಗಲಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೊಂದು ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಉಣ್ಣೆಯ ತಿಳುವಾದ ಆಚ್ಛಾದನ ಇವುಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವು ಆ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲು, ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲಿನ ಜರದಂಚಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೇಶಿಮೆಯ ಹೆಣಿಕೆಯ ಹೂಗಳ ಮೇಲ್ಮುಸುಗು, ದೀಪಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಝಗಝಗ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಇಂತಹ ರಾಜಭೋಗದ ವಸ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಮನೋಹರವಾದ ಶಯನಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಪಲ್ಲಂಗದಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವೈಭವೇಚ್ಛು ವೀರ ಪುರುಷನು ಚಿಂತಾಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಲಾಸದ ಯಾವ ಸಾಧನಗಳಿಂದಲೂ ಆಗ ಆತನಿಗೆ ಸುಖವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ!

ಆ ಚಿಂತಾಮಗ್ನ ಪುರುಷನ ಹೆಸರು ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ

ಮುದ್ದಣ್ಣ. ಆತನು ಮೂವತ್ತು ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದನು ಆತನು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಲುವ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಯದವ, ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ-ವಿಲಾಸಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಕಳೆಯು, ಆತನಿಂದೊದಗಿದ್ದ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಕಲಂಕದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಗಹಿದಿತ್ತು: ನೀಚಸ್ವಾರ್ಥದ ಬಲಿಗೆಬಿದ್ದು, ದ್ರೋಹದಮೇಲೆ ದ್ರೋಹಮಾಡುತ್ತ ಎಚ್ಚರಗೆಟ್ಟು ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದ ಆತನು, ಮೊನ್ನಿನದಿನ ಆಕಸ್ಮಾತ್ ರಣಕುಂಜ್ಬಿಯ ಯುದ್ಧಾವೇಶಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ, ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಜಾರಿಬಂದ ಅಪಮಾನದ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಒಂದೇ ಸವನೆ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಶೂರ ದಳವಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಆತನು, ಈವರೆಗೆ ಸೋಲಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅರಿಯದವನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ನಾಯಕರ ಯಾವತ್ತು ದಳವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ, ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವೈಭವಶಾಲಿ; ಗೌರವದಲ್ಲಿಂತು ತನ್ನ ಒಡೆಯರಿಗಿಂತಲೂ ಆತನು ಮಿಗಿಲು; ಆದರೆ ಆತನು ಅಷ್ಟರಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ, ತಾನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕನೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಶೆಯಿಂದ, ಹಿಂದಿನ ಒಂದನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಪಟ್ಟನಮೇಲೆಪಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಒಡೆಯರನ್ನು ಕೊಂದು, ರಾಜದ್ರೋಹದ ಘೋರಪಾತಕದಿಂದ ಕಲಂಕಿತನಾಗಿ ನಾಶದ ಪಂಥವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು.

ದ್ರೋಹಿಗಳ ಗತಿಯು ಕಡಗೆ ಹೀಗಾಗುವದೇ ಸರಿ! ದ್ರೋಹವೆಂದರೆ, ಅನ್ಯರೊಡನೆ ಧರ್ಮತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವದು. ದ್ರೋಹಗಳಲ್ಲಿ ದೈವದ್ರೋಹ, ಧರ್ಮದ್ರೋಹ ಮಾತೃದ್ರೋಹ, ಪಿತೃದ್ರೋಹ, ರಾಜದ್ರೋಹ, ಪ್ರಜಾದ್ರೋಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಒಂದಲ್ಲ-ಎರಡಲ್ಲ, ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಿರುವವು; ಮತ್ತು ಆ ದ್ರೋಹಗಳು ದ್ರೋಹಿಯ ದ್ರೋಹಚಿಂತನದೊಡನೆ ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗೂಢವಾದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವವು! ಇನ್ನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾದ ಪಾಮರ ಜೀವಿಯು, ಅರಿತೂ ಅರಿಯದವನಂತೆ ಸ್ವಾರ್ಥಮೋಹಿತನಾಗಿ ಅನ್ಯರ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ, ತನ್ನ ಆ ಎದೆಗಿಚ್ಚಿನಿಂದಲೇ ತಾನು ಬೆಂದು ಬಸವಳಿಯುತ್ತಿರು

ವನು! ಅಲ್ಲದೆ, ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ ದೇವರ ಕ್ಷೋಭದಿಂದ ಆ ದ್ರೋಹಿಯ ಅಂತಃಸತ್ವವೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಲಿರುತ್ತದೆ! ಅದರಂತೆ, ಈಗ ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು, ತನ್ನ ರಾಜದ್ರೋಹವೆಂಬ ಎದೆಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲದೆ, ಈಶ್ವರೀ ಕ್ಷೋಭದಿಂದ ಆತನ ಅಂತಃಸತ್ವವೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು; ಆದರೂ ದೀಪದಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೈಸುಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪತಂಗವು, ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ದೀಪದಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತ ಮೈಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು, ದುರ್ಗದ ನಾಯಕತನದ ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗಿದ್ದ ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೆಣಗುತ್ತ, ತನ್ನ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಎದೆಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು! ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕುರುಕುಲಾಧಮನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ ದ್ರೋಹಚಿಂತನದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ವೈಭವಶಾಲಿಯಾದ ಭಾರತೀಯ ವೀರನ ಅಲೌಕಿಕವಾದ ವಜ್ರದೇಹವು ಕೂಡ, ಆತನ ದೈವದ್ರೋಹ, ಧರ್ಮದ್ರೋಹ, ಮಾತೃದ್ರೋಹ, ಪಿತೃದ್ರೋಹ, ಗುರುದ್ರೋಹ, ಬಂಧುದ್ರೋಹ, ಸತೀದ್ರೋಹ ಮೊದಲಾದ ದ್ರೋಹಗಳ ಗೂಢಾಗ್ನಿಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯದಿಂದ ಬೇಯುತ್ತ ಬೇಯುತ್ತ ಕಡೆಗೆ ನಾಶಹೊಂದಿ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆ? ಅಂದಬಳಿಕ, ಮುದ್ದನಂತಹವನ ಲೌಕಿಕಮಾನವ ದೇಹವು ನಾಶವಾಗಿ ಮಣ್ಣುಗೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಆತನ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಒಂದೇ ಅಗ್ನಿಯು ಸಾಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದರೂ ಏನು?

ಹೀಗೆ ಮುದ್ದನ ರಾಜದ್ರೋಹಚಿಂತನವು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಆತನ ನಾಶದ ಕಾರಣವೂ ದೈವಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲಿಸುತ್ತನಡೆದಿತ್ತು! ಭರಮಪ್ಪನೆಂಬಹೆಸರಿನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಜನಿಷ್ಠ ದಳವಾಯಿಯು, ಮುದ್ದನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನನಡಸಿದ್ದನು. ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮನಾಯಕನ ನಾಶಮಾಡಲು ಹೊಂಚುಹಾಕಿರುವಂತೆ, ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನಾದ

ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ,ತನ್ನ ಜನರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜೀವದ ಹಂಗು ದೊರೆದು ಹೊಂಚುಹಾಕಿದ್ದನು. ಆತನ ಆ ಸಹಾಯಕರಲ್ಲಿಯೇ ರಣ ಹುಚ್ಚಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸರದಾರ ಕುವರಿಯು ಒಬ್ಬಳಾಗಿದ್ದಳು. ಗುಹೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಮುದ್ದನು ಹೆಣಗುತ್ತಿರಲು, ಈ ರಾಜನಿಷ್ಠ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯು, ಆತನ ಆ ಹೆಣಗಾಟವನ್ನು ಹಳ್ಳದ ರಾತ್ರಿಯ ಚಿಕ್ಕಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿಫ ಲಗೊಳಿಸಿದನೆಂಬದು ವಾಚಕರ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಆ ಪ್ರಸಂಗದ ಲ್ಲಿಯೇ "ಕೊಲ್ಲುವವರಿಗಿಂತ ಕಾಯುವವರು ಹೆಚ್ಚಿಂ"ಬ ಲೋಕೋಕ್ತಿ ಯಂತೆ, ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ತನ್ನ ಪಿತೃಭಕ್ತಿ-ರಾಜಭಕ್ತಿಗಳ ಪಾವಿತ್ರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆದಿಶಕ್ತಿಯ ಆವೇಶಗೊಂಡು, ತನಗೆ ಇದಿರಾದವ ರನ್ನು ರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಕೊಚ್ಚುತ್ತ, ಮುದ್ದನಮೇಲೆಯೂ ಏರಿಹೋಗಲು, ಆ ದ್ರೋಹಿ ಮುದ್ದನು, ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧಸರ್ಪದಂತೆ ಮುಂದುಗಾಣದೆ, ಹೇಡಿಯೆನಿಸಿ, ಕಾಳಗದ ಕಣದಿಂದ ಓಡಿಬಂದಿದ್ದನು. ಆ ಸೋಲಿನ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವೇ ಈಗ ಆತನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅಂತಹ ರಾಜವೈಭವವಿದ್ದರೂ ಆತನಿಗೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆಬಾರದಾಗಿತ್ತು !

ಹೀಗೆ ನಿದ್ದೆಬಾರದೆ ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಪಂಚಮಮುದ್ದನು, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—"ನಿನ್ನಿನ ನನ್ನ ಸೋಲು ಎಷ್ಟು ಅಪಮಾನಕರವು ! ನನ್ನ ಆ ಸೋಲಿನಿಂದ ನನ್ನ ಶತ್ರುಗಳ ಕಾರ್ಯೋತ್ಸಾಹವು ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿರಬಹುದಲ್ಲ ! ಒಬ್ಬ ಯಃಕಶ್ಚಿತ ತರು ಣಿಗೆ ಹೆದರಿಬಂದ ನಾನು, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕನಾಗಲು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥನಾದೇನು? ಅಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬರುವದೆಂದರೇನು ? "ಆಕೆಯಿಂದ ನಾನು ಸೋಲುವದೆಂದ ರೇನು ? ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನನ್ನ ದ್ರೋಹಬುದ್ಧಿಯೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದೆ? ನಾನು ಉಂಡಮನೆಯ ಗಳಎಣಿಸಿ ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಾದದ್ದು ಒಳಿತಾಗಲಿಲ್ಲ! ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಹಿತನಾದೀತು? ಈಗ ನನ್ನ

ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗಿ ಹೋಗಿರುವದರಿಂದ, ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ನಾನು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಾರೆನು. ಈಗ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ; ಅಂದಬಳಿಕ ನಾನು ಮುಂದಿಯನ್ನು ನಂಬುವ ಬಗೆಹೇಗೆ? ದ್ರೋಹಚಿಂತನದ ನನ್ನ ದುರ್ಬಲ ಹೃದಯಕ್ಕೆ, ಈಗ ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ಶತ್ರುಗಳೇ ಕಾಣುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ! ನಾನು ಈಗ ಯಾರನ್ನು ನಂಬಲಿ? ನಾನು ನನ್ನವರೆಂದು ನಂಬಿರುವವರೇ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು? ಹಾಗೆ ಅವರು ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಯದಿದ್ದರೆ, ಭರಮನಾಯಕ ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ನನ್ನ ಒಳಸಂಚು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಹಾಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನೆ ಭರಮನಾಯಕನು ಜೀವದಿಂದೆಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು? ನಾನು ಈ ಸೋಲಿನ ತಾಪಕ್ಕಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನು! ಆಹಹ! ನನ್ನ ನಂಬಿಗೆಯವರೇ ನನ್ನ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಎಂತಹ ಅನರ್ಥವುಂಟಾಯಿತಲ್ಲ! ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನಾನು ಆ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಿಗೆ ಮೋರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅಥವಾ ಈಗ ನಾಯಕತನನ ಅಧಿಕಾರ ನಡಿಸತೊಡಗಿರುವ ನಾನು, ಆ ನನ್ನ ವೈರಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡಿಸುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ?

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಮುದ್ದನು ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಗೋಡೆಗಳಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಔದಾಸೀನ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿತ್ರವು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲು, "ಮುಂಡೆಗೆ ಮುಂಡೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಉಂಡಷ್ಟು ಸಂತೋಷ" ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿಯಂತೆ, ಆ ದ್ರೋಹಿ ಮುದ್ದನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ, ಈ ಮೊದಲೆ ಆತನಿಗಾಗಿದ್ದ ರಾಜದ್ರೋಹದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಕಸುವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು! ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು, ತಾನು ಹಾಕಿದ ವಿಷದಿಂದ ಮೈಮರೆತುಬಿದ್ದಿದ್ದ ಭೀಮನ ಹೆಡಮುರಿಗೆಕಟ್ಟಿ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ದೂಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಸಿಕ್ಕಿದ್ದ

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದೊಂದೇ ದ್ರೋಹ ಗಳು ಮುದ್ದನ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದುನಿಂತಂತಾದ್ದರಿಂದ "ನಾನೇನು ಅಂತಹ ಮಹಾಪರಾಧಿಯಲ್ಲೆಂ"ಬ ಭಾವವು ಆತನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪ ನ್ನವಾಗಿ, ಆ ಭಾವವು ದೃಢವಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು ! ಸಹವಾಸವು ಒಳ್ಳೆಯ ದೇ ಇರಲಿ–ಕೆಟ್ಟದೇ ಇರಲಿ, ಸಹವಾಸದ ಮಹಿಮೆಯೇ ಅಂತಹದು! ಮನುಷ್ಯ ನಲ್ಲಿ ವಿವೇಕವು ಅಥವಾ ಅವಿವೇಕವು ಹೆಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸತ್ಸಮಾಗ ಮವು, ಅಥವಾ ದುಷ್ಟಸಮಾಗಮವು ಕಾರಣವಾಗಿರುವವು! ಈಗ ಮುದ್ದನಿಗೆ ದುಷ್ಟನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಮಾಗಮವಾಗದೆ ಆತನ ಚಿತ್ರದ ಸಮಾಗಮವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಮುದ್ದನ ವಿವೇಕಶಕ್ತಿಯು ಕುಗ್ಗಿ ಅವಿವೇಕಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದರೆ, ಕಲ್ಯಾಣೇಚ್ಛುವು ತನಗೆ ದುಷ್ಟಸಹವಾಸವಾಗದಂತೆ ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕಾಗುವದೆಂಬದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವದು : ಆದ್ದರಿಂದ ವಾಚಕರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿವೇಕಾ ವಿವೇಕಶಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲಿವರ್ಣಿ ಸುವೆವು.

ದೇವರು ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ, ಅವಿವೇಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಶಕ್ತಿಗಳ ಅಂಕುರಗಳನ್ನು, ಆತನ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುಣ್ಯ–ಪಾಪಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಜನ್ಮತಃ ಮೊಳೆದೋರಿರುವನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾಂ ಕುರವು ಮನುಷ್ಯನ ಪುಣ್ಯಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು, ಅವಿವೇಕಾಂಕುರವು ಆತನ ಪಾಪಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗಿರುವದು. ಎಂಥ ಮನುಷ್ಯನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಪಾಪ–ಪುಣ್ಯ–ಕರ್ಮಗಳೆರಡನ್ನೂ ಮಾಡುವನಲ್ಲದೆ, ಕೇವಲ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ ವನ್ನಾಗಲಿ, ಕೇವಲ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂ ದರೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಘಟಕಗಳು ಗುಣದೋಷಗಳೆಂಬವೆರಡೂ ಇರುವದರಿಂದ, ಹಾಗೆ ಕೇವಲ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು, ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ವಿವೇಕಿಯು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಮಾಡಬಹುದು, ಅವಿವೇಕಿಯು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬ ಹುದು; ಮತ್ತು ದೇಹಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ, ಪುಣ್ಯ–ಪಾಪಕರ್ಮಗಳೆರ

ಡರಲೇ ಪರಮೂಶಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತೂ ನಿಜವು; ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಕ, ಅವಿವೇಕ ಇವೆರಡರ ಅಂಕುರಗಳೂ ಪ್ರತಿಒಬ್ಬನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಃ ಇರುತ್ತಾವೆಂದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ವಿವೇಕದ ಅಂಕುರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ನಿರ್ಮಲ ದೈವೀ ಭಕ್ತಿಯೇ ಜಲವು, ಸತ್ಸಮಾಗಮವೇ ಸಾರವತ್ತಾದ ಗೊಬ್ಬರವು, ವಿವಿಧ ಸದ್ಗುಣ ಸದಾಚಾರಗಳೇ ಗೆಯ್ತದ ಸಾಧನಗಳು; ಅದರಂತೆ ಅವಿವೇಕದ ಅಂಕುರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ಅಧಾರ್ಮಿಕ ಅಹಂಭಾವವೇ ಜಲವು, ದುಷ್ಟಸಹವಾಸವೇ ಸಾರವತ್ತಾದ ಗೊಬ್ಬರವು, ವಿವಿಧ ದುರ್ಗುಣ-ದುರಾಚಾರಗಳೇ ಗೆಯ್ತದ ಸಾಧನಗಳು. ಮನುಷ್ಯನು ದೈವೀ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಆಯಾ ಅಂಕುರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಈ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ವ್ಯವಸಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮೊದಲನೆಯ ವಿವೇಕದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪುಣ್ಯರೂಪ ಫಲವೂ, ಎರಡನೆಯ ಅವಿವೇಕದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪಾಪರೂಪ ಫಲವೂ ದೊರೆತು, ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದಂತೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖದುಃಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವನಲ್ಲದೆ, ದೇಹಪಾತಾನಂತರ ಊರ್ಧ್ವಲೋಕ-ಅಧೋಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಸಂಚಯವಿದ್ದಮಾನದಿಂದ ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುವದು!

ಈ ಈಶ್ವರಾರೋಪಿತವಾದ ವಿವೇಕಾವಿವೇಕಗಳ ಅಂಕುರಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳಿಸುವಾಗ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಒಂದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತು ಎರಡನೆಯದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಒದಗಿಬಾರದಂತೆ ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕಾಗುವದು; ಯಾಕಂದರೆ, ಈ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಸಾಧನಗಳ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅದಲು ಬದಲು ಆದ ಮಾನದಿಂದ, ಅಂದರೆ ಒಂದರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಮಾನದಿಂದ ಆ ಅಂಕುರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕುಗ್ಗಿ, ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಕುರಗಳು ಕಮರಿಯೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ವಿವೇಕಾಂಕುರವನ್ನು ಬೆಳಿಸಲಿಚ್ಛಿಸುವವರು, ಅಂದರೆ, ತಾವು ವಿವೇಕಿಗಳಾಗಬೇಕೆನ್ನುವವರು, ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ ಸತ್ಸಮಾಗಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ

ಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲದೆ, ದುಷ್ಟಸಮಾಗಮಾದಿ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಧನಗಳ ಗೊಡವಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹೋಗಬಾರದು. ಅದರಂತೆ, ಅವಿವೇಕದ ಅಂಕುರ ವನ್ನು ಬೆಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವರು, ಅಂದರೆ ತಾವು ಅವಿವೇಕಿಗಳಾಗಬೇಕೆ ನ್ನುವವರು ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ ದುಷ್ಟ ಸಮಾಗಮಾದಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಸತ್ಸಮಾಗಮಾದಿ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಧನಗಳ ಗೊಡವಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಹೋಗಲಾಗದು! ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ದ್ರೋಹಿಯಾದ ಅವಿವೇಕಿ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನ ಅವಿವೇಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಚಿತ್ರದಸಹವಾಸವು ಕಾರಣ ವಾದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು!

ಹೀಗೆ ಮುದ್ದನು ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ರಾಜದ್ರೋಹಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವನು, ಒಮ್ಮೆ ದುರ್ಯೋಧನನಂತೆ ತಾನು ದ್ರೋಹವನ್ನೇ ಮಾ ಡುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹಟಯಾಗುವನು; ಆದರೆ ಯಾವ ವಿಚಾರದಿಂ ದಲೂ ಆತನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಂಬದ್ಧಾ ಸಂಬದ್ಧ ವಿಚಾರಗಳ ಗಲಿಬಿಲಿಯಿಂದ ಕಡೆಗೆ ಆತನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಾ ಯಿತು. ಆತನು ಉಸುರ್ಗರೆದು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—"ಹಾಹಾ! ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಸಮಾಧಾನವು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲೊಲ್ಲದಲ್ಲ!" ಎಂದು ತಳಮಳಿಸಹತ್ತಿದನು ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಆ ರಾಜ ವಿಲಾಸಯೋಗ್ಯವಾದ ಸುಂದರ ಮಂದಿರವೂ ಶತ್ರುವಿನಂತೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿ ತೋರಲು, ಆತನು ದಿಗ್ಗನೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಎದ್ದು, ಮಂದಿರದ ಹೊರಗೆಬಂದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತ ಏನೇನೋ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ ಆಲೋ ಚಿಸುತ್ತ ಒಮ್ಮೆ ಆತನು ಶೂನ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡು ವನು, ಒಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಬಾಯಿಂದ ಏನೇನೋ ಒಟಗುಟ್ಟುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಕೈಹೊಸೆಯುವನು, ಒಮ್ಮೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮುಖವೆತ್ತಿ "ಅಯ್ಯೋ" ಎಂದು ಉಸುರ್ಗರೆಯುವನು; ಆದರೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ

ಹೊರಗೂ ಆತನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗದಿರಲು, ಪುನಃ ಆತನು ಶಯನಮಂದಿರದೊಳಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಳ್ಳುವನು. ಹೀಗೆ ಆತನು ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಪಾದನಕ್ಕಾಗಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಳಗೂ, ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಗೂ ಎಡತಾಕಿದರೂ, ಆತನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಲೇಶವೂ ದೊರಿಯಲಿಲ್ಲ! ಸಮಾಧಾನವೊಂದು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಯಾತರಿಂದಲೂ ಸುಖವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಸಮಾಧಾನವು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇರಬಹುದೆ? ರಾಜದ್ರೋಹರೂಪ ಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಾನೇ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ದ್ರೋಹಿ ಮುದ್ದನಿಗೆ, ಹೊರಗೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೆ ಸಮಾಧಾನವು ಸಿಕ್ಕೀತು? ಹೀಗೆ ಮುದ್ದನು ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ಎದುರಿಗೆ ನೋಡಲು, ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗಹಾಕಿದ್ದ ಆತನ ಖಡ್ಗವು ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಆತನು ಧೈರ್ಯಗೊಂಡು ತನ್ನೊಳಗೆ—"ಇನ್ನು ನಾನು ಹೀಗೆ ಕೈಕಾಲುಗೆಟ್ಟರೆ ಆಗುವದೇನು? ಮೊದಲೇ ನಾನು ರಾಜದ್ರೋಹದ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಹೋದಬಳಿಕ ಮಿಡುಕಿದರೆ ಫಲವೇನು? ಇನ್ನು ನಾನು ಶತ್ರುವಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಸುವದೆಂದರೆ ಮಾನಗೇಡಿತನವೇ ಸರಿ! ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ತೇಲಲಿ-ಮುಣುಗಲಿ, ಈಗ ಹಿಡಿದಿರುವ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ನಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುವದು ತಕ್ಕದ್ದು. ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ನಾಶವಾಗುತ್ತಲಿರುವದನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಪಾಂಡವ ದ್ರೋಹಬುದ್ಧಿಯ ತನ್ನ ಹಟವನ್ನು ಕಡೆಗೂಬಿಡಲಿಲ್ಲ! ಅದರಂತೆ ನಾನಾದರೂ ಈಗ ಹಟಮಾರಿಯೇ ಆಗಬೇಕಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ವೈರಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಸಿ ಮಾನಗೇಡಿಯಾಗಲಾಗದು; ಆದರೆ ನನ್ನ ಈಹಟಮಾರಿತನದಿಂದ ಹಿತವಾಗಬಹುದೆ?"

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುವಾಗ, ಮುದ್ದನಿಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪಾಯಿತು.

೭ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ—ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು.

ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮಮುದ್ದನು ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆತನಿಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪಾಯಿತೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಏಕಜೀವರಾದ ಪತಿಪತ್ನಿಯರ ಸಂಬಂಧವೇ ಅಷ್ಟು ಗೌರವದ್ದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಯು, ಸಾಧ್ವಿಯಾಗಿದ್ದದ್ದು ಆತನ ಸುದೈವವೇ ಸರಿ. ಆಕೆಯು ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗಲೇ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದಿದ್ದಳು! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ—ಮನುಷ್ಯತ್ವ, ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವ, ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಸಹವಾಸ ಇವು ಮೂರು ದುರ್ಲಭಗಳಿರುವವೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವರು. ಮನುಷ್ಯತ್ವವೆಂದರೆ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವದು; ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವವೆಂದರೆ, ಸಂಸಾರ ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತನಾದೇನೆಂಬ ಆತುರತಾಳುವದು; ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಸಹವಾಸವೆಂದರೆ, ದೇವರನ್ನು ಕಂಡ ಮಹಾಮಹಿಮರೊಡನೆ ಬಳಿಕೆ. ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ಸಹವಾಸವು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂಥ ದುರ್ಲಭಯೋಗವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮುದ್ದನ ಹೆಂಡತಿಗೆ, ಆಕೆ ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗಲೇ ಒದಗಿದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯು ಸಾಧ್ವೀಯೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು. ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮುರಗೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಠವಿರುವದಷ್ಟೆ? ಆ ಮಠದ ಮೂಲ ಕರ್ತೃಗಳಾದ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರರು, ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯ ನಾಯಕನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆತನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಭಕ್ತರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿವಾಸಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ

ವಾಗಿಮಾಡಿದರು! ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಆ ಮಹಾಮಹಿಮರು ತಮ್ಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಭಾವಿಕರಾದ ಪುಣ್ಯವಂತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಒಮ್ಮೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗಾಯತ ಭಕ್ತನಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಆಗ ಆ ಭಕ್ತನ ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಮಗಳು ಕೇವಲ ಎಂಟು ವರ್ಷದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆಕೆಯನ್ನು "ಮಲ್ಲಮ್ಮ" ಎಂಬಹೆಸರಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದ ಮಲ್ಲಮ್ಮನು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಎರಗಲು, ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಆ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಆಕೆಯ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವಿಟ್ಟು ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—"ಏಳವ್ವಾ, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತೀ, ಏಳು. ನೀನು ಬಹು ಪುಣ್ಯವತಿಯು ಕಂಡೆಯಾ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಉದಾತ್ತ ಪತಿಸೇವೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, "ಸಾವಿತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಸತ್ಯವಾನನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದಂತೆ," ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವೆಯಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಯನ್ನೂ, ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಯನ್ನೂ ಪವಿತ್ರವಾಗ ಮಾಡುವೆ." ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು! ಅಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಆಕೆಯನ್ನು "ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿ" ಎಂತಲೇ ಕರೆಯತೊಡಗಲು, ಆಕೆಯ ಮೊದಲಿನ ಮಲ್ಲಮ್ಮನೆಂಬ ಹೆಸರು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತು!

ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ದೊಡ್ಡವಳಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಆಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಪವಿತ್ರವಾದ ಶೈವೀತೇಜಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಲು, ಆಕೆಯ ಅಪ್ರತಿಮ ಸೌಂದರ್ಯ ಜಲಕ್ಕೆ ಸುಗಂಧದಯೋಗವು ಒದಗುತ್ತ ಹೋದಂತಾಯಿತು! ಆ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ ಸುಂದರಿಯು ಉಪವರಳಾಗಲು, ಆಕೆಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಜನ ಘನವಂತ ವೀರಶೈವ ತರುಣರು ಇಚ್ಛಿಸತೊಡಗಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ; ಆದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಉತ್ಕರ್ಷಹೊಂದುತ್ತಲಿದ್ದ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೇ ಆಕೆಯು ದೈವಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಮಾಲೆ ಹಿಡಕೊಂಡು ನಿಂತದ್ದರಿಂದ, ಬಹುಜನ ತಳು

ಣರ ನಿರಾಶೆಯಾಗಿ ಆಕೆಯು 'ತರುಣ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗಾಯತನಿದ್ದನೆಂಬದಕ್ಕೆ ಆತನ "ಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣ" ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. "ಪಂಚಮ" "ಪಂಚಮಸಾಲಿ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಸಮಾನಾರ್ಥದವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಚಲುವನೂ, ಶೂರನೂ, ವಿಲಾಸಪ್ರಿಯನೂ, ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಆತನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಷ್ಟಿಅತಿರೇಕದ ಮೂಲಕ ಆತನಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತಿ, ಔದ್ಧತ್ಯ, ದ್ರೋಹಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ದುರ್ಗುಣಗಳು ಸೇರುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯಾದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯ ಆತನ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ವ್ಯತ್ಯಯ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸ್ನೇಹಮಯಿ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇ ಅಷ್ಟು ಘನವಾದದ್ದು!

ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಂತೆ ತನ್ನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಸುಖಗಳ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನನ್ನು ತೋರಿಕೆಯ ಪ್ರೇಮದ ಕೃತ್ರಿಮ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಮೋಹಿಸುವ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ತನ್ನ ಪತಿಯು ತನ್ನ ಉದ್ಧಾರಕಾರಣವಾದ ಪರದೈವತವೆಂದು ಧರ್ಮತಃ ತಿಳಿದು, ಆತನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಾನು ವಿಷಯೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿ, ಪತಿಯನ್ನು ಆತನ ನೆರಳಿನಂತೆ ಅನುಸರಿಸುವವಳು ಆಗಿದ್ದಳು. ಇಂತಹ ಸಾತ್ವಿಕ ವಿರಕ್ತವೃತ್ತಿಯ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಸಾಧ್ವಿಗೆ, ಪತಿಯ ದೋಷಗಳೂ ಗುಣಗಳೇ ಆಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಪತಿಯ ಗುಣಗಳು ಗುಣಗಳಾಗಿತೋರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಹೀಗೆ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಸುಗುಣಪೂರ್ಣನೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಸರ್ವ ಬಳಗವೂ, ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಪತಿಯೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಳು. ಪತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವ ವಹಿಸುವಾಗ ಆಕೆಯು ತನ್ನ

ಯೋಗಕ್ಷೇಮವ ಮರೆಯುವಳು. ಪತಿಯು ಭೋಗಿಸಿದ ಸುಖಶೇಷವನ್ನು ಆಕೆಯು ಪತಿಯ ತಾರಕಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸೇವಿಸುವಳು. ಆಕೆಗೆ ಪತಿಯ ವಾಕ್ಯವು ಮಂತ್ರಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ರೂಪವು ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷಮೂಲವಾಗಿಯೂ ತೋರುವವು. ಆಕೆಯು ಪತಿಯ ಏಕಜೀವವಾದದ್ದರಿಂದ, ಪತಿಯ ಸಹವಾಸವು ಆಕೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ವಿಯೋಗವು ಆಕೆಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವೈಭವ, ಜ್ಞಾನವೈಭವ, ಧನವೈಭವ, ಅಧಿಕಾರವೈಭವಾದಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು, ಪತಿದೈವತದ ಭಾವಿಕ ಭಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು! ಮಹಾ ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಉದಾತ್ತವಾದ ಈ ಪತಿಸೇವೆಯ ಅರ್ಥವು, ಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ತಿಳಿಯಲಾರದು.

ಇಂತಹ ಉದಾತ್ತ ಪತಿಸೇವೆಯು ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವಬಳಗವಾಗಿರುವಂತೆ, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನ ಸರ್ವಬಳಗವಾಗಿದ್ದಳು; ಆದ್ದರಿಂದ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಹಿತಕಾರಿ ಆಪ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯೊಬ್ಬಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದಂತೆ ಆಗಿತ್ತು; ಅಂದರೆ, ಮುದ್ದನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಆ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ ಮೃದು-ಮಧುರ-ವಚನಗಳಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಳು; ಮತ್ತು ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿ-ಕರುಣಾಯುಕ್ತ ಮಮತೆಗಳಿಂದ ಆತನ ಸೇವೆಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು, ತನ್ನ ದೇಹದ ಶ್ರಮವನ್ನೂ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬೇಸರವನ್ನೂ ಎಣಿಸದೆಯಿದ್ದ ಪ್ರೇಮಲದಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಳು; ಅಂದರೆ ಆಕೆಯ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ದಾಸಿಯರು ಆಕೆಯ ಆಜ್ಞೆ ಪಾಲಿಸಲು ಕೈಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದರೂ, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೇವೆಯನ್ನು ತಾನು ಕೈಮುಟ್ಟವಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲದೆ, ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಉಣಿಸುತಿನಿಸುಗಳನೊಡಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ತನ್ನನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಡುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ತಾಯಿ

ಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅದರಂತೆ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯು ಶಯನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸನಿಪುಣೆ ರಂಭೆಯೂ, ಪತಿಯ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಕ ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಅನುಕೂಲೆಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲ ಸರ್ವ ಸಹೆನಿಸುವ ಧರಿತ್ರಿಯು, ಅಂದರೆ ಭೂದೇವಿಯು ಆಗಿದ್ದಳು; ಅಂದರೆ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಪತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿ, ಅಥವಾ ತನಗೆ ನಿಷ್ಠುರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಲಿ ಅವನ್ನು ಆಕೆಯು ಎಷ್ಟೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಅವು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಪತಿಯು ಮಾಡುವ ಸಥಿಯ ಲಕ್ಷಣ ಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು, ಪತಿಯ ಸಂಗಡ ಸದಾ ಆನಂದ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನಡೆ ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು! ಅಂದಬಳಿಕ ಯಾವದರ ಕೊರತೆಯಿಂದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ?

ಹೀಗೆ ಪತಿಯ ಆತ್ಮವೇ ತಾನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ಸಹಸಾ ಪತಿಯನ್ನು ಅಗಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಪತಿಯ ಸೇವೆಯ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥ ವನ್ನೂ ಆಕೆಯು ಸಾಧಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ದಳ ವಾಯಿಗಳ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಂತು, ತನ್ನ ಪತಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳು ಬಹುಜನರಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ತನ್ನ ಆ ಸಂಕಟಗ್ರಸ್ತ ಪತಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಾ ವಲ ಆಳಿನಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ವೆಂದು ಆ ಪತಿನಿಷ್ಠಳು ತಿಳಕೊಂಡಿದ್ದಳು! ಆದರೆ ತವರ ಮನೆಯವರ ಅತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಮೂಲಕ, ತನ್ನ ಪತಿಯೇ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ವಿವಾ ಹನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಎರಡೇ ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ತವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು; ಆದರೂ ಆ ಪತಿಪ್ರಾಣಳ ಮನಸ್ಸು, ತನ್ನ ಪತಿ ಸ್ಮರ ಣದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಸಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅತ್ತ ಮುದ್ದನು ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ತವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮ ತಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ತಾಪವಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ಪತಿಯಬಳಿಗೆ ಹೋಗ

ಬೇಕೆಂದು ಹಾತೊರೆಯಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇರಲಾರದೆ, ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಂಗಡಕರಕೊಂಡು ಮೇಣೆಯೊಳಗಿಂದ ಪತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟು ದುರ್ಗವನ್ನು ಏರಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಮುದ್ದನ ಆ ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯ ದುರ್ಗಾರೋಹಣಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧವುಂಟಾದೀತು? ಆದರೆ ಪತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು, ಪತಿಯಬಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೋದೇನೆಂದು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ತಾನು ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು ಆಕೆಯು ಆತುರಪಡತೊಡಗಿದಳು!

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಮೇಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದುರ್ಗವೇರುತ್ತಿರುವಾಗ, ವಿವಿಧ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರತೊಡಗಿದವು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—"ಈಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಚಡಪಡಿಕೆಯಾಕಾಗಿದ್ದೀತು? ನನ್ನ ಪತಿಯು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಬಹುದಷ್ಟೆ? ನಾನಿಲ್ಲದಾಗ ನಿನ್ನೆ ಆತನು ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಹಿಡಿಯಹೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ಸೋತುಬಂದ ಅಪಕೀರ್ತಿಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಶೂರಪತಿಗೆ ಸೋಲೇ? ನನ್ನ ಆ ರಣಪಂಡಿತನಾದ ಪತಿಯು ಈವರೆಗೆ ಸೋಲಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅರಿತವನಲ್ಲ! ಅಂದಬಳಿಕ ನಿನ್ನೆ ಆತನು ಸೋತದ್ದೇ ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ, ಆ ಸೋಲಿನಿಂದ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ವ್ಯಥಿತವಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲ! ದುಷ್ಟ ವೈರಿಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಕೇಡೂ ಒದಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ಆ ದುಷ್ಟ ವೈರಿಗಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನನ್ನ ಪತಿಯ ಶಯನಗೃಹಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆಹಾಕಿ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಪತಿಯ ಜೀವಕ್ಕೆ ಕೇಡುಬಗೆದಿದ್ದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ಈಗ ನಾನು ಪತಿಯನ್ನಗಲಿ ತವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದದ್ದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಾಯಿತು! ನನ್ನ ಪತಿಯು ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗ ನೋಡೇನು? ಅಹಾ! ನನ್ನ ವಲ್ಲಭನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಣ, ಎಷ್ಟು ಜೀವ! ಆತನು

ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಅರಗಳಿಗೆಯಾದರೂ ಅಗಲಿ ಇರತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದು ನಾನು ಮೂರ್ಖಳು ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ತವರಮನೆಗೆ ಯಾಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನು? ನನ್ನ ಪತಿಯಾದರೂ ಹೋಗಲು ನನಗೆ ಯಾಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿರಬಹುದು!

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಒಂದೊಂದೇ ಕೆಟ್ಟಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಹಾಗು ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತವರಮನೆಗೆ ಹೋದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಜರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಚಿಂತಾಮಗ್ನಳಾಗಿ ಮೇಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿರಲು, ಆಕೆಯ ತಂದೆಯು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಆ ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು— “ತಂಗೀ ಶ್ರೀಮತೀ, ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಶಯನಗೃಹವು ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು; ಆದರೆ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿದ್ದು, ಒಳಗಿನ ದೀಪಗಳು ಹಚ್ಚಿದವು ಹಚ್ಚಿದಹಾಗೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಲಿವೆ! ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶಯನಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿರುವ ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು! ಜನರ ದನಿಯೂ ಕೇಳಬರುವದಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ನಿಶ್ಶಬ್ದ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು ಶ್ರೀಮತಿಯ ಎದೆಯೊಡೆದು ನೀರಾಯಿತು! ಆಕೆಯ ಕುಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಉಕ್ಕಹತ್ತಿದವು. ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಮೇಣೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಅಪ್ಪಾ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಏನೋ ಘಾತವಾಗಿರುವದು! ಹೀಗೆ ಬಾಗಿಲುತೆರೆದು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಶಾಂತತೆಯು ದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸರ್ವಥಾ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ದುರ್ಗದ ದಳವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಣಗಳಿದ್ದು, ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಬಣದವರು ನನ್ನ ಪತಿಯ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿರುವರು; ಆದರೆ ನನ್ನ ಶೂರ ಪತಿಯು ಯಾರ ಗಂಟಲಲ್ಲಿಯೂ ಇಳಿಯುವವನಲ್ಲ! ಆದರೂ ಹೊತ್ತು ಹೀಗೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣದ ಗೊಂದಲವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಸಂಕಟವೇ ಒದಗೀತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಶಯನ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲು ಅಪರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿರುವದು ನನ್ನ ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು; ಆದರೆ ನಾನು ಚಿಂತೆಮಾಡಿ ಮಾಡುವದೇನು? ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಶಂಭುಲಿಂಗೇಶ್ವರನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯ

ತಕ್ಕದ್ದು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ದೇವರಮನೆಗೆಹೋಗಿ, ದೇವರದರ್ಶನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ನನ್ನ ಪತಿಯು ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವೆನು.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಶ್ರೀಮತಿಯು ಮೇಣೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಕಾಲನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಆಕೆಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಬಳಿಕ ತಂದೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಆತನ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದಳು. ಆಮೇಲೆ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಕೊಂಡು ಪತಿಯು ಶಯನಗ್ರಹದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಡಲು, ಆ ಸತ್ವಶಾಲಿನಿಯ ಎದೆಯು ಕೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿತು! ಆಗ ಆಕೆಗೆ ಯಾತರ ಭಯವೂ ತೋರದಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ವೀರಪತ್ನಿಯು ಒಬ್ಬಳೇ ಪತಿಯುಬಳಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ವಿನಯದಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಮುಜುರೆಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಅವರ ಮುಜುರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಪತಿಯು ಅಪಘಾತದ ಪ್ರಸಂಗವೇನೂ ಇಲ್ಲೆಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡುತ್ತ, ಇಲ್ಲದ ಕುಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ ತನ್ನ ಅಂಜುಬುರಕತನಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತ ಅತ್ಯಾತುರದಿಂದ ಪತಿಯು ಶಯನ ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದಳು. ಆಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಬಾಗಿಲದ ಕಡೆಗೆ ಬೆನ್ನುಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪಲ್ಲಂಗದಮೇಲೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ತನ್ನ ಪತಿಯು ಪುನರ್ಜನ್ಮವಾದಂತೆ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಆಗ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಪುನಃ ಯಥಾಸ್ಥಿತವಾಗಿ ತನ್ನ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ತನ್ನ ಮದಗಜಗಮನದಿಂದ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಪತಿಯ ಚರಣದೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರೇಮಾರ್ದ್ರಗಳಾದ ಸುಂದರ ಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಆಕೆಗೆ, ಪುನಃ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವು ದೊರೆತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿತ್ತು! ಪತಿಯು ಚರಣಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಆತ

ನನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯು ಕೋಮಲ ಮನಸ್ಸು ತವಕಿಸಿತು; ಆದರೆ ಆ ಭೀರುವು—"ಪತಿಗೆ ನಿದ್ದೆಗೇಡಾದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಕೆಟ್ಟೀತಲ್ಲ! ಮೊದಲೇ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಇದೀಗ ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿದ್ದರೂ ಹತ್ತಿರಬಹುದು; ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾಗುವವರೆಗೆ ನಾನು ಹೀಗೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವದು ನೆಟ್ಟಗೆ" ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡು, ಆಕೆಯು ಪತಿಯ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಪತಿಯು ಒಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು—"ಪ್ರಿಯೇ ಶ್ರೀಮತೀ, ನೀನು ಯಾವಾಗೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈಗೇ ಏಕೆ ತವರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀ? ನಾನಾದರೂ ನಿನಗೆ ಹೋಗಲು ಅಷ್ಟೇಕೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿರಬಹುದು! ನೀನು ಬರುವವರೆಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಈಗೇ ಕಳಿಸಿಬಿಡಲಾ?" ಎಂದು ನುಡಿದು ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಎದುರಿಗೇ ತನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆರಗಿದ್ದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು! ಆಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ—

ಮುದ್ದ—ಇದೇನು, ಪ್ರಿಯೇ ಶ್ರೀಮತೀ, ನೀನು ತವರಮನೆಗೆ ಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹೋಗಿದ್ದೆನು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ; ಆದರೆ ಯಾಕೋ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗದ್ದರಿಂದ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆನು!

ಮುದ್ದ—ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ? ಏನು? ಈ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆಯೇನು?

ಶ್ರೀಮತಿ—ಇಲ್ಲ, ನಿರಭ್ರವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಬೆಳಕು ಚನ್ನಾಗಿಬಿದ್ದಿದೆ; ಮೇಲಾಗಿ ಹಿಲಾಲಿನವರ ಹಿಲಾಲಬೆಳಕು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಇದ್ದಿತು!

ಮುದ್ದ (ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಆದರದಿಂದ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ)—ಪ್ರಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಕೋಮಲ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಲೆಯೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ!

ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನಿಸಿದಾಗ ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಎದುರಿಗೇ ಬರುವಹೆಂದ ಲೇನು! ಅಲ್ಲ, ನೀನು ಸರ್ವಥಾ ಮನುಷ್ಯಳಲ್ಲ ಯಾವಳೋ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ದೇವತೆಯು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿರು ವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರೀ, ನೀನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಅರ್ಧಾಂ ಗವು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆಯೇಸರಿ!

ಶ್ರೀಮತಿ (ಆತುರದಿಂದ ಪತಿಯ ಮುಖನೋಡುತ್ತ)—ಇದೇನು? ಮಹಾಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿರುವಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ!

ಮುದ್ದ—ನಿನ್ನೆ ನೀನಿಲ್ಲದಿರಲು, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳದೆ ನಾನೊಂದು ಕಾರ್ಯಮಾರ್ಗ ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಕುಮಾರಿಕೆಯಿಂದ ಸೋತು ಬಂದೆನು; ಆ ಅಪಮಾನಕಾರಕ ಸೋಲಿನ ತಾಪವು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರು ವದು! ಪ್ರಿಯೇ, ಶೂರರಿಗೆ ಸೋಲು ಶೂಲವಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀಮತಿ—ಏನು ವೀರವರ, ಅಜಿಂಕ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಿಮಗೆ ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ಸೋಲೆ? ನಿಮ್ಮಂಥ ವೀರಶಿರೋಮಣಿಗಳಿಗೆ ಹೆಂಗಸಿನೊ ಡನೆ ಕಾದುವ ಮನಸ್ಸಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆ? ನಿಮ್ಮಂಥ ರಣಧೀರರು ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ಸೋಲುವವರೂ ಅಲ್ಲ, ಹೆಂಗಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವರೂ ಅಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ವೀರಾಗ್ರಣಿ ಭೀಷ್ಮರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿಲ್ಲವೆ? ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಮೊದಲು ಒಮ್ಮೆ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದ ಶಿಖಂಡಿಯಮುಂದೆ ಶಸ್ತ್ರವಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೆ! ಅದ ರಿಂದ ಅವರ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಯಿತೇನು?

ಮುದ್ದ (ವಿಷಾದದಿಂದ)—ಇಲ್ಲ ಶ್ರೀಮತೀ, ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಭೀಷ್ಮನಂತೆ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರತ್ಯಾಗಮಾಡಿಬಿಡಲಿಲ್ಲ; ಒಬ್ಬ ಕುಮಾರಿಕೆಯ ವೀರಾವೇಶಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ಹೇಡಿಯಂತೆ ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆನು. ಆ ಕುಮಾರಿಕೆಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಹೆಂಗಸಲ್ಲ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆದಿ ಶಕ್ತಿಯು!

ಶ್ರೀಮತಿ—ಆದಿಶಕ್ತಿಯಮುಂದೆ ಅಲ್ಪಶಕ್ತರಾದ ಮಾನವರ ಪಾಡೇನು? ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಅಸಮಾಧಾನ!

ಮುದ್ದ (ಹೆಂಡತಿಯ ಹಸ್ತವಿಡಿದು) —ಶ್ರೀಮತೀ, ವೀರಪತ್ನಿಯೆನಿಸುವ ನೀನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದೆ? ಆಕೆಯು ಆದಿಶಕ್ತಿಯೇ ಇರಲಿ, ಅಲ್ಪಶಕ್ತಿಯ ಮಾನವಳೇ ಇರಲಿ, ನಾನು ಹೆಂಗಸಿನಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಅಂಜಿ ಓಡಿಬಂದದ್ದೇನು ಸುಳ್ಳೆ? ನಾನು ನನ್ನ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ಆ ರಣಶೂರಳ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸು ಒಡ್ಡಿದ್ದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಶ್ರೀಮತೀ, ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದುಷ್ಕೀರ್ತಿಯಾಯಿತು, ನಾನು ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಮುಂದೆ ತಲೆ ಎತ್ತದಹಾಗಾಯಿತು! ಇನ್ನು ನಾನು ಬದುಕಿಯಾದರೂ ಮಾಡುವದೇನು? ನೋಡು, ಸರಿರಾತ್ರಿ ಮೀರಿಹೋಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆಕಣ್ಣು ಹತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮತಿ—ಅಪ್ಪಯ್ಯ! ಕಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ಕೆಂಪಗಾಗಿವೆಯಲ್ಲ, ತಲೆಯೆಷ್ಟು ಕಾದಿದೆ? ಅಂತೇ ನನಗೆ ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಹಾಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ನಾಥಾ, ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೀಗೆ ಉದಾಸೀನರಾಗಬಹುದೆ? ನಡೆಯುವವರು ಎಡವುವದುಂಟು; ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಅಷ್ಟುಮಹತ್ವ! ಕಾರ್ಯಸಾಧಕರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವಿರುವದಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಸೋಲು ಗೆಲವುಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಕೊಡಲಾಗದು! ಶ್ರೀರಾಮನು ತಾಟಕಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಾಗ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲಿಲ್ಲವೆ? ಆ ಪ್ರಭುವು ವಾಲಿಯನ್ನು ಮರೆಗೆನಿಂತು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಿಯಾ, ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ವಿಚಾರಕ್ಕಿಂತ ಕಾರ್ಯಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷವಿಟ್ಟಿರುವರು; ದ್ರೋಣನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಕೂಡ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ? ಆದರೆಈಗ ಆ ಮಾತುಬೇಡ. ಮೊದಲು ನಿಮಗೆ ನಿದ್ದೆಹತ್ತಲಿ! ನಿಮ್ಮ ತಲೆಗೆನಾನು ಉಷ್ಣಹಾರಕ ತೈಲವನ್ನು ತಿಕ್ಕುವೆನು, ಅಂದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುವದು! ನಿದ್ದೆಗೇಡು ನಿಮಗೆ ಸರ್ವಥಾ ತಡೆಯುವದಿಲ್ಲ!

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಶ್ರೀಮತಿಯು ಉಷ್ಣಹಾರಕ ತೈಲವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕೋಮಲ ಹಸ್ತದಿಂದ ಪತಿಯ ತಲೆಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಿಕ್ಕಹತ್ತಿದಳು. ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಮೂರ್ತಿಯ ಈ ಅಂತಃಕರಣದ ಕನಿಕರದ

ಕೃತಿಯಿಂದ ಮುದ್ದನ ಹೃದಯಸ್ಥ ಶೋಕಾಗ್ನಿಯಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮಜಲವೆರಚಿದಂತಾಗಲು, ಆತನ ಸಂತಾಪವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಹತ್ತಿತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಪ್ರೇಮಾರ್ದ್ರಹೃದಯವು, ಆಕೆಯ ಕೋಮಲ ಹಸ್ತದ ದ್ವಾರದಿಂದ ಮುದ್ದನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ತಾಪವನ್ನು ಬಡಬಡ ಶೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಹೃದಯವು ತಾಪರಹಿತವಾಗುತ್ತಲೂ, ಶ್ರೀಮತಿಯ ಹೃದಯವು ತಾಪಭರಿತವಾಗುತ್ತಲೂ ಹೋದವು. ಹೀಗಾಗುತ್ತಾಗುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಹೃದಯವು ಮುದ್ದನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯ ತಾಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ತಾನು ತಾಪಭರಿತವಾಗಲು, ತಾಪರಹಿತ ಹೃದಯನಾಗಿ ಹೋದ ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ಗಾಢವಾದ ನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತಿತು! ಅಂತೇ, "ಸತಿಯು ಪತಿಯ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಪಾಲುಗಾರ್ತಿ" ಎಂಬ ಮಾತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರೂಢವಾಗಿರುವದು!

೮ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ--ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸೌಜನ್ಯ !

ಹೀಗೆ ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮುದ್ದನಿಗೆ, ಬೆಳಗಾಗಿ ಎರಡುತಾಸು ಹೊತ್ತು ಏರಿದರೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಣ್ಣುತುಂಬ ನಿದ್ದೆಬಂದೀತೆಂಬ ಆತುರದಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೆಪ್ಪೆಬಡಿಯದೆ, ಒತ್ತಿ ಉಸುರಾಡಿಸದೆ—"ಒತ್ತಿ ಎಣ್ಣೆತಿಕ್ಕಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಾಗುವದೋ" ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಎಣ್ಣೆ ತಿಕ್ಕುತ್ತ ತಿಕ್ಕುತ್ತ, ಪತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ಆತನಿಗೆ ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿದಹಾಗೆ ಕಂಡಕೂಡಲೆ ತಾನು ಅಲ್ಲಾಡದೆ

ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕೊಂಡು, ಸ್ವಲ್ಪದೂರಸರಿದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಪತಿಯು ಮಿಸುಕಾಡದೆ ಗೊರಿಕೆ ಹೊಡೆಹೊಡೆದು ನಿದ್ದೆಮಾಡುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಕೃತಕೃತ್ಯಳಾದಂತೆ ಸಂತೋಷಪಡತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೂ " ಪತಿಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರಾದರೆ ಹೇಗೆ? " ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿಂದ ಆಕೆಯು—" ದೇವರೇ, ಹೀಗೆಯೇ ಪತಿಗೆ ಗಡದ್ದು ನಿದ್ದೆಹತ್ತಲಿ " ಎಂದು ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಶಂಭುಲಿಂಗೇಶ್ವರನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ " ನಾನು ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟುಬಂದದ್ದು ಬಹಳ ನೆಟ್ಟಗಾಯಿತಲ್ಲವೆ? ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಈದಿನ ಪೂರಾ ನಿದ್ದೆಗೇಡಾಗುತ್ತಿತ್ತು " ಎಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿವೇಕಬುದ್ಧಿಗಾಗಿ ತಾನೇ ಸಂತೋಷಪಡತೊಡಗಿದಳು. ನಿರಾಶ್ರಿತನಿಗೆ ಮಹಾದಾಶ್ರಯ ದೊರೆತಕೂಡಲೆ ಆತನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ, ಸನ್ಮಿತ್ರಳಾದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನಂಬಿಗೆಯ ಮಹದಾಶ್ರಯ ದೊರೆತಕೂಡಲೆ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಆತನಿಗೆ ಗಡದ್ದು ನಿದ್ದೆಹತ್ತಿಹೋಯಿತು ! ಅಖಂಡ ಆರುತಾಸು ನಿದ್ದೆಮಾಡಿದರೂ ಆತನು ಈ ಮಗ್ಗಲಿನಿಂದ ಆ ಮಗ್ಗಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಪತಿಯು ದಿನದ ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ನಿದ್ದೆಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಮತಿಗಾದ ಆನಂದವು ಆಕೆಯ ಹೃದಯವನ್ನು ತುಂಬಿ, ಈವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಕೆಯ ತಾಪವನ್ನು ಹೊರದೂಡಲು, ಆ ತಾಪವು ಆನಂದಾಶ್ರುರೂಪದಿಂದ ಬಳಬಳ ಪೂರಾಸೋರಿಹೋಗಿ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಹೃದಯವು ತಾಪರಹಿತವಾಯಿತು ! ಆಗ ತೂಕಡಿಸಹತ್ತಿದ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ಗೋಡೆಗೆಆತುಕುಳಿತುನಿದ್ದೆಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆಕೆಗೊಂದುಕನಸುಬಿದ್ದಿತು.

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿಯು ವನಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೋದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ವನವೇನೋ ಪರಮ ಮನೋಹರ; ಆದರೆ ಅದು ಆಕೆಯ ಪರಿಚಯದ್ದಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ವೃಕ್ಷಗಳ ದಟ್ಟ ನೆರಳು ವನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಹೂಗಳ ಸುಗಂಧವು ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ಇಡಿಗಿದ್ದು, ಫಲವೃಕ್ಷಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಫಲಭಾರದಿಂದ ಜಗಿ

ದ್ದವು. ಆ ಅಪೂರ್ವ ವನದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದ ಗಿಡಗಳೂ ಇದ್ದಂತೆ ಆಕೆಗೆ ತೋರಿತು. ಆ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಕಾಯಾಗಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ, ಶ್ರೀಮತಿಯು ಬೆರಗಾದಳು; ಆದರೆ ಅಂತಹ ವಿಚಿತ್ರವನದಲ್ಲಿ ಜನರ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ, ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲ; ಏನೋ ಅಂಜಿಕೆಬರುವಂಥ ಸಪ್ಪಳವು ಮಾತ್ರ ಆಕೆಯ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳತೊಡಗಿತು! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಅಂಜಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—"ನಾವು ಇದಾವ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು ! ಇದು ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಅರಮನೆಯ ಹತ್ತರದ ಶೃಂಗಾರ ತೋಟವಂತು ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅಪರಿಚಿತವಾದ ಅಂಜಿಕೆ ಬರುವ ವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಬ್ಬರೇ ಇರುವೆವಲ್ಲ! ಇದೇತರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿರಬಹುದು! ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ಜನರು ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಮುತ್ತಿದರೆ ನಾವುಏನುಮಾಡಬೇಕು? ನಾವು ಸಂಗಡಬೆಂಗಾವಲಜನರನ್ನು ಯಾಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಈಗ ನಾನು ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಕರಕೊಂಡು ಬರಲಾ! ಅಥವಾ ಇವರೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಛಿ ಛೀ, ನನಗೆ ಕಾಲು ಎತ್ತಿ ಇಡಲಿಕ್ಕೇ ಬರಲೊಲ್ಲದು." ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆಕೆಯ ತಂದೆಯು ಒಬ್ಬ ತೇಜಸ್ವಿ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಗಡ ಕರಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಗೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಭಯ ನಿವಾರಣವಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಹೃದಯದ ಭಕ್ತಿರಸವು ಉಕ್ಕೇರುತ್ತಿರಲು, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಬಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿಹೋಗಿ—"ನಾಥಾ, ಶ್ರೀಗುರುಮೂರ್ತಿಗಳು ದಯಮಾಡಿಸಿರುವರು, ಪ್ರಸಾದಪಡೆಯಬೇಕಲ್ಲವೆ?" ಎಂದು ಆತನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಮುದ್ದನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ—"ಬರಲಿಹೋಗು, ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬಹಳ ಬಂದಿದೆ, ಕಣ್ಣು ಉರಿಯುತ್ತಲಿವೆ, ಬೇಕಾದರೆ ನೀನೇ ಪ್ರಸಾದಪಡೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಂತಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿಗೆ ಹಿಂಡು ಜನ ಬಂದು ತೋಟದಲ್ಲಿ ತುಂಬಹತ್ತಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತವರ ಮನೆಯ ಜನರಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿಯು ನೋಡಿದಳು; ಆಗದಳವಾಯಿ ಭರಮನೂ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಸಿಟ್ಟಿಂದು ಮಾತಾ

ಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದರುಮಾತ್ರ! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—"ಇದೆಷ್ಟುಮಂದಿ ಬಂದಿತಲ್ಲ! ಇಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಈ ಅಡಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಲಬೇಕು?" ಎನ್ನುತ್ತಿರಲು, ಬಂದ ಜನರೆಲ್ಲ ಬಡಬಡ ಹೋಗಹತ್ತಿದರು. ಅವರ ಸಂಗಡ ಅವರ ತಂದೆಯೂ ಶ್ರೀ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯೊಡನೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನು; ಆದರೆ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನು ಮಾತ್ರ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ! ಆತನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಮುದ್ದನ ಹತ್ತರ ಬಂದವನೇ ಆತನನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಒಗೆದು ಆತನ ಎದೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಂತಾಯಿತು! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತ್ವೇಷದಿಂದ ತನ್ನ ಟೊಂಕದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಮುಂಬರಿದು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಮೇಲೆ ದುಮುಕಿ—"ಎಲಾ ದುಷ್ಟಾ ಭರಮಾ, ಇಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು!" ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಆಕೆಗೆ ಪಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು!

ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯು ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಲ್ಲಿ ಅಡಬಡಿಸಿ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದಳು; ಆಗ ಆಕೆಯ ಸುಂದರ ಮುಖವು ತ್ವೇಷದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು; ಆಕೆಯ ಕೆಳಚಂದುಟಿಯು ಕಂಪಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆಗ ಆಕೆಯು ಕಣ್ತೆರೆದು ನೋಡಲು, ತೋಟವೂಇಲ್ಲ, ದಳವಾಯಿಬರಮನೂಇಲ್ಲ! ಎದುರಿಗೆ ಮಂಚದಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪತಿಯು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ! ಆಗ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಯಿತು. ದಳವಾಯಿ ಬರಮನನ್ನು ಹಣಿಯಲು ದುಮುಕಿದ್ದ ಆ ವೀರ ಪತ್ನಿಯ ಚಿತ್ತಕ್ಷೋಭವು ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪತಿಯ ಮುಗುಳು ನಗೆಯ ಮುದ್ದುಮೊಗವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಆನಂದವು ಆಕೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸದೆ ಉಕ್ಕೇರಲು, ಆಕೆಯ ಸಂತಪ್ತಹೃದಯುದಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೆತಣ್ಣೀರೆರಚಿದಂತಾಗಿಆಕೆಯಮುಖದಿಂದ— "ಅಪ್ಪಯ್ಯಾ! ಎಂತಹ ಕೆಟ್ಟಕನಸದು!" ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರವು ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮುದ್ದನು ಮಂಚದಿಂದೆದ್ದು ಪ್ರೇಮಭರದಿಂದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿ—"ಯಾಕೆ ಪ್ರಿಯೇ, ಇಷ್ಟೇಕೆ ಅಂಜಿದೆ? ಏನು ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತು?" ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಶ್ರೀಮತಿಯು—"ಏನು?

ನಾಥಾ, ವೀರಪತ್ನಿಗೆ ನನಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯೇ? ಆ ದುಷ್ಟ ಭರಮನನ್ನು ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹಣಿಯುತ್ತಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ಎಚ್ಚರಾದದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಉಳಿದುಕೊಂಡನು! ಇರಲಿ ನೀವು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುವಿನ ಕರುಣಾ ಪ್ರಸಾದ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ನಾನೂ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ!" ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ, ಪತಿಯೊಡನೆ ಮಂಚದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ತನಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕನಸನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದುಳಿಯದಂತೆ ನೆನಪುಮಾಡಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುದ್ದನಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಗುರುಪ್ರಸಾದವ ಪಡೆಯದೆಯಿದ್ದದ್ದೂ, ತಾನು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದದ್ದೂ ಆತನಿಗೆ ಹಾನಿಕರವಾಗಿ ತೋರಿದವು; ಆದರೆ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡದೆಯಿದ್ದದ್ದು ಕೇಡಲ್ಲವೆಂದು ಆತನು ತಿಳಿದನು; ಆದರೂ ಕನಸಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಆತನ ಮನಸಿನಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಎರಡು ತಾಸು ಹೊತ್ತು ಏರಿತ್ತು ಆಗ ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—"ಸಾಧ್ವೀ, ಇರಲಿ ಬಿಡು, ಕನಸಿಗೇಕೆ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವ? "ಮನಸಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ!" ಯಾವಾಗೂ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಚಿಂತೆ ಬಹಳ; ಅದೇ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವದು; ಅದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನೀನು ಅಷ್ಟು ಮನಸಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಈಗ ನನಗೇನು ಅಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿದೆ? ಈಗ ಅದಾವ ಗಂಡಸು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವಹಾಗಿದ್ದಾನೆ? ಏನೋ ವಿಷವೇಳೆಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಬರಬಾರದಸೋಲು ನಿನ್ನೆ ನನಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದಿತು! ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಪ್ರಿಯೇ, ನನ್ನ ಪಕ್ಷವು ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿರುವದು, ಚುಕ್ಕಪ್ಪ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂಬ ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರು ರಣಶೂರರಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲೆ ನಿನ್ನಂಥ ಸಾಧ್ವಿಯ ಪುಣ್ಯಬಲವು ನನಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅಂದಬಳಿಕ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ? ಆದರೆ ಸಾಧ್ವೀ, ನಿನ್ನ ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತಲ್ಲವೆ? ಪ್ರತಿದಿನ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುವವಳು!

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಪತಿಯು ನುಡಿಯಲು, ಶ್ರೀಮತಿಯು ಪತಿಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸೇವೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಶಯನಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಇತ್ತ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಪತ್ನಿಯ ಸೌಜನ್ಯ-ಸಹೃದಯತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜಕಾರಣದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆತನು ಅಷ್ಟು ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನಿತ್ಯದ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೆ ಹೆಸರಿಡುವಂಥ ಧರ್ಮಲಂಡನು ಆತನು ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲದೆ, ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. “ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೆಲ್ಲಿ ಕೂಡುವದು? ” ಎಂಬ ನಿರರ್ಥಕನೆವದಿಂದ ಆ ಅತಂತ್ರಮನುಷ್ಯನು ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ತನ್ನ ಧರ್ಮದ ಯಾವ ಕಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕತನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಗ್ನನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದನು “ ನನಗೆ ಧರ್ಮವು ಬೇಡಾಗಿಸ್ತರೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಮಂದಿಯ ಧರ್ಮದ ಗೊಡವಿಗೆ ಯಾಕೆ ಹೋಗಬೇಕು? ” ಎಂಬ ನಿರ್ದುಷ್ಟ ವಿಚಾರವೂ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದುರಹಂಕಾರಿಗಳು ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದ ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನದ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ, ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ, ಆಯಾ ಧರ್ಮದವರಿಗೂ, ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಹೆಸರಿಡುತ್ತ ಧರ್ಮವಿಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ನೀಚತನದ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಆತನು ಸರ್ವಥಾ ಹೋಗುವಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುದ್ದನ ಈ ವಿವೇಕದ ಧರ್ಮೋದಾರಬುದ್ಧಿಗೆ, ನಾವು ಹಿಂದೆ ಒಂದನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಕುಲಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಧರ್ಮೌದಾರ್ಯದ ಆಳಿಕೆಯ ಪದ್ಧತಿಯ ದೃಢಾನುಭವವೂ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಪಂಚಮ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ತನ್ನ ಪರರಾಜ್ಯಾಪಹಾರಕ ವಿಷಯದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉದಾಸೀನಭಾವತಾಳಿ

ದ್ದನಲ್ಲದೆ, ದುರಹಂಕಾರಿಗಳಂತೆ ಧರ್ಮವಿಧ್ವಂಸಕನು ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಮುಗ್ಧನ ಈ ಧರ್ಮೌದಾಸೀನ್ಯವು ಕೂಡ ಸಾಧ್ವೀಶ್ರೀಮತಿಗೆ ಗೌಣವಾಗಿ ತೋರದೆಯಿದ್ದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ! ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ತನಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಿಂಗಾರ್ಚಕನೆಂತಲೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ಪತಿಸೇವೆಯೇ ಲಿಂಗಾರ್ಚನವಾಗಿರುವಂತೆ; ಶೂರರಿಗೆ ರಣಪಾಂಡಿತ್ಯದ ತಮ್ಮ ಖಡ್ಗದ ಉಪಾಸನೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಿಂಗಾರ್ಚನವಾಗಿರುವದೆಂಬ ಶ್ರೀನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳ ವ್ಯಾಪಕಸಿದ್ಧಾಂತದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಆಕೆಯು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವಳಾಗಿದ್ದಳು; ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ನಿತ್ಯದ ಲಿಂಗಾರ್ಚನತತ್ಪರತೆಯು ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪದವುಂಟಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಅವರವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಮಂದಿಯ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಬಾಧೆಬಾರದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿರುವದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಲಿಂಗಪೂಜೆಯೆಂಬ ಸದ್ಭಾವವು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು, ಹೀಗೆ ಆಕೆಗೆ ಪತಿಯ ದೋಷಗಳೂ ಗುಣಗಳಾಗಿ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ತೋರುತ್ತಲಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯು ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಪರದೈವವಾದ ಪತಿಯಮುಂದೆ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಮೂಗು ಮೇಲೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ! ಇದೇ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಸಾರವತ್ತಾದ ಗುಟ್ಟೆಂದು ವಿವೇಕಿಗಳು ಹೇಳದೆ ಇರಲಾರರು! ಅದಿರಲಿ, ಅತ್ತ ಭೋಜನಾನಂತರ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬದನ್ನು ನೋಡುವಾ

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಅರಮನೆಯೊಳಗಿನ ಅಂತರ್ಗೃಹವು; ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಏಳುತಾಸಿನ ಸಮಯವಾಗಿದೆ; ಶ್ರೀಮತಿಯು ಆದೇ ಊಟಮಾಡಿ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಸುಖಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನ್ನಿನ ದುಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ಅಸಮಾಧಾನಹೊಂದಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸು, ಅಂದಿನ ಆಕೆಯ ಶುದ್ಧಭಾವದ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಶಂಭುಲಿಂಗನು ಆಕೆಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ್ದ ಶುಭ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಮಾಧಾನಹೊಂದಿದೆ; "ನಾನು

ಚಿಂತಿಸಿ ಮಾಡುವದೇನು? ಎಲ್ಲವೂ ಶಂಭುಲಿಂಗಾಧೀನವು. ಆ ಶಂಭುಲಿಂಗನ ತಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಜಗದ್ವ್ಯವಹಾರವು ನಡೆದಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೇ ಶರಣುಹೋಗಿ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಮಾಡಿದರಾಯಿತು. ” ಎಂಬ ಸತ್ಯತರವಾದ ಸುವಿಚಾರದಿಂದ ಆಕೆಯು ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಪತಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆಬಂದನು! ಹೀಗೆ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತಿಯು ಆಗಮನವಾದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮತಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಂದಿನ ಆತನ ಉಲ್ಲಾಸವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಏನೋ ಶುಭಚಿಹ್ನವಿರುತ್ತದೆಂದು ಆಕೆಯು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಮುದ್ದನು ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತ, ಹೆಂಡತಿಗೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಹೇಳಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಪ್ರಿಯೇ, ಶ್ರೀಮತೀ, ನಿನಗೆ ನಾನೊಂದು ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೆಂದರೆ, ನಿನ್ನಿನ ಕನಸಿನಿಂದ ನೊಂದಿರುವ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವದು. ನನ್ನ ಶೂರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಚುಕ್ಕಪ್ಪ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂಬವರಿಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ವೈರಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಆತನನ್ನೂ, ಅಂದು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯಮಗ್ನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಆ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಬಿಗಿಯಾದ ಕಾವಲಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಕರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದುಗಡೆ ದರ್ಬಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವೆನು. ನನ್ನ ಸೋಲಿನ ಕಲಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದ ಆ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ಆತುರಪಡುತ್ತಿರುವರು. ನಾನು ಆ ವಿಲಕ್ಷಣ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನು; ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಈ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ನೊಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನೂ ಚನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನ್ನ ಸಮಕ್ಷ

ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ ಆಕೆಗೆ ಯಾವ ಶಾಸನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬವನ್ನಾದರೂ ನೀನೇ ಹೇಳುವೆಯಂತೆ. ನಮಗಾಗಿದ್ದ ಇಂದಿನ ಜಯವು, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಇಂದಿನ ನಿನ್ನ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯ ಫಲವಾಗಿರುವದೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುವೆನು. ಅಥವಾ ನಿನ್ನೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ದರ್ಶನಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನದ ಫಲವೆಂದಾದರೂ ನೀನು ಭಾವಿಸಬಹುದು; ಯಾಕಂದರೆ ಆ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ವೈರಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನೂ ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿದ್ದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವೇ ಆದಂತಾಗಿರುವದು."

ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ತನ್ನ ಪತಿಯು ಭಕ್ತಿಭಾವದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ನುಡಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು—"ಆಗಲಿ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೊರಗಾದೇನು? ನನ್ನ ಮೈದುನರು ತಮಗಾದ ಜಯದ ಆನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರಬಹುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಂತೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ, ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ, ಮುದುಕರಿಗೆ, ಹುಡುಗರಿಗೆ, ಆಕಳುಗಳಿಗೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ದರಿದ್ರರಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವು ಸಲ್ಲದೆಂಬ ದೊಡ್ಡವರ ಉಕ್ತಿಯ ಸ್ಮರಣವು ಅವರಿಗೆ ಆದಂತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವು ಇರಬಹುದು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಾಹಸಿಗಳಾಗುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಪುರುಷರ ಪೌರುಷಕ್ಕೆ ಹಾನಿತಟ್ಟುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಗೆ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮೈದುನ ಚುಕ್ಕಣ್ಣನವರು ಆಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರತಂದಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಆ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತೃಭಕ್ತ ಮೈದುನರಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯು ದಂಡ್ಯಳಾಗಿತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದರೂ ತಂದಿರಬಹುದು. ಆಗಲಿ, ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಕರೆಸಬಹುದು. ತಮಗೆ ತಾಪದಾಯಕಳಾಗಿರುವ ಆಕೆಯು ನನಗೂ ತಾಪದಾಯಕಳೇಸರಿ," ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ

ಆತನ ಬಂಧುಗಳು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನನ್ನು ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಆ ಅತ್ತಿಗೆ ಅಣ್ಣಂದಿರಮುಂದೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು; ಆದರೆ ಆಗ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯು ಮೈತುಂಬ ಬುರುಕೆಹಾಕಿ ಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡೇವೆಂಬ ಶ್ರೀಮತೀ-ಮುದ್ದರ ಕುತೂಹಲವು ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಕುತೂಹಲಮಗ್ನರಾಗಮಾಡಿದ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯು, ವಾಚಕರ ಗುರುತಿನ ರಣಹುಚ್ಚಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಳು !

"ಹಂಗುಹರಿದವರಿಗೆ ಲಿಂಗದ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲೆಂಬಂ"ತೆ, ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಗೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಹಂಗು ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ! ತಾನು ವೈರಿಗಳಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವೆನೆಂಬ ಭಯವು ಆಕೆಗೆ ಸರ್ವಥಾ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ;ಆದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಶ್ರೀಮತೀ-ಮುದ್ದರಮುಂದೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಗೌರವವು ಬರುವದಷ್ಟೆ? ಮುದ್ದನಂಥ ಪ್ರಮುಖ ವೀರನನ್ನು ಕಾಳಗದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಚಾರಿತ್ರ್ಯವತಿಯಾಗಿದ್ದಳು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮುದ್ದನಂತೆ ಶ್ರೀಮತಿಗೂ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲವು ಉಂಟಾದದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಮೈತುಂಬ ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಬುರುಕೆಯಲ್ಲಿ, ಆಕೆಯ ಎರಡುಕಣ್ಣುಗಳು, ಎರಡು ಪಾದಗಳು, ಎರಡು ಹಸ್ತಗಳುಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಷ್ಟರಮೇಲಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಮತೀ-ಮುದ್ದರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯಂತೆ ಕೌತುಕದಿಂದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವದಂತೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸಾತ್ವಿಕ ಸುಂದರರೂಪವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, "ಇಂತಹ ಸುಕೋಮಲಳು ಇಷ್ಟು ದಿಟ್ಟೆಯು ಹೇಗಾಗಿರಬಹುದೆಂ"ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡತೊಡಗಿದಳು. ಮುದ್ದನು ತನ್ನ ರಜೋವೃತ್ತಿಯಂತೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ರಾಜಸ ಉಜ್ವಲವೀರರೂಪವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, "ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈಕೆಯು ಹೆಂಗಸಲ್ಲವೆ? ಹೆಂಗಸಿಗೆ ನಾನು ಅಂಜಬೇಕೆ?" ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆ-ಅಣ್ಣಂ

ರಿಬ್ಬರೂ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನು ತನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—“ಅಮ್ಮಾಜೀ, ಸಾಧ್ವಿಯರಾದ ನೀವು ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ಇರವನ್ನು ನೋಡುವಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕು; ನೂರು ಜನ ಗಂಡಸರನ್ನು ಮುರಿದು ಈ ರಕ್ಕಸಿಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಮಾಡಿರುವನೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ನಾವು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇಳಿದೆವು; ಆದರೆ ಈಕೆಯು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲೊಲ್ಲಳು; ಆದರೆ ಹೆಂಗಸರ ಕೈ ಮೈಮುಟ್ಟುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲೆಂದು ನಾವು ಕೈಕಾದಿದ್ದೇವೆ. ಅಣ್ಣಂದಿರು ಈಕೆಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯು ವಿಧಿಸುವರೆಂಬದರ ಹಾದಿಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆವು.

ಮುದ್ದ—ತಮ್ಮಾ, ದಳವಾಯಿ ಭರಮನೊಡನೆ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಳು?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ದಳವಾಯಿ ಭರಮನು ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಅಂಕಲಿಯ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವದು ನಮ್ಮ ಗುಪ್ತಚಾರರ ಮುಖಾಂತರ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ನಾವು ಆರಿಸಿದ ನೂರುಜನ ಶೂರ ದಂಡಾಳುಗಳೊಡನೆ ಆ ಗುಹೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೆರೆಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯು ಸಿಕ್ಕಳು.

ಮುದ್ದ—ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಇವರು ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿದ್ದು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ! ರಕ್ತಪಾತವಾಗದೆ ಇವರು ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿದರೆ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಹೌದು ಅಣ್ಣಾಜೀ, ರಕ್ತಪಾತವಾಗದೆಯೇ ಇವರು ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕರು! ಹೀಗೆ ಸಿಗಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯ ಹೊಯ್ಮಾಲಿತನವೇ ಕಾರಣವು.

ಮುದ್ದ—ಅದು ಹೇಗೆ? ಇವರು ನಿಃಶಸ್ತ್ರರಾಗಿದ್ದರೋ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಅಣ್ಣಾ, ಇವರು ನಿಃಶಸ್ತ್ರರು ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾರು? ಆದರೆ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ತಮ್ಮವರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರವೆತ್ತಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈಕೆಯು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನಿಗೆ—“ಅಣ್ಣಾ, ಇದು ಶಸ್ತ್ರವೆತ್ತಲು ಸಮಯವಲ್ಲ.

ವೈರಿಗಳ ಈ ನೂರಾರು ಜನರ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರ ಆಟವೇನು ಸಾಗುವದು? ಅಂದಬಳಿಕ ಕಾರ್ಯಸಾಧಕರಾದ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ದುಡುಕುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಯಾದರೂ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದು ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಡೋಣ, ಇವರು ಮಾಡುವದನ್ನು ಮಾಡಲಿ! ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಶೌರ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಸಂಪಾದಿಸುವದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಈ ನೂರಾರು ಜನರಮೇಲೆಯೂ ಬಿದ್ದು ಇವರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಅಥವಾ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಕಾದುತ್ತ ಕಾದುತ್ತ ದೇಹವಿಟ್ಟು ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾದರೂ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈಗ ಹೊತ್ತುಬಿದ್ದಂತೆ ಕೊಡೆಹಿಡಿದು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಯ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಕಾರ್ಯಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ! ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯವೇ ಮೇಲು!" ಅನ್ನಲು, ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಆತನ ಪಕ್ಷದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒರೆಗಾಣಿಸಿದರು!

ಮುದ್ದ—ಆಗೂ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೀಗೆಯೇ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದಳೋ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಹೌದು, ಆಗೂ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದಳು. ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಈವರೆಗೂ ಈಕೆಯು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿರುವದಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಿರುವದಿಲ್ಲ!

ಮುದ್ದ—ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಮೊನ್ನಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿಯ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯು ಈಕೆಯೇ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು? ಮತ್ತೆ ಯಾವಳಾದರೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಇರಬಹುದು; ಯಾಕಂದರೆ ಮೊನ್ನಿನ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣುಮುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಂಥವಳು ಗವಿಯಂಥ ಏಕಾಂತ

ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವದು ಶಕ್ಯವೆ ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಹೌದು ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಈಕೆಯು ಆ ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯೇ ಇರುವಳು, ಬೇರೆ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಯಾರೊಬ್ಬ ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಎಟ್ಟೆತನವು ಇರುತ್ತಿತ್ತೆ? ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹುಟ್ಟುಗುಣಗಳಾದ ಲಜ್ಜಾ-ಭಯಗಳು ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ, ಗವಿಯೊಳಗಿನ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಮರೆಗೆನಿಂತು ಕಿವಿಮುಟ್ಟಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದ ಸುದ್ದಿಯೂ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಆ ಕಾಳಗದ ಜಯದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದ ಅವರು, ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಮಾತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯು ಈಕೆಯೇ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಈಕೆಯ ಹೆಸರು ಹುಚ್ಚಿಯಂತೆ. ಈಕೆಯೇ ಭರಮನಾಯಕನಮುಂದೆ ತನ್ನ ವೀರಾವೇಶದ ಭರದಲ್ಲಿ—"ವೀರನಾಯಕಾ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಹುಚ್ಚಿಯು. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯೆಂತಲೂ ಕರೆಯಬಹುದು." ಎಂದು ಹೇಳಿದಳಂತೆ ! ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಕಿವಿಮುಟ್ಟಕೇಳಿದ್ದೇನೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈಕೆಯೇ ಆ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣಾ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಈಕೆಯ ಒಗರು ಎಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ ನೋಡಬಾರದೆ ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪನ ಈಮಾತು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಮತಿಗೂ, ಮುದ್ದನಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಈಕೆಯ ರಣಹುಚ್ಚಿಯೆಂಬ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕವೆಂದು ಮುದ್ದನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಆತನ ಕುತೂಹಲವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು ; ಆದರೆ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯಮುಂದೆ ಹೆಂಗಸಿನೊಡನೆ ಹಾದಿಯಬಿಟ್ಟು ನಡೆಯುವದು ಆತನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—"ಸಾಧ್ವೀ, ಈ ದಿಟ್ಟಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಸರಿರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಗಂಡರಾಮಿಯಂತೆ ಬುರುಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಲೆಮಾಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಈಕೆಯು, ಈಗ ಇಲ್ಲದ ಸೋಗುಮಾಡಿ ಬುರುಕೆ

ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವಳಲ್ಲ! ನೀನಾದರೂ ಈಕೆಗೆ ಬುರುಕೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು” ಅನ್ನಲು, ಮೂರ್ತಿಮಂತ ವಿವೇಕವಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಕಡೆಗೂ, ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯದುಸನಕಡೆಗೂ, ಒಮ್ಮೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಿ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಹೀಗೆ ಯಾವವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ತಟ್ಟನೆ ದುಡುಕದೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡುವದು ಸೌಜನ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು.

೯ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಭಾವವೇ ಪ್ರಭಾವವು !

ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—

ಶ್ರೀಮತಿ—ಅಮ್ಮಾ ಹುಚ್ಚವ್ವಾ, ದಳವಾಯಿಗಳ ಮಾತಿನಂತೆ ಬುರುಕೆತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆಯೇನಿದೆ? ಮೊನ್ನಿನ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರದಿದ್ದರೆ, ಈಗಾದರೂ ಬುರುಕೆತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚವೇಕೆ? ನಾನಿದ್ದೇನೆ, ನೀನು ಯಾವಮಾತಿಗೂ ಸಂಕೋಚಪಡಬೇಡ, ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆ.

ರಣಹುಚ್ಚಿ (ಕೈಜೋಡಿಸಿ)—ಅಮ್ಮಾಜೀ, ನಿಮ್ಮ ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಪವಿತ್ರಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಬಲ್ಲೆನು. ನೀವು ನನಗೆ ಪರಮವಂದ್ಯರಾಗಿರುವಿರಿ. ಅಹಲ್ಯೆ, ಸೀತೆ, ದ್ರೌಪದಿ ಇವರಂತೆ ನೀವು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ

ದಲ್ಲ ಸ್ಮರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಿರುವಿರಿ ನಿಮಗೆ ಗೌರವಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಹೀಗೆ ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡುವೆನಲ್ಲದೆ, ಈ ಶೂರಪುಂಗವರಿಯು ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಕೊಯ್ದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಅವರಮುಂದೆ ಒಂದುತುಟಿ ಎರಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಮ್ಮಾಜೀ, ಈಗ ನಾನು ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು? ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿ ಏನು ಮಾಡುವದು? ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಬುರುಕೆಯೊಂದು ಗೌರವದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದಲ್ಲವೆ? ಅಮ್ಮಾಜೀ, ನಿಮ್ಮಂಥ ಸಾಧ್ವಿಯರಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚುಮಾತಾಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ನನ್ನದಲ್ಲ. ಇಮಕೊಳ್ಳಿರಿ, ನಿಮ್ಮಮುಂದೆ ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಒಡ್ಡಿದ್ದೇನೆ, ಬೇಕಾದವರು ಇದನ್ನು ತುಂಡರಿಸಬಹುದು, ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಶಾಸನವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು; ಆದರೆ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಬುರುಕೆತೆಗೆಯಲು ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದರೆ, ನಾನೇನು ನನ್ನ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಿಲ್ಲ! ಬೇಕಾದವರು ಮುಂದಕ್ಕೆಬಂದು ನನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದು, ಬೇಡಾದವರು ಬಿಡಬಹುದು! ಬುರುಕೆತೆಗೆದು ಇವರಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲ! ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಾಸಕ್ತಳಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶೂರ ವೈದುಸರು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿದು ತಂದಿರುವರು; ಅಂದಬಳಿಕ ನನಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ಬರುವಹಾಗಿದೆ; ಈಗ ನಾನು ಅವರಿಗೇನು ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವಹಾಗಿದ್ದೇನೆ?

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹಾಗಲ್ಲ ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರಮೇಲೆ ದುಡುಕುವದು ಸೌಜನ್ಯವಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಬಾರದಾಗಿದೆ. ಅದಿರಲಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬುರುಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದ ನೀನು, ಗುಹೆಯಂಥ ಗುಪ್ತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವದರ ಗುಟ್ಟೇನು?

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಅಮ್ಮಾಜಿ, ನೀವು ಕೇಳುವದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಬೈಲಿಗೆಬಿದ್ದು ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದ

ರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆ ಯಲ್ಲಿ ಗವಿಯೊಳಗಿದ್ದರೂ ಬುರುಕೆಹಾಕಿಕೊಂಡೆನು; ಆದರೆ ತಾಯಿ, ತಮ್ಮಂಥ ಸರಳಭಾವದ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ನನ್ನಂಥ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೊಯ್ಮಾಲಿತನವು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು? ಆದರೂ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಗೆ ಹೊರಗಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆಬಂದರೆ, ನೀವೇ ನಿಮ್ಮ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದು, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕೈಹಿಡಿಯುವ ದಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ ನನ್ನ ಬುರುಕೆ ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನೀವು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಬಂಧವಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಮ್ಮಾಜೀ, ನನ್ನ ಎಟ್ಟಿತನಕ್ಕೆ ನೀವು ಸಿಟ್ಟುಮಾತ್ರ ಆಗಬೇಡಿರಿ, ನಾನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ತೆಗೆಯುವದಿಲ್ಲ!

ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಈ ಖಂಡತುಂಡ ಮಾತಿನೊಳಗಿನ ಒಗರು ಮನ ಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಬರಲು, ಶ್ರೀಮತಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೂ ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆದರವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು! ಮೊನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಈಕೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಿದಂತೆ, ಇಂದು ಸಾಧ್ವೀಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಿರುತ್ತರಳಾಗಿ ಮಾಡಿದಳೆಂದು ಆತನು ಕೌತುಕ ಪಟ್ಟನು. ರಣಹುಚ್ಚಿಯಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥರಹಿತರಾದ ಸತ್ವಶಾಲಿನೀ ತರುಣಿ ಯರ ರೀತಿಯು ಹೀಗೆಯೇ ಸರಿ; ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಅವರಿಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರುತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತಟ್ಟನೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡದಾದಳು. ಸರಳ ಹೃದಯದ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—"ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು? ನಾನೇ ಈಕೆಯ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೇ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗಾ ದರೂ ತೆಗೆಯ ಹೇಳಬೇಕೇ? ನಾನೇ ಬುರುಕೆ ತೆಗೆಯುವದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೌರವವಿಲ್ಲ; ಮಂದಿಗೆ ತೆಗೆಯಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೌಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿ; ಅಂದಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು-ಮಾಡಲಿ? ಅಥವಾ ಶಿರಸ್ಸು ಇದ್ದು ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಏಟ್ಟವೇಕೆ? ಪತಿದೇವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ನನ್ನ ಹಿರಿ

ಯುತನನೆ? ಈಗ ನಾನು ಪತಿದೇವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆದಂತಾಯಿತು!" ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು, ತಟ್ಟನೆ ಆಕೆಯ ಚಿಂತೆಯು ಬಯಲಾಯಿತು. ಆಗ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—"ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ಮಾತನ್ನಂತು ಕೇಳಿಯೇ ಇರುವಿರಿ; ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವೆನು" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು, ಆಕೆಯ ಚಿಂತೆಯು ಮುದ್ದಣ್ಣನನ್ನು ಆವರಿಸಿತು!

ಈಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ಚಿಂತೆಯು ಶ್ರೀಮತಿಯು ಚಿಂತೆಯಂತಹದಲ್ಲ, ಯಾಕಂದರೆ, ಶ್ರೀಮತಿಗೆ ತನ್ನ ಚಿಂತೆಯ ಭಾರವನ್ನು ತನ್ನ ಗಂಡನಮೇಲೆಹಾಕಿ ತಾನು ಚಿಂತಾಮುಕ್ತಳಾಗಲಿಕ್ಕೆಬಂದಂತೆ, ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪ್ರಶ್ನದಿಂದುಂಟಾದ ಚಿಂತೆಯ ಭಾರವನ್ನು ತಾನು ಹೊತ್ತಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆಯಾರೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆಹಾಕಿ ತಾನು ಚಿಂತಾಮುಕ್ತನಾಗಲಿಕ್ಕೆಬರುವಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ನಮ್ಮ ವೈದಿಕಧರ್ಮದಂತೆ ಗಂಡನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದಭಾರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರಬೇಕಾಗುವದು. ಈ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಗಂಡನು, ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ದೇವರಿಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಉದಾರನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಯಾಕಂದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ದೇವರು, ಸರ್ವಧರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಅಂದರೆ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತೃಣೀಕರಿಸಿ ತನಗೆ ಶರಣುಬಂದಂಥ ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಪಾಪಗಳ ನಿವಾರಣಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವನಲ್ಲದೆ, ತನಗೆ ಶರಣುಬಾರದವರ, ಅಥವಾ ತನ್ನನ್ನು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸದವರ ಪಾಪಗಳ ನಿವಾರಣಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ದೇವರ ಭಕ್ತರಲ್ಲದ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ದೇವರ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗದೆ ಆತನ ಸಂಕೇತದಂತೆ, ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸ್ವರ್ಗಭೋಗವನ್ನೂ, ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನರಕಭೋಗವನ್ನೂ ತಾವೇ ಜವಾಬುದಾರಿಯಿಂದ ಭೋಗಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ತಾವೇ ಅಭಿಮಾನವಹಿಸಿ ಯಾವಾ

ಗಲೂ ಕರ್ಮಮಾಡುತ್ತ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಸಾಯುತ್ತ ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರದಲ್ಲ ತೊಳಲಬೇಕಾಗುವದು! ಆದರೆ ಗಂಡನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನ ಮಾತು ಹಾಗಲ್ಲ; ಹೆಂಡತಿಯು ತನಗೆ ಶರಣುಬರಲಿ-ಬಾರದಿರಲಿ; ಅಥವಾ ಆಕೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಲಿ-ಚಿಂತಿಸದಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಆಕೆಯು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಳಾಗಿ ಪಾತಕಮಾರ್ಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತ, ಲಾದರೂ ಇರಲಿ, ಗಂಡನು ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಬಂಧ-ಬದ್ಧನಾಗಿ ರುವವರೆಗೆ, ತನ್ನ ಧರ್ಮದಂತೆ ಆಕೆಯ ಅರ್ಧಪಾಪಭೋಗಕ್ಕೆ ತಾನು ಗುರಿಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಅರ್ಧಪುಣ್ಯವನ್ನು ಆಕೆಯ ಉಡಿಯಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಹಾಕಿ ಆಕೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ವೈದಿಕಧರ್ಮದಲ್ಲಂತು ಸ್ತ್ರೀವಿಷಯಕವಾದ ಇಂತಹ ವಿವಿಧ ಔದಾರ್ಯದ ವಿಚಾರಗಳು, ವೈದಿಕೇತರವಾದ ಬೇರೆಯಾವ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಸಾಹಸವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಹೀಗಿದ್ದು, ವೈದಿಕಧರ್ಮವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲ ಅನುದಾರವಾದದ್ದೆಂದು ಈಗಿನ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವದು, ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಜ್ಞಾನದ, ಅಥವಾ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾ ಗುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ, ಅವರು ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಈ ಘಾತಕವಾದ ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ಅವರ ಅಜ್ಞಾನದ ಅಥವಾ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವದ ಮೂಲ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ, ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಈಗಾಗಿರುವಷ್ಟು ವಿಷಯಾಂತ ರವು ಸಾಕು, ಇನ್ನು ಪ್ರಕೃತಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸೋಣ.

ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿ ತಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾದ ಳೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನವು, ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನಾಲ್ವರಲ್ಲ ನಾಲ್ಕುಬಗೆಯ ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾ ಡಿತು. ಶ್ರೀಮತಿಗೆ, ಹಾಗು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಧರ್ಮತಃ ಸಮ್ಮತವೂ, ಸಮಾಧಾನಕರವೂ ಆದ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಮುದ್ದನು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ, ತನ್ನಹೇಂಡತಿಗೆಏನುಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದಆತನು ಆಲೋಚಿಸತೊಡ

ಗಿದನು. ಅತ್ತ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನು—“ಧರ್ಮದ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿಬಿದ್ದು ಅಣ್ಣನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವನೋ” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಇತ್ತ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು—“ಆಗಲಿ, ದುಷ್ಕಮುದ್ದನ ಸ್ವರೂಪನಿರ್ಣಯವು ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗಲಿ. ಆದರೆ ಈ ಕೊಲೆಗಡಕನು, ದ್ರೌಪದೀ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಔದಾರ್ಯದ ಸೋಗುತೋರಿಸಿದಂತೆ ಸೋಗುತೋರಿಸಿ, ಈತನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ—“ಶ್ರೀಮತಿ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಗೊಡವೆ ನಮಗೇಕೆ? ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಜನಾನಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಡು ಈಗ ನಾನು ನನ್ನ ಮುಖ್ಯಸ್ನೇಹಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ತಲೆಹೊಡಿಸಿ, ಈ ರಣರಕ್ಕಸಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರೆಕೊಡುವೆನು ಎಂಬರ್ಥದ ಅನಿಷ್ಟವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವನೋ” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದಳು ಹೀಗೆ ಈ ಮೂವರು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವಾಗ, ಪತಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿ ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿಯುಕೂಡ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪೇಚಾಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೃದಯಕರಗಿ ತನ್ನೊಳಗೆ—“ಅಹ! ನಾನು ಪತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲದ ಚಿಂತೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದೆನಲ್ಲ! ಗುರುದೇವಾ, ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಿಚಾರ ತೋಚಿ ಆತನ ಚಿಂತೆಯು ಹೇಗೆ ದೂರವಾದೀತು” ಎಂಬದೊಂದು ಹೊಸ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕುದಿಯ ತೊಡಗಿದಳು. ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳಂತೆ ಚಿಂತಾಮಗ್ನರಾಗಿ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ಸಮಸ್ತರ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದೊಂದು ದೈವಿಕಕಾರಣವು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದಂತೆ, ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯು ಶ್ರೀಮತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು! ಆಗ ಎಲ್ಲರ ಲಕ್ಷವೂ ಮೊದಲು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಚಿಂತೆಗೆ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು!

ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅಶಕ್ಯವಾಗಿರಲು, ತನ್ನ ಮಾವನೇ ಆಗಲೊಲ್ಲ

ನೇಕೆ, ತನಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಹೀಗೆ ಹೇಗೆ ಒಳಗೆ ಬಂದನೆಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಮುದ್ದನಿಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮತಿಗೂ, ಉಳಿದವರಿಗೂ ಆದದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಮುದ್ದನು ತನ್ನ ದ್ವಾರರಕ್ಷಕರ ಕರ್ತವ್ಯದಕ್ಷತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಂಕಿತನಾಗಿ ಅವರಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾದನು. ಆದರೆ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನ ಹಿಂದೆಯಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಹೊರಳಿದಕೂಡಲೆ, ಅವರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯುಂಟಾದ ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಆ ಲೌಕಿಕವಿಚಾರವು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಆ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಬುದ್ಧಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು, ಆ ತೇಜಃಪುಂಜ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಗಿದ್ದು, ದೇಹಕಾಂತಿಯು ಕಾದ ಅಂಗಾರದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಕೇಶಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನ ಕೇಶಗಳಂತೆ ಊರ್ಧ್ವಮುಖವುಳ್ಳವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆ ಮಹಾ ಸಿದ್ಧ ಪುರುಷನು ಊರ್ಧ್ವಕೇಶನಾದ ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು! ಆ ಲೀಲಾಮೂರ್ತಿಯ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿಯೊಂದು ಮುರಿಮುರಿಗೆಯ ದೊಣ್ಣೆ, ಎಡಗೈಯಲ್ಲೊಂದು ಮುರಿಮುರಿಗೆಯ ಕಿನ್ನರಿ, ತಲೆಯಮೇಲೊಂದು ಮುರಿಮುರಿಗೆಯ ಪಂಚವರ್ಣದ ಮುಂಡಾಸ, ಹೆಗಲಮೇಲೊಂದು ಮುರಿಮುರಿಗೆಯ ಹಸರು ಶಾಲು ಇವು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವಲ್ಲದೆ, ಆ ಮಹಿಮನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇವಿಯ ಜುಬ್ಬವಿದ್ದಿತು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುವ ಭಾವಿಕರಿಗೆ—"ಈ ಮಹಾ ಪುರುಷನು ಜನನ ಮರಣದ ಈ ಸಂಸಾರದ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಮುರಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರಸದ ಅನುಭವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಸಿದ್ಧರೂಪದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನೇ" ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು! ಈಘನತರವಾದ ಯೊಗ್ಯತೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಆ ಮಹಾ ಪುರುಷನಿಗೆ—"ಮುರಗೀಶ" "ಮುರಘಾರಾಜೇಂದ್ರ" ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಬಂದಿದ್ದರೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಈ ಮುರಗೀಶನು ಎಂದಿನಿಂದ ಭಾವಿಕರ ಕಾಮಧೇನುವಾಗಿ ದೇಶದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಈಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವದು ವಾಚಕರ ಸ್ಮರ

ಣದಲ್ಲಿರಬಹುದು

ಹೀಗೆ ಮುರಗೀಶಗುರುವರರನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಅವರ ಚಿಂತೆಗಳ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಭಕ್ತಿಯು ಅವರವರ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಅವರವರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ವಿಚಾರಣೀಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ! "ಸತ್ವಾನುರೂಪಾ ಸರ್ವಸ್ಯ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭವತಿ ಭಾರತ" ಎಂಬ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ, ಅವರವರಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ವಗುಣದ ಮಾನದಿಂದ ಅವರವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಶ್ರದ್ಧೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವದು ಸಿದ್ಧಾಂತವು. ಶ್ರದ್ಧೆಯೆಂದರೆ, ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವಿನವಿಷಯದ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾದ ಪೂಜ್ಯಭಾವವು. ಇಂತಹ ಈ ಪೂಜ್ಯಭಾವವೇ, ಅಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ತ್ಯಾಗಯುಕ್ತವಾದರೆ ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವದು. ಅಂದಬಳಿಕ ಭಕ್ತಿಯೆಂದರೆ, ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದ ತ್ಯಾಗಯುಕ್ತವಾದ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಪೂಜ್ಯಭಾವವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು "ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಃ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನಲ್ಲದೆ, ಬರಿಯ "ಶ್ರದ್ಧಾಸಮನ್ವಿತಃ" ಎಂದಾಗಲಿ, ಬರಿಯ "ಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಃ" ಎಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಿರುವದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ ಭಗವಂತನು ಹಾಗೆ "ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಃ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೌರವದ ಗೂಢ ರಹಸ್ಯವಿರುವದು. ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಬರಿಯ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ತ್ಯಾಗರಹಿತವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿರದ್ದರೆ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಅದು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದ ಬರಿಯ ಭಕ್ತಿಯು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಅಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧಾರಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು ದಾಂಭಿಕವಾಗಿ ಅದೂ ನಿರರ್ಥಕವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ "ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಃ" ಎಂದು, ಅಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಇರ

ಬೇಕೆಂದು ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿರುವದರಲ್ಲಿ. ಯಾವ ದೋಷವೂ ಸೇರದೆ, ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತಹ ದೋಷರಹಿತಗಳಾದ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವವು. ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಕತ್ವದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಜಗನ್ಮಾನ್ಯಗ್ರಂಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇರಲಿ.

ಅವರವರಲ್ಲಿಯ ಸತ್ವಗುಣಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಅವರವರಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಉಂಟಾಗುವದೆಂದು ಭಗವಂತನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಅಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಸತ್ವಗುಣವು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿಯ ಶ್ರದ್ಧಾ—ಭಕ್ತಿಗಳು, ಉಳಿದವರಲ್ಲಿಯ ಶ್ರದ್ಧಾ—ಭಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದವೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ; ಆದರೂ ಆ ಸತ್ವಶಾಲಿನಿಯು ತನ್ನ ಸತೀಧರ್ಮದಂತೆ ಪತಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಆತನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮುಂಬರಿದು ಗುರುವರನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಎರಗಲಾರದೆ, ಅಥವಾ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಯಾವ ಉದ್ರೇಕವನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸಲಾರದೆ ಗುರುವಿನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ತಲೆಬಾಗಿ ಪತಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು! ರಜೋಗುಣಾಧಿಕಳಾದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಭಕ್ತಿಯು, ಶ್ರೀಮತಿಯ ಭಕ್ತಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ, ಕುಮಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯಲ್ಲಿಯ ರಜೋಗುಣದ ತೀವ್ರತೆಯುಮೂಲಕ, ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಆಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯು ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಚಿಮ್ಮಲು, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಪರವಶತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಬುರುಕೆಯನ್ನು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ಆತುರದಿಂದ ತನ್ನ ಪರಿಚಿತಗುರುವಾದ ಶ್ರೀಮುರಗಿಶನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕವಿಟ್ಟಳು! ಇತ್ತ ಕೇವಲ ರಜೋಗುಣಿಗಳಾದಅಹಂಭಾವದ ಮುದ್ದಣ್ಣ–ಚುಕ್ಕಪ್ಪರಲ್ಲಿಯ ಮಂದ ಭಕ್ತಿಯು, ಅಭಿಮಾನಿ ಪುರುಷರಸ್ವಭಾವದಂತೆ, ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಬೀಳಲಾರದೆ, ಅಥವಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಒಳಗಿರಲಾರದೆ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಂತೆ ಇರಲು, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ವಿಚಾರಪರರಾಗಿ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶನ ಮುಂದೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿಯೂ ಜೋಡಿಸದವರಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡರು ! ಇತ್ತ ಭಾವಿಕನಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನಲ್ಲಿಯ ಗುರುಭಕ್ತಿಯು, ಯಾವ ಬಾಹ್ಯೋಪಾಧಿ

ಗಳಿಂದಲೂ ಕುಗ್ಗದೆ-ಹಿಗ್ಗದೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದೇಸವನೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ಆತನು, ಭಕ್ತರ ಈ ವಿವಿಧಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಗುರುಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು ಹೀಗೆ ಆ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರೌಢ-ತರುಣ-ಬಾಲ-ವೃದ್ಧ ರೂಪಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ-ವೈಚಿತ್ರ್ಯಪ್ರೂಂದು ಚಿತ್ತಹಾರಕವಾದ ದಿವ್ಯ ನೋಟವೇ ಪ್ರಕಟವಾದಂತಾಗಿತ್ತು!

ಇಂತಹ ದಿವ್ಯನೋಟವನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನು, ತನ್ನ ಚರಣಕ್ಕೆರಗಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತ, ಕೌತುಕದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು— "ಇದೇನು ಹುಚ್ಚವ್ವಾ, ನೀನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು —"ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಚರಣವಂದನದಿಂದ ಧನ್ಯಳಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸನ್ನಿಧಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿತೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುವೆನು. ಗುರುದೇವಾ, ಈಶ್ವರೀ ಸಂಕೇತದಂತೆ ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಆಗುವದು ಆಗಿಯೇ ತೀರುತ್ತದಲ್ಲದೆ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಯಾವ ಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸನ್ನಿಧಿಯೇ ಒಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿರುವದು! ಅಂದಬಳಿಕ ಪಾಮರಳಾದ ಈ ಹುಚ್ಚಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಲ್ಲಿದೆ?" ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಆಕೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆದರಭಾವವು ಉಂಟಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನೊಮ್ಮೆ, ಶ್ರೀಗುರುಮೂರ್ತಿಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಶ್ರೀಮುರಗೀಶರೂಪವಾದ ಶ್ರೀಶಂಭುಮೂರ್ತಿಯು, ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಹುದಿವಸಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಿಂದೆಯೊಮ್ಮೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೆ? ಶ್ರೀಮತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ಬಹು ದಿವಸದಿಂದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದಂತೆ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಚಿನ್ನ ಓಬಲನೂ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದನು. ಚಿನ್ನಓಬಲನು ಬೇಡಜಾತಿಯವನು. ಆತನು

ಒಮ್ಮೆ ಗುರುಚರಣವನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ವಿನೋದದಿಂದ ಮಾತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, ಆತನು ನಗುತ್ತ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನನ್ನು ಕುರಿತು—“ಸದ್ಗುರುನಾಥಾ, ನಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಗಂಡಸಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಶೂರ ದಳವಾಯಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಕೆಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯೆಂದರೇನೆಂಬದು ಗೊತ್ತೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ ಕುದುರೆ ಹತ್ತುವಲ್ಲಿ ಈಕೆ ಒಳ್ಳೆ ಗಟ್ಟಿಗಳು; ಬೇಟೆಯಾಡುವಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಗಂಡಸರೂ ಈಕೆಗೆ ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈಕೆಗೆ ಗಂಡನು ಮಾತ್ರ ಗಟ್ಟಿಗನು ಸಿಗಬೇಕು. ಗುರುನಾಥನು ಯಾವ ವೀರನಿಗೆ ಈಕೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿರುವನೋ ಏನೋ ? ”

ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ಸಮಕ್ಷ ಚಿನ್ನಓಬಲನು ನುಡಿಯಲು, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶನು ತಟ್ಟನೆ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು —“ಚಿನ್ನಓಬಲಾ, ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಗಂಡಸಾಗಿದ್ದರೆ ದುರ್ಗದ ಶೂರ ದಳವಾಯಿಯಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತುಸರಿ; ಆದರೆ ಈಗ ಹೆಂಗಸಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆಕೆಯು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವಳು; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡುವ ಯೋಗವು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಓಬಲನಿಗೆ ಮಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷವಾದರೂ, ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯಂತೆ ತನಗೆ ಏನೋ ಕೇಡು ಒದಗುವದೆಂಬ ವಿಚಾರವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರಲು, ಆತನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನವೂ ಆಯಿತು; ಆದರೆ ಶೂರರ ಶಿರಸ್ಸು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ನಿಯಮವಿರುವದರಿಂದ, ಆತನ ಆ ಅಸಮಾಧಾನವು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಉಳಿಯದೆ, ಅದು ಆತನಿಗೆ ಮರೆತೂ ಹೋಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಚಿನ್ನಓಬಲನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಅತ್ಯಂತ ಶೂರ ಸರದಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ಹೀಗೆ ಭವಿಷ್ಯಹೇಳಿದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ದಳವಾಯಿಗಳ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯೆದ್ದು, ದಳವಾಯಿ ಪಂಚಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ತನ್ನ ವೈರಿಪಕ್ಷದ ಈ ಚಿನ್ನ ಓಬಲನನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದನು! ಇದನ್ನರಿತು

ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಬಾಲಭಾವದಿಂದ "ಮುದ್ದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಯಾರನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂ"ದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ್ದಳೆಂಬದು ಈಮೊದಲೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವದು!

ಗುರುನಾಥನ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯಂತೆ ಚಿನ್ನಓಬಲನ ಕೊಲೆಯಾಗಿ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಅನಾಥಳಾಗಲು, ದಳವಾಯಿ ಬರಮಣ್ಣನೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗಳಂತೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದ್ದನು. ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ದಳವಾಯಿ ಬರಮಪ್ಪನನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆತನ ಸಂಗಡ ಪ್ರತಿಒಂದು ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಅಂಜಿಕೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಮುರಿದುಹೋಗಿ, ಆಕೆಯು ದಿಟ್ಟರಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟೆಯಾಗಿದ್ದಳು ಗುರುನಾಥನ ಈ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯ ಕೇಳಿದಬಳಿಕ ಆಕೆಗೆ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ದರ್ಶನವಾದದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲು; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ದರ್ಶನವಾದಕೂಡಲೆಕಿವಿಮುಟ್ಟಆತನಭವಿಷ್ಯಕೇಳಿದ್ದಆಕೆಯು, ಭಕ್ತಿಪರವಶಳಾಗಿ, ಈಮೊದಲು ಯಾರುಹೇಳಿದರೂ ತೆಗೆಯದಿದ್ದ ತನ್ನಬುರುಕೆಯನ್ನುಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು ಗುರುಚರಣಗಳಮೇಲೆಮಸ್ತಕವಿಟ್ಟಿದ್ದಳು! ಅದನ್ನುನೋಡಿ ಶಿಷ್ಯವತ್ಸಲನಾದಮುರಗೀಶಗುರುವರನುಆಕೆಯನ್ನುಆತುರದಿಂದಎಬ್ಬಿಸಿ, ಮೇಲೆಹೇಳಿದಂತೆಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿದ್ದನು. ಅವಕ್ಕೆ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಕೊಟ್ಟ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರವನ್ನುಕೇಳಿ, ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನು ಆಕೆಯತೀವ್ರ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಗಾಗಿ ಕೌತುಕಪಡುತ್ತಿರಲು, ಮುದ್ದನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಮುಂಬರಿದು ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ಎರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಅತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು. ಸನ್ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸನ್ನಮುಖದ ಆ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯು ಆಕೆಯ ಚಿತ್ತಹರಣ ಮಾಡಿಮಾಡಿದಂತೆ, ಆಕೆಗೆ ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಗುರುತು ಮಸಮಸಕಾಗಿ ಹತ್ತತೊಡಗಿತು. ಆಕೆಯು ಎಂಟು ವರ್ಷದವಳಿದ್ದಾಗ ಅದೇ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು, ನಿನ್ನೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನವು ಆಕೆಗೆ ಆಗಿತ್ತು. ಸಾಧ್ವೀಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಆಕೆಯು ಹೀಗೆ ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತಳಾಗಿ "ನಾನು ಈ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ

ನೋಡಿದಹಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಶ್ರೀಗುರುಚರಣದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರಲು, "ನಿನ್ನೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪನೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯು ಇದೇ" ಎಂದು ಪಕ್ಕನೆ ಆಕೆಗೆ ಗುರುತುಹತ್ತಿತು! ಆಗ ಆಕೆಗಾದ ಕೌತುಕಾನಂದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆ ಆನಂದದ ಭರದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ತಟ್ಟನೆ ಗುರುವರನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತವಕಿಸಿದಳು; ಆದರೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದ ಪವಿತ್ರ ಸಾಧ್ವೀಧರ್ಮವು ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗದೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿತು! ತನ್ನ ಪತಿಯು ಶ್ರೀಗುರುಚರಣಗಳಿಗೆರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಆಕೆಯು ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಲಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಸ್ಥಳಬಿಟ್ಟು ಕದಲಲಿಲ್ಲ! ಆಗ ಆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಸೂಕ್ಷ್ಮಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಅರಿತಿದ್ದ ಮುದ್ದಣ್ಣನು, ಆಕೆಯೂ ಶ್ರೀಗುರುಚರಣಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ತಾನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಆಕೆಯಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಪತಿಯ ಭಾವವರಿತು ನಡೆಯುವ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಗುರುಚರಣಗಳಿಗೆರಗಿ ಮತ್ತೆ ಪತಿಯ ಮರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು!

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಗುರುಚರಣವಂದನದಲ್ಲಿ ವಿಲಂಬಮಾಡಿದ್ದು ಆಕೆಯ ತಂದೆಯಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು—"ತಂಗೀ ಶ್ರೀಮತೀ, ಗುರುಚರಣ ವಂದನದಲ್ಲಿಯೂ ನಿನಗೆ ಸಂಕೋಚವೃತ್ತಿಯೇ? ನೀನು ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನಿಗೆ ಹೊರಗಿನವಳಲ್ಲವಮ್ಮಾ! ನೀನು ಈ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇಹುಟ್ಟಿ, ಈಮಹಾಮಹಿಮನಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ದೊಡ್ಡವಳಾದವಳು! ಅಮ್ಮಾ, ನೀನುಎಂಟುವರ್ಷದವಳಿರುವಾಗ ಇದೇ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯೇನಮ್ಮ ಮನೆಗೆದಯಮಾಡಿಸಿ, ಚರಣಕ್ಕೆರಗಿದ ನಿನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವಿಟ್ಟು ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ವರದ ವಾಣಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು! ಮೊದಲು ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು "ಮಲ್ಲಮ್ಮ"ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು; ಆದರೆ ಈಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ನಿನ್ನನ್ನು

"ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದದ್ದರಿಂದ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿಯೆಂತಲೇ ಕರೆಯುತೊಡಗಲು, ಅದೇ ಹೆಸರು ನಿನಗೆ ರೂಢವಾಯಿತು! ಈ ಮಹಾಮಹಿಮನು ಈಗ ಐದುವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಆಗ ನೀನು ಊರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು; ಆದರೆ ತಂಗೀ, ಇಂತಹ ಅನುಗ್ರಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ವಂದಿಸಲಿಕ್ಕೂ ನಿನಗೆ ಸಂಕೋಚವೇಕಾಗಬೇಕು?

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ಯುತ್ಕಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯಭರದಲ್ಲಿನುಡಿದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನ ಮಾತು, ನಮ್ಮ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿತು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಗುರುಚರಣವಂದನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಲಂಬಮಾಡಿದ್ದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದನು; ಮತ್ತು ಆತನು ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡದೆಯಿದ್ದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು, ತಾರತಮ್ಯಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವಳೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತನುಅಂದುಕೊಂಡನು; ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರುವಿನಮುಖದಕಡೆಗೆಸಾಶಂಕಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆನೋಡುವದರ ಹೊರತು, ಬೇರೆ ಏನುಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಆತನು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಶ್ರೀಗುರುಚರಣದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ನಿಂತಹಾಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ತಂಗೆಯ ಮಾತಿನ ಪರಿಣಾಮವು ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಏನೂ ಆದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಆಕೆಯ ಭಕ್ತಿಭಾವದ ಚಲುವ ಮುಖದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವು ಅಚ್ಚಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ! ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ —"ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠಾ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನಿನ್ನ ಉತ್ಕಟವಾದ ಗುರುಭಕ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಶ್ರೇಷ್ಠಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತವಾದವಲ್ಲವು! ಪತಿಯು ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಲಿ—ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವಧರ್ಮಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು! ಸಾಧ್ವಿಯರು ಕೇವಲ ಪತಿಪ್ರಾಣರಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಏನುಮಾಡುವದಾದರೂ ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡು

ವದು ಅವರ ಸ್ವಭಾವಗುಣವಾಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ, ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಪಾಲಿಸುವದರಹೊರತು ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ಅನ್ಯಧರ್ಮವಿಲ್ಲವು. ಹೀಗೆ ಪತಿಶರಣರಾಗದೆ, ಪತಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಯಾವದೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದುಡುಕುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪತಿಭಕ್ಷಕರಾದ ಸಾಹಸಿಗಳು, ಅವರು ಸಾಧ್ವಿಯರಲ್ಲವು ! ಅಂತಹ ಸಾಹಸಿಗಳ ಕೃತಕಶೀಲಗಳನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ನಂಬಲಾಗದು ; ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗದು ! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯೂ, ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುವೂ ದೇವರಾಗಿರುವಂತೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ಅವರ ಪತಿಯೇ ದೇವರಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವತ್ತು ದೇವತೆಗಳ, ಹಾಗು ಯಾವತ್ತು ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸಮಾವೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಯಾವದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ಯಾವ ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸೇವೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು. ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ, ಗುರುಹಿರಿಯರೂ ಸಂತೋಷಪಡುವರು ! ಆದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠಾ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ನಿನ್ನ ವಿಚಾರದಂತೆ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ದುಡುಕಿ ನನ್ನ ಚರಣವಂದನಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಆಕೆಯು ಸಾಧ್ವಿಯೆನಿಸದೆ ಸಾಹಸಿಯೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ! ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಪತಿಭಕ್ಷಕಳಾದ ಸಾಹಸಿಯಲ್ಲ, ಪತಿರಕ್ಷಕಳಾದ ಸಾಧ್ವಿಯು ! ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಆಕೆಯ ಪತಿಪ್ರಾಣವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪರಮಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ ! ನಿನ್ನ ಈ ಮಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಬಹುಘನವಾದದ್ದು. ಆಕೆಗೆ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟ ನೀನು ಪರಮಧನ್ಯನು, ಆಕೆಯ ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿಮುದ್ದಣ್ಣನು ಮಹಾಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯು, ಆಕೆಯ ಗುರುಗಳೆನಿಸುವ ನಾವೂ ಪರಮಕೃತಾರ್ಥರು ! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಸಾಧ್ವಿಯರ ಪುಣ್ಯಬಲದಿಂದಲೇ ಬೇಗು-ಬೇಗುಗಳಾಗುತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿ. ಈ ಮಾತು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಈ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಈ ನಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯ ನಾಲ್ಕುವರ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪಗ

ಳನ್ನೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೇಳುವೆವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಅವಾಾ ಶ್ರೀಮತೀ, ನೀನೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಾ! ಸಾಧ್ವೀ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಾವು ಹೀಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವೆವೆಂದುತಿಳಿ. ಅನ್ನಲು, ಮುದ್ದಣ್ಣನು—"ನಾನೇನು, ಶ್ರೀಗುರುಚರಣದಾಸನು" ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮ ತಿಯು ವಿನಯದಿಂದ ಪತಿಯು ಮರೆಗೆಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು! ಅತ್ತ ರಣ ಹುಚ್ಚಿಯೂ, ಉಳಿದವರೂ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು!ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಸದ್ಗುರುಪ್ರಭಾ ವವೇ ಪ್ರಭಾವವೆಂಬ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವು!

೯ನೆಯಪ್ರಕರಣ--ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು.

(ಸಾಧ್ವಿಯರೂ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳೂ.)

ಮಹಿಮಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಸಜ್ಜನರ ಸಮಾಗಮವು ಸತ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ದಳ ವಾಯಿ ಮುದ್ದನ ಕೆಟ್ಟ ಮನಸ್ಸು, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ದರ್ಶನಮಾ ತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಲೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗತೊಡಗಿದ್ದು ಕೌತುಕದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ! "ದರ್ಶನಾದೇವ ಸಾಧವಃ" ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯ ಅನುಭವವು ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಈವೊದಲು ತನಗಾಗಿದ್ದ ಯಾವ ಸಾಧು-ಸತ್ಪುರು ಷರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಯಕಡೆಗೆ

ತಿರುಗಡೆಯಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೆನೆದು, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನಲ್ಲಿ ಆತನ ಭಕ್ತಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆತನ ಮನಸ್ಸು, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಸಹವಾಸದ ಮೂಲಕ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು; ಆದರೆ ಈಗಂತು ಸಿದ್ಧ ಮಹಾ ಪುರುಷರ ತಪಃಪ್ರಭಾವವು ಆತನನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆದು ಗಕ್ಕನೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು; ಆತನು ತನ್ನ ಪಾಪಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡತೊಡಗಿದನು. "ನಾನು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯೆಂದು ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಹೇಳಿದನಲ್ಲವೆ? ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗೆ ರಾಜದ್ರೋಹವು ಒಪ್ಪುವದೇ? ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಪತಿಯು ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಾಗುವದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿತನವಲ್ಲವೆ? ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ ನಾನು, ರಾಜದ್ರೋಹಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು?" ಎಂದು ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆಯ ನೆನಪು ಆತನಿಗೆ ಆಗಿ, ಆತನು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ರಣಹುಚ್ಚಿಯಂಥ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠ ರಣಶೂರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ದಂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪದಾಯಿತು! "ನನ್ನ ವಿರೋಧಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನನ್ನು ನಾನು ದಂಡಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವ ರಣಹುಚ್ಚಿಯಂಥ ಸತ್ವಶಾಲಿನೀ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ಕ್ಷುದ್ರತನವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ತನ್ನ ಕ್ಷಾತ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸಲ್ಲದೆಂ" ದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಇದಲ್ಲದೆ. ಇನ್ನು ತಾನು ಯಾವ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾದರೂ ಅಡ್ಡಹಾದಿಯ ತುಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಇನ್ನು ಈ ಸದ್ಗುರೂತ್ತಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಮೀರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು!

ಹೀಗೆ ಮುದ್ದನು ಸದ್ಭಾವದಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗುರುಚರಣದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಆ ಮನಸ್ಸಿನ ಯಾತಾಯಾತವು ಅಳಿದುಹೋಗಲು, ಆತನು ಮುರಗೀಶಗುರುವರನಮುಂದೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸದ್ಬೋಧಶ್ರವಣಾತುರನಾಗಿ ಸ್ವಸ್ಥಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕುಳಿತ್ತಬಿ

ಟ್ಟನು! ಆತನ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಚಂಚಲಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ನಿರ್ಭಯಸ್ಥಾನದ ಆಶ್ರಯದೊರೆತದ್ದರಿಂದ, ಅದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸದಾಯಿತು! ಅತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿಯ ತಂದೆಯಾದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು, ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನರಿತು, ಗದ್ಗದಿತಕಂಠನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—“ಅಹಾ! ನಮ್ಮ ಈ ಕಂದಮ್ಮನು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದು ಕೀರ್ತಿತಂದಳು! ನನ್ನ ಈ ಮುದ್ದುಮಗುವು ಈವರೆಗೆ ನನಗೆ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿಯಗಿಡವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಯಿ, ಶ್ರೀಮತೀ, ನೀನು ಬಹು ಗುಣವಂತೆಯಮ್ಮಾ! ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದನು; ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಇಂದು ಸದ್ಗುರುಬೋಧಶ್ರವಣದ ಅಲಭ್ಯ ಸುಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದೊದಗಿರುವದು; ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಭಕ್ತಿಯು ತೋರಿರುವದು! ಹೀಗೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಮನಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯಿಂದ ತಿರುಗಿ ಆತನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಗೆ ಹತ್ತಿದರೆ. ಎಷ್ಟು ನೆಟ್ಟಗಾದೀತಲ್ಲ! ರಾಜದ್ರೋಹವು ನರಕಸಾಧನವಲ್ಲವೆ? ಪಾಪ! ಈತನ ಕಾಲಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಭರಮನಾಯಕನು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಎತ್ತೋ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟದ್ದಾನೆ! ಆ ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ನಾಯಕನು ಇಲ್ಲದಂತಾದ್ದರಿಂದ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕಳೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ! ಈಗ ದುರ್ಗದ ಜನರು ತಾಳಗೆಟ್ಟಿರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಮೋರೆ ಅತ್ತಾದರೆ ಒಬ್ಬನ ಮೋರೆ ಇತ್ತ! ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ದ್ರೋಹ ಚಿಂತನ, ಎಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ ದುರಾಲೋಚನೆ. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಪುಣ್ಯವೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತೀರಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಂತಃಕಲಹದ ಅನ್ಯಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಶೂರನಾಯಕರ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಮೇಲೆ ಅಪರ ಶತ್ರುಗಳು ಸಾಗಿಬಂದರೆ ಮಾಡುವದೇನು?

ಹೀಗೆ ಸಾಧುವಾದ ರಾಜನಿಷ್ಠ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ತನ್ನ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ದುರವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಅಸಮಾಧಾನಪಡುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ಪತಿಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಭಕ್ತಿಭಾವಕ್ಕಾಗಿ

ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸಮಕ್ಷ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ತನ್ನನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—"ನಮ್ಮವರ ಕಡೆಗಾದರೂ ಏನು ತಪ್ಪು? ನಾಯಕರು ತಾವು ಪಟ್ಟವೇರುವಾಗ ದಂಡಾಳುಗಳ ಮಾಮೂಲಿನ ಉಚಿತದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡವೆಯಿದ್ದದ್ದೇ ಸರ್ವಾನರ್ಥ ಮೂಲವಾಯಿತು! ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಚಪ್ಪಳೆಯಾಗುವದುಂಟೆ? ಶೂರರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ, ಹಟಮಾರಿಗಳೂ, ಸ್ವಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೂ ಎಂಬದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವು! ಅದರಂತೆ, ನಮ್ಮವರು ಹಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರುವರು. ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲ! ನಮ್ಮವರೇನು ತಾವೇ ದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟವೇರಿರುವರೆಯೆ? ನಾಯಕರ ವಂಶಜರನ್ನೇ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ತಾವು ರಾಜ್ಯಕಾರಭಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಭರಮನಾಯಕನೇ ಹಕ್ಕುದಾರನೆಂದು ಆತನ ಪಕ್ಷಕಟ್ಟಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಮನಸ್ಸಾದರೂ, ಶುದ್ಧವಿರುತ್ತದೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು? ಮುಂದೆ ಆತನು ಜಯಶಾಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುವನೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ಆತನು ಅಂತಹ ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸಿನವನೂ, ನ್ಯಾಯಪಕ್ಷಪಾತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ರಣಹುಚ್ಚಿಯಂಥ ಹೆಂಗಸಿನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಯಾಕೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು? ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಆತನ ಪೌರುಷವಾದರೂ ಏನಿರುವದು? ಅಂಥ ಸಮಯವಂತು ಬರಲಿ, ಆ ಸ್ತ್ರೀಪಕ್ಷಪಾತಿ ಭರಮಪ್ಪನಿಗೆ ನನ್ನ ಕೈತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇರಲಿ, ಅದು ಮುಂದಿನ ಮಾತಾಯಿತು. ಈಗ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ನಿಸ್ಪೃಹದ ಬೋಧಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿ ನೋಯುವದೋ ಏನೋ! ಅವರಿಗೆ ಅಪಮಾನವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಡೆಯುವದಿಲ್ಲ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಸದ್ಗುರುನಾಥನೇ ಹೊಣೆಯು, ಆತನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಗಲಿ!

ಹೀಗೆ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಪತಿಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಅಸಮಾಧಾನಪಡಬಾರದೆಂಬ ಕನಿಕರದಿಂದ ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಆ ಕರುಣಾಘನನು ಆ ಸತಿಯ ಹೃದ್ಗತವನ್ನು

ಅರಿತು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—"ಮಗೂ ಶ್ರೀಮತೀ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟು ಕೋಮಲವವ್ಮಾ! ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನೀನು ರತ್ನಪ್ರಾಯಳು! ನಿನ್ನಂಥ ಸಾಧ್ವಿಯರಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಗೌರವವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವದು. ನಿನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಪತ್ನಿಯಾದ ಜಾನಕೀಮಾತೆಗೆ ಹೋಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಲೋಕವಂದ್ಯ ಸೀತೆಯು ಸದಾ ಶ್ರೀರಾಮನ ಹಿತವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತಿಯ ಹಿತವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ತ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಚಿಕ್ಕವಳಿರುವಾಗಲೇ ನಾವು ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು "ಸಾಧ್ವೀಶ್ರೀಮತಿ" ಎಂದು ಕರೆದ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳು. ಬೀಜಕ್ಕೆ ಬಿಡುವ ಕಾಯನ್ನು ಹೀಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡೆಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಭಾವವು ಅವರ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮಗಳಂತೆ ಸಾಧ್ವಿಯರೇ ಆದರೆ, ಈ ಭೂಲೋಕವೇ ಕೈಲಾಸವಾದೀತು! ಏಕಜೀವರಾದ ಪತಿಪತ್ನಿಯರ ಗೌರವವನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ವರ್ಣಿಸಬೇಕು? ಈ ಗೌರವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೈಲಾಸವಾಸಿ ಶ್ರೀಶಂಕರನು, ಏಕಜೀವಳಾದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆದಿಮಾಯೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ, ತನ್ನ ಅರ್ಧ ದೇಹವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರನೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ, ಲೋಕಪೂಜ್ಯನೂ ಆಗಿರುವನು! ಆದರೆ "ನಾರಿಯೇ ತಾರಿ, ನಾರಿಯೇ ಮಾರಿ" ಎಂಬ ಲೋಕೋಕ್ತಿಯನ್ನಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡುವನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ ಭಗವತೀ ಪಾರ್ವತಿಯಂತೆ ಪತಿಪ್ರಾಣರಾದ ಸಾಧ್ವೀಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರೆ, ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ತ್ರೀಯಾದ ಸುಮಂತ ಪತ್ನಿ ಚಂಡಿಯಂತೆ ಪತಿವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿಭಕ್ಷಕರಾಗಿರುವರು! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪತಿರಕ್ಷಕರು, ಪತಿಭಕ್ಷಕರು ಎಂಬ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿರುವವು. ವಿರುದ್ಧಗುಣದ ಈ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪತಿರಕ್ಷಕ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಲಕ್ಷವು ಬೋಧಶ್ರವಣದಲ್ಲಿರಲಿ.

ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು—ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ವಿಯರು, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಧ್ವಿಯರು ಶ್ರೇಷ್ಠತಮರಾಗಿದ್ದರೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಇವರಲ್ಲಿಯ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಈಗ ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಉಭಯಕುಲೋದ್ಧಾರಕರೆಂಬ ಮುಖ್ಯಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಸಾಧ್ವಿಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು—ಈ ಲೋಕಪೂಜ್ಯರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಈಗ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು.

೧ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಮೊದಲನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇವಭಕ್ತರಿಗೆತಮ್ಮ ದೇವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಿಲ್ಲದಿರುವಂತೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲಿ ಯಾವದೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ! ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಸುಂದರನೂ, ಸುಗುಣಪೂರ್ಣನೂ, ಸಮರ್ಥನೂ ಇರಲಿ, ಅಥವಾ ಕುರೂಪಿಯೂ, ದುರ್ಗುಣಿಯೂ, ಮಹಾರೋಗಿಯೂ ಇರಲಿ, ಸಾಧ್ವಿಯರು ಇದನ್ನಾವದನ್ನೂ ಎಣಿಸದೆ, ಭಾವಿಕರಾದ ದೇವಭಕ್ತರು, ತಮ್ಮ ಉಪಾಸ್ಯದೈವತದ ಮೂರ್ತಿಯು ಸುಂದರವಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಅಂಕಡೊಂಕಕಲ್ಲು ಆಗಿರಲಿ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಆ ಸಾಧ್ವಿಯರೂ ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಅತನ ಆ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನೆಣಿಸದೆ, ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರು! ದೇವಭಕ್ತರು ತಾವು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಲ್ಲುಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಲು ಎಂದು ನೋಡದೆ ದೇವರೆಂದು ಭಾವಿಸುವದರಿಂದ, ಕಲ್ಲಿನ ಗುಣದೋಷಗಳೆರಡೂ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗಿ, ದೇವರ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನತೆಯು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವದು. ಅದರಂತೆ ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಗುಣದೋಷಯುಕ್ತನಾದ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ನೋಡದೆ,

ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದು ಭಾವಿಸುವದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಪತಿಯ ಗುಣದೋಷಗಳೆರಡೂ ಮರೆಯಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರಮಾತ್ಮತ್ವವು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವದು! ಇಂತಹ ಗುಣದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ ದೈವೀಭಾವದ ಉಪಾಸನೆಯೇ ಉದಾತ್ತತರ ಉಪಾಸನೆಯಾಗಿರುವದು, ಯಾಕಂದರೆ, ಇಂತಹ ಉಪಾಸಕರು ತಮ್ಮ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮಾಡುವರಲ್ಲದೆ, ಸ್ವಹಿತದ ಯಾವಹೇತುವಿನಿಂದಲೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ!

೨ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ಸಂತೋಷವೇ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವದು, ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಇವರು ತಮಗೆ ಸೇವ್ಯನಾಗಿರುವ ಪತಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ತಾವು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ಪತಿಸೇವೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು; ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ನೋಯಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸಂಸಾರೋಪಯುಕ್ತವಸ್ತುಗಳ ತರಬರುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರವೂ ಪತಿಗೆ ತೊಂದರೆಕೊಡುವದಿಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ತಟ್ಟನೆ ಪತಿಯ ಮೋರೆಯಮುಂದೆ ಹೇಳುವದು ಉದ್ಧತತನವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮಕ್ಕಳಮುಖಾಂತರವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಬೇರೆಯಾವದೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದಾಗಲಿ ಅವರು ಶಕ್ಯಾಶಕ್ಯತೆಯರಿತು, ಸಮಯನೋಡಿ ಮನೆತನದ ಅನಿರ್ವಾಹಪಕ್ಷದ ಕೊರತೆಯು ಮಾತ್ರ ಪತಿಯ ಕಿವಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಇವರು ಯಾವವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗ್ರಹತಾಳುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿಗೆ ನಿವೇದಿಸದೆ ಇವರು ಏನನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯ ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವನ್ನೂ, ಪತಿಭುಕ್ತಶೇಷವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸುವದೂ, ಪತಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ತೊಂದರೆ ಕೊಡದಿರುವದೂ, ತಮಗಾಗುವ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವದೂ, ಸದಾ ಸಂತೋಷವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವದೂ ಇವರ ಪವಿತ್ರ ವ್ರತಗಳಾಗಿರುವವು! ಇವರು ಪತಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಪತಿಯ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರೊಡನೆ

ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ, ಪತಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳೊಡನೆ ವಿರೋಧದಿಂದಲ್ಲ, ಉದಾಸೀನಭಾವದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸತಾಳುವದಕ್ಕಿಂತ, ಪತಿಯ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸತಾಳುವದು ಪತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತೋಷಕರವೆಂಬ ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರವು ಇವರ ಮೈಯುಂಡು ಹೋಗಿರುವದು. ಏಕ ದೇವತಾಪೂಜೆಗಿಂತ ಸಪರಿವಾರದ ಪಂಚಾಯತನ-ದೇವತಾಪೂಜೆಯು, ಭಕ್ತರ ಮಾತ್ಸರ್ಯಾದಿ ವಿಕಾರನಾಶಕ್ಕೆ, ಅರ್ಥಾತ್ ಸಮತಾದೃಷ್ಟಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯಕವಾಗಿರುವದೆಂಬ ಉಪಾಸನೆಯ ಉದಾತ್ತ ತತ್ವವು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದುಹೋಗಿರುವದು, ಮತ್ತು ಅನ್ಯರ ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಾಧ್ವೀತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದೆಂಬ ಮಾತು ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಇವರು ಒಬ್ಬರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ, ಸ್ತುತಿಸುವದೂ ಇಲ್ಲ! ಸಾಧ್ವಿಯರ ಈಉದಾತ್ತವಾದ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಅವರ ಮನೆಯುಸುಖಶಾಂತಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನವು, ಅರ್ಥಾತ್ ದೇವತಾವಾಸವು ಆಗುವದು! "ಯತ್ರನಾರ್ಯಸ್ತುಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರದೇವತಾಃ" ಎಂಬ ಮನೂಕ್ತಿಯು, ಈ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಮನೆಗೇ ಹತ್ತುವದು. ಇಲ್ಲಿ "ಸುಪೂಜ್ಯಂತೇ" ಇದರ ಅರ್ಥವು "ಸುಶೀಲಾವರ್ತಂತೇ" ಎಂದುಇರುವದು.

೩ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿವಾಕ್ಯವು ಮಂತ್ರಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯರೂಪವು ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷಮೂಲವಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಲಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಸಾಧ್ವಿಯರು, ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಉಪೋಷಣಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳೂ ಪತಿಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಹೊರತು ಇವರು ಯಾವ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಪತಿಯಮುಂದೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಸತ್ಕರ್ಮ-ಸದಾಚಾರ-ಸದ್ಗುಣಗಳ ಆಡಂಬರವನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ತೋರಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಗೃ ಕೃತ್ಯಗ ಲ್ಲಿ ಸದಾ ಮಗ್ನರಾಗಿರುವಾಗ, ಅತಿಥ್ಯಭ್ಯಾಗತರನ್ನು ಸತ್ಕರಿ ... ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಸಹಚರಿ ... ಮಾಡಬೇಕಾದ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವು, ಇವರ ಸಹಜವಾದ ... ಗಿರುವದು ಈ ತಪಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಸಪರಿ ... ಷದಲ್ಲಿರುವದೇ ಉಚ್ಚತರ ಫಲನೆಂದು ಇವರು ಭಾವಿ ...

೬ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ದೋಷಗಳೂ ಗುಣಗಳಾಗಿ ... ಷ್ಟ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಮನಸ್ಸು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ... ಹಿತ ವಾಗಿ ಇರುವದು, ಅವರ ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ... ಗಿರುತ್ತವೆ. ಅನ್ಯರ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಗುಣಗಳಾಗಿಯೇ ಭಾವಿ ... ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಭಗವತೀ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆ ... ನಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ದಕ್ಷಯಜ್ಞ ... ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಾವು ತ್ರಿಕ ... ಕ ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತದಕ್ಷರಾಗಿರುವರು. ... ಪರಪುರುಷರ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡುವದಂತು ಇರಲಿ, ಅವರೊ ... ಸಂಭಾಷಣ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿನೋಡುವದೂ ಇಲ್ಲ. ... ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಎರಡನೆಯವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದೆಂದರೆ, ಇವರಿಗೆ ... ರ್ಪದ ಹೆಡೆಯಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ... ಸರ್ವಥಾ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳರು. ಈ ಸುಜನರು ... ಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಗುವದಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟಮಾತು ... ವದಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟವಿಚಾರ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯು ಊರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಾಗ, ... ವರು ಎಂದಿಗೂ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗುವದಿಲ್ಲ. ... ಗ ಸದಾ ... ರಾಗಿರುವದು ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿರುವದು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಜಾನಕಿಯ ... ರಣಗೃಹವಾಸದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

೭ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ತಮ್ಮ ... ವೆ ಭವ, ಜ್ಞಾನವೈಭವ, ಧನವೈಭವ, ಅಧಿಕಾರವೈಭವ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ

ಚರಣಕ್ಕೆ ನಿವಾಳಿ ತೆಗೆದು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು, ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯಿಂದ ಪತಿದೈವತದ ಭೋಳೇ ಭಾವಿಕಭಕ್ತರಾಗಿರುವದುಇವರ ಐದನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಈ ಲಕ್ಷಣದಮೂಲಕ ಇವರು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಪತಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವದು, ಅಥವಾ ಆತನ ತೇಜೋಭಂಗಮಾಡುವದು ತಮ್ಮ ಅಧಃಪತನ ಹೇತುವಾದ ಪತಿದ್ರೋಹವೆಂದು ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು; ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿದೈವತದ ಮುಂದೆ ಸ್ವಾರ್ಥದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡರು, ಕಿವಿಯಿದ್ದು ಕಿವುಡರು, ಬಾಯಿಯಿದ್ದು ಮೂಕರು, ಬುದ್ಧಿಯಿದ್ದು ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಗಳು, ಜ್ಞಾನವಿದ್ದು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆಗಿರುವದು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ! ಆದರೆಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದು, ಅಥವಾ ಪತಿಯ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಇವರು ಅರ್ಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡರು!

೬ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವ ಬಳಗವಾಗಿರುವದು ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಆರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪತಿಯ ಯಾವತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಆತನು ಕೇಳಿದರೆ, ಆತನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ ವಿನಯದ ಮೃದುಮಧುರವಚನಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆತನಿಗೆ ಹಿತದ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವರು; ಮತ್ತು ಪತಿಸೇವೆಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳ, ಹಾಗು ದೇಹಶ್ರಮವನ್ನೂ, ಮನಸ್ಸಿನ ಬೇಸರವನ್ನೂ ಎಣಿಸದೆ ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಸೇವೆಮಾಡುವ ಪ್ರೇಮಲ ದಾಸಿಯರಾಗಿರುವರು; ಅದರಂತೆ ಪತಿಗೆ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಉಣಿಸು-ತಿನಿಸುಗಳನೊದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಡುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ತಾಯಂದಿರಾಗಿರುವರು; ಹಾಗು ಅವರು ವಿಲಾಸನಿಪುಣೆರಂಭೆಯಂತೆ ಪತಿಗೆ ಭೋಗಪ್ರದರೂ, ಕೇವಲ ಧರ್ಮದೇವತೆಯಂತೆ ಪತಿಯ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಾನುಕೂಲಿಗಳೂ, ಸರ್ವಸಹೆಯೆನಿಸುವ ಭೂದೇವಿಯಂತೆ ಅನ್ಯರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವವರೂ ಆಗಿರುವರು!

೭ನೆಯುಲಕ್ಷಣ—ತಾವುವಿಷಯ ವಿರಾಗಿಗಳಿದ್ದು, ಪತಿಯು ಸಲುವಾಗಿ ವಿಷಯರಾಗಿಗಳಾಗುವದು ಇವರ ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಏಳನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಯಾವ ಕೃತಿಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಭೋಗಗಳೇ ಆಗಲಿ ಪತಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವವು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿಯುಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳೂ, ಪತ್ಯೈಕ ಶರಣರೂ ಆದ ಮಹಾ ನಿಷ್ಕಾಮ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಪತಿಪ್ರಾಣರ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಶಾತ್ ಅವರ ಪತಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದ್ದಂತೆ, ಸಹಜ ದೇಹತ್ಯಾಗಿಗಳು, ಅಥವಾ ಸಹಗಮನಿಗಳು, ಅಥವಾ ಕಠಿಣತರ ವ್ರತಾವಲಂಬಿಗಳು ಆಗುವರು.

ಇಂತಹ ಸುಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಉದಯವು, ಸ್ವತಃ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯರ,ಹಾಗು ಸಾಧ್ವೀಪತಿಯು, ಹಾಗು ಆ ಸಾಧ್ವೀಕುಟುಂಬದ, ಹಾಗು ಆ ಸಾಧ್ವೀ ಸಮಾಜದ, ಹಾಗು ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ದೇಶದ ಮಹದ್ಭಾಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಂಥ ಮಹಾ ಮಹಾ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಉದಯವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದರಿಂದಲೇ, ಅದು ಪವಿತ್ರತರವಾದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯೆನಿಸಿರುವದು! ಈ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಪ್ರಭಾವವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ, ಅವರ ಅಲೌಕಿಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಅಭಿನಂದಿಸುವರು; ಅವರ ಆ ಪ್ರಭಾವದ ಮಾನ್ಯತೆಗಾಗಿ, ಅಥವಾ ಅಂಜಿಕೆಗಾಗಿ ಸೂರ್ಯನು ಮಂದವಾಗಿ ತಪಿಸುವನು; ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ ದಾಹಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವನು; ಭೂದೇವಿಯು ಮೃದುಸ್ಪರ್ಶಳಾಗುವಳು! ಸಾಧ್ವಿಯರ ಪವಿತ್ರ ನಾಮಸ್ಮರಣವು ಪಾಪನಾಶಕವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ, ಅಹಲ್ಯಾ, ದ್ರೌಪದೀ, ಸೀತಾ, ತಾರಾ, ಮಂಡೋದರೀ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯರಾಗಿರುವರು. ಇವರ ಪವಿತ್ರಾಚರಣೆಯ ಯೋಗ್ಯತೆಯು, ಹಾಗು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಶ್ರೇಷ್ಠಫಲದ ಸ್ವರೂಪವು, ಹಾಗು ಅವರಿಂದಾಗುವ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವು ಕ್ಷುದ್ರವಿಷಯಸುಖಾಸಕ್ತರಾದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಯ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ

ಸರ್ವಥಾ ತಿಳಿಯಡು. ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನ ನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆತನ ನಿಷ್ಕಾಮ ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವ ದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಫಲಕೊಡಲು ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಹೊಣೆಯಾಗಿರುವನು; ಯಾಕಂದರೆ ಉಪಾಸಕರು ಸ್ವತಃ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯ ಆತನ ಸಂಬಂಧಿಗಳೆಂದು, ಅಥವಾ ಆತನ ಸ್ವರೂಪಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಆತನ ಅಂತರ್ಗತತೆಯನು, ಅರಿತು, ಭೂತದಯಾ-ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಅವುಗಳ ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಆತನು ಬೇಗನೆ ಕೃಪಶವಾಗುವನು! ಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ, ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಈ ಸರ್ವತ್ರ ದಾಸಭಾವದ ಉಪಾಸನೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿ ನಲಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನುಬೇಕಾಗಿರಬಹುದು? ಈ ಸಾಧ್ವೀವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಸೀತೆ, ಅರುಂಧತಿ, ಅನಸೂಯೆ, ಲೋಪಾಮುದ್ರ ಮುಂತಾದವರು ಬರುವರು!

ಸುವಿಚಾರಿಗಳು—ಇವರು ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರಸ್ವರೂಪನೆಂದು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಆಧಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು! ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗಿಂತ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಣೀತ ಧರ್ಮವು ಕಡಮೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯುದಾದ್ದರಿಂದ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯಾದರೂ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಯೋಗ್ಯತೆಗಿಂತ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವದು; ಆದರೂ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಗಣನೆಯು ಸಾಧ್ವಿಯರಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿರುವಂತೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧ ಸಂಗತಿಗಳ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿರುವರು! ಹೀಗೆ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದಲೇ ಆಗಲೊಲ್ಲದೇಕೆ, ತ್ಯಾಗೈಕಲಕ್ಷಣರಾದ ಸಾಧ್ವಿಯರ, ಹಾಗು ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈವೊದಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ, ಆಚರಣೆಗಳೂ ಈ ಸುವಿಚಾರಿಗಳಿಗೂ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವವೆಂದು ತಿಳಿಯ

ತಕ್ಕದ್ದು; ಆದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧ ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೇ? ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯು ಆಧಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದರಿಂದ, ಪತಿಯು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸ್ವತಃ ಆತನು ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಪತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಹಾದಿಗೆ ತರಲು ಯತ್ನಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿ ಪತಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗದೆ, ಪತಿಯ ಆಚರಣೆಯ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತತೆಯ ಪರೀಕ್ಷಕರಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಇವರ ಅಹಂಕಾರವು ಪೂರ್ಣ ನಷ್ಟವಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ.

೨ ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಇನ್ನು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣವು, ಪತಿಯ ಸಂತೋಷವೇ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬದು. ಈ ಲಕ್ಷಣದ ಸಂಬಂಧದ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಆಚರಣೆಯು ಬಹುತರ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಆಚರಣೆಯಂತೆಯೇ ಇರುವದು; ಆದರೆ ಧರ್ಮದ ಕಡೆಗೆ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ಅಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟರೆ, ಇವರು ನಿರುಪಾಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಸಂಸಾರದೊಳಗಿನ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮತ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಪತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯಾದರೂ ತಿಳಿಸಬಹುದು; ಪತಿಯು ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಆತನನ್ನು ಬೋಧಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಧರ್ಮ ಸಾಧನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳೇ ಆಗಿರುವರು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಪತಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಪತಿಯ ಪರಿವಾರವೇ ಆಗಲಿ ನಡೆದರೆ,

ಅವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ತಿಳಿಯುವರಲ್ಲದೆ, ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮತ-ಸುಖ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಇವರು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವರು! ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಈ ಉತ್ಕಟವಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿಯ ಮೂಲಕ, ಅವರ ಮನೆಯು ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಅಶಾಂತವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದು ಧರ್ಮದ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

೩ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಪತಿವಾಕ್ಯವು ಮಂತ್ರಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯರೂಪವು ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷಮೂಲವಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೇ? ಆದರೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಸಮ್ಮತವಾದ ಪತಿಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವರು; ಆದರೆ ಪತಿಯರೂಪವು ಇವರಿಗೂ ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿರುವದು; ಇವರು ಪತಿಯ ಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷಸಾಧನವೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮಪಾಲವು ತಮ್ಮ ಪರಗತಿಗೆ (ಲೋಕಾಂತರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ) ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು

೪ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಪತಿಯ ದೋಷವನ್ನು ಗುಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ; ಆದರೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಪತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗುಣಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ದೋಷಗಳನ್ನು ದೋಷಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಎಣಿಸಿ, ಶಕ್ಯವಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪತಿಯ ದೋಷ ನಿವಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವರು; ಅದು ಸಾಧಿಸದಿದ್ದರೆ ಪತಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಆತನ ಗುಣಲೇಶದ ಅಭಿನಂದನದಿಂದಲಾದರೂ ತಮ್ಮ ಪತಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವರಲ್ಲದೆ, ಪತಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆ ಅನ್ಯರ ದೋಷ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಗುಣಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಸಾಧುಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಭಗವತೀ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ದಕ್ಷ

ನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ದಕ್ಷಯಜ್ಞಧ್ವಂಸ ಪ್ರಸಂಗ ದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು

೫ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:—ಸಾಧ್ವಿಯರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವೈಭವ, ಜ್ಞಾನವೈಭವ, ಧನವೈಭವಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆನಿವಾಳಿಸಿ ಚಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಚಲ್ಲಿ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಪತಿಯ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಸುಖ ವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖಾಂತರ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ಸುಖವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಇನ್ನು, ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವ ಬಳಗವಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯು ತೆರದಿರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು ಇನ್ನು ಸಾಧ್ವಿಯರು ಸ್ವತಃ ವಿಷಯವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಪತಿಯಸಲುವಾಗಿ ವಿಷಯರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವಂತೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇರುವದಿಲ್ಲ ಅವರು ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಿಷಯಭೋಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವರು; ಆದರೆ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಆ ವಿಷಯರಾಗವು ಪತಿಗೆಬೇಡಾಗಿದ್ದರೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವರು; ಮತ್ತು ದುರ್ದೈವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳಾದರೂ ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗನುಸರಿಸಿ, ಪತಿಯ ಸಹಗಮನಿಗಳು, ಅಥವಾ ಕಠಿಣತರ ವ್ರತಾವಲಂಬಿಗಳು ಆಗಬಹುದಲ್ಲದೆ ಸಹಜದೇಹತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗುವದು ಅಪರೂಪವು.

೬ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:—ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವ ಬಳಗವಾಗುವದು ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಆರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಪತಿಯು ಯಾವದೊಂದು ಕಾರ್ಯದ ವಿಷಯದ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ವಿಯರು ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ ವಿನಯದಿಂದ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು, ಪತಿಯು ಕೇಳಲಿ, ಕೇಳದಿರಲಿ, ತಮಗೆ ತೋರಿದ ಆಲೋಚನೆ

ಯನ್ನು ಪತಿಯು ಮನಸ್ಸು ನೊಂದರೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಪತಿಯು ಅಥವಾ ಅನ್ಯರು ಯಾವ ಸಾಧು ಧರ್ಮಗಳನ್ನಾದರೂ ಅವರ ಮುಂದೆ ಇಡಲು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಆಚರಣೆಯು ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆಯೇ ಇರುವದು.

೭ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ:— ಸ್ವತಃ ವಿಷಯವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಪತಿಯು ಸಹವಾಗಿ ವಿಷಯವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವದು ಸಾಧ್ವೀತ್ವದ ಏಳನೆಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಅಧರ್ಮತ್ಯಾಗಿಗಳಲ್ಲಿ; ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ತ್ಯಾಗಿಗಳಲ್ಲ. ಇವರು ಸಕಾಮ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವರು.

ನಾವು ಸಾಧ್ವಿಯರು ಹಾಗು ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದವನ್ನು ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೂಗಿ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಮೇಲು ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವಪತ್ನಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಆಕೆಯ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದಿರದೆ, ಅವರೂ ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವರೆಂಬ ಮಾತು ಗೊತ್ತಾಗಬಹುದು. ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿ ಮಾಡುವರು. ಅವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಪತಿಲೋಕಾದಿ ಉಚ್ಚಲೋಕಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು; ಆದರೆ ನಿಷ್ಕಾಮತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಸಾಧ್ವಿಯರಂತೆ, ಇವರಿಗೆ ಈಶ್ವರಕೃಪಾಲಬ್ಧ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಆಗಲಾರದು.

ಈ ಸುವಿಚಾರಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯಂತೆ, ಅಹಲ್ಯಾ, ತಾರಾ, ಮಂಡೋದರೀ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಬರುವರು.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಬೋಧಿಸಿ ಶ್ರೀ ಮುರಗೇಶ ಗುರುವರನು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತು— ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಇಂದು ಲೋಕವಂದ್ಯ

ರಾದ ಸಾಧ್ವಿಯರ, ಹಾಗು ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಗುಣವರ್ಣನದಿಂದ ಆನಂದಿತವಾದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಲೋಕನಿಂದ್ಯರಾದ ಸುಖಲೋಪಪರ, ಹಾಗು ಸಾಹಸಿಗಳ ಗುಣಕಥನದಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗ ಮಾಡುವದು ಬೇಡ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದಿನ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡೋಣ. ಮೇಲಾಗಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಕಾಲವೂ ಸಮೀಪಿಸಿತು. ಇಂದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯು ನಮ್ಮ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ. ಯಾಕಂದರೆ, ನಿನ್ನಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೂ, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಗೂ ಕರುಣಾಪ್ರಸಾದವು ದೊರೆಯದಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಬಹಳ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದು ಪ್ರಸಾದವಿತ್ತು, ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಅನ್ನಲು, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು ಆನಂದಪರವಶಳಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಯಕಡೆಗೆ ನೋಡುವದಕ್ಕೂ, ಮುದ್ದಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಆ ಸಾಧ್ವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗಳ ಸ್ವಾಗತಮಾಡುವಂತೆ ಆತನು ಶ್ರೀಮತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಗಂಟೇ ಬಿದ್ದಿತು; ಆಗ ಮುದ್ದನು ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ಶ್ರೀಗುರುವರನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಾಗಿ ಎರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಗುರುಮಹಿಮೆಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಮ್ರನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಆತನ ಮುಖದಿಂದ, ಶಬ್ದಗಳು ಹೊರಡುವದು ಅಶಕ್ಯವಾಗಿರಲು, ಆತನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತವನು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು. ಸ್ವಪ್ನದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯೂ, ಮುದ್ದನೂ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನೂ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯೂ, ಚುಕ್ಕಪ್ಪನೂ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಅವರ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೇಳುವದಕ್ಕಿಂತ, ಅವನ್ನು ತರ್ಕಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಾಚಕರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿರುವದು.

---

೧೦ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ಪತಿ ಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು!

(ಸುಖಲೋಲುಪರು)

ಸಂತರ ವಿಭೂತಿಯು ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆಂಬ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂತರು, ಸಾಧುಗಳು, ಸತ್ಪುರುಷರು, ಸದ್ಗುರುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಬಹು ಜನರು ಇರಬಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕಲ್ಲು ಕೊಟ್ಟು ಬಂಗಾರಮಾಡಬಹುದು, ಕೆಲವರು ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಬಹುದು, ಕೆಲವರು ಬಂಜೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಕೊಡ ಬಹುದು, ಕೆಲವರು ನೀರಮೇಲೆ ನಡೆಯಬಹುದು. ಕೆಲವರು ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದ್ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಕೆಲವರು ಇನ್ನೇನೇನೋ ಇಂಥ ಅದ್ಭುತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಂತಹ ಕೇವಲ ವಿವಿಧ ಕ್ಷುದ್ರ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ಮೋಹವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಅವರ ವಿವಿಧ ವಾಸನಾಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬಹುದಲ್ಲದೆ, ಅಡ್ಡ ಹಾದಿಯಿಂದ ಹೋಗುವವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಗೆ ಹಚ್ಚಲಾರರು! ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಮಾತು ಹಾಗಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳು, ತಮ್ಮ ಕಾಲಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡುತ್ತಿರುವ ಇಂತಹ ವಿವಿಧ ಕ್ಷುದ್ರಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಡದೆ, ತಮಗೆ ಶರಣು ಬಂದವರ ದುರ್ಗುಣ-ದುರಾಚಾರಗಳ ಕೆಟ್ಟ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸದ್ಗುಣ-ಸದಾಚಾರಗಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತ, ಅವರ ಅಭಿಮಾನವಾಸನಾಗಳ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತ, ಕಡೆಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸದಾನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವರು.

ಆದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಶರಣುಬಂದವರ ಅಡ್ಡ ಹಾದಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿಗೆ ಹಚ್ಚುವದೇ ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಥಮ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುಗಳು ಕಸ್ತೂರಿಯಿದ್ದಹಾಗೆ; ಉಳಿದವರು ಕಸ್ತೂರಿಯ ವಾಸನೆಯಿದ್ದ ಎರಿಯ ಮಣ್ಣು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ!

ನಮ್ಮ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ನಿಜವಾದ ಸದ್ಗುರುನಾಥನಾಗಿದ್ದನೆಂಬದನ್ನು ಈಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮನಗಾಣಬಹುದು; ಯಾಕಂದರೆ ಅಡ್ಡಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು, ಆ ಮಹಾಮಹಿಮನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದ ನಮ್ರನಾದದ್ದಲ್ಲದೆ, ಆ ಗುರುವರನ ಅಲ್ಪಕಾಲದ ಬೋಧದ ಶ್ರವಣಮಾತ್ರದಿಂದ ತಾನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೆಟ್ಟಹಾದಿಗೆ ಹೇಸಿದನು. ಇತ್ತ ತರುಣಿಯಾಗಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿತುಂಬಿದ ಎಳೆಗರುವು ಎಚ್ಚರಗೆಟ್ಟು ಓಡುವಂತೆ, ಅಭಿಮಾನದ ಗಾಳಿತುಂಬಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಎತ್ತೋ ಸಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ತನ್ನಲ್ಲಿ, ಸಾಧ್ವಿಯರ ಅಥವಾ ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇರುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲ; ತಾನೆಲ್ಲಿ ಪತಿಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರುವೆನೋ ಏನೊ" ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತ, ಮುಂದಿನ ಗುರುಬೋಧದ ಶ್ರವಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾತುರಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅದರಂತೆ, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯು—"ನಾನು ಈವರೆಗೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಈವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮುಂದೆಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡಿಸಿಕೊಡಲು ಆತನು ಸಮರ್ಥನಿರುವನು! ನನಗೆ ಇವಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ?" ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಾಳಿದಳು. ಅತ್ತ ಸಾಧುಸ್ವಭಾವದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು—"ತನಗಾದ ಇಂದಿನ ಲಾಭವು ಅಲಭ್ಯವೆಂ"ದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇತ್ತ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮೇಲಿನ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನ ಸಿಟ್ಟು ಝರ್ರನೆ ಇಳಿದು ಹೋಯಿತು! ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ

ಸತ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಮಹಾತ್ಮನು ಮಾನವ ಸಂಸಾರದ ಮೋಹ ನಿವಾರಕ ಸದ್ಗುರುವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇನು. ಆ ಸದ್ಗುರು ಸನ್ನಿಧಾನದ ಅಂದಿನ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ನಾಲ್ವರ ದೇಹಗಳು ಆನಂದ ಪುಳಕಿತಗಳಾಗಿ ರೋಮಾಂಚನ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರ ದೇಹದಲ್ಲಿಯ ಪಾಪಗಳು ದಗ್ಧವಾಗಿ ಅವರ ದೇಹಗಳು ಪವಿತ್ರವಾದವು, ಮತ್ತು ಅಂದಿನ ಆ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ ಪ್ರವಚನದ ಗಳಿಗೆಯಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಗುಣ-ದುರಾಚಾರಗಳ ಬೇರು ಕಡಿದು ಅವರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮೋಪಾಸನೆಯು ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಮಹಾಮಹಿಮನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವನೆಂಬ ನಂಬಿಗೆಯು ಉಂಟಾಗಲು, ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಿ, ಅವರು ಮುಂದಿನ ಬೋಧ ಶ್ರವಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತರಪಡತೊಡಗಿದರು, ಇಂಥಹ ವೃತ್ತಿ-ಸತ್ಪರಿವರ್ತನವು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಆಗಬಹುದೇ? ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಟ್ಟನೆ ನೆನಪಾದ— "ಗುರವೋ ಬಹವಃ ಸಂತಿ ಶಿಷ್ಯವಿತ್ತಾಪಹಾರಕಾಃ | ಗುರವೋ ವಿರಲಾಸ್ಸಂತಿ ಶಿಷ್ಯಚಿತ್ತಾಪಹಾರಕಾಃ ||" ಎಂಬ ಸುಭಾಷಿತವು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವದು.

ನಿಜವಾಗಿ ಇಳಿಸಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣದ ಶೆಟ್ಟಿ ಚತುರ ಸದ್ಗುರು ಸನ್ನಿಧಾನದ ಸುವಿಚಾರಗಳ ತವರಮನೆಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ವಿವಿಧ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ವಶವಾಗಿದ್ದ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಆ ಅಂತರ್ಗೃಹವು, ಅಂದು ಸುವಿಚಾರಾಸ್ಪದವಾದ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಪ್ರವಚನದ ಶಾಂತವಾದ ಮಂದಿರವಾಯಿತು! ಮರುದಿನದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವಾದಕೂಡಲೆ, ಸದ್ಗುರುವಿನ ಅಂದಿನ ಬೋಧಶ್ರವಣದ ಕಾತುರತೆಯಿಂದ ಮುದ್ದಣ್ಣನೇ ಮೊದಲಾದ ಆ ನಾಲ್ವರೂ ವಿಶ್ರಮಿಸದೆ ಆ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿಯೇ ಕೂತರು. ಬೀಳುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯು ಭರದಿಂದ ಬರುವಂತೆ, ಮುದ್ದಣ್ಣ-ಚನ್ನಪ್ಪಗಳ ಮನಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಭಕ್ತಿಹೀನವಾದ ಬೀಳುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಮುರಗೇಶ ಗುರುವರನು ಬಿತ್ತಿದ ಭಕ್ತಿಯ ಮೊಳಕೆಯು ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯು

ತಿ... ಅ . ನಮ್ಮ ಸದ್ಗುರುನಾಥನನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದ
... ...ಕಿಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಮುದ್ದಣ್ಣನ
... ...ತಿ ...ಮತಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸದ್ಗುರು
... ...ಪೀಠವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
... ..., ಆಕೆಗೆ ಹೊತ್ತೇ ಸಾಲದಾಯಿತು! ನಿನ್ನೆ ಸೆರೆಯಾ
... ...ಯು. ಇಂದು ಶ್ರೀಮತಿಯು ಆದರದ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ,
... ...ಪೀಠಾಲಂಕರಣದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಆಪ್ತಳಂತೆ
... ...ಡೀಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು; ಆಗ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಅವಶ್ಯದ
... ...ತ್ತಿಗೆಗೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ತನ್ನ
... ...ನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅತ್ತ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಪೀಠಾ
... ...ವನ್ನು ಮುಂಬರಿದು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ,
... ...ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಭಕ್ತಿ
... ...ಕ್ತಿಗಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಲಿದ್ದನು.

... ...ಗ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವದು
... ...ಅನು ಶ್ರೀಗುರು ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ
... ...ಡಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಗುರುಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು
... ...ಕೊಂಡನು. ಆಗ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಆ ಭಾವಿಕ ಭಕ್ತ
... ...ರಭಾವದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ, ಕೆಲವುಕಾಲ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು
ಕೊಂಡಿದ್ದು, ... ಲೆ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು—ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಇನ್ನು
ಒ... ...ತ್ತ ಕಾಲಗಳು ಕಠಿಣಬರುವವು. ಇನ್ನು ಉಂಟಾಗುವ ಅನರ್ಥ
ಪ... ...ಗೆ ಜಗತ್ತೇ ನಡುಗುವದಾಗ, ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಕ್ಷುದ್ರಪ್ರಾಣಿಗ
ಳಾದ ಮನುಷ್ಯರು ನಾಶವಾಗುವದೇನಾಶ್ಚರ್ಯವು! ಇನ್ನು ಹಿರಿಯರುಕಿರಿ
ಯರು ಎಂಬ ಭೇದವು ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೂ
ಸಮಾನಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರಾಗುವರು. ತಗ್ಗು-ದಿನ್ನೆಗಳೆಂಬ ಭೇದ ಉಳಿ
ಯಬಾರದೆಂದು ಘಾತಕವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಸಮತಾಭಾವದಿಂದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾ
ರವು ಹೆಚ್ಚುವದರಿಂದ, ಧರ್ಮ-ನೀತಿ-ಶಾಸ್ತ್ರ-ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದವು

ಮೂಲೆಗೆ ಬೀಳುವವು. ಗಂಡನಹಂಗು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ, ತಂದೆಯಹಂಗು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು ಅನ್ಯರನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಗೊಡವಿಗೆ ಹೋಗದೆ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯದಂತೆ ಆಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಕಾಲಮಹಿಮೆಯಿಂದಾಗುವ ಅನರ್ಥಗಳ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನಪಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಿರುವದೇ ಲೇಸು ! ಯಾಕೆ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ನಾವು ಹೇಳುವದು ನಿಜವಲ್ಲವೆ ? " ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು—

" ಹೌದು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿೂ, ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದು ಯಥಾಸ್ಥಿತವು ; ಆದರೆ ಸದ್ಗುರು ಬೋಧವಿಲ್ಲದಾದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಕಣ್ಣೇ ಹೋದಹಾಗಾದೀತಲ್ಲ ! ಹತಭಾಗ್ಯರು ಗುರುಬೋಧದಂತೆ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಮಹತ್ವ ? ಅವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ತಾವು ಉಣ್ಣುವರು ; ಆದರೆ ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಹಾದಿ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕಲ್ಲವೆ ? " ಅನ್ನಲು, ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ—" ಸರಿ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ನಿಜವು ! ಅವರವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು; ದ್ರೋಣ-ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಡೆತನಕ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಹಿತದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆ ? ನಡೆ, ನಾವು ಪ್ರವಚನಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತರ್ಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾ. "

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನೊಡನೆ ಶ್ರೀಮಠದ ಅಂತರ್ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಆಗಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುವರನನ್ನು ಕುರಿತು—" ಪೀಠವ ಅಲಂಕರಿಸುವದಾಗಬೇಕು" ಎಂದುಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಅದಕ್ಕೆಶ್ರೀಮುರಗೀಶನು ಮೃದುಹಾಸದಿಂದ—" ವಿರಕ್ತರಿಗೇಕೆ ಈ ರಾಜವೈಭವದ ಪೀಠವು ? ಆಗಲಿ, ಭಕ್ತರ ಸಂತೋಷವು " ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತ, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ಕೈಕೊಡಲು, ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಭಕ್ತರ ಕೌತುಕಾನಂದವು ಆವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕೇರಿತು ! ಆಗ ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸುಗಳೂ

ಬೋಧಶ್ರವಣದ ಆತುರತೆಯಿಂದ ಏಕಾಗ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆಗ ಅವರು— "ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವು ಎಂತಹದಿರಬಹುದೆಂ"ಬದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದ ಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಆತುರರಾಗಿದ್ದರು! ಆ ಪತಿಭಕ್ಷಕವೆಂಬ ಹೆಸರೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು! ಹೀಗಿರುವಾಗ ಗುರುವರನು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—"ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ಇಂದಿನ ಬೋಧವನ್ನು ನನಗಿಂತ ನೀನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಇತ್ತ ಈ ಪೀಠದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬೋಧಮಾಡು," ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಗೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಅಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಗುರುವರನು ಹೀಗೆ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳು ತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿದರು. ಆಗ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಎದ್ದುನಿಂತು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಗುರುವರನಿಗೆ—

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ. ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ವ್ಯರ್ಥಮಾತು ಗಳು ಹೊರಡವು. ಸದ್ಗುರು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮೂಕನೂ ಮಾತಾಡಬಹು ದಾಗಿರಲು, ಬಾಯಿದ್ದ ನಾನು ಯಾಕೆ ಬೋಧಮಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಆದರೆ ಗುರುದೇವಾ, ಅನಧಿಕಾರಿಯಾದ ನಾನು ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಒಪ್ಪಬಹುದೇ? ನನ್ನನ್ನು ವೇಷಧಾರಿ ಬೋಧಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಡಕಂಡೆಯಾ? ಸಾಹಸಿಯಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಸಾಧ್ವಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಸದ್ಗುರುವು! ನಾನು ಮೊದಲೇ ಎಟ್ಟಿ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವೆನು; ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆಯಾದರೂ ನನ್ನ ಆ ಎಟ್ಟಿತನವು ಬೈಲಿಗೆ ಬೀಳದಿರಲಿ!

ಗುರುವರ—[ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ] —ತಂಗೀ, ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ನುಡಿಯುವವನೂ, ನುಡಿಸುವವನೂ ಶಿವನೇ ಅಲ್ಲವೆ? ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದು ನಿನಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಶಿವಮೂರ್ತಿಯೇ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದು ಇವ ರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಈಗ ಬೋಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವನೆಂದು ತಿಳಿ. ನೀನು ಬರಿಯ ಸಾಧ್ವಿಯೇ ಏಕೆ, ದುರ್ಗದ ನಾಯಕನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಆಗುವೆ, ಅದ ಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇಕೆ ಶಂಕಿಸುವೆ?

ಗುರುವರನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿರಲು, ಸರಳಭಾವದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಮುಖದಿಂದ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಡದಾದವು. ಆಕೆಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಗುರುವರನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಆಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದು, ಒಂದು ಚಿಮುಟಿಗೆ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ—" ಇದನ್ನು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಮ್ಮಾ "ಎಂದು ಹೇಳಲು, ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಭಕ್ತಿಪರವಶಳಾಗಿ ಆ ಗುರುಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಗುರುವರನ ಚರಣಗಳಮೇಲೆ ಮಸ್ತಕವಿಟ್ಟಳು ! ಆಗ ಆ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ತನ್ನ ವರದ ಹಸ್ತವನ್ನು ಆಕೆಯ ಮಸ್ತಕದಮೇಲಿಟ್ಟು— " ಏಳಮ್ಮಾ , ಮೇಲಕ್ಕೇಳು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಬೋಧಿಸು " ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದು ಗುರುವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಆತನ ಪೀಠದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಅಲ್ಲಕುಳಿತಿದ್ದವರ ಕಡೆಗೆನೋಡುವಾಗ, ಆಕೆಯ ಮುಖದ ವರ್ಚಸ್ಸೇ ಬದಲು ಆಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು! ಆಕೆಯ ದಿವ್ಯ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ, ಈಕೆಯೇನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಾಗ್ದೇವತೆಯೋ ಎಂಬ ಭಾವವು ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು ! ಅತ್ತ ಗುರುವರನು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನಂತೆ ತೇಜೋವಿಶೇಷದಿಂದ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗಿನ ಆ ದಿವ್ಯವಾದ ಅದ್ಭುತ ನೋಟವು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರನ್ನು ದಂಗುಬಡಿಸಿತು ! ಅವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—" ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯವು ? ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನೇ ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಳಿದುಬಂದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀಶಾರದಾಂಬೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿರಬಹುದೆ ? " ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದರು. ಮುದ್ದಣ್ಣನಂತು, " ಇಂತಹ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯಿಂದ ನಾನು ಅಂದು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೋತದ್ದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೆಂ"ದು ಸಮಾಧಾನಪಡತೊಡಗಿದನು ; ಆದರೆ ಒಬ್ಬರೂ ಮಿಸುಕದೆ, ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪೆಬಡಿಯದೆ, ಪಿಟ್ಟೆಂದು ಮಾತಾಡದೆ ಪರವಶರಾಗಿ ಆ ದಿವ್ಯ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು !

..

ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಮಗ್ನರಾಗಿ ಮುಂದು ಗಾಣದೆ ಏನೇನೋ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿರಲು, ಗುರುವರನ ಆವೇಶಹೊಂದಿದ್ದ ರಣ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು, ಗುರುವರನೇ ಆಗಿ ಗಂಭೀರವಾಣಿಯಿಂದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪ ನಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ—“ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ನಾವು ನಿನ್ನೆ ಪತಿರಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀ ವರ್ಗದ ನಡತೆ-ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆವಷ್ಟೆ? ಇಂದು"ಪತಿಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀ ವರ್ಗದ ನಡತೆ-ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳಿರಿ. ಯುಗಾರಂಭದಿಂದ ಈಗಿನ ಕಲಿಯುಗದವರೆಗೆ ಈ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವು ಈಶ್ವರೀ ಸಂಕೇತ ದಂತೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಬರಬರುತ್ತ ಈ ಹೀನ ವರ್ಗದಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತು ತುಂಬಿಹೋಗುವ ಸಂಕೇತವು ದೇವರ ದರುವದು! ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವ ಪತಿರಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀ ಯರ, ಅಂದರೆ ಸಾಧ್ವಿಯರ, ಹಾಗು ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ನಡತೆ ನಡಾವಳಿ ಗಳು, ಇನ್ನು ಬರಬರುತ್ತ ಜನರಿಗೆ ಅಶಕ್ಯಗಳಾಗಿ ತೋರುವವಲ್ಲದೆ, ಈ ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀ ವರ್ಗವು ಕೇವಲ ಕಾಲ್ಪನಿಕವೆಂದು ಜನರು ವಾದಿಸಹತ್ತಿ, ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡಹತ್ತಿದರೆ ಆಶ್ಚ ರ್ಯವಲ್ಲವು! ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಈ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ-ತೇಜಸ್ವಿತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಮುಖರಾದವರೇ ರಾಷ್ಟ್ರಮುಖಂಡರೂ, ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೂ ಆಗಿ “ ಯದ್ಯದಾ ಚರತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತತ್ತದೇವೇತರೋ ಜನಃ ” ಎಂಬ ಭಗವದುಕ್ತಿಯಂತೆ, ನಮ್ಮ ಭರತ ಭೂಮಿಯ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಜವೆಲ್ಲ ಆ ಮುಖಂಡ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅನುಕರಣಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಸೌಜನ್ಯ-ಸೌಹಾರ್ದ್ರತೆ-ಸಹಿಷ್ಣುತೆ-ಸತ್ವಸಂಭ್ರಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬೀಳಲು, ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಭರತ ಭೂಮಿಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುವದು! ಆದರೆ ಗುರುಶಾಂ ತಪ್ಪಾ, ಈಶ್ವರೀ ಸಂಕೇತದ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟವೇನು ನಡೆಯುವದು? ಆದ್ದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಚ್ಚರಪಡತಕ್ಕವರಾಗಿ, ಇನ್ನು ಪತಿ ಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೇಳತೊಡಗುವೆವು. ಅಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಾಗದಂತೆ ಅವರು ಎಚ್ಚರಪಡತಕ್ಕದ್ದು.” ಅನ್ನಲು,

ಆ ಶ್ರೋತೃಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಪರವಶರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನೇ ಬೋಧಿಸುವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು—ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶ್ರೀಗುರುವು ಅಂತಃ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ಮುಖದಿಂದ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸತೊಡಗಿವನು. ಹುಚ್ಚಮ್ಮನ ರೂಪದಿಂದ ಗುರುವರನು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತು—ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದ ಲೋಕನಿಂದ್ಯರಾಗಿದ್ದು, ಈಗ ಮಾತ್ರ ಲೋಕಮಾನ್ಯರಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿರುವ ಈ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಹೇಳುವೆವು. ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಷಯೋಪಭೋಗದ ಸಾಧನಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವ, ಅಥವಾ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕರೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಮೊದಲೆ ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದಲ್ಲಿ— ೧ ಸಾಧ್ವಿಯರು, ೨ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಉಪವರ್ಗಗಳಿರುವವೆಂದು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೇ? ಅದರಂತೆ ಈ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ, ೧ ಸುಖಲೋಲುಪರು. ೨ ಸಾಹಸಿಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಉಪವರ್ಗಗಳು ಇರುವವು. ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗದ ಸಾಧನವೆಂದು ತಿಳಿಯುವವರು ಸುಖಲೋಲುಪರು; ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕರೆಂದು ತಿಳಿಯುವವರು ಸಾಹಸಿಗಳು; ಅಂತು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ—೧ ಸಾಧ್ವಿಯರು. ೨ ಸುವಿಚಾರಿಗಳು. ೩ ಸುಖಲೋಲುಪರು. ೪ ಸಾಹಸಿಗಳು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳು ಇದ್ದಂತಾಯಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವು ಆಸ್ತಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ದೇವರು-ಧರ್ಮ-ಪಾಪಪುಣ್ಯ-ಗುರುಹಿರಿಯುರು-ಶಾಸ್ತ್ರ- ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಮನೋನಿಗ್ರಹಕಾರಿ ಬಂಧನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮನೋನಿಗ್ರಹವೂ, ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳೂ ತೋರುತ್ತಿರುವವು; ಆದರೆ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗವು ನಾಸ್ತಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಐಹಿಕ

ಸುಖಾಸಕ್ತಿಯು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತಿ, ಅಹಂಮನ್ಯತೆ, ಜಗತ್ತುಚ್ಛೀಕರಣ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಇವು ತೋರುತ್ತಿರುವವು. ಇಂತಹ ಉದ್ಧಾಮವೃತ್ತಿಯ ಪತಿಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ವಿನಮ್ರವೃತ್ತಿಯ ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಈ ಪತಿಭಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದಲ್ಲಿಯು ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನೀಚರಾಗಿದ್ದರೆ, ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯರು ನೀಚ ತಮರಾಗಿರುವರು! ಇವರಲ್ಲಿಯು ಸೂಕ್ಷ್ಮಭೇದವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಉಭಯಕುಲ ವಿಘಾತಕರೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈಗ ಮೊದಲು ನಾವು ಸುಖಲೋಲುಪರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಲಕ್ಷವಿರಲಿ.

ಸುಖಲೋಲುಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು—ಧರ್ಮಹೀನರಾದ ಈ ಲೋಕನಿಂದ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಈಗ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವ ಪತಿರಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯರ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತವೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲು ಈಗ ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ !

೧ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ನಾವು ಈ ಮೊದಲೆ "ಪತಿಯೇ ದೇವ ರೆಂ"ದು ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪ್ರಥಮ ಲಕ್ಷಣ ವೆಂದು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೇ? ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ "ಸ್ತ್ರೀದೇವಾಃ ಕಾಮಕಿಂಕರಾಃ" ಎಂಬಂತೆ ತಾವೇ ಪತಿಗೆ ದೇವರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು, ಅರ್ಥಾತ್ ಪತಿಯು ತಮ್ಮ ಕಿಂಕರನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು, ಈ ಸುಖ ಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತರಬರುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಮನೆಗೆಲಸಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ, ತಾವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಅನುವು ಆಪತ್ತುಗಳ ನಿವಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ತಾವು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಥವಾ ಇಂತಹ ಬೇರೆ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ,

ಅರ್ಥಾತ್ ಕತ್ತರಿಯಂತೆ ದುಡಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪತಿಯುಬೇಕು; ಆದರೆ ಇಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಪತಿಯು ಇವರಿಗೆ ಬೇಡ. ಅಂತಹ ನಿರುಪಯೋಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಇವರು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರು; ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಸುಖಲೋಲುಪತೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುವ ತಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಅಂತಹ ಪತಿಯ ನಾಶವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸದಿರುವದೊಂದು ಪತಿಯಪುಣ್ಯವೇ ಸರಿ; ಇವರ ಈ ನಡತೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕ್ಷುದ್ರ ಕೀಟಕದ ನಡತೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಆ ಒಂದು ಕ್ಷುದ್ರಕೀಟಕವು ಬೇರೊಂದು ಹುಳದ ಮೈಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅದರ ಮೈಯನ್ನೇ ಮೇದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವದು; ಆದರೆ ಆ ಕೀಟಕವು ತನ್ನ ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಹುಳದ ಮೈಯನ್ನು ಪೂರಾ ಮೇದುಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಂದುಬಿಡುವದಿಲ್ಲ ಆ ಹುಳವು ತನ್ನ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಹು ದಿವಸವಿದ್ದು, ತಾನು ಚಿರಕಾಲ ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಆ ಕೀಟಕವು ಆ ಹುಳವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೊಂದು ಬಿಡದೆ ಅದನ್ನು ಮೇದು ಪುಷ್ಟವಾಗಗೊಟ್ಟು, ಅದರ ಮೈಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೇದು ತಾನು ಸುಖಿಸುವದು! ಇದೇ ರೀತಿಯು ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹತ್ತುವದು! ಇವರು ತಮ್ಮ ಚಕ್ಕಂದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪರಿಯಿಂದ ಪತಿಯ ರಕ್ತಶೋಷಣ ಮಾಡುವರು ಸರಿ; ಆದರೆ ಆತನು ಕ್ಷೀಣನಾಗಿ ನಾಶವಾಗದಂತೆ ಮಾನಭಾವೀತನದಿಂದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಮೋಹಜಾಲ ಬೀಸಿ ಆತನನ್ನು ರಮಿಸುವರು! ಆದರೂ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಕುರೂಪ, ಗುಣಹೀನತೆ, ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಕೊರತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮೂಗು ಮುರಿಯುವರಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ತಮ್ಮ ಆ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಪತಿಯಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದು ಇವರ ಖೋಡಿಚಾಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ!

೨ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ಸಂತೋಷವೇ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣ

ವೆಂದು ನಾವು ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೇ? ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷವೇ ಪತಿಯ ಸಂತೋಷವಾಗಿರ ಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವದು, ಅರ್ಥಾತ್, ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ ಬಾರದಂತೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಟ ಹಿಡಿ ಯುವದು ಈ ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಸೇವಕನಾದ ಪತಿಯು ತಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗು ವಂತೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೇಳುವದೇ ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಹಿತಚಿಂತನದ ಮೂಲವೆಂದು ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು. ತಮ್ಮ ಅಂತಹ ಆಜ್ಞಾ ಧಾರಕ ಪತಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇವರು ಆತನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವದು ತಮಗೆ ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದವಾದದ್ದರಿಂದ, ಆತನ ಸೇವೆ ಮಾಡದೆ ಆತನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಹರಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು ವರು ಮಂದಿಯಂತೆ ತಾವು ವಸ್ತ್ರಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೆರೆಯ ಬೇಕೆಂತಲೂ, ಮಂದಿಯಂತೆ ತಾವು ಸವಿ ಸವಿಯಾದ ಉಣಿಸು-ತಿನಿ ಸುಗಳಿಂದ ನಲಿಯಬೇಕೆಂತಲೂ, ಮಂದಿಯಂತೆ ತಾವು ಸೊಗಸಿನ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಡೌಲಿನಿಂದ ವಾಸಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ ಇವರು ಪತಿಗೆ ಆಗಾಗ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವರು. ಈ ಉದ್ಧಟರು ರೇಗಿಸಿದಾಗ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂಸಾರೋಪಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪತಿಯಮೋರೆಯ ಮುಂದೆಯಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮುಂದೆ ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ತರಹೇಳಿ, ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ತಮಗೆ ಸಾಲುವಷ್ಟು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪತಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಲು ಇವರು ಬಹು ಜಾಗರೂಕರು; ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಹಸಿವೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪತಿಯು ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ಆತನಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಉಂಡುಬಿಟ್ಟು, ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಪತಿಗೆ ಬಡಿಸುವಷ್ಟು, ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಆ ಕೇಡಿ ಪತಿಗೇ ಒಡಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಇವರು ನಿರ್ಲಜ್ಜರು ಇರುವರು! ಪತಿಯ ಎಂಜಲು ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಇವರು ಹೇಸುವರಲ್ಲದೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ತಮಗೆ ಅಪಮಾನಕರ

ವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ತನಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಅಪಮಾನ ವಾಗಗೊಡದಿರುವದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪತಿಗೆ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು, ಸದಾ ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವದು ಇವರ ಶೀಲವಾಗಿರು ವದು ಇವರು ಪತಿಯ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರಗೊಂದಲ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮ್ಮತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಪತಿಯನ್ನೇ ಲಕ್ಷಿಸದ ಇವರು ಪತಿಯಪರಿವಾರ ವನ್ನು ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯಗೊಡದಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಪತಿಯ ವಿರೋಧಿಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರಿದ್ದರೆ, ಅವರೊಡನೆ ಈ ಸುಖಲೋ ಲುಪರು ಸ್ನೇಹಬಳಿಸುವರು. ಅನ್ಯರ ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಗಳು, ವಿಶೇಷ ವಾಗಿ ಪರನಿಂದೆಯು ಇವರ ಪ್ರೀತಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಾಗಿರುವವು. ಸುಖಲೋಲುಪರ ಈ ಹೀನ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಅವರ ಮನೆಯು ಅಶಾಂತಿ-ದುಃಖಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನವು, ಅರ್ಥಾತ್ ರಾಕ್ಷಸಾವಾಸವು, ಆಗಿರುವದು.

೩ನೆಯ **ಲಕ್ಷಣ**—ಪತಿಯ ವಾಕ್ಯವು ಮಂತ್ರಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ರೂಪವು ಧ್ಯಾನಮೂಲವಾಗಿಯೂ, ಪತಿಯ ಕೃಪೆಯು ಮೋಕ್ಷ ಮೂಲವಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣ ವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿರುವೆವು; ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ವಾಗಿ ಯಾರ ಅಥವಾ ಯಾತರ ಹಂಗೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುವದು ಸುಖಲೋಲುಪರ ಮೂರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರು ವದು ತಾವು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಬಹು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ, ಉಪೋಷಣಗಳನ್ನೂ, ತೀರ್ಥ-ಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಪತಿಯ ಹಂಗು ಇಲ್ಲದೆ, ಆತನಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಾದರೂ, ಅಥವಾ ಆತನ ತೇಜೋಭಂಗ ಮಾಡಿ ಯಾದರೂ ಇವರು ಮಹಾ ತಾಮಸಿಗಳಾಗಿ ಡಾಂಭಿಕತನದಿಂದ ಮಾಡು ವರು! ಇವರು ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ವೈಮುರಿದು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ದುಡಿಯು ವದಿಲ್ಲ; ಅತಿಥ್ಯಭ್ಯಾಗತರನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥರಹಿತರಾಗಿ ದೇವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ; ದೇವ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೌಸಿಸಿಂದಲ್ಲದೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ

ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಪ್ರೇಮ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಸಹಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹರೂಪವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಇಲ್ಲದಾಗುವದು; ಯಾಕಂದರೆ ಇವರ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವವು, ಇವರ ಸುಖಲೋಲುಪತೆಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಮನೋನಿಗ್ರಹವನ್ನೂ ಇವರಿಂದ ಮಾಡಗೊಡುವದಿಲ್ಲ!

೪ ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ದೋಷಗಳೂ ಗುಣಗಳಾಗಿ ತೋರುವಷ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ವಿಕಾರರಹಿತವಾಗಿ ಇರುವದು, ಸಾಧ್ವಿಯರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುತ್ತೇವೆ; ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಪತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೂಡ ದೋಷಗಳಾಗಿ ಎಣಿಸುವಷ್ಟು ಮನಸ್ಸು ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿ, ಅಂದರೆ ವಿಕಾರವಶವಾಗಿರುವದು, ಈ ಸುಖಲೋಲುಪರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಇಂಥ ಲಕ್ಷಣದವರನ್ನು ಅಧಮರೆಂದು ಭಗವತೀ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದ ದಕ್ಷಯಜ್ಞಧ್ವಂಸ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಈ ಸುಖಲೋಲುಪರು ತಮ್ಮ ಸುಖಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದುರಾಶೆಗೆ ಬಿದ್ದು, ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಹೇಸುವದಿಲ್ಲ! ಇವರು ಪರಪುರುಷರೊಡನೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಬೆರೆತು ವ್ಯವಹರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಒಂಟಿಗರಾಗಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ತಾವಾಯಿತು, ತಮ್ಮ ಮನೆಯಾಯಿತು, ಎಂದು ಸಾತ್ವಿಕವೃತ್ತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವದು ಇವರಿಗೆ ಬೇಡ. ಸ್ವತಂತ್ರದಿಂದ ಸಂಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಆಸ್ಪದಬೇಕು. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇವರಿಗೆ ಹಿರಿಯತನವಿದ್ದರೆಯೇ ಇವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕುಣಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವವರು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದರು. ನಿಃಶಂಕೆಯಿಂದ ಗಟ್ಟಿಸಿಗಟ್ಟಿಸಿ ಮಾತಾಡುವದು, ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ನಗುವದು ಕೆಲೆಯುವದು ಇವರ ಸ್ವಭಾವಗಳಾಗಿರುವವು. ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವದು ಸರಳತನದ ಲಕ್ಷಣವೆಂತಲೂ, ಪುರುಷರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವದೂ, ಪುರುಷರಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವದೂ ತಮ್ಮ ಗೌರವದ, ಹಾಗು

ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂತಲೂ ಇವರು ವಾದಿಸುವರು! ಸದಾ ವಿಷಯ ಚಿಂತನವೂ, ವಿವಿಧ ವಿಷಯಸುಖಸಾಧನಗಳ ಸಂಪಾದನವೂ, ವಿಷಯ ಭೋಗಾಸಕ್ತಿಯೂ ಇವರ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಾಗಿರುವವು

೫ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವೈಭವ, ಜ್ಞಾನವೈಭವ, ಧನವೈಭವ, ಅಧಿಕಾರವೈಭವ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ನಿವಾಳಿತೆಗೆದು ಚಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟು, ನಿಸ್ಪೃಹತೆಯಿಂದ ಪತಿದೈವತದ ಭೋಳೆ ಭಾವಿಕ ಭಕ್ತರಾಗಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಐದನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವು; ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸುಖಲೋಲುಪರು, ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಯಾವದೊಂದು ವೈಭವವು ಇದ್ದರಂತು ಸರಿಯೆ, ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಾವು ವೈಭವಹೀನರಾಗಿದ್ದರೂ ತಾವು ವೈಭವಶಾಲಿಗಳೆಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೃತ್ರಿಮ ವೈಭವದ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಜನರೊಳಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತ, ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಮೂಗು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ತೇಜೋಭಂಗ ಮಾಡುವರು. ತಮ್ಮಂತಹ ತೇಜಸ್ವಿ ಗುಣಾಢ್ಯ ಹೆಂಡಿರ ಗಂಡರಾದದ್ದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಧನ್ಯತೆಯುಂಟೆಂತಲೂ, ಅಂತಹ ಅವರ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಮಾನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಾಗು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ, ಅದೇಕೆ ತಮ್ಮದೇಶದ ಉತ್ಕರ್ಷವಾಗುವದೆಂತಲೂ ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು. ಇಂತಹ ಇವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಇವರ ಗಂಡಂದಿರು ಪೌರುಷಹೀನರಾಗಿ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ!

೬ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಪತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸರ್ವ ಬಳಗವಾಗಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಆರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಕೃಪಣನಾದ ಧನಿಕನು ಬಾಡಿಗೆಯ ಎತ್ತನ್ನು ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಹೀನನಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ, ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ದಯಾ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವರ ಈ ಲಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಇವರ ಗಂಡಂದಿರು ಇವರ ಮೋರೆನೋಡಿ ಇವ

ರಿಗೆ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳುವಾಗ ಶ್ವವೃತ್ತಿಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ. ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜೀತದ ಆಳುಗಳೂ, ಅವರಿಗೆ ಚಕ್ಕಂದದ ಉಣಿಸು—ತಿನಿಸುಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೋಟಲಿನ ನೌಕರರೂ, ಅವರೊಡನೆ ವಿಲಾಸಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸದ ವಿಲಾಸಿಗಳೂ, ಅವರ ದಾಂಭಿಕ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಎಡಬಲದ ಸೇವಕರೂ. ಅವರ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದ ನಾಯಿಗಳೂ ಆಗಬೇಕಾಗುವದು ಪರಮ ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ; ಇಂತಹ ರಾಕ್ಷಸಿ ಸ್ವಭಾವದ ಹೆಂಡಿರ ಹೇಡಿ ಗಂಡಂದಿರು, ತಮ್ಮ ಆ ಹೆಂಡಿರೊಡನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಸಂಸಾರಮಾಡಲಾರದೆ, ಮತ್ತು ವಿಷಯಸುಖ—ತೃಷ್ಣೆಯಮೂಲಕ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಬಿಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದೆ, ಸುಂಬಳದೊಳಗಿನ ಹುಳದಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು.

೭ನೆಯ ಲಕ್ಷಣ—ಸ್ವತಃ ವಿಷಯವಿರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಪತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಷಯರಾಗಿಗಳಾಗಿರುವದು ಸಾಧ್ವಿಯರ ಏಳನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಈಮೊದಲೆ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವು; ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ತಾವು ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾಗಿರುವರಲ್ಲದೆ. ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ವಿಷಯಸುಖದ ಕೀಟಗಳಾಗ ಮಾಡುವದು ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಏಳನೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ! ಈ ಲಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಈ ನರಕಭಾಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ವಿಷಯ ಸುಖಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರಬ್ಧದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವಲ್ಲದೆ ಈ ಜನ್ಮದ ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಪಾತಕರೂಪ ತೀಕ್ಷ್ಣಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪತಿಯ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಛಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಆತನಿಗೆ ಅಕಾಲಮರಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ತಾವು ವಿಧವೆಯರಾಗುವರು! ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಈ ಅಕಾಲ ಮರಣದ ನಿಜವಾದ ದುಃಖವು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ, ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛ ಸುಖಾನುಕೂಲತೆ

ಇಲ್ಲದಾಯಿತೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ತತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವರಿಗೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಃಖವಾದರೂ, ಅದು ಕಡೆತನಕ ಸಿಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯತನವು ತಮ್ಮದೇ ಆಯಿತಲ್ಲ, ಎಂದು ಇವರು ಬರಬರುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲ ಹಿಗ್ಗತೊಡಗುವರು, ಆಗ ಇವರು, ಸಂಸಾರದ ಭಾರವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದಿತೆಂದು ತಿಳಿಗು, ಅದನ್ನು ವಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಚತುರ್ಭುಜರಾಗುವರಲ್ಲವೆ. ಕೆಲ ಕೆಲವರು ದೇಶ ಹಿತೈಷಿಗಳ ಸೋಗಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸ್ಪದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು! ಅಂದಬಳಿಕ ಇಂತಹ ಉಪದ್ವ್ಯಾಪಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ. ತಮ್ಮ ಪತಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಲು. ವೈರಾಗ್ಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗು ಪತ್ತೆ? ಪತಿಯ ಪಶ್ಚಾತ್ ಸಹಜಮರಣ ಸಹಗಮನಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳಂತು ಇರಲಿ, ಕಠಿಣವ್ರತಾವಲಂಬನವನ್ನಾದರೂ ಇವರು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಆದ್ದರಿಂದ ಪತಿಯ ಮರಣಾನಂತರ ಇವರ ಬಂಧನಗಳೆಲ್ಲ ಪೂರಾ ಹರಿದುಹೋದಂತಾಗಿ, ಇವರು ಹೆರೆಯುಚ್ಚಿದ ಹಾವಿನಂತೆ ಚಪಲರೂ, ಇರಕ ತುಡುಗ ದನದಂತೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳೂ, ಪಂಜರದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಹುಲಿಯಂತೆ ಕ್ರೂರರೂ ಆಗಿ. ತಮಗೆ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಪತಿಯು ಪುಣ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಕ್ಷೀಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುದಿವಸ ಬಾಳಿ. ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಘೋರ ಪಾತಕದ ಯೋಗದಿಂದ ರೌರವಾದಿ ಘೋರ ನರಕಗಳಿಗಳಿಯುವರು! ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿತವನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಇವರಿಂದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಯ ಪ್ರಸಾರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ನಿಜವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಹಿತವೇನಾಗುವದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ!

೧೧ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ- ಪತಿಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀವರ್ಗಗಳು

[ಮುಂದೆಸಾಗಿದ್ದು.]

[ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು]

[೦]

ಹೀಗೆ ಪುರಗಿಂಶ ಗುರುವರನ ಆವೇಶಹೊಂದಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ—"ತಾನು ಎಟ್ಟಕೆಣ್ಣುಮಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ತನಂತೆಯೋ ಎಟ್ಟಕೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಾದ ಸುಖಲೋಲುಪರ ಲಕ್ಷಣ ಹೇಳಲು ಯೋಗ್ಯಳೆಂದು ತಿಳಿದೇ. ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಈಕೆಯಿಂದ ಈ ಬೋಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರಬಹುದೇ? ಈಕೆಯ ವಿಷಯವಿವೇಚನವು ಎಷ್ಟು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ! ನನಗಂತೂ ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರುನಾಥನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು; ಆದರೆ ಅತ್ತ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನಾವು ಕಣ್ಣುಮುಟ್ಟ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆವು. ಇಂತಹ ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲು! ಇದರ ಗೂಢವು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲದು. ಆದರೆ ಈಗ ಬೋಧಕಳಾಗಿರುವ ರಣಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಈ ಗೂಢವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಬಹುದೇನು? ಈಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿ ಬಿಡಲಾ? ಶಂಕಾನಿವಾರಣ ಮಾಡುವದು ಬೋಧಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರಲು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾನೇಕೆ ಸಂಕೋಚ ಪಡಬೇಕು? ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭ

ಯದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ, ಹಾಗು ಪರಪುರುಷರೊಡನೆ ನಿಃಶಂಕೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಈ ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು, ನೀಚಳಾದ ಸುಖಲೋಲುಪ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಅಲ್ಲ; ನೀಚತಮಳಾದ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯೂ ಇರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಇಂತಹ ಗೌರವದಬೋಧವನ್ನು ಈಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಈಕೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಗೌರವಿಸಿರ ಬಹುದು" ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರಲು. ಏನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವವಳಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗುರುಶಾಂಪ್ಪನ ಕಡೆಗೆನೋಡಿ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು— "ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ನಿನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕವೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನೀನು ನಮ್ಮಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿ ನೇಕೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುವೆ? ನಾವೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳು" ಅನ್ನಲು, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ದಂಗುಬಡಿದು ತೆಪ್ಪಗಾದನು! ಆಗ ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತು—

ರಣಹುಂಚ್ಚಿ—ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಎರಡು ಇರುತ್ತವೆ. ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು ಸದ್ಗುರುನಾಥನೇ ಆಗಿ, ಹೇಗೆ ಬೋಧ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದೆಂಬದು ನಿನ್ನ ಮೊದಲನೆಯ ಆಕ್ಷೇಪವು; ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು ಸುಖಲೋಲುಪಳೋ, ಅಥವಾ ಸಾಹಸಿಯೋ ಆಗಿರಲು, ಅಂಥ ಹೀನಳನ್ನು ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಬೋಧಕಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿರಬಹುದೆಂಬದು ನಿನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಆಕ್ಷೇಪವು. ನಿನ್ನ ಈ ಎರಡೂ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು, ನೀನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಮಾಡದೆಯಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವವು! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ರಣಹುಂಚ್ಚಿಯು ವಿವಾಹಿತಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರದೆ, ಸರಳಭಾವದ ಕುಮಾರಿಕೆಯಾಗಿರುವಳು. ನಾವು ಈ ಮೊದಲೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳು, ವಿವಾಹಿತಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯವೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು; ಅಂದ ಬಳಿಕ

ಆ ಲಕ್ಷಣಗಳು ರಣಹುಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವವು? ಆ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಸಾಧ್ವಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಸುವಿಚಾರಿಯೂ ಅಲ್ಲ, ಸುಖಲೋಲುಪಳೂ ಅಲ್ಲ, ಸಾಹಸಿಯೂ ಅಲ್ಲ! ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನನ್ನು ಕೊಂದ ಹೊರತು ತಾನು ಲಗ್ನವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಆ ಕುಮಾರಿಕೆಯು ದುಃಖಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ತಪಸ್ವಿನಿಯಂತೆ ಈ ವರೆಗೆ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವಳು! ಅಂದ ಬಳಿಕ ಹಸುಗೂಸಿನ ಅಂತಃಕರಣದಂತೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಅಂತಃಕರಣವು, ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ತಪೋಧನರಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಸ್ಪೃಶ್ಯವಾಗಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನೀನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮಲಿನಾಂತಃಕರಣದವರಲ್ಲಿ ಕಾರಣವಶಾತ್ ಭೂತಾವೇಶವು ಆಗುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣದವರಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರ ಸದಾವೇಶಗಳೂ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಆಗುವದುಂಟು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಲಭಾ ಯೆಂಬ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಸ್ತ್ರೀಯು, ವಿದೇಹ ಜನಕನಅಂತಃಕರಣ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು. ಅದರಂತೆ, ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅನಿರ್ವಾಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅಮರಕರಾಜನ ಮೃತದೇಹವ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿರ ಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಘನವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ನೆವದಿಂದ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ತೊಡಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ನಮಗೆ, ಪತಿ ಭಕ್ಷಕಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬೋಧಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು: ಆದರೆ ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದು ನಮಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ತೋರದ್ದರಿಂದ, ಈಗ ನಾವು ಅದನ್ನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಬೋಧಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವು! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಆತ್ಮನು ನಿರ್ಲಿಪ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ದೇಹಧಾರಿಗಳು ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ದೇಹ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಇರಲಿ, ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ಬೋಧದಿಂದ ನಿನ್ನ ಎರಡೂ ಆಕ್ಷೇ

ಷಗಳ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರಬಹುದು ; ಆಗಿರದಿದ್ದರೆ , ಮತ್ತೆ ಯಾವಾಗಾ ದರೂ ಅವುಗಳ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವುಂತೆ ! ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೊದಲು, ಈ ವರೆಗೆ ಹೇಳಿ ರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಣನದ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನವನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪವರಲ್ಲಿ ಮಾಡುವೆವು.

ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ—ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಿ ರುವವೆಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದೆವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಮೂವರು, ಅಂದರೆ, ಸಾಧ್ವಿಯರು, ಸುವಿಚಾರಿಗಳು, ಸುಖಲೋಲುಪರು ಒಂದಿ ಲ್ಲೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವರು; ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಉತ್ತಮವರ್ಗದವರಾದ ಸಾಧ್ವಿಯರು, ತಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧ ರಿಸುವ ದೇವರೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತಿದೈವತದ ಉಪಾಸನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ನೆರಳಿನಂತೆ ಪತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಆತನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯಸುಖಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತ, ಸ್ವತಃ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಗಳಾಗಿ ಪತಿಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬದುಕಿ ರುವತನಕ ಇಲ್ಲಿ ಲೋಕಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ಮರಣಾನಂತರ ಮೋಕ್ಷ ವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು! ಎರಡನೆಯ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರಾದ ಸುವಿಚಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಧರ್ಮ ಪಾಲನಕ್ಕಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿ ಸುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತ, ಪತಿಯು ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ, ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ ಆತನು ಬಾಧೆಯುಂಟು ಮಾಡಿದರೆ, ಆತನನ್ನು ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ಒಂದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪತಿಯು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ತಾವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಧರ್ಮಸಮ್ಮತ ವಿಷಯಸುಖಗಳನ್ನು ಪತಿಯು ಭೋಗಿಸಿದರೆಮಾತ್ರ ತಾವು ಭೋಗಿಸುತ್ತ, ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧ ಸಂಗತಿಗಳ ಪರಿತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ ಪತ್ಯಧೀನರಾಗಿ ನಡೆದು, ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ಲೋಕಮಾನ್ಯರಾಗಿ, ಮರಣಾನಂತರ ಉಚ್ಚ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯು

ವರು! ಮೂರನೆಯ ಅಧಮ ವರ್ಗದವರಾದ ಸುಖಲೋಲುಪರು, ತಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯರಕ್ಷಣದ, ಹಾಗು ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛಸುಖಭೋಗದ ಸಾಧನ ವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪತಿ ಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳ ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಪಯೋ ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಪತಿಯು ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯದೆ ಇದ್ದಾಗ ಆತ ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತ, ಆತನ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ಯಥೇಚ್ಛ ವಿಷಯಭೋಗಿಗ ಳಾಗಿ, ತೋರಿಕೆಗಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಸೋಗಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ತನಕ ಆಯೋಗ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ಮರಣಾನಂತರ ಅಧಃಪತನವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಈ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ತೀರ ವಿರಲ, ಸುವಿಚಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು, ಸುಖಲೋಲುಪರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವಿಪುಲ!

ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು—ಹೀಗೆ ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಮೂರು ವರ್ಗದವರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ತಮಗೆ ಪತಿಯು ಬೇಡವೇ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುವ ನೀಚ ತಮರಾದ ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅನಿರ್ವಾಹಪಕ್ಷ ಹೇಳತೊ ಡಗುವೆವು. ಈ ಮೊದಲೆ ನಾವು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆವು; ಆದರೆ ಆ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಪತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸದೆ ಯಿರುವ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅವು ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಮೂರು ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸಲಕ್ಷಣ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದು ಕರೆ ದರೆ, ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಿಲಕ್ಷಣ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕಾ ಗುವದು! ಹಾಗೆ ಕರೆದರೆ, ಇವರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನಿ ರ್ಬಂಧ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವೆಂಬ ಲಕ್ಷಣವು, ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಆ ಏಳು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುವದು! ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೂ ಆತಂಕವಿರ ಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಮ್ಮ ಇದ್ದ ಪತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ತಾವು

ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗುವರು ; ಆತನು ಸತ್ತರೆ ಅರಿಷ್ಟ ಹೋಯಿತೆಂದು ಅನ್ನುವರು ; ಆತನು ತಮ್ಮನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಮಾಡಿದರೆ, ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವರು ; ಅಥವಾ ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದ ಆತನ ಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅಥವಾ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೂಲತಃ ಲಗ್ನವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಕುಮಾರಿಕೆಯರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ! ಇವರು ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ತಮ್ಮ ಪರಾಧೀನತೆಗೆ ಕಾರಣವೆಂತಲೂ, ತಮ್ಮ ಯಥೇಚ್ಛ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅದು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವೆಂತಲೂ, ತಮ್ಮ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅದು ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದವೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯುವರು ! ಇಂತಹ ಕಗ್ಗತನದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಬರಬರುತ್ತ ಎಂತಹ ಲೋಕವಿಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಅಸುರೀ ಉಪಾಯಗಳು ಸಾಹಸಿಗಳಿಂದ ಯೋಜಿಸಲ್ಪಡುವವೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೇವಲ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಶಬ್ದಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಧುರೀಣರಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಧಃಪತನದ ಗತಿಗೆಗುರಿಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ! ಈ ದುರ್ವಿಷಯಾಸಕ್ತರು, "ಹಡೆದಬಳಿಕ ಹರೆಯು ಹೋಗುವದು" ಎಂದುತಿಳಿದು, ತಾವು ಪ್ರಸವವೇದನೆಗೂ, ಮಕ್ಕಳಸಂರಕ್ಷಣದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೂ ಗುರಿಯಾಗಬಾರದೆಂದು, ಸಂತತಿಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಮಾಡುವರು ; ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಗರ್ಭಾಶಯವನ್ನೇ ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ ; ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರಬೇಕೆಂತಲೂ, ಪುರುಷರಿಗೆ ಬಹುಜನ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದು, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹುಜನ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿರುವದು ಅನ್ಯಾಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅದು ಅಪಮಾನಾಸ್ಪದವೆಂತಲೂ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ವ್ಯವಹಾರೋದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ತಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ; ಹಾಗು ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಯಂತೆ; ಹಾಗು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲತೆಯಂತೆ ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ನಡೆಯಲು ಸ್ತ್ರೀಪುರು

ಷರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕೆಂತಲೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವರು. ಇವರು ತಮಗಿಂತ ಬಲ್ಲವರು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇರುವದಿಲ್ಲ; ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲ; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಎಂಬ ಮೂರ್ಖತನದ ಅಹಂಭಾವವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರು. ಈ ವರೆಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಇದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಶು ವೃತ್ತಿಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ಶೋಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ತಾವೇ ಪಾತ್ರರೆಂತಲೂ ಇವರು ತಿಳಿಯುವರು. ಹಿಂದಿನವರೆಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪರಾಧೀನರಾಗಮಾಡಿ, ಸ್ತ್ರೀದ್ರೋಹಿಗಳಾದರೆಂದು ಇವರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ತಮ್ಮ ಈ ಅಪೂರ್ವ ಶೋಧಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವವರು, ಮನುಮಹಾರಾಜನಾಗಿರಲಿ, ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯಾಗಿರಲಿ ಅವರನ್ನು ನಿಃಶಂಕೆಯಿಂದ ಇವರು ಮೂರ್ಖರಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುವರು. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರೆಲ್ಲ ಪುರುಷರೇ ಇರುವದರಿಂದ, ಅವರು ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೀನವಾಗಿ ಎಣಿಸಿ, ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿಸ್ತ್ರೀಯರಉಪಮರ್ದಮಾಡಿರುವದರಿಂದ, ಆ ಸ್ತ್ರೀದ್ರೋಹಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಇವರು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ! ಪುರಾಣಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಸೀತೆ, ಅರುಂಧತಿ ಮೊದಲಾದ ಪತಿವ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಣನಗಳು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯವಾಗಿದ್ದು, ಆ ವರ್ಣನಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಯಥೇಚ್ಛ ಸುಖದ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಡಸರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವೆಂದು ಇವರು ತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಜವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ಎದುರಾಳುಗಳಾಗಿ ಹೋರಾಡುವರು. ಈ ಕಲಹಪ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿ-ಶೀಲ-ಸೌಭಾಗ್ಯ-ವಾತ್ಸಲ್ಯ-ಪ್ರೇಮಗಳ ಗಂಧವೂ ತೋರಿಬರಲಾರದು. ಜಗತ್ತಿನ ಹಂಗನ್ನೇ ಇವರು ತೊರೆದು ಬಿಟ್ಟಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಈ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಗಾಧವಾದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ

ವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ನೀಗದಮಾತೆಂತಲೇ ಹೇಳಬಹುದು! ಇವರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಕೃತ್ರಿಮ ಪೌರುಷದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವು, ಪುರುಷಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಆಗಿ, ಪುರುಷರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಪೌರುಷವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾಗುತ್ತ, ಕಡೆಗೆ ಪುರುಷರೂ ಪೌರುಷ ಹೀನರಾಗಿ ಇಡಿಯರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಪೌರುಷ ಹೀನವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಈ ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಣನವನ್ನು ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುಮಾಡದೆಯಿರುವದೇ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಣಹುಚ್ಚಿಯು ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿಯ ದೈವೀತೇಜಸ್ಸು ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗ ಹತ್ತಿ, ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ಪೂರಾ ಎಚ್ಚತ್ತು ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ, "ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿರುವೆನಲ್ಲ," ಎಂದು ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತ, ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಗುರುಚರಣಕ್ಕೆರಗಿದಳು. ಆಗ ಆ ಗುರುವರನು ಹುಚ್ಚಮ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು—"ಏಳಮ್ಮಾ ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ನೀನು ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಹುಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಹೋಗು, ನಿನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು. ನಾವೂ ಈಗ ಮುಖಪ್ರಕ್ಷಾಲನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವೆವು." ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಪೀಠದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದರು. ಕೂಡಲೆ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ಕೈಹಿಡಿದು ಪೀಠದಿಂದ ಇಳಿಸಿ, ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದನು. ಇತ್ತ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನು ಶ್ರೀಮತಿಯುಬಳಿಯ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಆಕೆಯ ಬೋಧದ ಪರಿಣಾಮವು ಎಲ್ಲರಮೇಲೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುರುಷರ ಮೇಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಆಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರು ಯಾವವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರುವರೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ಎಲ್ಲರೂ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆರವತ್ತುವರ್ಷಗಳ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದ ಸಾಧು ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನುಕೂಡ, ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ಸುಮ್ಮನೆ ಗುರುನಾಥನನ್ನು ಮಜ್ಜನಗೃಹಕ್ಕೆ ಕರಕೊಂಡು ನಡೆದಿರುವಾಗ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ವಿವಿಧಲಕ್ಷಣಗಳ ಸ್ಮರಣದಿಂದ, ಆಕೆಯೇನು ಸಾಧ್ವಿಯೋ, ಸುವಿಚಾ

ರಿಯೋ, ಸುಖಲೋಲುಪಳೋ ಎಂಬದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸದಾದನು; ಆದರೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮುದುಕಿಯಾಗಿಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಈವರೆಗೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಸಿಸ್ತ್ರೀಯರಲಕ್ಷಣಗಳುಮಾತ್ರ ತೋರದೆಯಿದ್ದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟನು. ಇತ್ತ ಮುದ್ದಣ್ಣನೂ, ಚುಕ್ಕಪ್ಪನೂ ಇದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ ವಿವಿಧಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಯಿತು.

ಮುದ್ದನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ವಿಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಸಮಾಧಾನವಾದರೂ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಸುಖಲೋಲುಪರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದರ ನೆನಪಾಗಿ, "ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಒಪ್ಪಬಹುದೇ ?" ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು; ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ವಿಯೆಂದು ಕರೆದಿರಲು, ತನ್ನ ಸಂಶಯವು ನಿರರ್ಥಕವಾದದ್ದೆಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಅತ್ತ ಕರ್ಕಶಸ್ತ್ರೀಯ ಗಂಡನಾದ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನಂತು, ಮಿಶ್ರಲಕ್ಷಣದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಯಾವವರ್ಗದವಳೆಂಬದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ, ದೀರ್ಘವಾದ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದನು. ಅತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿಯೂ, ತಾನು ಗಂಡನಮನೆಗೆ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ತನ್ನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿಯ ತಿಳಿಗೇಡಿತನದ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ತನ್ನ ಆ ಸಾಸಿವೆ ಕಾಳಿನಷ್ಟು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡಗಳಾಗಿ ಎಣಿಸುತ್ತ, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿಸಿ, ಎತ್ತಕಡೆಗೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿನೋಡದಾದಳು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣನಾಥನಿಗೆ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳು ನೆನಪಾಗಿ, ಆತನು ನನ್ನನ್ನು ಯಾವ ವರ್ಗದಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದೆಂದು ಆಕೆಯು ವ್ಯಸನಪಡತೊಡಗಿದಳು. ಸಂತರಾಗಲಿ, ಸಾಧ್ವಿಯರಾಗಲಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಕಡ್ಡಿಯಷ್ಟು ದೋಷವನ್ನು ಗುಡ್ಡದಷ್ಟು ಎಣಿಸುತ್ತಿರುವದು ಅವರ ಸ್ವಭಾವವೇ ಆಗಿರುವದು. ಆಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ

ಘಳಿದಾಟವು ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಹೀನಬಾಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಸಾಗಿದ್ದ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಮಜ್ಜನಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿತು– "ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ನಾವು ಹೀಗೆಯೇ ಸಚ್ಚೈಲ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಮನೆಯ ಶೃಂಗಾರತೋಟದೊಳಗಿನ ಪುಷ್ಕರಣಿಗೆ ನಡೆ," ಅನ್ನಲು, ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು—"ಮಹಾ ಪ್ರಸಾದ" ಎಂದು ನುಡಿದು, ಗುರುನಾಥನನ್ನು ಪುಷ್ಕರಣಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಡೆದನು. ಆಗ ಗುರುಗಳು, ಧರಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಡನೆ ಪುಷ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸ್ನಾನಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಡಬಲಗಳಸೇವಕರು, ತಾವು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಗುರುನಾಥನ ಮಡಿವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನೂ ತಂದರು. ಆಗ ಗುರುವರನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಮಡಿವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟು, ವಿಭೂತಿಧರಿಸಿ ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಸಭಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮುಹೂರ್ತಮಾಡಿದನು. ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ಆಗಿನ ಶಾಂತವಾದ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯರಾದರು. ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿರುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು; ಆದರೆ ಈ ಎಡಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಕಾರಣವು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ತರ್ಕಿಸಿದರು. "ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹೇಸಿ ಗುಣಗಳ ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿರಬಹುದೆಂ" ದು ಕೆಲವೊಬ್ಬರು ತರ್ಕಿಸಿದರು; ಮತ್ತೊಬ್ಬರು "ರಣಹುಚ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಆವೇಶಗೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿರಬಹುದೆಂ" ದು ತರ್ಕಿಸಿದರು; ಇನ್ನೊಬ್ಬರು—"ನಾವು ಸಂಸಾರಿಗಳು ಕಶ್ಮಲರು; ನಮ್ಮ ಸಹವಾಸವು ವಿರಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೇಸಿಗೆ ಬಂದೀತೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಅಂತೇ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾಗಿರುವರು. ಈಗ ಈ ನಮ್ಮ ಹೇಸಿ ಸಂಸಾರಕರಲ್ಲಿಯ ಹೇಸಿತನಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಸಿ ಶ್ರೀಗುರುಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿರಬಹುದೆಂ" ದು

ತರ್ಕಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ—ಸದ್ಭಕ್ತರೇ, ಸ್ನಾನದಿಂದ ದೇಹವು ಪವಿತ್ರವಾಗುವದು; ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಪವಿತ್ರವಾಗುವದು; ಶಿವಪೂಜೆಯಿಂದ ಜೀವನು ಪವಿತ್ರನಾಗುವನು; ಆದ್ದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೂ, ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಗುಣಶೋಧನ ಮಾಡಿದರೂ, ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡಿದರೂ ಲಾಭವೇ ಇರುವದು!" ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತರ್ಕವಿತರ್ಕಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟರು; ಆದರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ ವರ್ಗೀಕರಣದ ಸಂಶಯದ ಬಾಧೆಯು ಮಾತ್ರ ನಡನಡುವೆ ಅವರನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು!

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ನಗೆಮೊಗದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು—ಸದ್ಭಕ್ತರೇ, ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೀವು ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಜಗತ್ತೇ ಗುಣದೋಷಮಿಶ್ರವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಗುಣದೋಷಮಿಶ್ರವಾಗಿಯೇ ಇರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇವಲ ಗುಣಮಯ ವಸ್ತುವಾಗಲಿ, ಕೇವಲ ದೋಷಮಯವಸ್ತುವಾಗಲಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಲಾರದು ; ಅದರಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಾದರೂ , ಕೇವಲಸಾಧ್ವಿಯರಾಗಲಿ , ಕೇವಲ ಸುವಿಚಾರಿಗಳಾಗಲಿ , ಕೇವಲ ಸುಖಲೋಲುಪರಾಗಲಿ, ಕೇವಲ ಸಾಹಸಿಗಳಾಗಲಿ ದೊರೆಯಲಾರರು. ಪ್ರತಿಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಕಿಂಚಿತ್ತಾಗಿಯಾದರೂತೋರಿಬರಬಹುದು. ಆದರೂ,ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವವೆಂಬದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ಆ ವರ್ಗವಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಲೋಕಮಾತೆಯಾದಜಾನಕಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠಸಾಧ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಒಮ್ಮೆಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು, ಒಂದು ಹೂ ಮೂಸಿನೋಡಿದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸಾಧ್ವೀಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ

ಬಂದದ್ದನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾನಂದ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಗ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಲೋಲುಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣದ ಭಾಸವಾಯಿತು ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸಂಗವಶಾತ್ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅಯೋಗ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣ ತೋರಿಬಂದರೂ, ಅಷ್ಟರಿಂದ ಅವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗದು ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಯಾವ ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವವೆಂಬದನ್ನು ಬಹು ವಿವೇಕದಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಪುರುಷರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಡಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯಹಾದಿಯಿಂದ ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು !

ಹೀಗೆ ಕರುಣಿಸಿನುಡಿದ ಗುರುವರನ ಪ್ರಾಸಾದಿಕವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಎಲ್ಲರ ಚಿತ್ತಗಳು ಸ್ವಸ್ಥವಾದವು "ಇಂದು ನಾವು ಒಂದು ಹೊಸ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದಿಸಿದೆವೆಂಬ" ಭಾವವು ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಅವರ ಬೋಧಶ್ರವಣ ಕುತೂಹಲವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಅವರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಗುರುವರನಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಗುರು ಶಾಂತಪ್ಪನು ಎದ್ದುನಿಂತು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಶ್ರೀಮುರಗೇಶ ಸದ್ಗುರುನಾಥನನ್ನು ಕುರಿತು—"ಗುರುದೇವಾ, ಈವೊತ್ತಿನ ನಿನ್ನ ಬೋಧದಿಂದ ನಾವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಧನ್ಯರಾದೆವು. ಧರ್ಮರಕ್ಷಣದವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಗಂಡಸರಿಗಿಂತ ಆದರಣೀಯರು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಗುಣದೋಷಗಳು ಇಂದು ಜಳಜಳತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕವರಿರುತ್ತಲೇ ತಿದ್ದಲಿಕ್ಕೆ ಅವರ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೂ, ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವರ ಗಂಡಂದಿರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದಹಾದಿಯುಗೊತ್ತಾದಂತಾಯಿತು. ಗುರುದೇವಾ,ಮನುಷ್ಯನಮನಸ್ಸಿನ ಹರ್ಷ–ಶೋಕಾದಿವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವಬೋಧವನ್ನುಮಾಡುವದು ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದಷ್ಟು, ಮನುಷ್ಯನ ಸದ್ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಬೋಧವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಅಲಭ್ಯಲಾಭವು ಇಂದು ಮಹತ್ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಸದ್ಗುರುನಾಥಾ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದ ಇನ್ನೆರಡು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು

ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ವಾದಗ್ರಸ್ತವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ವಾದಗಳ ನಿರ್ಣಯವು ಇಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗಿಹೋಗುವದು ! ಗುರುದೇವಾ, ಗಾಳಿಬಿಟ್ಟಕೈಯಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಎರಡು ವಾದಗ್ರಸ್ತವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು. ರಾಜಪುರುಷರ ಜ್ಞಾನದ ಸ್ವರೂಪವಿದ್ದಂತೆ, ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತದ ಸ್ವರೂಪವು ಆಗುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಈಗ ಅಂತಹ ರಾಜಪುರುಷರ ಯೋಗವೂ ಇಲ್ಲಿ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಒದಗಿದೆ. ಮುದ್ದಣ್ಣಾ, ಚುಕ್ಕಪ್ಪ ಇವರಿಬ್ಬರು ಸದ್ಯದ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದನಾಡಿನ ರಾಜಕಾರಣಪುರುಷರಾಗಿರುವದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಬಂಧದ ಹಿತಕಾರಕಜ್ಞಾನವು ಅವರಿಗಿರುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯ ನಾಲ್ಕುವರ್ಗಗಳ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವು ಚನ್ನಾಗಿಆಗಿರುವದು. ಇನ್ನುಳಿದಿರುವ, ಹಾಗು ನಾನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ವಾದಗ್ರಸ್ತವಿಷಯಗಳಾಗಿರುವ "ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ" "ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳು" ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕು; ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತಾಗುವದು." ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನು "ಅವಶ್ಯವಾಗಿಆಗಲಿ" ಎಂದುಕರುಣಿಸಿಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಗುರ್ವಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅಂದಿನ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

---

೧೨ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ-ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಮರುದಿನ ಶ್ರೀಗುರುವರನ ಬೆಳಗಿನ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮೂರು ತಾಸಿನೊಳಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೋಧಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ ಆತುರರಾಗಿ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳ ಬೋಧದಶ್ರವಣ ಮಾಡಿಮಾಡಿದಂತೆ, ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವವರ ಗುಣದೋಷಗಳು ಅವರ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ತೆರೆದಿಟ್ಟಂತೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಇಂದಿನ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಸ್ವರೂಪ ನಿರ್ಣಯವು ಯಾವ ಬಗೆಯದಾಗುದೋ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಉಪನ್ಯಾಸವು ಆರಂಭವಾಗುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮನಸ್ಸು ಇಂದಿನ "ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಉಪನ್ಯಾಸವಕೇಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಚಂಚಲವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ಆವೇಶ ಹೊಂದಿ ತಾನು ಪರವಶತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದ್ದ ಸಾಹಸೀ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯವೆಲ್ಲ,ಆ ಗುರುನಾಥನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿಆಕೆಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರಿಸಲು, ಆಕೆಯು ತನ್ನೊಳಗೆ—" ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟುನಿರ್ಮಲವಿದ್ದರೂ,ಜನರು ನನ್ನನ್ನು ಸಾಹಸೀಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೇ ಎಣಿಸುವದು ನಿಶ್ಚಯವೆಂ"ದು ಭಾವಿಸಿ ಆಕೆಯು ಉದಾಸೀನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನು ಇಂದು "ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ" ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರತಿವಾದಿಸುವದರಿಂದ, ಯಾರ ಹಂಗೂ ಕಾಯದ ನನ್ನ ಎಟ್ಟತನದ ಆಚರಣೆಯ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಟೀಕೆಯು, ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸೇರದ ಈ ಜನರಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಆಗುವದೆಂದು ಆಕೆಯು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು; ಆದರೆ "ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ

ಮಾಡುವದೇನು? ನನ್ನ ಹೃದಯದಗುರುತು ಶ್ರೀಸದ್ಗುರುನಾಥನಿಗಿರುತ್ತಿ ರುವದೊಂದು ನನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಾಧಾನವು; ಆ ಮಹಾತ್ಮನೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನು; ಅಂದ ಬಳಿಕ ಈ ಮಂದಿ ಯಾರು ಹೊಗಳಿದರೇನು,ಯಾರು ಬೊಗಳಿದರೇನು? ಅದರಂತೆ,ಇವರು ಯಾರುಒಲಿ ದರೇನು ಯಾರು ಮುನಿದರೇನು ?ಸದ್ಗುರುನಾಥಾ, ಶ್ರೀಮುರಿಗೀಶಾ,ನಿನ್ನ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ಅದಾವನು ಎತ್ತಿ ಎಣಿಸುವನು ? ತಿಳಿಗೇಡಿತನದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಎಣಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸದ್ಗು ರುನಾಥನು ನೀನೇ ಹೊಣೆಯು ! ”

ಹೀಗೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವು ಪ್ರಕಟವಾದ ರಣಹು ಚ್ಚಮ್ಮನು, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸತಾಳಿ, ಪರಮೋತ್ಸಾಹಉಳ್ಳವಳಾಗುತ್ತಿರಲು, ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಉದ್ದೇ ಶಿಸಿ — “ ಸದ್ಭಕ್ತರೇ , ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪನು ನಿನ್ನೆ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಶ್ನವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವಾಗಿರುವದು. ಯಾಕಂ ದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣರೂಪ ವೃಕ್ಷವು , ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾವಿತ್ರ್ಯಜ ಲದಿಂದಲೇ ಪೋಷಿತವಾಗುತ್ತಿರುವದು ; ಅಂತೇ ವ್ಯವಹಾರದಕ್ಷನಾದ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಅರ್ಜುನನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ— “ ಸ್ತ್ರೀಷುದುಷ್ಟಾಸು ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ಜಾಯತೇ ವರ್ಣಸಂಕರಃ ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು ಪುರುಷರ ದುಷ್ಟತನವು ದುಷ್ಟಪುರುಷರನ್ನಷ್ಟೇ ಹಾಳುಮಾಡಿದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರದುಷ್ಟತನವು ವರ್ಣಸಂಕರ ಮಾಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಹಾಳು ಮಾಡುವದು. ಇನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ದುಷ್ಟರಾಗದೆ ಸುಷ್ಟರಾದರೆ,ದುಷ್ಟಪುರು ಷರ ದುಷ್ಟತನವು ಆಸುಷ್ಟ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಥಾ ನಡೆಯದೆ, ಆ ದುಷ್ಟಪುರುಷರು ಮಾತ್ರ ನಾಶಹೊಂದುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಲೋಕ ಮಾತೆ ಜಾನಕಿಯ ಶೀಲದಪ್ರಭಾವವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದುಷ್ಟರಾದರೆ ಪುರುಷರ ದುಷ್ಟತನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಬಂಧವಿಲ್ಲದಾಗಿ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವು ಬೆಳೆದು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ದುಷ್ಟ ತನದ ಬೀಗೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಸ ತೊಡಗಲು, ಜಗತ್ತಿನ

ನಾಶವು ಆಗದೆ ಹೇಗೆ ಉಳಿದೀತು? ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಶ್ರೀಮನ್ವಾದಿರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ, ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸಾದಿಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೇಳಿರುವರು; ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮ ಮಹಾಭಾರತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ — "ಪಿತಾ ರಕ್ಷತಿ ಕೌಮಾರೇ ಭರ್ತಾ ರಕ್ಷತಿಯೌವನೇ। ಪುತ್ರೋರಕ್ಷತಿವಾರ್ಧಕ್ಯೇ ನಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯಬಾರಭ್ಯ ವಾರ್ಧಕ್ಯದವರೆಗೆ, ತಂದೆ-ಗಂಡ-ಮಗ ಇವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು. ವೈದಿಕರ ಈ ಸ್ತ್ರೀಪಾವಿತ್ರ್ಯರಕ್ಷಣದ ವೈಭವದ ಮರ್ಮವರಿಯದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ ಬಾಲಿಶ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು, ಆ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ರಕ್ಷಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೆಂದು ಕರೆದು, ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ, ಜಗತ್ತಿನ ನಾಳಿನ ನಾಶವನ್ನು ಇಂದೇ ಉಂಟು ಮಾಡುವರು! ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರು ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂದು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು; ಅಂದ ಬಳಿಕ ಮಾಯಾಮೂಲವಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಿ, ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು, ಆ ಮಾಯಾಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಕು ಬೀಳುತ್ತ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಸಾರಮೋಹದ ಈ ಮಾನವ ಕೀಟಕಗಳು, ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಾದಾರು? ಅವರು ಕೇವಲ ವಿಷಯತಂತ್ರರು, ಅಂದರೆ ವಿಷಯಗಳು ಕುಣಿಸಿದಂತೆ ಕುಣಿಯುವರು ಆಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು! ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ನಿನಗೆ "ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ" ಎಂಬ ವಿಷಯದಸತ್ಯ ಸ್ವರೂಪವು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಈಗ ನಾವು ಆ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ತತ್ವತಃ ಉಪದೇಶಿಸುವೆವು, ಇತ್ತ ಅವಧಾನವಿರಲಿ.

ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವು, ಅಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಾವು ಸುರಕ್ಷಿತೆಯರಾಗಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳ

ಗಾಗಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅದು ಹೇಗೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ತತ್ವತಃ ಅತಿಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸೋಣ. ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ವಸ್ತುಗಳು ಸಚೇತನವೆಂತಲೂ, ಅಚೇತನವೆಂತಲೂ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವವಷ್ಟೆ? ಮೊದಲು ಅಚೇತನವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಗಳು, ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತವೆಂಬದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸೋಣ. ಸೂರ್ಯಗೋಲವು ಅಚೇತನವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಪೃಥ್ವಿವ್ಯಾದಿ ಗ್ರಹಗಳಿಗಿಂತ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅಂದರೆ, ಪೃಥ್ವಿವ್ಯಾದಿಗೋಲಗಳಿಗಿಂತ ಸೂರ್ಯಗೋಲದಲ್ಲಿ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪೃಥ್ವಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳು, ಸೂರ್ಯನ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣದಮೂಲಕ ಆತನಿಗೆ ಅಧೀನಗಳಾಗಿ, ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಆತನಸುತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತವೆಂಬ ಮಾತು ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ಪೃಥ್ವಿಯಮೇಲಿನ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಪೃಥ್ವಿಯ ಗುರುತ್ವದ ಆಕರ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಪರತಂತ್ರಗಳಾಗಿ, ಆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಹೋಗಲಾರವೆಂಬಮಾತು ಅನುಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು ಹೀಗೆ ಜಡಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳು ಉಂಟಾಗಲಿಕ್ಕೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು, ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ. ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳೆಂದರೆ, ಚೇತನವುಳ್ಳ ಜಡಪದಾರ್ಥಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಜಗತ್ತು ಚೇತನಾಮಯವಾದದ್ದೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಿರುವದರಿಂದ, ಅಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಚೇತನವು ಸುಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂತಲೂ, ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಜಾಗೃದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಂತಲೂ, ನಮ್ಮ ಅನುಭವದದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಜಡಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳು ಕಾರಣವೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ

ಯಷ್ಟೆ? ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಜಡಗಳಾದ ಅವುಗಳ ದೇಹಗಳೇ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೃಶ್ಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳಿಗೂ ಈ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯವು ಪ್ರಥಮ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಹೀಗೆ ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ, ಅವುಗಳ ದೇಹಗಳಲ್ಲಿಯ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯವು ಪ್ರಥಮಕಾರಣವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ, ಚೇತನದ ಯೋಗದಿಂದ ಆ ಸಚೇತನಪದಾರ್ಥಗಳ ದೇಹಗಳ ದ್ವಾರದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಶಾರೀರಬಲ, ಬುದ್ಧಿಬಲ, ವಿಕಾರವಶತೆ ಇವುಗಳ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳು ಮುಖ್ಯಕಾರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಆನೆ,-ಸಿಂಹಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಸಚೇತನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಸಿಂಹದ ದೇಹದಲ್ಲಿಗಿಂತ ಆನೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ಮಾನವು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವದರಿಂದಲೂ, ಸಿಂಹಕ್ಕಿಂತ ಆನೆಯು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಆನೆಯು ಸಿಂಹದ ಸಂಬಂಧದ ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಪರಾಕ್ರಮ-ಶೌರ್ಯ-ಧೈರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು ಆನೆಗಿಂತ ಸಿಂಹದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವವು; ಮತ್ತು ಆನೆಯು ಸಿಂಹವನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿ ಮಾನಸಿಕ-ದೈಹಿಕ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದಷ್ಟು, ಸಿಂಹವು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ; ಅರ್ಥಾತ್ ಆನೆಗಿಂತ ಸಿಂಹದಲ್ಲಿ ವಿಕಾರವಶತೆಯು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಂತಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಸಿಂಹದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿಬಲ, ವಿಕಾರರಾಹಿತ್ಯ ಇವು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದಂತಾದವು; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆನೆಯಬದಲು ಸಿಂಹವು ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದು. ಸಾರಾಂಶ, ಸಚೇತನ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳಿಗೆ, ಅವುಗಳ-೧ ಘಟಕದ್ರವ್ಯ ೨ ಶಾರೀರಬಲ ೩ ಬುದ್ಧಿಬಲ ೪ ವಿಕಾರವಶತೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕರ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುವವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ನ್ಯೂನಾ

ಧಿಕ್ಯಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಸಚೇತನ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಯೆಂತಲೂ, ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯೆಂತಲೂ, ದೇವಯೋನಿಯೆಂತಲೂ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಇವು ಮೂರು ವರ್ಗಗಳು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಶ್ರೇಷ್ಠಕೋಟಿಯ ಯೋನಿಗಳವಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಅಂದರೆ ಆನೆ-ಸಿಂಹ ಮೊದಲಾದ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗಿಂತ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಗಿಂತ ದೇವಯೋನಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಆಧಿಕ್ಯವು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಆ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಪ್ರಭಾವರೂಪವಾದ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳೂ ಕಾರಣವಾಗಿರುವವು; ಅಂದರೆ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗೆ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಅದು ಕೇವಲ ಹುಟ್ಟುಗುಣದಂತೆ ನಡೆಯುವವರಿಂದ ಅದು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೀನ; ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನವಿರುವದರಿಂದ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗಿಂತ ಅದು ಶ್ರೇಷ್ಠ; ದೇವಯೋನಿಯು ಧರ್ಮಮಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಗಿಂತಲೂ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವೇಚನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಂದು, ಈಗ ನಾವು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿ-ದೇವಯೋನಿಗಳ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಲಘುತ್ವ-ಗುರುತ್ವಗಳಿಗೆ—೧ ಘಟಕದ್ರವ್ಯ ೨ ಶಾರೀರಬಲ ೩ ಬುದ್ಧಿಬಲ ೪ ವಿಕಾರವಶತೆ ೫ ಧರ್ಮಪಾಲನ ಈ ಐದರ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಇನ್ನು, ಮೇಲಿನ ಐದು ಕಾರಣಗಳ ಯೋಜನೆಯಿಂದ, ಮನುಷ್ಯಯೋನಿ-ದೇವಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಲ್ಲಿ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಧೀನರೋ, ಪುರುಷರುಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಧೀನರೋ ಎಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ. ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಶರೀರಯಷ್ಟಿಗಳ ಅವಲೋಕನಮಾಡಿದರೆ, ಹಲಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ದೃಢಕಾಯರೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೋಮಲಕಾಯರೂ ಇರುವರೆಂಬ ಮಾತು ಅನು

ಭವಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಘಟಕದ್ರವ್ಯಗಳ ಆಧಿಕ್ಯವು, ಸ್ತ್ರೀಯರ ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಪುರುಷರ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಇರಬೇಕಾದದ್ದರಿಂದ, ಒಂದನೆಯ ಕಾರಣದಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಪುರುಷರ ಅಧೀನರಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುವದು.

ಇನ್ನು, ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣವಾದ ಶಾರೀರಬಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದೇ ಮಾತು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿಂತಲೂ ಶಾರೀರಬಲದಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠರಾಗಿರುವವರಿಂದಲೇ, ಯುದ್ಧಾದಿ ಶಾರೀರಬಲದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ರಣಶೂರರು ಪುರುಷರೇ ಎಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಪುರುಷರೇ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಆದರಂತೆ, ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಾದಿಗಳು ಪುರುಷರವೆಂದಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಆಪವಾದವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು ; ಆದರೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಬಲಿಷ್ಠರೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಬಲೆಯರೂ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ಈ ಎರಡನೆಯ ಶಾರೀರಬಲದಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದು

ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯಕಾರಣವಾದ ಬುದ್ಧಿಬಲದ ಮಾತೂ ಹೀಗೆಯೇ ಸರ ಓದುಬರಹ ಬರುವದು, ಅಥವಾ, ವಾಕ್ಪಟುತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು, ಅಥವಾ ಲೇಖನಕಲಾಸೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದು ಬುದ್ಧಿಪ್ರಭಾವದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲ. ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕಗಳಾದ ಲೌಕಿಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೂ, ವಿವಿಧಬಗೆಯ ಉದಾತ್ತತೆಗಳಿಂದ ಪರರನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವದೂ ಬುದ್ಧಿಪ್ರಭಾವದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಡಿಯ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಯಾವತ್ತು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಲ್ಪ ಅಪವಾದಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಪುರುಷರೇ ಎರಡೂಬಗೆಯ ಶೋಧಮಾಡುವಲ್ಲಿ, ಹಾಗು ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿರುವರಲ್ಲದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಂದುವರಿದಿರುವದಿಲ್ಲವು ; ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯ ಆಧಿಕ್ಯದಿಂದಲೂ 'ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ

ಅಧೀನರಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದು.

ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕಾರಣವಾದ ವಿಕಾರರಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡೋಣ. ವಿಕಾರಗಳು ಮಾನಸಿಕ, ದೈಹಿಕ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವವು ಮಾನಸಿಕ ವಿಕಾರವೆಂದರೆ, ಕ್ರೋಧ, ಭಯ, ದುಃಖ, ಆನಂದ, ಲಜ್ಜಾ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಯೋಗದಿಂದಾಗುವ ಮಾನಸಿಕಸ್ವರೂಪಭೇದಗಳು. ದೈಹಿಕವಿಕಾರನೆಂದರೆ, ಬಾಲ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ, ವಾರ್ಧಕ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಆಗುವ ದೈಹಿಕ ಸ್ವರೂಪಭೇದಗಳು ಇವೆರಡು ಬಗೆಯ ವಿಕಾರಗಳೂ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಆಗುವವು. ಯಾಕಂದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕ್ರೋಧ, ಭಯ,, ದುಃಖ, ಆನಂದ, ಲಜ್ಜಾ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಅಲ್ಪಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಟ್ಟನೆಆಗಿ, ಅಲ್ಪಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಟ್ಟನೆಹೋಗುವವು. ಆದರೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ವಿಕಾರಗಳಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಆದ ವಿಕಾರಗಳು ತಟ್ಟನೆ ಹೋಗುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ, ಬಾಲ್ಯ, ತಾರುಣ್ಯ, ವಾರ್ಧಕ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುವ ದೈಹಿಕ ವಿಕಾರಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ, ಪುರುಷರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೂ, ರಜೋದರ್ಶನ, ಗರ್ಭಧಾರಣ, ಪ್ರಸವ ಮೊದಲಾದ ದೈಹಿಕ ವಿಕಾರಗಳು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನವಾಗಿರುವವು; ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಕಾರರಾಹಿತ್ಯದ ಕೊರತೆಯಿಂದಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದು.

ಈ ವಿಕಾರವಶತೆಯಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಒಂದು ಗುಟ್ಟಿನ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆವು. ಈ ಜಗತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಪುರುಷಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವದಷ್ಟೆ? ವಿಕಾರವಾಗುವದು, ಅಂದರೆ ರೂಪಾಂತರವಾಗುವದು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣವು, ವಿಕಾರವಾಗದಿರುವದು, ಅಂದರೆ ರೂಪಾಂತರವಾಗದಿರುವದು ಪುರುಷನ ಗುಣವು. ಪ್ರಕೃತಿಯು ವಿಕಾರಿಯಾದದ್ದರಿಂದ ಅದು ಪುರುಷನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವು; ಪುರುಷನು ವಿಕಾರರಹಿತನಾದದ್ದರಿಂದ ಆತನು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಭೋಕ್ತೃವು; ಇದೇ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಮೇಲೆ ನಾವು ಭೋಕ್ತೃಭೋಗ್ಯರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು, ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರ ಭೋಗ್ಯರೆಂ

ಬಟನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪುರುಷನು ಆಧಾರವಾಗಿರು ವಂತೆ, ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಾನಾಪನ್ನರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ, ಪುರುಷಸ್ಥಾನಾಪನ್ನ ರಾದ ಪುರುಷರು ಆಧಾರವಾಗಿರುವರು. ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಪೌರುಷ ದಿಂದ ಬಹುಜನಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಆಳುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಂತೆ ಮನುಷ್ಯೇತರಗಳಾದ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಯ ಹಲವು ಪ್ರಾಣಿಜಾತಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಚಿಗರೆಯ ಒಂದು ಹಿಂಡಿಗೆ ಗಂಡುಚಿಗರೆ ಒಂದೇ ಇರುವದು; ವಾನರಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮುಸವಗಳಹಿಂಡಿಗೆ ಒಂದೇಗಂಡು ಮುಸವವು ಇರುವದು; ಆಕಳಹಿಂಡಿಗೆ ಒಂದೇ ಗೂಳಿಯು ಸಾಕಾಗು ವದು; ಇದರಂತೆ, ಹಲವು ಗಂಡುಗಳಹಿಂಡೆ ಒಂದೇ ಹೆಣ್ಣು ಇರುವ ಉದಾಹರಣವು ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗಂತು ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಗಂಡಸಿಗೆ ಬಹುಜನ ಹೆಂಡಿರು ಅನಾದಿಕಾಲ ದಿಂದ ಇರುತ್ತಿರುವರು; ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಐದುಜನ ಗಂಡಂದಿರಿ ರುವದು ವ್ಯತ್ಯಾಸಕರವೂ, ತೊಡಕಿನದೂ ಆಗಿರುವದು. ಆ ತೊಡಕನ್ನು ನಾರದರಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಡಸಬೇಕಾಯಿತು. ತಾತ್ಪರ್ಯ ವಿಷ್ಟೆ, ಪುರುಷರು ಪೌರಿಷಿಗಳೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಕ್ಷಿತರಾದದ್ದರಿಂದಪುರು ಷರಿಗೆ ಅಧೀನರೇ ಈಲಕ್ಷಣವುಮೇಲೆಹೇಳಿದಂತೆ ಮನುಷ್ಯೇತರಪ್ರಾಣಿಗಳ ಲ್ಲಿಯೂ ತೋರುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಹೀಗಿದ್ದು, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಹಕ್ಕು ಸಮಾನವಿರುತ್ತದೆಂತಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂತಲೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವದೂ, ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವದೂ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮದ ವಿರುದ್ಧವೇ ಸರಿ. ಸೃಷ್ಟಿಯನಿಯಮದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಯು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದು ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾಗಿರುವದ ಲ್ಲದೆ, ಅಂಥವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲುಅರಸರ ಕಾಯದೆಯೂ ಇರುವದು; ಆದರೆ ಅರಸು ಕುಳಿತು ಸೃಷ್ಟಿಯನಿಯಮದ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಯದೆಮಾಡುವದೂ, ಅಂಥ ಕಾಯದೆಯನ್ನು ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತರಲು ಯತ್ನಿಸುವದೂ ಪರಮ ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ! ಬೇಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಹೊಲಮೇದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ಮುಂದೆ ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ತಪ್ಪದೆ ಒದಗುವ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ

ಗುರಿಯಾಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದೊಂದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು!

ಇನ್ನು ೫ನೆಯ ಕಾರಣವಾದ ಧರ್ಮಪಾಲನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಒಡಂಬಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಯಾಕಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೋಮಲಾಂತಃಕರಣ, ದಯಾರ್ದ್ರ ಹೃದಯ, ಪ್ರೇಮಮಯ ಮನೋವೃತ್ತಿ, ಪರೋಪಕಾರನಿರತತೆ ಮೊದಲಾದ ಪವಿತ್ರ ಸುಕುಮಾರ ಗುಣಗಳ ಮೂಲಕ, ಅವರಲ್ಲಿ ಭಾವಿಕತನವು ಹೆಚ್ಚು, ಧರ್ಮತತ್ವಗಳು ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧರ್ಮಲಂಡರಾಗುವದು ಕಡಿಮೆ. ಇಂಥ ಹೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೇ ಉಳಿದದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅವರ ಈ ಪವಿತ್ರ ಧರ್ಮಪಾಲನವು, ಪುರುಷರ ಸಂರಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನದಿಂದಾಗದು. ಉದಾಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶ್ರೇಷ್ಠಧರ್ಮವಾದ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಪಾಲನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಕೆಳಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ.

ಈ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಭೋಕ್ತೃ-ಭೋಗ್ಯಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು. ಭೋಕ್ತೃವೆಂದರೆ ಭೋಗಿಸುವ ವಸ್ತುವು. ಭೋಗ್ಯವೆಂದರೆ ಭೋಗಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾದ ವಸ್ತುವು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಒಂದು ವಸ್ತುವು ಭೋಕ್ತೃವೂ ಆಗಿರುವದು, ಭೋಗ್ಯವೂ ಆಗಿರುವದು ಎಂಬಮಾತು ವಿಚಾರದಿಂದಗೊತ್ತಾಗಬಹುದು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ಕಾಳು-ಕಡಿ ಮೊದಲಾದ ಸಸ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅವು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳಷ್ಟೆ? ಆದರೆ ಆವೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸತ್ತು ಅವುಗಳ ದೇಹಗಳು ಕೊಳೆತು ಗೊಬ್ಬರವಾದರೆ, ರೂಪಾಂತರಹೊಂದಿದ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೇ ಸಸ್ಯಗಳ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳಾಗುವವು! ಅದರಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯರಾದರೆ, ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯರಾಗುವರು. "ಜೀವೋ ಜೀವಸ್ಯ ಜೀವನಂ"

ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತದಂತೆ, ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ತಿಂದೇ ಜೀವಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿ ಒಂದು ವಸ್ತುವು, ಭೋಕ್ತೃ-ಭೋಗ್ಯಗಳೆಂಬ ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ, ವಿಕಾರವಶತೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಇದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೋಗ್ಯಧರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚು, ವಿಕಾರವಶತೆಯು ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಕ್ತೃಧರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚು ಇರುವವು. ಮೇಲೆಯಂತು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ವಿಕಾರವಶತೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಯಾರು ಭೋಗ್ಯರಾದಂತಾಯಿತು? ಜಗತ್ತು ವಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದು ಭೋಗ್ಯವೂ, ಚೇತನವು ವಿಕಾರರಹಿತವಾದ್ದರಿಂದ ಭೋಕ್ತೃವೂ ಆಗಿರುವದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭೋಕ್ತೃಗಳ ಮನಸ್ಸು ತಮ್ಮ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು! ಆದರಂತೆ, ಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸು ಸ್ತ್ರೀಯರಕಡೆಗೆ ಹರಿದು, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದ ಪ್ರಸಂಗವೂ ಒದಗುವದು! ಆದ್ದರಿಂದ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ಪುರುಷರು ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗರಾಗಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೋದರೆ ಅವರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಧರ್ಮವು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಸಂಭವ ವಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾಯ ದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿಂದಲೂ, ವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ವತಃ ಸ್ತ್ರೀಯರ, ಹಾಗು ರಾಷ್ಟ್ರದಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಗನುಸರಿಸಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವರು. ಇಹ-ಪರ-ಸುಖ-ಸಾಧನವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಹೀಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಐಹಿಕ ಸುಖಕ್ಕೂ, ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಉನ್ನತಿಗೂ ಯಾವ ತರದ ಪ್ರತಿಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ತಿರುಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪುರುಷರ ಸಂರಕ್ಷಣದ ಸಹಾಯದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾ-ದ್ರೌಪದಿ-ಸಾವಿತ್ರಿ, ದಮಯಂತಿ ಮುಂತಾದ ಅನಂತ ಸಾಧ್ವಿಯರು ಕುಲಭೂಷಣರಾಗಿ

ಐಹಿಕ-ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸುಖಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಪಾತ್ರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಈಗಲೂ ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾಗಿ ಇರುವರು! ಇದರಮೇಲಿಂದನೋಡಿದರೆ, ಆರ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಈಗಿನ ರಕ್ತಶೋಷಕ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಗಾಳಿ ಕೂಡ ಸೋಂಕಿರುವದಿಲ್ಲ; ಸೋಂಕುವ ಸಂಭವವೂ ಇಲ್ಲ. "ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು, ಸ್ತ್ರೀಯು ಸುರಕ್ಷಿತೆಯಾಗದೆ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಹೋಗಲು ತಕ್ಕವಳಲ್ಲವೆಂ"ದು ಮಾಡದೆ, ಅವರ ಆ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಯನ್ನು ಈಗಿನ ಪ್ರಗತಿಘಾತಕವಾದ ದುಷ್ಟರ ರಕ್ತಶೋಷಕ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಘಾತಕವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಚ್ಛೃಂಖಲವೃತ್ತಿಗೆ ಆಸ್ಪದಕೊಡುತ್ತಿರುವದು ಭರತಭೂಮಿಯ ದುರ್ದೈವದ, ಅಥವಾ ಸತ್ವನಾಶದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವದು. ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದರೆ ಪೂಜ್ಯರಾದ ತಾಯಂದಿರೂ, ಗುರುಪತ್ನಿಯರೂ, ಸನ್ಮಾನನೀಯ ಭಗಿನಿಯರೂ, ಅಕ್ಕರೆಯ ಮಕ್ಕಳೂ, ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದರಾದ ಹೆಂಡಿರೂ ಆಗಿರುವರು. ಅಂಥವರನ್ನು ತಾಪದಾಯಕವಾದ ಪ್ರಗತಿನಾಶಕ, ರಕ್ತಶೋಷಕ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿ, ಪುರುಷರುಯಾವ ಇಹ-ಪರಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಸುರಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಇಷ್ಟು ವಿವೇಕವೂ ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೂ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ? ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸುವದೇ ಘಾತಕಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಂದ ಕೂಸುಗಳೂ, ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನನಿಂದ ಕುಟುಂಬವೂ, ಅರಸನಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ಬಹಳವೇಕೆ, ಲೋಕಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಲೋಕವೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನಿಸುವದೂ ಕೂಡ ಘಾತಕಪಾರತಂತ್ರ್ಯವಾಗುವದಲ್ಲ! ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವೊಂದು ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ! ಕಾಲಮಹಿಮೆಯ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟವೂ ನಡೆಯದೆಂಬ ಮಾತೇ ನಿಜವು.

ಗುರುಶಾಂತಪ್ಪಾ, ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ

ಪುರುಷರಿಂದ ಶೀಲಸಂರಕ್ಷಕ ಸಹಾಯವು ದೊರೆಯುವದಲ್ಲದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗೃಹಿಣಿಯರು ಎನಿಸುವರು; ಗೃಹಿಣಿಯಿಂದಲೇ ಗೃಹದ ಉದಯವೂ, ಸೌಂದರ್ಯವೂ, ಉತ್ಕರ್ಷವೂ ಇರುವವು. ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ತರಬರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಗಂಡಸರು ಮಾಡುವಂತೆ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳನ್ನೂ, ಗೃಹವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಹಿಸಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ವೈದಿಕ ಆರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಿರುವವಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಕಾರ್ಯಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹುತರ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಸ್ವತಂತ್ರರು, ಮನೆಯೊಳಗಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಸಂಗದ ಹೊರತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ವತಂತ್ರರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದ ಅತ್ಯಂತ ಉದಾರಭಾವವುಳ್ಳ ವೈದಿಕಧರ್ಮವು, ಪತಿಯ ಪುಣ್ಯಾರ್ಧವನ್ನು ಸತಿಗೆ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ಕೊಡಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಸತಿಯ ಅರ್ಧ ಪಾಪವನ್ನು ಪತಿಯು ಭೋಗಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವದು. ಅಂತೇ ವೈದಿಕರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾವಿತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಎಚ್ಚರಪಡಬೇಕಾಗುವದು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದ ಇಂತಹ ಉದಾರಭಾವವು ಬೇರೆ ಯಾವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿರಬಹುದು? ಈ ಮರ್ಮವರಿತು ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು, ಯಾವ ದುರಾಶೆಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ, ಯಾವ ದುರ್ಬೋಧಕ್ಕೂ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ತಮ್ಮ ಸತಿ-ಪತಿಗಳ ಧರ್ಮವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸುಖಲೋಲುಪರೂ, ಸಾಹಸಿಗಳೂ ಆಗುವದು ಆರ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರ ಶೀಲವೇ ಅಲ್ಲ; ಹಾಗಾಗುವ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ವೈದಿಕ ಆರ್ಯರ ಆಸ್ತಿಕ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಾಗಿರದೆ, ನಾಸ್ತಿಕ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಾಗಿರುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

---

೧೩ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ--ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳು.

ಈವರೆಗೆ "ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ" "ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳು" ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆವು. ಇನ್ನು ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಬಂಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಿವಾಹ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆವು; ಅಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದ ಹೇಳತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಹಾಗಾಗುವದು. ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿವಾಹ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹ ಎಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿರುವದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದಮಾತು. ಮನುಷ್ಯರು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೇ ಮೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಆ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಅವರಲ್ಲಿಬರಬರುತ್ತ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರೌಢವಿವಾಹವೇ ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು; ಆದರೆ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಕೊಡದೆ ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೂ, ಈಶ್ವರಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿಯೂ ಯತ್ನಿಸತಕ್ಕವರು ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೇ ಆಗಲೊಲ್ಲರೇಕೆ, ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಬೀಜಕ್ಕಾದರೂ ಇರುತ್ತಿರುವ ಸಂಭವವಿರುವದರಿಂದ, ಅಂಥವರು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿವಾಹವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುವದು; ಅಂತಹ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅದರಂತೆ, ಕೇವಲ ವಿಷಯಸುಖಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಿಷ

ಯಸುಖಕ್ಕಾಗಿ, ಹಾಗು ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವವರಿಬ್ಬರೂ ಮನುಷ್ಯಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರತಕ್ಕವರಾದದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಲುವಾಗಿ ಬಾಲ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳೆರಡೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೂಢವಾಗಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಅದು ಹೇಗೆಂಬದನ್ನು ತತ್ವತಃ ತಾಯಿಬೇರಿನಿಂದಹಿಡಿದು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗಾಗಿ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡುವೆವು.

(೧) **ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರಗಳ ಸಹಜ ಸಂಭೋಗಸ್ಥಿತಿಯು**— ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಾಲ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರೌಢವಿವಾಹವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೂ, ಬಾಲವಿವಾಹವು ಕೃತಿಮವೂ ಎಂಬದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಹಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯೇತರಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಈವರೆಗೆ ಅವು ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಸಹಜಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯಾದರೂ ಈ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಹೊರಗಾದದ್ದಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯೇತರಗಳಾದ ಆ ತಿರ್ಯಗ್ ಯೋನಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪಾರಿವಾಳ-ಗುಬ್ಬಿ ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ, ದಾಂಪತ್ಯವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರಬಹುದು; ಅಥವಾ ಪಶುಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯ ದನ-ಕುದುರೆಗಳ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯಂತೆ, ಆ ದಾಂಪತ್ಯವು ಸಂಯೋಗದಕಾಲದಮಟ್ಟಿಗಿರಬಹುದು; ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಆ ಮನುಷ್ಯೇತರಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಋತುಕಾಲದ ಸಂಭೋಗೇಚ್ಛೆಯಾದಹೊರತು, ಬಹುತರ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಂಭೋಗದ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಭಿದವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಹಾನಿಕಾರಕಗಳಾದ ಅಕಾಲಸಂಭೋಗವೂ, ಗರ್ಭಧಾರಣಾನಂತರದ ಸಂಭೋಗವೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತರ ಕಂಡುಬರಲಾರವು. ಇಂತಹ ನಿಯತವಾದ ಉತ್ತಮ ಸಂಭೋಗಸ್ಥಿತಿಯು, ಅಥವಾ ವಿಹಾರಸ್ಥಿತಿಯು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಈವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯೇತರಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಮಾತ್ರ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರುವದಕ್ಕೆ, ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬದಲಾವಣಿಯಾಗದೆ, ಅವುಗಳ ಜೀವನಯಾತ್ರೆಯು ಈವರೆಗೆ ಒಂದೇಸ

ವನೆ ಸಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದೇ ಕಾರಣವು. ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಹೋದಂತೆ, ವಿಷಯತೃಷ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಾಗುವದರಿಂದ, ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸಂಭೋಗಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವದು. ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬುದ್ಧಿಹೀನಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅವು ತಮಗೆ ದೇವರು ನಿಯಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುಗುಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆವಿಧವಾಗಿ ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುವದಿಲ್ಲ; ಅಂದಬಳಿಕ ಅವುಗಳ ವಿಹಾರಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸಂಭೋಗಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲವು.

(೨) **ಸತ್ಯಯುಗದ ಮಾನವೀಪಾವಿತ್ರ್ಯ**— ಅನಾದಿಯ ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳಾದರೂ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಸಹಜಸ್ಥಿತಿಯವು, ಅಂದರೆ ಅಡಿಗೆ, ಮಸಾಲಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕೃತ್ರಿಮ ಸಂಸ್ಕಾರಹೊಂದದ ಸೊಪ್ಪು, ಗಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು, ಹಣ್ಣು, ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದವು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆಯೇ ನಿಯತಕಾಲದ ಸಂಭೋಗಪದ್ಧತಿಯು ಇದ್ದಿತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಈಗಿನಂತೆ ಆಗ ಸ್ಥಿರವಾದ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯು ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸುರೂಪ ಕುರೂಪಗಳ ವಿಚಾರವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈಗಿನಂತೆ ದಾಂಪತ್ಯದ ಕೃತ್ರಿಮ ನಿರ್ಬಂಧಗಳೂ ಆಗ ಇದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಆಗ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಾದರೂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರವೇ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ಆಗ ಅದೇ ಧರ್ಮವಾಗಿತ್ತೆಂದು, ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹಿತಕರ ಶಾಸನವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆಗಿನ ಆ ಅನಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರೊಳಗೆ ಜಾತಿಭೇದವಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆಗ 'ಹಂಸ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದೇ ವರ್ಣವಿತ್ತೆಂದು "ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ" ಎಂಬ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆಯಂತೆ. ಆಗ ಗಂಡಸರಿಗೂ, ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಕೂಡಿಯೇ ವೇದಾಧಿಕಾರವಿದ್ದು,

ಇಬ್ಬರೂ ಉಪನಯನಾನಂತರ ಕೂಡಿಯೇ ಗುರುಕುಲವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದ್ದರಿಂದ, ಆಗ ಅವರಿಗೆಸಹ ಶಿಕ್ಷಣವು ದೊರೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಈಗಿನಂತೆ ಆಗ ವೇದಗಳು ನಾಲ್ಕು ಇರದೆ ಒಂದೇ ವೇದವು ಇತ್ತಂತೆ. ಆಗಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಆಹಾರ-ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಕಾರ ರಹಿತಗಳಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಆಗಿನ ಅವರ ಸಹ ಶಿಕ್ಷಣದ ದುಷ್ಪರಿಣಾ ಮವು ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರಾಯದ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಅವರ ಸಂಭೋಗ ಕ್ರಿಯೆಯು ವ್ಯತ್ಯಾಸಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ-ಸಂಯೋಗ ಸುಖವು ಗ್ರಾಮ್ಯ ಸುಖವೆಂದು ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ದೇವರು ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡದಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ತನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಧನವನ್ನು, ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಿತೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತೆ, ಆಗಿನ ಶುದ್ಧ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಮನುಷ್ಯರು ಆ ಸಾಧನವನ್ನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಜ್ಞಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಹಜಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸುಸ್ಥಿತಿಯು ಕಡೆತನಕ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾರಣವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ, ಈಗಿನ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಾದರೂ ಸಹಜಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರು ತ್ತಿತ್ತು; ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಈಗಿನ ವೈಷಯಿಕ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಇರತಗಳ ಬಾಧೆಯೂ ತಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು.

(೩) **ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ**—ಆದರೆ ಸತ್ಯಯುಗದ ಈ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಸ್ತಾರವು ಬಹು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಆಗಹತ್ತಿತು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಸ್ತಾರದ ಈ ಮಂದಗತಿಯು ಕ್ರೀಡಾಪೇ ಕ್ಷೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಾರನಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗುವಹಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆತನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಸ್ತಾರವು ಭರದಿಂದ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲಿಗೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗುವಂತೆ, ಅಂದರೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರವೇ

ಶವು ಅಂತರಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಆಗದೆ, ಹೊರಗಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಈ ಮಾತನ್ನು—"ಪರಾಂಚಿಖಾನಿವ್ಯತೃಣತ್ ಸ್ವಯಂಭೂಸ್ತಸ್ಮಾತ್ ಪರಾಂ ಪಶ್ಯತಿ ನಾಂತರಾತ್ಮನ್" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವದು; ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮುಂದೆ ಕಾಲಕ್ರಮಣವಾಗುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗದೆ, ಅವು ಅಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸತೊಡಗಿದವು. ಆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು—ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು. ನಾಲಿಗೆ, ಚರ್ಮ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬವು ಐದು, ಮತ್ತು ಕೈ, ಕಾಲು, ವಾಣಿ, ಗುದದ್ವಾರ, ಮೂತ್ರದ್ವಾರ ಎಂಬ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬವು ಐದು ಹೀಗೆ ಹೊರಗಿನ ಹತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲದೆ, ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಅಂತರಿಂದ್ರಿಯವು ಒಂದು, ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಇರುವವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ—"ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಮನಶ್ಚಾಸ್ಮಿ" ಎಂಬ ಭಗವದುಕ್ತಿಯಂತೆ, ಮನಸ್ಸು ಯಾವತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವದು. ಉಳಿದ ಹತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿ, ಅದು ಪ್ರೇರಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವು. ಹೀಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ಮನುಷ್ಯರ, ಅದರಂತೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ಯಾವತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸತೊಡಗಲು, ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಹಜಾನಂದದ ಸ್ಥಿತಿಯು ತಪ್ಪಿ, ಆತನ ಆತ್ಮಬಲವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ, ಹಾಗು ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದ ಆತನಮನಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ವಿಷಯಾಸಕ್ತವಾಗುತ್ತ ಬರಲು, ಆ ಮನಸ್ಸು ಆತ್ಮಬಲದ ಸಂಪಾದನದ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯದೆ, ವೈಷಯಿಕಗಳಾದ ದೇಹಬಲ, ದ್ರವ್ಯಬಲ, ಸೇನಾಬಲ ಎಂಬ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಹೀನಗಳಾಗಿರುವ ಬಲಗಳ ಸಂಪಾದನದಕಡೆಗೆ ಹರಿಯಹತ್ತಿತು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯ ಮನುಷ್ಯರೊಳಗಿನ ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರುಮಾತ್ರ, ಮನೋನಿಗ್ರಹಿಗಳಾಗಿ, ಸತ್ಸಮಾಗಮ, ಈಶ್ವರೋಪಾಸನ, ಶಾಸ್ತ್ರಾವಲೋಕನ ಮೊದ

ಲಾದ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಎಳೆದೊಯ್ಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಈಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಬಾಯಬಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯಆದಮಹಾಗುಇವ್ವ ಎಂಬ ದಂಪತಿಗಳ ಕಥೆಯು ಪ್ರಕೃತದ ವಿಷಯ ವಿವೇಚನದಪುಷ್ಟಿಕಾರಕವಾಗಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸೈತಾನನ, ಅಥವಾಮಾಯೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದದೇವರ ಅಪ್ಪಣೆಮೀರಿ, ದೇವರು ತಿನ್ನಬೇಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಹಜಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಚ್ಯುತಿಹೊಂದಿ, ವೈಷಯಿಕ ಸುಖದುಃಖಭೋಗಗಳ ಇರುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುಬಿದ್ದರು! ಇದರಂತೆ, ಯಾವತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು, ಮಾಯೆಯಿಂದ, ಅಂದರೆ ಈಶ್ವರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಗಿರುವ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಸವಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಸಹಜಾನಂದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಚ್ಯುತಿಹೊಂದಿ, ಆಹಾರ–ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕೃತ್ರಿಮತೆಯಿಂದ ವೈಷಯಿಕ ಸುಖ–ದುಃಖಗಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಬಂದಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಂಭೋಗೇಚ್ಛೆಯಾಗಹತ್ತಿತು; ಆಗ ಅವರ ಯಾವತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳವಿಷಯಸೇವನವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಹೋಗಿ, ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯ ಅಧಃಪತನವಾಗಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಲೋಕಹಿತೇಚ್ಛುಗಳಾದ ವೈದಿಕ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ವಿಷಯಸೇವನಾತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು, ಕಾಲಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆವಿವಾಹಗಳ ಕೃತ್ರಿಮಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತರುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಹೀಗೆ ವಿವಾಹದ ಕೃತ್ರಿಮಪದ್ಧತಿಗಳುಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಬರುವದರ ಸಂಗಡ, ಸತ್ಯಯುಗದ ಹಂಸನಾಮಕವಾದಒಂದೇ ಒಂದಾಗಿದ್ದವರ್ಣವು, ಮನುಷ್ಯರಉತ್ತರೋತ್ತರವಿಷಯಸೇವನದ ಆಧಿಕ್ಯದ ಕ್ರಮದಿಂದ, ಉತ್ತರೋತ್ತರತಪೋಹೀನಗಳಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಎಂಬನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗಾರ್ಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ, ಸನ್ಯಾಸ ಎಂಬನಾಲ್ಕುಆಶ್ರಮಗಳಾಗಿಯೂ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಅದರಂತೆ ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದಾಗಿದ್ದ ವೇದವು, ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವವರ ಅಶಕ್ತತೆಯ ಮೂಲಕ ಋಕ್, ಯಜುಸ್, ಸಾಮ, ಅಥರ್ವಣ

ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮತ್ತು ತಪೋಹಾ ನಿಯಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ, ವೇದಾಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದಾದವು; ಈಶಸಂಕೇತದಂತೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಬಂದದ್ದರಿಂದ—ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಹೀನಗಳಾದ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವು. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಬಂದಂತೆ, ಏಕತ್ವದ ಬದಲು ಬಹುತ್ವವು ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬರಲು, ಮನುಷ್ಯರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ವಿಷಯಸೇವನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧವಾಗುವಂತೆ ವಿವಾಹರೂಪಪಾಶದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬಿಗಿಯಹತ್ತಿದರು; ಆದರೂ ಬರಬರುತ್ತ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ಅತಿರೇಕವಾಗುವದೂ, ಅದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಅಧಃಪತನವಾಗುವದೂ ಈಶಸಂಕೇತವೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ತಪ್ಪುಹಹಾಗಿಲ್ಲ; ಆದರಂತೆ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣದ ಹಾದಿಯು ತೋರಿಸುವ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಚ್ಯುತಿಹೊಂದುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ

(೪) **ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪರಂಪರೆ**—ಮನುಷ್ಯನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗುತ್ತ ಬಂದಂತೆ, ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆತನನ್ನು ಬಿಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ವಿವಾಹಪಾಶಗಳು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿರುವವು ಮೂರು ಇರುವವು. ಅವನ್ನು— ೧ ಪವಿತ್ರಭಾವದ ವಿವಾಹ ೨ ನಿಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿವಾಹ ೩ ಕಠಿಣ ತಪೋರೂಪ ವಿವಾಹ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇವು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ವಿಷಯ ತೃಷ್ಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಾಗಿರುವವೆಂಬದು, ನಾವು ಈಗ ಮಾಡುವ ಅವುಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವರ್ಣನದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಬಹುದು ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುತ್ತೇವೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಜನರು ತಪೋಮಯರೂ, ಸಹಜಾನಂದಲುಬ್ಧರೂ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗದಂಥ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೇಸುವವರಾಗಿದ್ದರು; ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಭೋಗವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ

ಕರ್ವರ್ಧರ್ಮ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಅಂತಹ ಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖ ಸಂಭೋಗದ ಪ್ರಸಂಗವು ಒದಗಿದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒದಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಬರಬರುತ್ತ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇಲ್ಲದಾಗಿ, ಯೋಗ್ಯ ಸಂತತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯು ಸರ್ವತ್ರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗತೊಡಗಲು, ಆಗಪವಿತ್ರವಾದಪತಿ–ಪತ್ನೀಭಾವದಶಾಶ್ವತಾಶಾಶ್ವತವಾದ ಶಿಥಿಲವಿವಾಹ ಬಂಧನವು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ಅಂತಹ ಆ ಪವಿತ್ರಭಾವದಶಾಶ್ವತಾಶಾಶ್ವತವಾದ ಶಿಥಿಲ ವಿವಾಹ ಬಂಧನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸಂತತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವಯೋಗ್ಯನೊಬ್ಬನು, ಮತ್ತೊಬ್ಬನಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿಸಂತತಿಯುಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಗಂಡನನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆಕೆಯು ಋತುಸ್ನಾತಳಾದಬಳಿಕ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಋತುಸ್ನಾತರಾದಬಳಿಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಸುಗಳಂತೆ ಪವಿತ್ರರಾಗುವರೆಂದು ಆಗಿನ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿರ್ಣಯವಿದ್ದಿತು! ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಉದ್ದಾಲಕನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ತಂದೆಯು, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಾಗ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಬರಬರುತ್ತ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿ, ಕೇವಲ ಸಂತತಿಯ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ, ವಿಷಯ ಸುಖೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಕಗಕೊಂಡು ಹೋಗಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಅನಾಚಾರವು ಬೆಳೆಯಿತು. ಆಗ ಈ ಪವಿತ್ರಭಾವದ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಯು ನಿಂತು, ನಿಯಮಬದ್ಧವಾದ ನಿಯೋಗಪದ್ಧತಿಯ ವಿವಾಹವು ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ನಿಯೋಗಪದ್ಧತಿಯೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ವಂಶರಕ್ಷಣದ ವಿಪತ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ, ಗುರು ಹಿರಿಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ, ಸಿಕ್ಕವರಿಂದಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಭಾವ ಮೈದುನರಿಂದ, ಅಥವಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವೃತ್ತಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವದು! ವ್ಯಾಸರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ, ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಂದಿರ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ನಿಯೋಗಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ—ಪಂಡು—ವಿದುರರನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾ

ಡಿದ್ದು, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿರುವದು! ಮುಂದೆ ಈ ನಿಯೋಗ ಪದ್ಧತಿಯೂ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಷ್ಟು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯ ಅನಾಚಾರವು ಬೆಳೆಯಲು, ಆ ಪದ್ಧತಿಯೂ ನಿಂತು ಹೋಗಿ, ಈಗಿನ ಕಠಿಣ ತಪೋಮಯವಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿಯು ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ದಾಲಕನ ಶಾಸನದಿಂದ ಬಳಿಕೆ ಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವದು. ಹೀಗೆ ಲೋಕಹಿತೇಚ್ಛುಗಳಾದ ವೈದಿಕಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಖೊಟ್ಟಿ ಕುದುರೆಯ ಖೊಟ್ಟಿತನವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಮೂರುಬಗೆಯ ವಿವಾಹಗಳೆಂಬಕಡಿವಾಣಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆಹೇಗೆಹಾಕುತ್ತ ಬಂದರೆಂಬದನ್ನು ಆವಶ್ಯಕರು ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲ ನೋಡ ಬಹುದು. ವಿವಾಹವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದು ಅನ್ಯಧರ್ಮದವರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರಲಾರದು.

(೫) **ಆ ವಿವಾಹರೂಪ ಕಡಿವಾಣಗಳ ಸ್ವರೂಪ**—ಹೀಗೆ ಸತ್ಯಯುಗದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯು ನಿಂತು ಹೋಗಿ, ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಶಿಥಿಲವಾದ ಪವಿತ್ರಭಾವದ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನಿಯಮಬದ್ಧವಾದ ನಿಯೋಗಾನುಕೂಲದ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ, ಆಮೇಲೆ ಈಗಿನ ಕಠಿಣ ತಪೋಮಯ ವಿವಾಹಪದ್ಧತಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಮನುಷ್ಯನ ಮನ ಸ್ಸಿನ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಳಿಕೆ ಯಲ್ಲಿ ಬಂದವೆಂದೂ, ಮನಸ್ಸು ಖೊಟ್ಟಿ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಇರುವದೆಂದೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಮನಸ್ಸು ಹೀಗೆ ಖೊಟ್ಟಿ ಕುದುರೆಯ ಸ್ವಭಾ ವದ್ದಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿಷಯಸೇವನವ ಖುರಾಕನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಅದರ ಖೊಟ್ಟಿ ಸ್ವಭಾವವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಹೋಗುವದು. ಆಗ ಅದು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಾವಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಂಥ ಕೊರಕಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಹೇಗೆ ನಾಶಮಾಡೀತೆಂಬದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾದಪ್ರಾಣಿಯೂ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತಿರಲು, ಐದೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು

ಮಗ್ನನಾದರೆ, ಅವನ ನಾಶವಾಗದೆ ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟೀತು? ಚಿಗರೆಯು ಕಿವಿಯಿಂದ ನಾದವನ್ನುಕೇಳಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಲುಬ್ಧವಾಗಿ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವದು; ಆನೆಯು ತನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯವಾದ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಾನೆಯಿಂದಾಗುವ ಸ್ಪರ್ಶಸುಖಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಿ ಬಲೆಯಲ್ಲಿಬಿದ್ದು ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾಗುವದು; ಪತಂಗಹುಳವು ತನ್ನ ನೇತ್ರೇಂದ್ರಿಯದಿಂದಾಗುವ ದೀಪದರ್ಶನದ ಸುಖಕ್ಕೆ ಮೋಹಿಸಿ ದೀಪದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಯುವದು; ತುಂಬಿಯು (ಗುಂಗೀಹುಳವು) ತನ್ನ ಮೂಗಿನ ಸುವಾಸನೆಯ ಆಶೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವದು; ಮೀನವು ನಾಲಿಗೆಯರುಚಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿ, ಗಾಣಕ್ಕೆಹಚ್ಚಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಹೋಗಿ ಸಾಯುವದು; ಅಂದಬಳಿಕ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ತ್ರೀಸಂಗಮಾಡುವನೆವದಿಂದ ಗಾನಲುಬ್ಧನಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀಲಾವಣ್ಯಪರವಶನಾಗಿ, ವಿವಿಧಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳ ಸುವಾಸನೆಗೆ ಮನಸೋತು, ಮದ್ಯ, ವಿವಿಧ ಮಿಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳು ಇವುಗಳ ಆ ಸ್ವಾದದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು, ಹೀಗೆ ಒಂದೇಕಾಲಕ್ಕೆ ಐದೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಸೇವನದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ, ಆ ವಿಷಯಸೇವನದ ಅತಿರೇಕವಾದರೆ, ಆ ಮನುಷ್ಯನ ನಾಶವಾಗದೆ ಹೇಗೆ ಉಳಿದೀತು? ※ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮನುಷ್ಯಗ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಆ ಖೊಟ್ಟಿಕುದುರೆಯು ಐದೂ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಸೇವನದ ಮದದಿಂದ ಬೇಫಾಮಾಗದಂತೆ (ಎಚ್ಚರಗೆಡದಂತೆ) ಆಯಾಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿವಾಹಗಳೆಂಬ ಬೇರೆಬೇರೆ ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಒಂದನೆಯ ಪವಿತ್ರಭಾವದ ವಿವಾಹವನ್ನು ಕುದುರೆಯ ಸೋಟಿಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಹಗ್ಗಕ್ಕೂ, ನಿಯೋಗಪದ್ಧತಿಯ ಬಳಿಕೆಇದ್ದ ಎರಡನೆಯ ನಿಯಮಬದ್ಧ ವಿವಾಹವನ್ನು, ಕುದುರೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕುವ ಸಾದಾ ಕಡಿವಾಣ (ಲಗಾಮು)ಕ್ಕೂ, ಮೂರನೆಯದಾದ ಈಗಿನ ಕಠಿಣತಪೋರೂಪ ವಿವಾಹವನ್ನು, ಆಮನೋರೂಪ ಕುದುರೆಯ ಸೋಟೆ ಹರಿಯುವ ಮುಳ್ಳ

※ ಕುರಂಗ ಮಾತಂಗ ಪತಂಗ ಭೃಂಗ ಮೀನಾಹತಾಃ ಪಂಚಭಿರೇವ ಪಂಚ।
ಏಕಃ ಪ್ರಮಾದೀಸಕಥಂ ನಹನ್ಯತೇಯಸ್ಸೇವತೇ ಪಂಚಭಿರೇವ ಪಂಚ॥

ಲಗಾಮುಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಪೊಟ್ಟ ಕುದುರೆಗೆ, ಇಂತಹ, ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿವಾಹವೆಂಬ ಲಗಾಮುವನ್ನು ಹಾಕದೆ, ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಯಾವ ಧರ್ಮದವರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಭರತಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದವರು, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಮುಳ್ಳುಗಳುಳ್ಳ ಲಗಾಮುವನ್ನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಉಳಿದ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ವಿಷಯ ನಿಷ್ಠರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ವರ್ಣದವರು, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ಮುಳ್ಳುಲಗಾಮುವನ್ನೇ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯವರಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಬಾರದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಮುಳ್ಳುಲಗಾಮುದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪೂರಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲ; ಯಾಕಂದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ಉಳಿದ ವರ್ಣದವರೂ ಅರಿತಿರುವರು.

(೬) **ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವೂ, ತೇಜಸ್ವಿತೆಯೂ**—ಇನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ – ತೇಜಸ್ವಿತೆಗಳೆಂದರೇನೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾ. ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವೆಂದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಸತ್ವಗುಣಪ್ರಧಾನತೆಯು, "ಸತ್ವಾತ್ಸಂಜಾಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ" ಎಂಬ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ, ಸತ್ವಗುಣವು ಜ್ಞಾನವನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆತ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ಸ್ವಭಾವವು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯು, ಅಂದರೆ, ಹೊರಗಿನ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಕೊಡದೆ, ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನ ನೋಡುವಂತಹಸ್ವಭಾವವದ್ದು ಆಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯವಹಾರಾಸಕ್ತಿಯೂ, ಲೌಕಿಕ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯೂ, ಕರ್ತೃತ್ವಾಭಿಮಾನವೂ, ಲೌಕಿಕ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವವು. ಈ ಪವಿತ್ರಮನಸಿನವರಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕಾ

ಹಾರ, ಸಾತ್ವಿಕವ್ಯವಹಾರ, ಸಾತ್ವಿಕವಿಹಾರಗಳು ಕಂಡು ಬರುವವು; ಅಂದರೆ, ಅವರ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವು ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. ಇಂತಹ ಪವಿತ್ರಾಂತಃಕರಣದವರು ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದಂತೆ ಗೂಢದಾಹಕ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು, ಅಂದರೆ ಗೂಢತೇಜಸ್ವಿಗಳು ಆಗಿರುವರು. ಅಂತೇ ಕಾಲಿದಾಸನು ತನ್ನ ಶಾಕುಂತಲನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಮನಸ್ಕರ ಮಹತ್ವ ಹೇಳುವಾಗ– "ಅಸ್ತಿದಾಹಾತ್ಮಕ ಗೂಢಶಕ್ತಿಃ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ತೆರೆದಿದ್ದ ಕೆಂಡದ ಜಳವು ತುಳಿದರೂ ತುಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ಹತ್ತಿರದವರಿಗೆ ತಾಕುವಂತೆ, ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದಕೆಂಡದ ದಾಹಕಗುಣವು ನಿರ್ಲಕ್ಷದಿಂದ ತುಳಿಯುವ ಉದ್ಧತರ ಹೊರತು ಅನ್ಯರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಪವಿತ್ರಮನಸ್ಸಿನವರು, ವಿಷಯನಿಷ್ಠರೂ, ವಿಷಯತುಷ್ಟರೂ, ವಿಷಯಪುಷ್ಟರೂ ಆಗಿರದೆ, ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರೂ, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನತುಷ್ಟರೂ, ಆತ್ಮಾನುಭವ ಪುಷ್ಟರೂ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ಅವರು ಸದಾ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವರು. ಅಂತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ— "ಅಸಂತುಷ್ಟಾ ದ್ವಿಜಾನಷ್ಟಾಃ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು.

ಇನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿತೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುವೆವು. ತೇಜಸ್ವಿತೆಯೆಂದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ರಜೋಗುಣ ಪ್ರಧಾನತೆಯು. "ರಜಸೋ ಲೋಭಏವಚ" ಎಂಬ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಂತೆ, ರಜೋಗುಣವು ಲೋಭವನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಷಯಲೋಭವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದ್ದಾದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ಸ್ವಭಾವವು ಬಹಿರ್ಮುಖಿಯು, ಅಂದರೆ ಅಂತರಾತ್ಮನಿಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡದೆ, ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ನೋಡುವಂತಹ ಸ್ವಭಾವದ್ದು ಆಗಿರುವದು. ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ವ್ಯವಹಾರಾಸಕ್ತಿಯೂ, ಲೌಕಿಕಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯೂ, ಕರ್ತೃತ್ವಾಭಿಮಾನವೂ, ಲೌಕಿಕ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗುವವು. ತೇಜಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಸಾಹಾರ, ರಾಜಸವಿಹಾರ, ರಾಜಸವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕಂಡುಬರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವು. ಅವರ ಕಾರ್ಯಾ

ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದೊಡನೆ, ರೂಢಿಯ ಬಳಿಕೆ ಯಾಗುತ್ತಿರುವದು ಕಂಡು ಬರುವದು. ತೇಜಸ್ವಿಗಳು ತೆರೆದ ಕೆಂಡದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ, ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಯಪ್ರದರಾಗಿರುವರು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ತೇಜಸ್ವಿಗಳು ವಿಷಯನಿಷ್ಠರೂ, ವಿಷಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದ ತುಷ್ಟರೂ, ವಿಷಯಸೇವನದಿಂದ ಪುಷ್ಟರೂ ಆಗಿರುವರು ಅಂತೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ—"ಸಂತುಷ್ಟಾಶ್ಚ ಮಹೀಭೃತಃ ನಷ್ಟಾಃ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು.

(೭) ವರ್ಣಭೇದಗಳೂ, ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳೂ— ಸತ್ಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ "ಹಂಸ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದೇ ವರ್ಣವಿದ್ದದ್ದು, ಮುಂದೆ ಅದು ೧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ೨ ಕ್ಷತ್ರಿಯ. ೩ ವೈಶ್ಯ. ೪ ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿತೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೇ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಣದ ಶೀಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಮನುವು—"ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಹಿ ದೇಹೋಯಂ ಕ್ಷುದ್ರಭೋಗಾಯ ನೇಷ್ಯತೇ । ಕೃಚ್ಛ್ರಾಯ ತಪಸೇ ಚೈವ ಪ್ರೇತ್ಯಾನಂತ ಸುಖಾಯಚ ॥" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಅಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದೇಹವು ಕ್ಷುದ್ರ ವಿಷಯ ಸುಖಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಇರದೆ, ವಿವಿಧವ್ರತಪಾಲನ-ತಪಶ್ಚರ್ಯ-ಅನಂತ ಅಂದರೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಖ ಸಂಪಾದನ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಇರುವದು." ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಅದ ರಂತೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಪೃಥ್ವಿಯ ಒಡೆತನವನ್ನೂ, ವೈಶ್ಯರು ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ, ಶೂದ್ರರು ಮೇಲಿನ ತ್ರೈವರ್ಣಿಕರಸೇವಾಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿರು ವರು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮ ವೃತ್ತಿಯ ಅನ್ಯವರ್ಣ—ಜಾತಿಗಳವರಿಗೆ ಆತ್ಮಬಲಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ತರರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಣ-ಜಾತಿಗಳ ವೃತ್ತಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವದೂ ಅವಶ್ಯ ವಾಗಿರುವದು.

ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು, ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯನ್ನು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುಕುಲವಾಸದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಈ ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಮನುಷ್ಯರ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂದು, ಅನಾಚಾರವು ಬೆಳೆಯಲು, ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗುರುಕುಲವಾಸವು ತಪ್ಪಿತು; ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಾಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರವರ್ಣಗಳ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಪ್ರೌಢರಾಗುವ ವರೆಗೆ ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂರಕ್ಷಣ ಹೊಂದುತ್ತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿ, ತವರಮನೆಯವರ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬದಾರಿಯು ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಹಿಂಡುವ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು, ಹೊಟ್ಟು, ಹುರುಳಿ, ಹತ್ತೀಕಾಳು ಮೊದಲಾದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬರಿಯ ಮೇಸುವಂತೆ ಅಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರ–ವಸ್ತ್ರ—ಪ್ರಾವರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ದೃಢಾಂಗರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸುಶೋಭಿತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲದೆ, ಅವರನ್ನು ಶೀಲವತಿಯರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತೆಯರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ತಾಯಿತಂದೆಗಳಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದೇಹರಕ್ಷಣ, ಶೀಲರಕ್ಷಣ, ಸುಶಿಕ್ಷಣಇವುಗಳ ಜವಾಬದಾರಿಯು ಬಂದು ಬಿದ್ದಿತು: ಆದರೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಖಿ, ಹಾಗು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಮೋಹ, ಆದರಂತೆ ಪರಸ್ಪರರ ಅತಿಪರಿಚಯ ಇವುಗಳಮೂಲಕ ಈಮೂರು ಜವಾಬದಾರಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಹತ್ತಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಸಾಗದೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿನಯಗುಣಕ್ಕಿಂತ, ಎಟ್ಟೆ ಗುಣವು ಹೆಚ್ಚು ಸೇರಹತ್ತಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾದ ದೇವಯಾನಿಯ ಎಟ್ಟೆತನವನ್ನು ಉದಹರಿಸಬಹುದು. ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೌಢಳಾಗಿದ್ದದೇವಯಾನಿಯು ಹಟದಿಂದ, ತಂದೆಯಸಂಜೀವನೀಮಂತ್ರವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕಚನಿಗೆ ತಂದೆಯಿಂದಉಪದೇ

ಶಕೊಡಿಸಿದ್ದೂ, ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ಲಗ್ನವಾಗದ ಕಚನಿಗೆ ಸಂಜೀವನೀ ಮಂತ್ರವು ಫಲಿಸಬೇಡೆಂದುದೇವಯಾನಿಯು ಸ್ವತಃಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಶಾಪಕೊಟ್ಟದ್ದೂ, ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಯಯಾತಿರಾಜನ ತಪ್ಪನ್ನು, ಆರಾಜನು ತನಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ತನ್ನ ತಂದೆ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮುಂದೆ ತೋಡಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಂದ ತನ್ನ ಗಂಡ ಯಯಾತಿಗೆ ವೃದ್ಧನಾಗೆಂದು ಶಾಪಕೊಡಿಸಿದ್ದೂ, ದೇವಯಾನಿಯ ಎಟ್ಟತನವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು ? ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಆಗಲಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಆಗಲಿ, ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಹತ್ತರ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗದೆ, ಹುಡುಗರು ಎಟ್ಟಸ್ವಭಾವದವರಾಗುತ್ತಿರುವದರ ಅನುಭವವು ಈಗಲೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬರುತ್ತಿರುವದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂತೇ, ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುಕುಲಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದವು; ಅವುಗಳ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರಂಥ ಜ್ಞಾನಘನರು, ತಮ್ಮ ಮಗ ಶುಕನನ್ನು ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಕರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೮ ತೇಜಸ್ವಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ—ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಪ್ರೌಢರಾಗುವವರೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ. ನಯ-ಭಯಗಳಿಲ್ಲದೆ, ತವರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವದರಿಂದ, ಅವರು ಸತ್ವಗುಣಿಗಳಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ, ಅಂದರೆ ಪವಿತ್ರಮನಸ್ಕರಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ರಜೋಗುಣಿಗಳು, ಅಂದರೆ ತೇಜಸ್ವಿಗಳು ಆಗುವ ಸಂಭವವು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿಯ ಅನ್ಯವರ್ಣದವರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರಲ್ಲಿ ಅದೂರದರ್ಶಿತ್ವದ, ಹಾಗು ಅವ್ಯಸ್ಥೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಾದಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಪುರುಷರಸಮಾನಸ್ಕಂಥರಾಗಬೇಕೆಂಬ ದುರ್ವಿಚಾರದಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಪುರುಷರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಕೊಡಹತ್ತಿ, ಅವರ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ, ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ದುರಹಂಕಾರವುಂಟಾಗಿ, ಅವರು ಕೈಗೆ ಹತ್ತದೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಹಸೀ

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ವಿಘಾತವಾಗಿ, ವೈದಿಕ ಆರ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪರರ ಸೊತ್ತಾದ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಶೀಲಸಂಪನ್ನೆಯರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಯೋಗ್ಯ ಗೃಹಿಣಿಯರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿ ಪರರ ಆ ಸೊತ್ತನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪರರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಖ-ಸೌಭಾಗ್ಯ-ಶಾಂತಿಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ, ತಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ, ಧರ್ಮತಃ ತಾವು ಉಚ್ಚಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ, ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೃತಕಶೀಲದವರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡುವದು ಉಭಯಕುಲಗಳ ಅಧಃಪತನಹೇತುವಾಗುವದೇ ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ವಿಚಾರಗೆಟ್ಟು ನಡೆದು, ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಜ್ಜಾ-ಭಯ-ಶೀಲಭ್ರಷ್ಟರಾಗಮಾಡುವದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃತ್ತಿಯ ಅನ್ಯವರ್ಣದವರಿಗೂಸರ್ವಥಾ ಭೂಷಣವಲ್ಲವು. ಯಾಕಂದರೆ, ಪುರುಷರ ತೇಜಸ್ವಿತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಪಾವಿತ್ರ್ಯಗಳ ಸಮ್ಮೇಲನದಿಂದ ಸುಖೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಈಶ್ವರೀಸಂಕೇತಕ್ಕೆ, ಅರ್ಥಾತ್ ಸೃಷ್ಟಿಯನಿಯಮಕ್ಕೆ ಬಾಧೆತಂದು, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿಮಾಡಿದರೆ, ಉಭಯತೇಜಸ್ಸುಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಉಭಯರ ಪ್ರೇಮರಸವೂಸುಟ್ಟುಅಟ್ಟಿಸಿಹೋಗಲು, ಜಗತ್ತಿನಉಚ್ಚಸುಖದ ನಾಶವಾಗಿ, ಪ್ರೇಮಸ್ವರೂಪನೂ, ಸುಖಸ್ವರೂಪನೂ ಆಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ದ್ರೋಹಸಂಪಾದನ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವದೆಂತಲೂ ವಿವೇಕಿಗಳು ಪೂರಾ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡಬೇಕು.

(೯) **ಬಾಲವಿವಾಹದಬಳಿಕೆ**--ಹೀಗೆ ತೇಜಸ್ಸುಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದಿಂದುಂಟಾದ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೇಮರಸವೇ ಅಟ್ಟಿಸಿಹೋದ ಬಳಿಕ, ಆ ಒಣ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೇನು ಉಳಿಯುವದು? ಇಂತಹ ಅನರ್ಥವು ಉಂಟಾಗಬಾರದೆಂತಲೇ ಸ್ಮೃತಿಕಾರರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಅಸ್ಪದವು ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಉಪನಯನಕಾಲವಾದ ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದ

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಲಗ್ನಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಗುರುಕುಲವಾಸದ ಬದಲು, ಪತಿಗೃಹವಾಸವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಪರರ ಸೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣದ ಹೊರೆಯೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ತಲೆಯಮೇಲಿಂದ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಇಳಿದಂತಾಗಿ, ಆ ಪರರಸೊತ್ತಿನಸಂರಕ್ಷಣದಜವಾಬದಾರಿಯನ್ನು ಪರರೇವಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಬಾಲವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರವಿರುವದು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೌಢರಾಗುವವರೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಈಗಿನಂಥ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚರಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪ್ರೌಢರಾಗಿರುವ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು, ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಶೀಲಗಳಹಂಗು ಇಲ್ಲದೆ, ಸ್ವಾರ್ಥಮೂಲಕ ಬೇಕಾದತರುಣಸುಂದರನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬಹುದು; ಆದರೆ ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸಿದ ಆ ಪುರುಷನೇ ಅವರಿಗೆ ಪತಿಯಾಗುವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಅಂದಬಳಿಕ ಅಂಥ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಭಿಚಾರದೋಷವು ತಟ್ಟಿ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾವಿತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಧೆಯುಂಟಾದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಕಾಮೇಚ್ಛೆಯೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗದಿರುವ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಣ್ಣು-ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯವರನಿಗೆ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಆಕೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಪತಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಈ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಭಿಚಾರದೋಷವೂ ತಪ್ಪಿದಂತಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಆ ಬಾಲ ವಧುವು ಅಪರಿಚಿತರಾದ ಆತ್ಮೀಯ ಮನೆಯವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ನಯ-ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತಪಸ್ವಿನಿಯಂತೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ, ಪತಿರಕ್ಷಕ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯ ಸಾಧ್ವಿಯೋ, ಅಥವಾ ಸುವಿಚಾರಿಯೋ ಆಗುವ ಸಂಭವವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇುತ್ತದೆ; ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೌಢರಾಗುವವರೆಗೆ ತವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಅವರ ತವರ ಮನೆಯವರ ಯೋಗ್ಯತಾಹೀನತೆಯ ಮಾನದಂತೆ, ಅವರು ಪತಿಭಕ್ಷಕರಾದ ಸುಖಲೋಲುಪರಾಗಲಿ, ಸಾಹಸಿಗಳಾಗಲಿ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವದು! ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಳಚರಿತದಲ್ಲಿ

ದಮಯಂತಿಯು ತಾನು ಮನಸಾ ಇಚ್ಛಿಸಿದ ನಳನನ್ನು ಲಗ್ನಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಯಿತು. ತನ್ನ ಎಂತಹ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬದು ವಿಚಾರಮಾ ಡುವಹಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಳನು ಆಕೆಯಪತಿಯಾಗದೆ, ಅನ್ಯರುಪತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಭಿಚಾರದೋಷಕ್ಕಾದರೂ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾ ಗುತ್ತಿತ್ತು; ಅಥವಾನ್ಯಾಯ್ಯವಾಗಿಆಕೆಯುಆಜನ್ಮಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವು ಉಂಟಾ ಗಬಾರದೆಂತಲೇ ತಪಃಶೀಲರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಈಗಿನಂಥ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಕಾಲದಬಾಧೆ, ಪರದೇಶದ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರ ಬಲಾತ್ಕಾ ರದಬಾಧೆ, ತಮ್ಮ ಅಶಕ್ತತೆ, ಲೋಕಾಪವಾದದ ಭಯ, ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಾಲವಿವಾಹವನ್ನೇ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತ ಬಂದಿ ರುವರು. ಇವೇ ಬಾಧೆಗಳೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಿಗೂ ಬಾಧಕಗಳಾದದ್ದ ರಿಂದ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಬಾಲವಿವಾ ಹವು ಅವರಲ್ಲಿಯೂ, ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಬಂದಿರುವದು.

(೧೧) **ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಧುವಿನ ವ್ರತಾಚರಣೆಯ ಮಹತ್ವ**—ಎಂಟು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಲಗ್ನಮಾಡುವದರಿಂದ, ಅಲ್ಪವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಸಂಯೋ ಗವಾದ ಹಾನಿಯು ತಟ್ಟುವದೆಂದು ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಾಭಿಮಾನಿಗಳು ವಾದಿ ಸುವದುಂಟು; ಆದರೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಲವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಸ್ಮೃತಿಕಾರರು, ಆ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅರಿ ಯದಷ್ಟು ಮೂರ್ಖರಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಕಾಲಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಬರಬರುತ್ತ ಬ್ರಾ ಹ್ಮಣರು ವಿಷಯಾಸಕ್ತರಾಗುತ್ತಬಂದು, ಅವರಿಗೆಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿಯ ವ್ರತಾಚ ರಣೆಯ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥಪರಂಪರೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದು; ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾದರೂ ಏನುಮಾಡಬೇಕು? ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ನಿರ್ಬಂಧದಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಬಾಲವಧು ಗಳು ತಮ್ಮ ಲಗ್ನವಾದ ಐದುವರ್ಷ ಮಂಗಲಗೌರಿಯವ್ರತವನ್ನೂ, ಹತ್ತು

ವರ್ಷ ದಿವಸ ಗೌರಿಯವ್ರತವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯವು ಈಗಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಇಂತಹ ಯಾವದೊಂದು ಬಗೆಯ ವ್ರತಾಚರಣೆಯಿಂದ ಹತ್ತುವರ್ಷ ಆ ವಧುಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತಪಾಲಿಸುವದು ಮಾತ್ರ ನಿಂತುಹೋಗಿರುತ್ತದೆ! ಹಾಗಾಗದೆವಧುಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಪಾಲನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಬಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದರೆ, ವಧುವಿಗೆ ಕನಿಷ್ಟ ಹದಿನೆಂಟುವರ್ಷ, ವರನಿಗೆ ಕನಿಷ್ಟ ಇಪ್ಪತ್ತೈದುವರ್ಷವಯಸ್ಸಾಗಿ, ಈ ಅನರ್ಥವು ಸಹಜವಾಗಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ವಧುವಿಗೆ ರಜೋದರ್ಶನವಾದಕೂಡಲೆ ನಿಷೇಕಪ್ರಸ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ, ಅದೊಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಕುಳಿತು, ಕೂಸುಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗೌರೀ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಲಾಂಛನಾಸ್ಪದವಾದ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿರುವದು! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಈ ಹೀನವಾದ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾದರೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಈ ವ್ರತಾಚರಣೆಯು ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಬಂದಮಾನದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ—ಆರಣ್ಯಕರು, ನಾಗರಿಕರು, ಅಧಮರು, ಪತಿತರು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವವು. ವಶಿಷ್ಠ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರಂಥ ಪ್ರಾಚೀನಋಷಿಗಳಂಥವರು, ತಪೋಮಯರಾದ ಆರಣ್ಯಕರು; ಭಾರತಕಾಲದ ದ್ರೋಣ-ಕೃಪರಂಥವರು ನಿಯತಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮನಿರತರಾದ ನಾಗರಿಕರು; ವಿಷಯತೃಷ್ಣೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುವವರು ಅಧಮಬ್ರಾಹ್ಮಣರು; ಇವರಿಗೆ ದ್ವಿಜಬಂಧುಗಳೆಂತಲೂ ಅನ್ನುವರು. ಈ ದ್ವಿಜಬಂಧುಗಳಿಗೆ—"ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರದ್ವಿಜಬಂಧೂನಾಂತ್ರಯೀ ನಶ್ರುತಿಗೋಚರಾ" ಎಂಬ ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯದಂತೆ, ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು; ಇನ್ನು, ತಾವು ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವು ಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡತೊಡಗಿರುವ ದುಷ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪತಿತರು. ಈ ಪತಿತರಿಗೆ ವೇದಗಳೇ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಅಧಿಕಾರದ ವಿಚಾರವೇತಕ್ಕೆ? ಈಗಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯಕರು ಗುಪ್ತರೂ, ನಾಗರಿಕರು

ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರೂ ಆಗಿ, ಅಧವಾ-ಪತಿತಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವ್ಯವಹಾರಗಳೇ ಎಲ್ಲಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವ್ರತಾಚರಣೆಯ ಹಾನಿಯಾಗಿ, ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಬಾಲವಿವಾಹಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಆಗಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರೇ ಆಗಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪ್ರೌಢರಾಗುವವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ, ಬಾಲ-ಪ್ರೌಢವಿವಾಹಗಳೆರಡರಿಂದಲೂ ಹಾನಿಯು ತಪ್ಪದೆಂಬದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೧೮) **ಕ್ಷೇತ್ರ-ಬೀಜಗಳ ಶುದ್ಧಿಯು**—ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರಾಗಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಸಂತತಿಗಾಗಿ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಯಥೇಚ್ಛ ವಿಷಯಸುಖಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಲಗ್ನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಯೋಗ್ಯ ಸಂತತಿಯು, ಕ್ಷೇತ್ರಶುದ್ಧಿ-ಬೀಜಶುದ್ಧಿಗಳ ಹೊರತು ಆಗಲಾರದು: ಆವೆರಡರ ಶುದ್ಧಿಯು ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಭಗವಾನ್ ವೇದವ್ಯಾಸರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ, ಅವರ ತಾಯಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯು, ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಸೊಸೆಂದಿರಿಂದ ಒಂದುವರ್ಷ ವ್ರತಾಚರಣಮಾಡಿಸದೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ತತ್ಕಾಲ ಅವ್ಯಾಸರಿಂದ ಸಂತತಿ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿಸಲು, ಬೀಜದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ-ಪಂಡುಗಳೆಂಬವರು ಮಹಾ ಸಮರ್ಥರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ, ಕ್ಷೇತ್ರಶುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹುಟ್ಟುಕುರುಡನೂ, ಪಂಡುವು ಪಾಂಡುರೋಗಿಯೂ ಆದರು. ಇಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಶುದ್ಧಿ-ಬೀಜಶುದ್ಧಿಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ತಪೋಹಾನಿಯ ಮೂಲಕ ಆಗದಾಗಲು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂತತಿಯು ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋವಿಹೀನವಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವದು. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಋಷಿಗಳ ಬೀಜ-ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆರಡೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರ ಸಂತತಿಯು ಮಹಾ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ವಿಯೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥ-ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಲೋಕಸುಂದರಿಯಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ

ರಾಜಪುತ್ರಿ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಪ್ರೌಢವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ತಪೋಮಗ್ನರಾದ ಅವರು. ಬಹು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯ ಸಂಗವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ; ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಯಾವ ವಿಕಾರಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದೆ, ಪತಿಯ ತಪಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತ ತಾನೂ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ತಪಸ್ವಿನಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಳು! ಆಕೆಯ ತಪಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯರು, ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಯ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ "ಇಧ್ಮವಾಹನ" ಎಂಬಹೆಸರಿನ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಂತತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿದರು. ಈ ಅದ್ಭುತಸಂಗತಿಯು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತರ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಈಗಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ ಅವನತಿಯು, ಬಾಲವಿವಾಹದಿಂದಾಗಲಿ, ಪ್ರೌಢವಿವಾಹದಿಂದಾಗಲಿ ಆಗಿರದೆ, ಅವರ ತಪೋಹಾನಿಯಿಂದ ಆಗಿರುತ್ತದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

(೧೨) **ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆ**—ಹೀಗೆ ತಪೋಹಾನಿಯಿಂದ ಆದದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬಾಲವಿವಾಹದಮೇಲೆಯೂ, ಸ್ವಚ್ಛಂದಾಚರಣೆಯಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪ್ರೌಢವಿವಾಹದಮೇಲೆಯೂ ಹೊರಿಸಿ, ತಪಸ್ವಿತೆಯನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರೌಢವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಬಾಲವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ ಆಗ್ರಹಪಟ್ಟರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೇಜೋಹಾನಿ-ಪಾವಿತ್ರ್ಯಹಾನಿಗಳೆರಡೂ ಆಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೌರವವೇ ನಷ್ಟವಾಗುವದು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೌಭಾಗ್ಯ-ಸುರಕ್ಷಿತತೆಗಳಿಗಾಗಿ, ಸಾತ್ವಿಕ ತಪೋಮೂಲಕವಾದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವೂ. ರಾಜಸತಪೋಮೂಲವಾದ ತೇಜಸ್ವಿತೆಯೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಪತಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಬಾಲವಿವಾಹವು ಸಾತ್ವಿಕ ತಪೋಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ, ಪ್ರೌಢವಿವಾಹವು ನಿಯತಾಚರಣೆಯ ರಾಜಸತಪೋಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಆಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು ಇವೆರಡೂ ಬಗೆಯ ವಿವಾಹಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚದಂತೆ ಅವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಹೊಟ್ಟೆ ಕುದುರೆಗೆ, ಅವರಹೊಟ್ಟೆ

ತನದ, ಹಾಗು ಅದನ್ನು ಹತ್ತುವವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯ ತಾರತಮ್ಯವರಿತು, ಆದರ ಸೋಟಿಗೆ ಹಗ್ಗವನ್ನಾದರೂ ಹಚ್ಚಬೇಕು; ಅದಕ್ಕೆ ಸಾದಾಲಗಾಮುವನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಬೇಕು; ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಳ್ಳಲಗಾಮುವನ್ನಾದರೂ ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆ ಮನೋರೂಪ ಖೊಟ್ಟಕುದುರೆಗೆ ಯಾವದೊಂದು ಬಗೆಯಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನುಮಾಡದೆ, ಆದರಆಯಾಲದಕೂದಲುಗಳನ್ನಾದರೂತಾವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಅದನ್ನುವಿಷಯಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛ ಸಂಚರಿಸಗೊಟ್ಟು, ತಾವು ಅದರಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಾಳೆಬಾರಿಸುತ್ತ ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ನಗುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ, ಪರಮದುಷ್ಟರೂ, ಪರಮಸಾಹಸಿಗಳೂ, ಆತ್ಮಘಾತಕಿಗಳೂ, ಗಾವಿಲರೂ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು

ಈ ಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿರಲು, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಎದ್ದುಸಿಂತು, ಶ್ರೀ ಗುರುವರನೆದುರಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳೊಳಗಿಂದ ನೀರುಗಳು ಬಳಬಳ ಸುರಿಯಹತ್ತಿದವು; ಆಕೆಯ ಮುಖದಿಂದ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹೊರಹದಾದವು; ಆಕೆಯ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಶಿರಗಳು ಬಿಗಿದವು ಆಕೆಯು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಗುರುವರನಿಗೆ—“ ಗುರುದೇವಾ, ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕಗಳಾದ ನಿನ್ನ ಉಪದೇಶವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ನನ ದೋಷಗಳು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದವು; ಆದರೆ “ ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕಪಿಯು ಲಂಕೆ ಸುಟ್ಟಿತೆಂಬಂ”ತೆ, ಯಾರ ಅಥವಾ ಯಾತರ ಅಳಕೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾದ ನಾನು, ಮನಬಂದಂತೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ಮನಬಂದಂತೆ ಕುಣಿದು ಪರಮ ದುಷ್ಟಳೂ, ಪರಮಸಾಹಸಿಯೂ, ಆತ್ಮಘಾತಕಿಯೂ, ಗಾವಿಲಳೂ ಆದೆನು. ಈಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬದುಕಿ ಮಾಡುವದಾದರೂ ಏನು? ಹಾಹಾ! ಗುರುದೇವಾ, ನಿನ್ನ ಈ ಪವಿತ್ರ ಚರಣತೀರ್ಥದೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ದೇಹಪಾತವಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ” ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದವಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವಳು ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು! ಎಷ್ಟು ಉಪಚರಿಸಿದರೂ ಆಕೆಗೆ ಎಚ್ಚರವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ

ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—"ಶ್ರೀಮತೀ, ಈ ಅನುತಪ್ತಹೃದಯದ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ನಾಳಿನ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವಳು. ಹಾಗೆ ಆಕೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆಯ ಹಿತವಿರುತ್ತದೆ; ಆಕೆಯ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮತೀ, ಈಗ ಅನಾಥಳಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೈಸೇರಿರುವ ಈ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃಕರಣದ ಕುಮಾರಿಕೆಗೆ, ನಿನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿತಕರ್ತೃಗಳು ಯಾರಿರುವರು? ಸಾಧ್ವೀ, ನಾನು ಮತ್ತೆ ಬರುವೆನು; ಶಿವನ ಸಂಸಾರವು, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು-ಕಡೆಗಳಿಲ್ಲ" ಎಂದು ನುಡಿದು, ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಆ ಅಂತರ್ಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟನು; ತಿರುಗಿ ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಆತನ ಗೊತ್ತೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ!

೧೪ ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ಭಯಂಕರ ದಿವ್ಯ.

ಮರುದಿನ ಹೊತ್ತುಮುಳುಗುವ ಸಮಯ, ಹೊರಗೆ ಒಂದು ತಾಸುಹೊತ್ತು ಇದ್ದರೆ ಇರಬಹುದು. ಶ್ರೀಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ಹೇಳಿದಂತೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿಯು ಒಂದೇ ಸವನೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆಬಂದನು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸತ್ಯವಾಗಮವು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅಂತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಚಡಪಡಿಕೆಯಾದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗುರುಬೋಧದ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪರಿಣಾಮವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅವರವರ ಮನಸು

ಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಾಳುವಾಗ, ಪ್ರಸವವೇದನೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ವ್ಯಥಿತಗಳೂ ಆಗಿದ್ದವು. ಸೂಕ್ಷ್ಮರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು, ಹಲವು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಕೈಸೇರಿದ ತನ್ನ ವೈರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ರಣಹುಚ್ಚಿ, ದಳವಾಯಿ ಭರಮು ಇವರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇನುಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆತನು ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ನಾಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ, ತಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಬಹುದೆಂದು ಆತನು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಮಹಾಪುರುಷ ಸಹವಾಸದ ಸತ್ಪರಿಣಾಮವು ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಮೇಲೆ ಆದದ್ದು ಇನ್ನೂ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆತನ ಮನಸ್ಸು ಮುಂದುವರಿಯುದಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ರೂಪಾಂತರವಾಗುವಾಗ ಅದೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರವೇ ಆದಂತಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯನು ಜನನ ಮರಣವ್ಯಥೆಯಂತಹ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವ್ಯಥೆಪಡಬೇಕಾಗುವದು. ಸತ್ಸಮಾಗಮವಾಗುವ ಮೊದಲು, ಮುದ್ದನು ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದನು; ಆದರೆ ಈಗ ಆತನಲ್ಲಾಗಿದ್ದ ವಿವೇಕೋದಯವು ಆತನನ್ನು ಆಡ್ಡಹಾದಿಯ ಹಿಡಿಯಗೊಡದಾಯಿತು. ಈಗ ಮುದ್ದನು ವಿವೇಕದ ಮಾತು ಕೇಳದಷ್ಟು ದುರ್ಜನನೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ; ವಿವೇಕದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಹಿಡಿದು ಸಾಗುವಷ್ಟು ಸಜ್ಜನನೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗಿನ ಆ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಆತನ ಕಾರ್ಯಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿತು; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬದನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆತನು ಈಗ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಎಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಪತಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯೋಗ್ಯಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಆತನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವ ವಿಚಾರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—

ಶ್ರೀಮತಿ—ವೀರವರ, ದಳವಾಯಿ ಬರಮುಪ್ಪನ ಸುದ್ದಿಯೇನು? ಈ ಹುಚ್ಚಮ್ಮನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಲೊಲ್ಲದಲ್ಲ! ಈಕೆ ಎಚ್ಚತ್ತಬಳಿಕ ಈಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನುಮಾಡಬೇಕು?

ಮುದ್ದ—ಈಗ ಎದ್ದಾಳು ; ದೊಡ್ಡವರ ಮಾತು ಸುಳ್ಳು ಹೇಗಾಗುವದು ? ಈ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಮಾತೇನು ? ನೀನು ಈಕೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ದಾಸೀವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಿನ್ನ ಸೇವಾ ಚಾಕರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವಳು ; ಆದರೆ ಮೊದಲು ನಾವು ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ಶಾಸನಮಾಡಿ, ಇನ್ನು ಆತನು ರಾಜಕರಣದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಹೇಳುತ್ತೀ ಹೇಳು.

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹೌದು. ತಮ್ಮ ಮಾತು ಸತ್ಯವು. ಬರಮಪ್ಪನಿಗೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧದ ಪಣ ಒಡ್ಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ? ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠನಾದವನು ದುರ್ಬಲನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿದರಾಯಿತು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಸಂಕಮಲ್ಲನು ಮಹಾಪ್ರಸಿದ್ಧನಲ್ಲವೆ ? ಆತನಿಂದ ಬರಮನ ಮೂಳ್ಕಿ ಮುರಿದು ಹೋದರೆ ಅಪಕೀರ್ತಿಬಾರದೆ ಕೆಲಸವಾಗಿ ಹೋಗುವದಲ್ಲ !

ಮುದ್ದ—ನೀನು ಹೇಳುವದು ಸಮರ್ಪಕವು ; ಆದರೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಲಾಗವು ಯಾರ ಮನೆಯದು ? ಬರಮನಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಲಿಷ್ಠನಲ್ಲ ; ಸಂಕನ ಸರಿಜೋಡಿಯವನು ! ಅಂದಬಳಿಕ ಬರಮನೇ ಸಂಕನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ದಳವಾಯಿ ಬರಮನನ್ನು ಬಂಧಮುಕ್ತಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕಾಗುವದಲ್ಲ ! ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಯಾವಮಾತೂ ಬಗೆಹರಿಯದಾಗಿದೆ ; ಅಥವಾ ಭರಮನ ನಾಶಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವಿಚಾರವಾದರೂ ಏತಕ್ಕೆ ? ಹಿಂದೆ ನಾನು ದುರ್ಗದ ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭರಮನ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನು ; ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಮುರುಗೀಶ ಗುರುವರನ ಶಿಷ್ಯನೆನಿಸಿದ ನನಗೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ಮನಸ್ಸೇ ಆಗಲೊಲ್ಲದಲ್ಲ ! ಆದ್ದರಿಂದ ಭರಮನ ನಾಶಮಾಡಿದರೂ ರಾಜನೀತಿಯಿಂದಲೇ ಆತನ ನಾಶಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ । ಆದರೆ ಶ್ರೀಮತೀ, ಈ ಹೇಸಿ ರಾಜಕಾರಣದ ರಾಡಿ ಸಾಕು, ನಡೆ, ಎತ್ತಾದರೂ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೋಗಿ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಹರಣಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದುಬಿಡೋಣ.

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹೌದು, ನಾಥಾ, ನನಗಾದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಶಿವಪೂಜೆಯಾದರೂ ಏನು ಸುಸೂತ್ರ. ಏನು ಸುಲಭ! ಶಿವನಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಾತೇನು ಸುಲಭವೇ? ಈಗ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎದೆಗೊಟ್ಟು ನಿಂತು ಸಜ್ಜನಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲಾರದೆ, ಶಿವಪೂಜೆಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವ ನಮ್ಮ ಮಂಗಮನಸ್ಸು, ಸಜ್ಜನಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡಲಾರದೆ ಮತ್ತಾವಕಡೆಗಾದರೂ ಹೋಗಹತ್ತಿದರೆ ಮಾಡುವದೇನು? ಆದ್ದರಿಂದ ಪಡೆದದ್ದು ಉಣ್ಣಬೇಕೆಂಬಂತೆ, ನಾವು ಪಡೆದಿದ್ದ ರಾಜಕಾರಣದ ರಾಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಜ್ಜನಸಮ್ಮತವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಲಿರೋಣ; ಅಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಕೈ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಸದ್ಗುರುನಾಥನು ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ದಂಡೆಗಾದರೂ ಹಚ್ಚಿಯೇಹಚ್ಚುವನು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಗುರುಚರಣವನ್ನೇ ನಂಬಿ, ತೇಲಲಿ ಮುಣುಗಲಿ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡೋಣ!

ಮುದ್ದ—(ನಿಶ್ಚಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದ) ಶ್ರೀಮತೀ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡೋಣ; ನಿನ್ನ ಮಾತೇ ಯೋಗ್ಯವು; ಇನ್ನು ನಾನು ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕುವದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈಗ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳು.

ಶ್ರೀಮತಿ—ಈ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನನಗೊಂದು ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನು ಪಣಕಟ್ಟಿ ಹುಲಿಯೊಡನೆ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಹುಲಿಯು ಆತನನ್ನು ಹರಿದು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು! ಅವ್ವಯ್ಯ! ನಮ್ಮ ಪಂಜರದಲ್ಲಿಯ ತಿಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹುಲಿಯೇ ಎಂತಹ ಕ್ರೂರ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿತಲ್ಲ! ಅದರಮುಂದೆ ಬರಮನ ಆಟವೇನೂ ನಡೆಯದೆ, ಆತನು ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಎರವಾದನು! ಪಾಪ! ಮನುಷ್ಯನು ಹುಲಿಗೆ ಈಡೇ?

ಮುದ್ದ—ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸವಿಚಾರವು ಬಂದಿರುವದು. ನಮ್ಮ ಪಂಜರದೊಳಗಿನ ತಿಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹುಲಿಯೊಡನೆಯೇ ಪಣಗಟ್ಟಿ ಬರಮನನ್ನು ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಅದರೊಡನೆ ಕಾದಲು

ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗಾದೀತು? ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣವು ನಡೆದಿರುವಾಗ ರಣಹುಚ್ಚಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಲು, ಆಕೆಯು ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—

ರಣಹುಚ್ಚಿ—ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತೀ, ನನ್ನನ್ನೂ ಆ ಹುಲಿಗೇ ತುತ್ತು ಮಾಡಿಸಿಬಿಡಬಾರದೇ? ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಸಂಗಡಲೇ ನನ್ನ ದೇಹದ ಅಂತವೂ ಆಗಿಹೋಗಲಿ!

ಶ್ರೀಮತಿ—ಹುಚ್ಚಮ್ಮಾ, ಏಳು, ಮೊದಲು ಕೈಕಾಲುಮೋರೆ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳು. ನಿನ್ನಿನಿಂದ ನೀನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರುಹಾಕಿರುವದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಗಿಹೋಯಿತು, ಗುರುನಾಥನ ಅಭಿವಚನವಿದ್ದದ್ದರಿಂದಲೇ ಈಗ ನೀನು ಎಚ್ಚತ್ತಂತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು, ಏಳು, ಮೊದಲು ಊಟಮಾಡುವಿಯಂತೆ ಏಳು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಚಟ್ಟನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆತನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆತನು ಏಕಾಂತದಆಲೋಚನಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಚುಕ್ಕಪ್ಪ-ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂಬವರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಕರಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅವರ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಚುಕ್ಕಪ್ಪನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಆತುರದಿಂದ—

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಅಣ್ಣಾ, ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿಲಂಬಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭರಮನನ್ನು ಈ ಲೋಕದಿಂದ ಹೊರಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಬೇಕು; ಸುಮ್ಮನೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವದು ನೆಟ್ಟಗಲ್ಲ.

ಮುದ್ದ—ತಮ್ಮಾ, ನಾನಾದರೂ ವಿಲಂಬಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಿ ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿರುವೆನು; ಅದನ್ನು ನಿನ್ನಮುಂದೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದೇನೆ.

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಅದೇನು ಹಂಚಿಕೆ? ಹೇಳು ಬೇಗನೆ.

ಮುದ್ದ—ನಮ್ಮ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರವ್ಯಾಘ್ರತಿಮ್ಮನು ಇರುವದಲ್ಲ, ಆ ಹದಿನಾರುಮೆಟ್ಟಿನ ಹುಲಿಯೊಡನೆ ದಳವಾಯಿ ಭರಮನನ್ನು ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಕಾದಬಿಡೋಣ. ಬರಮನು ಬಲಶಾಲಿಯಾದರೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹಿಚಿಕಿಕೊಂದು ನಮ್ಮ ಸೆರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋಗಲಿ, ದುರ್ಬಲನಾದರೆ ಹುಲಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿಹೋಗಲಿ! ತಮ್ಮಾ, ಹಿಂದಿನಂತೆ ಕೊಲೆಗಡಕತನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮೆಚ್ಚದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಂಚಿಕೆ ತೆಗೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವೇನು ತೆಗೆದುಹಾಕತಕ್ಕಂತಹದಲ್ಲ; ನಾವು ಶಿವಭಕ್ತರು, ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಕರುಣಾಪ್ರಸಾದ ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ ಅಂದಬಳಿಕ ಕಪ್ಪುಜನರಂತೆ ಕೊಲೆಗಡಕತನಮಾಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆ ಹುಲಿಗೆ ಎರಡುದಿನ ಏನೂ ಆಹಾರ ಹಾಕದೆ ಉಪಾಸವಿಡುವದು ನೆಟ್ಟಗಲ್ಲವೆ?

ಮುದ್ದ—ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಉಪಾಸವಿಡೋಣ. ಅದು ನಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತು; ಆದರೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನೂ, ಭರಮನೊಡನೆ ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೆಡವಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ, ಇದರಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವೇನು?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಅಣ್ಣಾ, ಕಡೆಗೂ ನಿನ್ನ ಮರಳುತನವು ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಹೊಯ್ಮಾಲೆ ಹುಚ್ಚಿಯು ನಮ್ಮಂಥವರನ್ನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಮೋಜು ನೋಡಬಹುದಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳುವಳೆ? ಅಣ್ಣಾ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವು ನೀನು ಅರಿಯದ್ದೇ? ಆಕೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಆಕೆಯು ಕಡೆಗೂ ಅತ್ತಿಗೆಯ ದಾಸಿಯಾಗಿ ಆಕೆಯ ಚಾಕರಿಮಾಡುತ್ತ, ಕಾಲಹರಣಮಾಡುತ್ತ ಅಂತರ್ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಬಿದ್ದಿರಲಿ!

ಮುದ್ದ—ಆ ರಣರಕ್ಕಸಿಯು ಶ್ರೀಮತಿಯ ದಾಸಿಯಾಗಿರದೇ ನಮಗೆ ಪಕ್ಕಿ ಇರಬಹುದೇ?

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಇನ್ನು ಈಮಾತು ಕೇಳು, ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆನು ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು, ಯಾವಾಗ ಏನುಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಮಂಕು ಬೂದಿಹಚ್ಚಿ ಹೋದಾಳೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಅಣ್ಣಾ, ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗುರುನಾಥನ ಅಂತಃಕರಣವೆಷ್ಟಿರುವದೆಂಬದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿರುವದಿಲ್ಲವೆ? ಅಂದಬಳಿಕ ಆಕೆಯು ನೆಲೆ ನಮ್ಮಂಥ ಪಾಮರರಿಗೆ ಹತ್ತದು.

ಮುದ್ದ—ಇಂದು ಅಂತರ್ಗೃಹಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋದಾಗ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮತಿಗೆ—"ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನೊಡನೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡಬಾರದೆ?" ಎಂದು ನನ್ನ ಸಮಕ್ಷ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರುವಳು.

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಅತ್ತಿಗೆಯವರೊಡನೆ ಈ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣ?

ಮುದ್ದ—ದಳವಾಯಿ ಭರಮನ ನಾಶದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ನಾನು ಸಾಧ್ವೀಶ್ರೀಮತಿಯೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ, ದಳವಾಯಿ ಭರಮನು ನಮ್ಮ ತಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಘ್ರನೊಡನೆ ಕಾದುವಾಗ, ಆತನನ್ನು ಆ ಕ್ರೂರವ್ಯಾಘ್ರನು ಹರಿದುತಿಂದಿತಂತೆ! ಆಕೆಯ ಆ ಕನಸಿನ ಸೂಚನೆಯಂತೆಯೇ ನಾನು ಭರಮನನ್ನು ನಮ್ಮ ಹುಲಿಯೊಡನೆ ಪಣಕಟ್ಟಿ ಕಾದಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಶ್ರೀಮತಿಯಮುಂದೆ ಹೇಳುವಾಗ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ನಡುವೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

ಚುಕ್ಕಪ್ಪ—ಇದು ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲವೇ ಆಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು; ಯಾಕಂದರೆ, ಆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮಾತನ್ನೇ ಆಕೆಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಹಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೇರೆಗೆ ಮಾತುಕಥೆಗಳಾದಬಳಿಕ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಕೂಡಲೆ ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಡಂಗುರಸಾರಲಿಕ್ಕೆ ಡಂಗುರದವರಿಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸೆಂದು ಚುಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ಚುಕ್ಕಪ್ಪನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲು,

ಡಂಗುರದವರು ತಮ್ಮ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಡಂಗುರ ಸಾರಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ಇಳಿಹೊತ್ತಿನ ಸಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಡಂಗುರದವರು ಜನತನ್ನು ಕುರಿತು ಬೀದಿಗುಂಟ ಡಂಗುರ ಸಾರುತ್ತ ನಡೆದರು. ಅವರು ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು--"ಕೇಳಿರಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತದ ದೊಣ್ಣೆರಂಗಪ್ಪನಾಯಕರ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡುಗಾರನಾಗಿ ಎದ್ದಿದ್ದ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನನ್ನೂ, ಅವನ ಸಂಗಡಿಗರನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಚುಕ್ಕಪ್ಪ-ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂಬವರು ಶೌರ್ಯದಿಂದಕಾದಿ ಸೆರೆಹಿಡಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾಳೆ ಬೆಳಗಿನ ಎರಡುತಾಸು ಹೊತ್ತು ಏರುವದರೊಳಗೆ, ಭರಮಪ್ಪನು ನಮ್ಮ ಪಂಜರದಲ್ಲಿಯ ತಿಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹುಲಿಯೊಡನೆ ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಕಾಳಗಮಾಡುವನು. ಆ ಬಂಡುಗಾರನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುವನು, ಇಲ್ಲವೆ ಗಂಡಸಾದರೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಪಾರಾಗಿ ಹೋಗುವನು! ಈ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ದೊರೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಂಡಾಯಮಾಡಿದರೆ, ಅವರೂ ಭರಮಪ್ಪನಂತೆ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳಬೇಕಾದೀತೆಂದು ದೊರೆಗಳ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ; ಕೇಳಿರಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿರಿ" ಎಂದು ಬೀದಿಬೀದಿಗಳಹಿಡಿದು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರುತ್ತ ಬಂದರು. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಡಂಗುರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನರು ಬೆರಗಾದರು. ತಪ್ಪುಗಾರರನ್ನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ, ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ಹಾವುಕಡಿಸಿ, ಅಥವಾ ಅವರಿಂದ ವಿಷಪಾನಮಾಡಿಸಿ, ಅಥವಾ ಬಲಿಷ್ಠಜಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಕಾದಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರಾಣಹರಣಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಮೊದಲಿನ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರಾದರೂ ರಾಜಕೀಯ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು; ಆದರೆ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನಂಥ ನಾಯಕರ ಸತ್ಯಪಕ್ಷದ ವೀರನನ್ನು ಹುಲಿಯೊಡನೆ ಕಾಳಗಕ್ಕೆಬಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಿಸುವದು, ಬಹುಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾಯಕರ ದಳವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಪಕ್ಷ, ಭರಮಪ್ಪನ

ಪಕ್ಷ ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಬಲ ಪಕ್ಷಗಳಿದ್ದದ್ದು ವಾಚಕರಿಗೆ ಈ ಮೊದಲೆ ಗೊತ್ತಿರುವದು. ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷವು ಮಹಾಪ್ರಬಲವಿದ್ದು, ಮುದ್ದನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಮುರಿಬಡಿಯುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಹಕ್ಕುದಾರನಾದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಇದ್ದ ಲ್ಲಿಂದಕರಕೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನ ಪಕ್ಷದೊ ಡನೆ ಯುದ್ಧಹೂಡುವದೊಂದು ಕೆಲಸವು ಉಳಿದಿತ್ತು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗ ದಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನನ್ನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡುವದು ಅನ್ಯಾ ಯವೆಂತಲೂ, ಏನುಮಾಡಿದರೂ ನಾವು ಆ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಡೆಯಗೊ ಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತಾ ಡಹತ್ತಿದರು; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಳಿನ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದ ಪ್ರಸಂಗವು ಸುಸೂ ತ್ರವಾಗಿ ಸಾಗದೆಂದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜನರು ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದರು; ಜನರ ಅಂತಹ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯು ನಡೆಯದಂತೆ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಇಡಲು, ಮುದ್ದ ಪ್ಪನೂ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ಸಶಸ್ತ್ರಬದ್ಧ ವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

೧೫ನೆಯ ಪ್ರಕರಣ.

ದೈವೀಮಾಯೆ!

ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಈ ಡಂಗುರದಿಂದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ ಬರಬರುತ್ತ ದೊಡ್ಡ ಗೊಂದಲವೆ ದ್ದಿತು. ಅಂದುಬೆಳತನಕ ಒಳಸಂಚುಗಳೂ, ಮಸಲತ್ತುಗಳೂ ಎಲ್ಲಕಡೆ

ಯಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದವು. ಎಲ್ಲಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜನಕ್ಷೋಭವು ಕಂಡು ಬರು ತ್ತಿತ್ತು. ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನು ಮುದ್ದನ ಸೆರೆಯಾಳಾದ ಸುದ್ದಿಯೇ ಜನರಿಗೆ ಮೊದಲು ನೆಟ್ಟಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜನರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಜುಗುಟ್ಟುವದು ಮಾತ್ರ ಜನರ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. “ಇದೇನು ಹಾರಿ ಕೆಯ ಸುಳ್ಳುಸುದ್ದಿಯಿರಬಹುದೆಂ” ದು ಜನರು ತರ್ಕಿಸಿದ್ದರು; ದಳವಾಯಿ ಗಳ ಆಗಿನ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಇಂಥ ಹಲವು ಸುದ್ದಿಗಳು ಹುಟ್ಟು ತ್ತಿದ್ದವು, ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ರಾಜಡಂಗುರವೇ ಸಾರಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು ಕ್ಷೋಭಿಸಿದರು. ಆ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿ, ತಮ್ಮದೊಂದು ಪಂಚಮಂಡಲದ ಮುಖಾಂತರ, ಈ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿ ಯನ್ನು ಬಹುಮಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೆರೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಮಾಡಿಸಿಬಿಡಬೇ ಕೆಂತಲೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರೆಲ್ಲ ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿ ಹುಲಿಯಕಾಳಗದಕಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಇತ್ತ ದಳ ವಾಯಿ ಮುದ್ದಪ್ಪನೂ ಆದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತತ್ಪ ರನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಪಕ್ಷದ ಒಂದು ಪಂಚಮಂಡಲವೂ ಆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಕೂಡಿ, ಮುದ್ದಣ್ಣನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಆಲೋಚನೆ ಹೇಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಇತ್ತ ನಾಗರಿಕರೂ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಈ ದುಹಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅನ ರ್ಥವು ಒದಗಬಾರದೆಂದು, ತಮ್ಮಲ್ಲೊಂದು ಪಂಚರ ಸಂಘವನ್ನು ನಿರ್ಮಿ ಸಿಕೊಂಡರು. ಒಟ್ಟಿಗೆ, ಅಂದುರಾತ್ರಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಹಾಗು ಚಿತ್ರದು ರ್ಗದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತತೆಯು ಹಬ್ಬಿ, ಹಾಹಾ ಅನ್ನುವದರೊಳಗಾಗಿ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳವರೆಗೂ ಅದು ಹಬ್ಬಿಹೋಯಿತು!

ಬೆಳಗಾಯಿತು, ಎಲ್ಲಿನೋಡಿದರೂ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದ ಮಾತು; ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಭರಮಪ್ಪನನ್ನು ಮೊದಲು ಸೆರೆಯೊಳಗಿಂದ ಬಿಡಿಸುವ ವಿಚಾರ! ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸಾಯುಕರ ಜಗಳದ ಇತ್ಯ ರ್ಥವು ಇಂದೇ ಆಗಿಹೋಗಲಿ, ಹಿಂದುಗಡೆ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಭರಮನಾಯ್ಕ

ಕನು ತನ್ನನಾಯಕತನದ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲೊಲ್ಲನೇಕೆ, ಇಂದು ಭರ ಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯು ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಕೂಡಲೇಬೇಕು. ಇನ್ನು ಈ ತಿಕ್ಕಾಟವು ಬಹುದಿವಸ ನಡೆಯು ಲಾಗದು. ಏನಾಗುವದು ಬೇಗನೆ ಆಗಿಹೋಗಲಿ" ಎಂದು ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಜನರು, ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದರು ; ಆದರೆ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಮೂರು ಪಂಚಮಂಡಲದವರ ಮಾತನ್ನು ಆಯಾಪಕ್ಷದವರು ಮೀರದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿಯೇ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದಕಣದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು ; ಅವರವರು ತಮ ತಮ್ಮ ಪಂಚಮಂಡ ಲವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು; ಏನುಮಾತಾಡುವದಾದರೂ ಪಂಚರಮುಖ್ಯನೇ ಮಾತಾಡಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಸಿಕ್ಕವರು ಮಾತಾಡಲಾಗದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ಇಡಿಯ ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ದುರ್ಗವೇ ಕ್ಷೋಭಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಂಚರಆಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಬಂದಿದ್ದರೂ, ಜನರಗದ್ದಲ–ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಜನರು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ನಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದರು. ಮುದ್ದ ಣ್ಣನ ಖಾಸಸೈನ್ಯದವರು ಸಶಸ್ತ್ರರಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಗೊಂಹಲವೇಳದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತದ ದೊರೆರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ದಳವಾಯಿಮುದ್ದಣ್ಣನ ಕೈ ಹಿಡಕೊಂಡು ಬಂದು ಮುಖ್ಯಆಸನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಸ್ಥಬ್ಧ ತೆಯು ಉಂಟಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಹುಲಿಯಕಣದ ಕಡೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ, ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನಕಡೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಉಭಯದಳವಾಯಿಪಕ್ಷ ದವರ ವೈರರಕ್ತಗಳೂ ಪಕ್ಷಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಚಿಲಿ ಚಿಲಿ ಉಕ್ಕುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಪಂಚಮಂಡಲದ ಪ್ರತಿಬಂಧದಮೂಲಕ ಯಾರೂ ಮಿಸುಕಾಡದೆ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯರ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಹುಲಿಯ ಕಾಳಗದ ಕಣವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಜನರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಕಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಜದ ಬಲಿಷ್ಠ

ಕಟಾಂಜನವು ಬಹು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಕಟಾಂಜನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹದಿನಾರು ಮೊಟ್ಟಿನ ಹುಲಿಯು ಇದ್ದ ಕಟಾಂಜನವು ಇದ್ದಿತು. ಆ ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲು ಇಕ್ಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಕೀಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಹೊರಗಿನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಟಾಂಜನಕ್ಕೂ ಬಾಗಿಲು ಇದ್ದು, ಅದಕ್ಕೂ ಕೀಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಹುಲಿಯು ಇದ್ದ ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಕೂಡಲೆ ಹುಲಿಯು ಹೊರಗೆ ಬರಲು, ಅದರೊಡನೆ ಅಪರಾಧಿಯು ಹೊರಕಟಾಂಜನದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಳಗವಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪಂಜರದೊಳಗಿನ ಹುಲಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿರಲು, ಅದು ಹಸಿದು ಕಕ್ರಾಂತವಾದದ್ದರಿಂದ, ಅದು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಹು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಎರಡು ಕೆಂಡಗಳಂತೆ ನಿಗಿನಿಗಿ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದು ಭಯಂಕರ ರೀತಿಯಿಂದ ಗುಡುಗುಹಾಕಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಾಲ ಅಪ್ಪಳಿಸಹತ್ತಲು, ಇದು ಈಗ ಎರಡೂ ಕಟಾಂಜನಗಳನ್ನು ಮುರಿದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಜನಸಮೂಹದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ರಕ್ತಹೀರುವದೆಂದು ಭಾಸವಾಗಿ, ಅಳ್ಳೆದೆಯವರ ರಕ್ತದ ಗುಂಡಿಗೆಗಳು ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಕಡುಗಲಿಗಳ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕ್ರೂರವ್ಯಾಘ್ರನ ರಭಸಕ್ಕೆ ವೀರರ ತೋಳತಿಂಡೆ ಯೇಳಲು, ಅವಡುಗಚ್ಚಿದ ಆ ವೀರರ ಖಡ್ಗದ ಹಿಡಿಕೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒರೆಯಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಸರಿಯುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನು ಕಾವಲುಗಾರರ ಬಲವಾದ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹುಲಿಯ ಹೊರಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಆತನ ಪಕ್ಷದವರು ಕ್ಷೋಭಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪಂಚಮಂಡಲದವರಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಅವರ ಮುಖ್ಯನು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥದೊರೆಗೆ ಬಗ್ಗಿ ಮುಜರೆಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಜನರಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸಮಾಧಾನತಾಳಿರೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತ, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕುರಿತು—"ದೊರೆಗಳು ಈಗ ಶಾಂತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಈಗಾಗಿರುವ ನಮ್ಮ ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಅಪಮಾನವನ್ನು ದೂರ

ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಇದು ಮನೆಯ ಜಗಳ, ನಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹಲ್ಲು ಎಂಬಸ್ಥಿತಿಯು ಇರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೀತಿಯಿಂದ ರಣಕದನವಾದಹೊರತು, ನಮ್ಮ ಶೂರನಾಯಕಮನೆತನದ ಜಗಳದ ನಿರ್ಣಯವಾಗುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಕಾಳಗದ ಕಣದಲ್ಲಿ ನಟ್ಟುಹೋಗಿರುವವು. ಆದರೆ, ಆ ಕಾಳಗದ ಸಮಯವು ತೀರ ಸಮೀಪಿಸಿದ್ದರೂ, ಇಂದು ಅದು ಒದಗಿ ಬಂದಿರುವದಿಲ್ಲ! ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು ಗಂಡುಗಲಿಗಳು. ಹುಲಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಎದುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು. ಅಂಥವರು ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ನಮ್ಮ ವೀರ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೋಜುನೋಡುವದು ಚಂದಕಾಣುವದಿಲ್ಲ! ಆದ್ದರಿಂದ ರಂಗಪ್ಪದೊರೆಗಳು, ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯು ತಮ್ಮ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ನಾಯಕಮನೆತನದ ದಳವಾಯಿಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವು. ಗಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು, ಪ್ರಕೃತದ ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥ ವೀರದೊರೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇರುವವು.

ಈಮೇರೆಗೆ ನುಡಿದು ಆ ಪಂಚರ ಮುಖ್ಯನು ಪುನಃ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನನ್ನು ಬಾಗಿ ನಮಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ದೊಣ್ಣೆರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ದಳವಾಯಿಯಾದ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಪ್ಪನಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು, ಮುದ್ದಪ್ಪನು ಎದ್ದುನಿಂತು ದೊರೆಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ಕುರಿತು—"ಎಲೈ ವೀರತಂಡವೇ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ವೀರನಾಯಕರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೇ ಇರುವಿರಿ; ಮತ್ತು ನನ್ನಂತೆ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯೂ ನಾಯಕಮನೆತನದ ಅಭಿಮಾನಿ ದಳವಾಯಿಯೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವೆನು; ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತದ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢರಾಗಿರುವ ದೊಣ್ಣೆರಂಗಪ್ಪನಾಯಕದೊರೆಗಳವರನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ದೂಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಆತನು ರಾಜದ್ರೋಹಿ ದಳ

ವಾಯಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನು; ಅಂದಬಳಿಕ ದ್ರೋಹಿಯ ಶಾಸನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥದೊರೆಯು ಬದ್ಧನಲ್ಲವೆ? ಅದರಂತೆ, ಆ ನಮ್ಮ ದೊರೆಯು ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರಾಗಿರುವ ನಾವೆಲ್ಲರೂ, ನಮ್ಮ ಶಿರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿತಕ್ಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರಬೇಕಾಗುವದಲ್ಲವೆ? ಇನ್ನು, ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥದೊರೆಗಳು ಮಹಾಸಮರ್ಥರಿರುವರು, ಉದಾರರಿರುವರು, ದಯಾಲುಗಳಿರುವರು. ಈಗ ಭರಮಪ್ಪನ ಪಕ್ಷದವರು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ದೊರೆಗಳು ದಳವಾಯಿ ಭರಮಪ್ಪನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಹುದು; ಆ ಸರ್ವಸಮರ್ಥದೊರೆಗಳು ಹೀಗೆ ಔದಾರ್ಯ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಶಂಕಿಸಬೇಕು? ಅವರಿಗೆ ಯಾತರ, ಅಥವಾ ಯಾರಭಯ? ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರದೊರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವೇನು? ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವರು ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಇಟ್ಟಕಾಣಿಕೆಯಾವದು? ಈಗಾದರೂ ಅಂತಹ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕಾಣಿಕೆಯು ಆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದಿರುತ್ತದೆ? ಪ್ರಕೃತದ ದೊರೆಯು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಮುಂದಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ದೊರೆಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥರಾಜನ ವಿರುದ್ಧ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಪುಂಡಾಟಗೆಯ ದ್ರೋಹಗಳೆನಿಸುವವು; ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ, ಅಲ್ಲಅಲ್ಲ, ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯ ಪಕ್ಷದ ಜನರನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಭರಮಪ್ಪ ದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಸಮಕ್ಷ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸಿದ್ಧರಿರುವಿರಿ? ಅಂತಹ ಯೋಗ್ಯತಾಸಂಪನ್ನರಾದವರು ತಟ್ಟನೆ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಂತು, ಆತನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕು, ಅಂದರೆ, ನಾನು ಸ್ವತಃ ಭರಮಪ್ಪದಳ

ವಾಯಿಯನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಕರಕೊಂಡು ಬಂದು ದೊರೆಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವೆನು ; ಹೂ, ಏಳಿರಿ, ತಡವೇಕೆ?" ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಒಬ್ಬ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಭರಮಪ್ಪದಳವಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದುನಿಂತು ಆತನ ಕೈಹಿಡಿದು—"ಅಣ್ಣಾ, ಏಳು, ನೀನು ಸೆರೆಯಾಳಲ್ಲ; ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಗೌರವಶಾಲಿಯಾದ ವೀರದಳವಾಯಿಯು" ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಮುದ್ದಣ್ಣನೇ ಮೊದಲಾದವರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯಕಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು !

ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯ ವಯಸ್ಸು ಹದಿನೆಂಟು ಇಪ್ಪತ್ತುವರ್ಷದ್ದಿರಬಹುದು. ಆಕೆಯು ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು, ಬಿಳಿಯ ಕುಪ್ಪಸವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯು ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೆ ಬಳಿದಿದ್ದ ಭಸ್ಮದಿಂದ, ಆಕೆಯ ಸಾದಗಪ್ಪಿನ ಮೈಯು ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕರಿಬಿದ್ದ ಕೆಂಡದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಉರಟು ರುದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳ ಸರವಿದ್ದಿತು. ಆಕೆಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ರುದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕೆಯು ವೀರಕಾಶಿಹಾಕಿ ಅಡ್ಡಸೆರಗುಬಿಗಿದು, ವಿಭೂತಿಯಗಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಾತ್ವಿಕಕಳೆಯು ಒಪ್ಪುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಉದ್ದವಾದ ತಲೆಗೂದಲುಗಳು ಆಕೆಯ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಪಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ಮುಖಚಂದ್ರಮನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದ ರಾಹುವನ್ನು ಹಣೆಯ ದಿವ್ಯ ವಿಭೂತಿಯ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರವು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದನು ಮಾತಿನ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಕರೆದಕೂಡಲೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಭರಮಪ್ಪನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ದಿವ್ಯತಪಸ್ವಿನಿಯ ಗುರುತು ಯಾರಿಗೂ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ ! ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಮಗ್ನರಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಮುಂದುಗಾಣದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆಗ ಆ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ಮುದ್ದಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು—

ತಪಸ್ವಿನಿ—ಮುದ್ದಣ್ಣಾ, ಕಳಕೊಂಡು ಹೋಗು, ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣಭರಮಣ್ಣನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆತನನ್ನು ದೊರೆಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಎರಡನೆಯ ಮಾತಾಡು! ಇಗೋ, ಭರ ಮಣ್ಣನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಾನು ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು.

ಮುದ್ದಣ್ಣ—ನೀನು ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸವು ಇಲ್ಲಿ ಏನಿರುವದು ?

ತಪಸ್ವಿನಿ—ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಗಂಡಿನ ವಿವರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಭರಮಣ್ಣನ ಜೀವದ ತೂಕಕ್ಕೆ ತೂಕ ಬರುವ ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬರು ಹುಲಿಯಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬಂದು, ಆತನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿರುತ್ತೀ! ಮುದ್ದಣ್ಣಾ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣತಂಗಿಯರ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿಯ ಅಕೃತ್ರಿಮ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆಂಬದನ್ನು ತೂಕಮಾಡಿ, ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥನಾದ ದೊರೆಯ ಮುಂದೆಯೂ, ಈ ವೀರರ ತಂಡದಮುಂದೆಯೂ ತಟ್ಟನೆ ಹೇಳಿಬಿಡು! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ತಡಮಾಡಬೇಡ, ನಮ್ಮ ಭರಮಣ್ಣನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಅರಸರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಬೇಗನೆ ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲು ತೆಗಿಸಿ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಿಮ್ಮವ್ಯಾಘ್ರನನ್ನು ಬಿಡು. ಮುದ್ದಣ್ಣಾ, ಸಾಧ್ವೀ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಮುಂದೆ ನಾನು “ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಸಂಗಡ ನಿಮ್ಮಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೂ ತುತ್ತು ಮಾಡಿಸೆಂ”ದು ಹೇಳಿಕೊಂಡದ್ದು ನಿನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವದಷ್ಟೇ?

ತಪಸ್ವಿನಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮುದ್ದನಿಗೆ ತಪಸ್ವಿನಿಯು ರಣಹುಚ್ಚಿಎಂಬಮಾತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು,ಆತನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯಮಗ್ನನಾದನು. ಈಗ ಆತನಿಗೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಗುರುತು ಸರ್ವಥಾ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಈ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಬಹುರೂಪಿಯಾದ ಮಾಟಗಾರ್ತಿಯೋ ಎಂದು ಆತನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟನು! ಆತನು ಎರಡನೆಯ ಮಾತಾಡದೆ, ಮೊದಲು ಭರಮಪ್ಪ ದಳವಾಯಿಯನ್ನು ಡೊಣ್ಣೆ

ರಂಗನಾಯಕರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ್ದ ಸಮಸ್ತ ಜನರ ಮುಖದಿಂದ—"ಶಾಬಾಸ್ ಶಾಬಾಸ್ ! ಬಹಳ ಸಂತೋಷವು" ಎಂಬಧ್ವನಿಯು ಹೊರಟಿತು. ಈಗ ಆ ತಪಸ್ವಿನಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಕಟಾಂಜನಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದ ದೊಡ್ಡಕೀಲಿಯನ್ನು ಆವೇಶದಿಂದ ಜಗ್ಗಲು, ಅದು ಕಳಕ್ಕನೆ ಉಚ್ಚಿ ಆಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು! ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತರಾದರು. ಕೆಲವರು "ತಪಸ್ವಿಗಳ ಸತ್ವವೇ ಅಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಾದದ್ದೆಂದು" ಭಾವಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು "ಕೀಲಿ ಹಾಕುವದನ್ನು ಮರೆತಿರಬಹುದೆಂದು" ತರ್ಕಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ತರ್ಕ ವಿತರ್ಕಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಡೊಣ್ಣೆ ರಂಗನಾಯಕ ದೊರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಸಿಂಹಾಸನಸ್ಥ ಪ್ರಭುವೇ, ಬೇಗನೆ ಕಟಾಂಜನದ ಕೀಲಿಯು ತೆಗಿಸು. ಎಲೈ "ನಾಯಕ ಶಿರೋಮಣಿ" "ಹಗಲ ಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾನ್ಯ" "ಗಾದ್ರೀಮಾಲೆ ಹೆಬ್ಬುಲಿ" "ಗಂಡಗೊಡಲಿಯ ಸರ್ಜ" ಎಂಬ ಗೌರವದ ಬಿರುದುಗಳುಳ್ಳ ವೀರದೊರೆಯೇ, ಡೊಣ್ಣೆಯ ರಂಗನಾಯಕಾ, ತೆಗೆಸು, ಬೇಗನೆ ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲ ಕೀಲಿಯನ್ನು ತೆಗಿಸು. ನನ್ನ ಈ ಹೇಯವಾದ ಹಾಳುದೇಹವು ನಮ್ಮ ಭರಮಣ್ಣನ ಜೀವದ ನಿವಾಳಿಯಾಗಿ ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಿ" ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ರಂಗನಾಯಕನು ಗೌರವದಿಂದ—ಅಮ್ಮಾ ತಪಸ್ವಿನೀ, ನಮ್ಮ ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಬಿರುದಾವಲಿಯ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಆ ಗಂಡುಗಲಿನಾಯಕರ ವಂಶಜನಾದ ನನ್ನ ಕೈಗಳು ಹೇಗೆ ಎದ್ದಾವು ಹೇಳು? ನಾಯಕರು ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದವರನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬಹುದಲ್ಲದೆ, ತಾವಾಗಿ ಹುಲಿಯಬಾಯಿಗೆ ಯಾರನ್ನೂ ಕೊಡಲಾರರು! ಆದರೂ, ನಿನ್ನಂಥ ಸತ್ವಶಾಲಿನಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಈಗ ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗುವದಿಲ್ಲ! ಆದಿಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಳೇ, ನನಗೂ ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ; ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಆ ಹೊಟ್ಟೆಯಮಗಳಂತೆಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕ

ಕ್ಕದ್ದು; ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ದಳವಾಯಿ ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಕಟಾಂಜನದ ಕೀಲಿಯಕೈಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವನು; ಸತ್ವಶಾಲಿನಿಯು ನೀನು ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು !

ಈ ಮೇರೆಗೆ ರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನು ನುಡಿಯಲು, ಮುದ್ದಣ್ಣನು ಹುಲಿಯ ಕಟಾಂಜನದ ಕೀಲಿಯಕೈಯನ್ನು ರಣಹುಚ್ಚಿಯಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸಿದನು. ಆಗ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಕಟಾಂಜನದ ಬಾಗಿಲಕೀಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು, ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದುಬಿಡಲು, ಅದ್ಭುತ ಸಂಗತಿಯು ಒದಗಿತು. ಆ ಹಸಿದಿದ್ದ ತಿಮ್ಮ ವ್ಯಾಘ್ರವು ಕಟಾಂಜನದೊಳಗಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಾರಿಬಂದು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿತು; ಆಗಜನರ ಮುಖದಿಂದ ಹಾಹಾಕಾರವು ಉಂಟಾಯಿತು !“ತಪಸ್ವಿನಿಯ ಕಥೆ ಮುಗಿಯಿತು. ” “ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯದ ಕಲಂಕವು ಉಂಟಾಯಿತು ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಜನರ ಮುಖದಿಂದ ವಿವಿಧ ಉದ್ಗಾರಗಳು ಹೊರಬೀಳತೊಡಗಿದವು. ಇತ್ತ ತಪಸ್ವಿನಿ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಬೆದರಲಿಲ್ಲ; ಆಕೆಯ ಮುಖಕಾಂತಿಯು ಕುಂದಲಿಲ್ಲ. ಮಲಗಿದ ಘಟಸರ್ಪವನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಬಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದಂತೆ, ಆಕೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಾಯಿತು; ಆಕೆಯು ಉಗ್ರಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಶಾಂತಸ್ವರದಿಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು— “ ತಿಮ್ಮರಸಾ, ವ್ಯಾಘ್ರರಾಜಾ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ರಭಸದಿಂದ ಎರಗಿದವನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಸರಿದೆ? ಇನ್ನೊಂದು ಹಾರಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಗಂಟಲರಕ್ತ ಹೀರಿ ಬಿಡು; ಇಗೋ, ನಿನ್ನಿನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಭೂತಿಯು ಘಟ್ಟಿಯಿದು; ಬಾ, ಎಲೈ ಗುರುಬಂಧುವೇ , ಹಾರಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಸರಿದು ನಿಂತೆ; ಬಾ, ಶ್ರೀ ಗುರುಪ್ರಸಾದ ರೂಪವಾದ ಈ ಭಸ್ಮದ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಹಣೆಗೆ ಹಚ್ಚಲು, ಶ್ರೀ ಗುರುನಾಥನು ನನಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವನು ” ಎಂದು ನುಡಿದು, ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ವಿಭೂತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ಹುಲಿಯ ಹಣೆಗೆ ನಿರ್ಭಯದಿಂಥ ಹಚ್ಚಿದಳು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶ ಗುರುವರನ ವಿಭೂತಿಯು

ಮಹಿಮೆಯನ್ನೇನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವದು ? ಹಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸವು ವಾಮ್ಯ ದೇವಋಷಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಆಲಿಂಗಿಸಿದಾಗ, ಆದರ ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿದ ವಾಮದೇವರ ಮೈ ವಿಭೂತಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸದ ಕ್ರೂರ ತನವು ಅಳಿದುಹೋಗಿ,ಅದಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವಾದಂತೆ, ಈಗ ಕ್ರೂರವಾದ ತಿಮ್ಮವ್ಯಾಘ್ರನಿಗೆ ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಮೈ ಭಸ್ಮ, ಹಾಗು ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಕೈಮುಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಿದ ಭಸ್ಮದ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಗಳು ಇವುಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಅದಕ್ಕೂ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವಾದಂತೆ ತೋರಿತು ! ಆ ಹುಲಿಯು ಸಾಕಿದನಾಯಿ ಯಂತೆ ಬಾಲಗುಂಡಾಡಿಸುತ್ತ ರಣಹುಚ್ಚಿಯಮುಂದೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡಹತ್ತಿತು. ಈಅದ್ಭುತ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರುಆಶ್ಚರ್ಯ ಪರವಶರಾಗಿ, ನಾಲ್ಕೂಕಡೆಗೆ ಸ್ತಬ್ಧತೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವುಂಟಾಯಿತು! ಹೀಗೆ ಜನರು ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಈ ಆದ್ಭುತ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಇನ್ನೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಸಂಗವು ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಒದಗಿತು. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಪಸ್ವಿಯು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದು ಕಟಾಂಜನ ಹೊಕ್ಕು ರಣಹುಚ್ಚಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ಆಗ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಹುಲಿಯ ಮೈ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತ—"ಬಾ, ಗುರುಪುತ್ರಾ, ಬಾ; ಸದ್ಗುರುನಾಥನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾ ಬಾ "ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ— "ಕರೆಯಲ್ಬಕ್ಕುಗ್ರವ್ಯಾಘ್ರಂಗಳಂ" ಎಂಬಉಕ್ತಿಯು ಪತ್ಯಕ್ಷ ಜನರ ನಿದ ರ್ಶಕ್ಕೆಬಂದಿತು. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಪಸ್ವಿಯು ರಣಹುಚ್ಚಿಯನ್ನು ಕುರಿತು- 'ಹುಚ್ಚವ್ವಾ, ಈಗುರುಪುತ್ರತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಮೂರದಿನಗಳಿಂದಆಹಾರವಿಲ್ಲ. ಈ ಕ್ರೂರಪಶುವುಕೂಡ, ಗುರುಸತ್ವದಿಂದ ತನ್ನ ಕ್ರೂರತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಸಿವೆ ನೀರಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ತಾಳಿದೆ. ಇಗೋ, ಇತ್ತನೆರೆದಿದ್ದ ಜನಸಮ್ಮರ್ದವನ್ನು ನೋಡು. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಜನರು ತಾವು ಮನುಷ್ಯರಾ ಗಿದ್ದಗೂ, ಇಬ್ಬರು ದಳವಾಯಿಗಳ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇಬ್ಬಣಗಳಾಗಿ, ಕ್ರೂರವ್ಯಾಘ್ರ ಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕ್ರೂರರಾಗಿ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ನಾಯಕರ ಮನೆತನವನ್ನು ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ ; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮನೆಮುರುಕ ಜನರಿಗೆನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು, ಅವರು ಲಕ್ಷಗೊಟ್ಟುಕೇಳಲಿ. ಎಲೈ ವಿವೇಕ

ಹೀನರಾದ ಜನರುಗಳಿರಾ, ನಿಮ್ಮ ಈ ಅಂತಃಕಲಹವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ. ಶ್ರೀಮುರಗೀಶಗುರುವರನ ಕೃಪೆಯು ದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಮನೆತನದ ಮೇಲೆ ಇರುವದರಿಂದ, ಕಡೆಗೆ ಆ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಮನೆತನದ ಕಲ್ಯಾಣ ಆಗುವದು; ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ರಕ್ತಪಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷೋಭಿಸಿರುವ ಈ ದುರ್ಗದ ದೇವತೆ ಏಕನಾಥಮ್ಮನೂ, ನಾಯಕರ ಮನೆತನದ ಕುಲದೇವತೆಯಾದ ಉತ್ಸವಾಂಬೆಯೂ, ದುರ್ಗಸ್ಥ ಉಳಿದಮಾತೃದೇವತೆಗಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ನನ್ನ ರಕ್ತಪಾನದಿಂದ ಶಾಂತವಾಗಲಿ; ಮತ್ತು ಈ ಹಸಿದಿದ್ದ ಹುಲಿಯು ನನ್ನ ದೇಹದ ಮಿಕ್ಕಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಿಂದು ತೃಪ್ತವಾಗಲಿ; ಎಲೈ ಚಿತ್ರ ದುರ್ಗದ ನಿವಾಸಿಗಳೇ, ಶ್ರೀ ಮುರಗೀಶಗುರುವರನು ನಮ್ಮ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯ ಭರಮನಾಯಕನನ್ನು ಕರತರುವವರೆಗೆ, ನೀವು ಶಾಂತರಾಗಿ ದೊಡ್ಡರಂಗಪ್ಪನಾಯಕನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸ್ತಬ್ಧರಾಗಿರಿ. ಶ್ರೀಗುರು ತಂತ್ರವು ಮಾಡುವಹಾಗೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದು. ಇಗೋ ಕಲಹಭೂತ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದೇಹವನ್ನು ಬಲಿಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವನು ನನ್ನ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಮೀರಿ ಯುದ್ಧೋನ್ಮುಖನಾಗುವನೋ, ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯದ ಪಾತಕದಿಂದ, ಆಗೋ, ಆ ಹುಲಿಯ ದಾಡೆಯಂತೆ ದಗ್ಧನಾಗಿ ಹೋಗುವನು." ಎಂದು ನುಡಿದವನೇ, ಆ ತೇಜಸ್ವಿಯು ತನ್ನ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಮುಸುಕಿನೊಳಗಿನ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯನ್ನು ಸರಕ್ಕನೆ ಹಿರಿದು, ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದನು! ಕೂಡಲೆ ಸಿಡಿಲು ಎರಗಿದಂತೆ ಗಿಡದ ಹರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಹತ್ತಿ, ಆ ಹಸರು ಗಿಡವೆಲ್ಲ ಉರಿಯಹತ್ತಿತು! ಆಗ ಜನರು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಉಗ್ರತೆಗೆ ಗದಗುಟ್ಟಿ ನಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತ್ತ ರಣಹುಚ್ಚಿಯು ಕೂಡಲೆ ಕಟಾಂಜನದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ದುರ್ಗದ ಕೊಳ್ಳವಿಡಿದು ನಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಾವಿನ ಹುಲಿಯ ಹಿಂಬಾಲಿಕೆಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ನಡೆಯಿತು. ಹಾ ಹಾ! ದುರತ್ಯಯವಾದ ದೈವೀ ಮಾಯೆಯನ್ನು, ಅಥವಾ ದೈವೀ ಗೂಢತಂತ್ರವನ್ನು ದಾಟಿದವರು ಯಾರಿರುವರು? ಆಗ ಯಾರಮೈಮೇಲೆಯೂ ಎಚ್ಚರವು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಚಿತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದರ

ಮುಂದೇನಾಯಿತೆಂಬದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವಾದ "ಸತ್ಸಮಾಗಮ-ಪ್ರಭಾವ" ಎಂಬದರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬರಿಸುವದು ಶ್ರೀ ಮುರಗೇಶಗುರುವಚನನ್ನೇ ಕೂಡಿರುವದರಿಂದ. ಈಗ ಸಧ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವು ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆವು !

೧ನೆಯ ಭಾಗವು ಮುಗಿಯಿತು.

ಈಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯು.

೧	ಮಹಾಭಾರತಾಮೃತ ಆದಿಪರ್ವ	೩—೮—೦
೨	ಮಹಾಭಾರತಾಮೃತ ಸಭಾಪರ್ವಪೂರ್ಣ ವನಪರ್ವ ಅರ್ಧ	೩—೦—೦
೩	ವೇಂಕಟೇಶಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ	೧—೦—೦
೪	ಮಾಧವಕರುಣಾವಿಲಾಸ	೩—೧೨—೦
೫	ಈಶ್ವರೀಸೂತ್ರ	೧—೪—೦
೬	ಕಮಲಕುಮಾರಿ	೧—೦—೦
೭	ಧರ್ಮರಹಸ್ಯ	೧—೦—೦
೮	ತಿಲೋತ್ತಮೆ	೧—೦—೦
೯	ಪದ್ಮನಯನೆ	೧—೦—೦
೧೦	ವಿಕಾರವಿನಾಶ	೦—೧೦—೮
೧೧	ರಹಸ್ಯಗಳು	೦—೧೦—
೧೨	ಗುರುಪ್ರಸಾದ	೦—೧೨—
೧೩	ಮುರಾರಿರಾವ	೦—೬—೦
೧೪	ಸತ್ವಸಾರ	೧—೦—೦
೧೫	ಸ್ವರಾಜ್ಯಸುಗಂಧ	೧—೦—೦
೧೬	ಕಲಿಕುಠಾರ ೨ನೇ ಭಾಗ	೧—೦—೦
೧೭	ನಳಚರಿತ್ರ	೦—೮—೦
೧೮	ಸದ್ಗುಣ-ಸಂಭ್ರಮ	೦—೬—೦
೧೯	ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ೧ನೆಯ ಭಾಗ	೧—೨—೦

ಪತ್ರ—ಮ್ಯಾನೇಜರ "ಸದ್ಗುರು ಸುರಸಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ಆಫೀಸ್" ಹಾವೇರಿ, ಜಿ ಧಾರವಾಡ